

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΘ' – ΤΕΥΧΟΣ 6 – ΙΟΥΝΙΟΣ 2002
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἰω. Γενναδίου 14 – 115 21 Ἀθήναι
Τηλ.: 010-72.18.308. Fax 010-72.18.336
http://www.ecclesia.gr
e-mail:iera-synodos@ath.forthnet.gr

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ἑπιθεώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διευθυντῆς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Εὐάγγελος Π. Λέκκος
Θεολόγος - Νομικός

Διευθυντῆς Συντάξεως τοῦ Δελτίου
Εὐάγγελος Δ. Θεοδώρου
Ὁμότ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Τακτικὸν μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

Συλλογὴ ἄλλης, διόρθωσις δοκιμῶν
Ἀριστομένης Ματσάγγας
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Χρήστος Καραγιάννης, M.Th.

Τυπογραφεῖον
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕ
Σόλωνος 98 – 106 80 Ἀθήνα
Τηλ.: 010-36.61.200. Fax 010-36.17.791
http://www.livanis.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΙΟΘΕΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου,
Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ πρόβλημα τῆς εὐθανασίας
Ὁμιλία σὲ Ἐπιστημονικὸ Συμπόσιο 379

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΝΕΩΝ

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου,
Νέοι καὶ Ἐκκλησία: Ὑπάρχει σημεῖο ἐπαφῆς; 384

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου,
Πρὸς τοὺς μαθητὲς καὶ τίς μαθήτριες ἐνόψει τῶν ἐξετάσεων 389
Γιὰ τὴν παγκόσμια ἡμέρα κατὰ τοῦ καπνίσματος 390
Γιὰ τὴν παγκόσμια ἡμέρα περιβάλλοντος 391

ΤΟ ΔΡΩΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου,
Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας
καὶ πάσης Πολωνίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος 392

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

Ι. Μ. Χατζηφώτη,
Ἐπίσημη εἰρηνικὴ ἐπίσκεψις τοῦ Προκαθημένου τῆς
Ὁρθόδοξης Πολωνικῆς Ἐκκλησίας Μακ. Μητροπολίτου
Βαρσοβίας κ. Σάββα στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος
(13-20 Μαΐου 2002) 395

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Ε.Ε.

Ἐπισκόπου Ἀχαΐας Ἀθανασίου,
Θέματα σχετικὰ μὲ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης 419

ΕΠΙ Τῆ ΙΕΡᾶ ΜΝΗΜῆ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Χριστοῦ Θ. Κρικῶνη,
Παῦλος καὶ Ἑλλάδα 424

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

429

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

Εὐαγγέλου Π. Λέκκου,
«... τιμὴ πρὸς τὸν διδάσκαλον...» 432
Τὸ Ἀλφαβητάριο τῆς Οἰκογένειας 434

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

435

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κλητήρια Ἐπικρίματα –
Προκηρύξεις πληρώσεως κενῶν θέσεων 461

ΒΙΟΘΕΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΥΘΑΝΑΣΙΑΣ

Όμιλία
στο Έπιστημονικό
Συμπόσιο,
Θεσσαλονίκη 17 Μαΐου

Με γεμάτη τήν ψυχή μου, με όλη τήν Ἀναστάσιμη χαρά πού πλημμυρίζει και όλους τούς Χριστιανούς, βρίσκομαι και σήμερα στην Συμπρωτεύουσά μας τή Θεσσαλονίκη, στην εὐσεβή αὐτή και ἔνδοξη Πόλη τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, μετά τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Βαρσοβίας και πάσης Πολωνίας κ. Σάββα, τόν ὁποῖο ἔχομε τή χαρά και τήν εὐλογία νά φιλοξενοῦμε αὐτές τίς ἡμέρες στην Πατρίδα μας.

Βρισκόμαστε ἀνάμεσά σας γιά νά συμμετάσχομε στό Ἐπιστημονικό Συμπόσιο πού ἔχει θέμα τήν εὐθανασία, ἕνα πρόβλημα, ὅπως ἀναφέρεται και στόν τίτλο τῆς ὁμιλίας μου, τὸ ὁποῖο ἔχει παρουσιασθεῖ τελευταίως μέ πολύ ἔντονο τρόπο στην Οἰκουμένη, ἐπειδή πολλοί σέ διάφορες χώρες τήν ἀντιμεταπίζουν θετικά και ἐπί πλέον εἶναι γνωστό ὅτι ἄρχισε νά ἐξελίσσεται σέ ἐπίσημη κρατική ἀντίληψη μετά και τήν πρόσφατη ἀπόφαση τῆς Ὁλλανδίας νά ἐνεργοποιήσει τόν νόμο περί εὐθανασίας και τήν ἐπικείμενη παρόμοια ἀπόφαση τοῦ Βελγίου.

Ὁ θάνατος χαρακτηρίζεται ἀπό τόν ἕμνογράφο τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας και εἶναι ἕνα τραγικό σημεῖο στή ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Γράφει: «Θρηνώ και ὀδύρομαι, ὅταν ἐννοήσω τόν θάνατον και ἴδω ἐν τοῖς τάφοις κειμένην τήν κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασθεῖσαν ἡμῖν ὠραιότητα, ἄμορφον, ἄδοξον, μὴ ἔχουσα εἶδος. Ὡ τοῦ θαύματος! Τί τὸ περί ἡμᾶς τοῦτο γέγονε μυστήριον; Πῶς παρεδόθημεν τῇ φθορᾷ και συνεζεύχθημεν τῷ θανάτῳ; Ὡντως Θεοῦ προστάξει, ὡς γέγραπται, τοῦ παρέχοντος τοῖς μεταστᾶσι τήν ἀνάπαυσιν». Γιὰ νά δώσει ὁ ἴδιος ὁ ἕμνογράφος τήν ἀπάντηση, πού εἶναι και ἡ ἀπάντηση γιά κάθε Χριστιανό: «Ὁ θάνατός σου Κύριε ἀθανασίας γέγονε πρόξενος· εἰ μὴ ἐν μνήματι κατετέθης, οὐκ ἂν ὁ Παράδεισος ἠνέφεκτο». Και ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος, ἰδρυτής τῆς Ἐκκλησίας τῆς Θεσσαλονίκης, ὅπως τῶν Ἀθηνῶν και τόσων ἄλλων ἀκόμη στή Χώρα μας, ἐξηγεῖ στους Κορινθίους ὅτι ὁ Κύριός μας κατήργησε τόν θάνατον, τόν ὁποῖο χαρακτηρίζει «ἔσχατον ἐχθρόν γιά τόν ἄνθρωπον» (Α' Κορ. ιε', 26) και συνεχίζοντας τὸ συλλογισμό του λέγει τὸ γνωστό «ἐάν οἱ νεκροὶ δὲν ἀνασταίνονται, τότε ἄς φᾶμε κι ἄς πιοῦμε, διότι αὐριο θά πεθάνουμε» (Α' Κορ. ιε', 32).

Γι' αὐτὸ και ἡ Ἐκκλησία μας συνεχῶς προσεύχεται γιά νά εἶναι τῶν πιστῶν «Χριστιανὰ τὰ τέλη, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικά». Αὐτὰ πού οἱ Χριστιανοὶ ὀνομάζομε «χριστιανὰ τέλη», ὅπως τὰ περιγράφει ἡ εὐχή τῆς Ἐκκλησίας μας, γιά τούς ἀρχαίους Ἕλληνες εἶχαν πάρει τήν ὀνομασία *εὐθανασία*. Ὅπως εἶναι εὐκόλο κανεῖς νά ἐννοήσει, ἡ ἑλληνική αὐτή λέξη πού ἔχει ἐξελιχθεῖ σέ διεθνή ὄρο εἶναι σύνθετη και ἀποτελεῖται ἀπό τὸ ἐπίρρημα «εὖ» ἢ τὸ ἐπικό «εὐ», πού ἔχει τή σημασία τοῦ «καλός, ὠραῖος, γενναῖος, εὐγενής», και τή λέξη θάνατος. Ἡ Ἀντιγόνη στην ὀμώνυμη τραγωδία τοῦ Σοφοκλέους ἦταν ἀποφασισμένη «καλῶς θανεῖν» (Σοφοκλέους «Ἀντιγόνη», στ. 97), δηλαδή νά πεθάνει ἔντιμα, και ὄχι ἀτιμασμένη μὴ θάβοντας τόν ἀδελφό της Πολυνείκη. Τὸ ἴδιο ζητεῖ και ὁ Ἔκτορας ἀπό τόν Ἀχιλλέα πρὶν ἀπὸ τή μονομαχία τους, νά μὴν ἔχει «κακὸ θάνατον», ὅπως ἐπί λέξει ἀναφέρεται στό πρωτότυπο κείμενο τῆς Ἰλιάδας τοῦ Ὀμήρου. Και, ὅπως ὑπογραμμίζεται ἀπὸ τόν Th. Rotthoff στή διατριβή του «Ἡ εὐθανασία στην ἀρχαιότητα», ὁ ὄρος εὐθανασία τότε δὲν σήμαινε ποτὲ τὸ πρόωρο τέλος μιᾶς ἀναξιοπαθοῦς ἢ μιᾶς ἀπελπισμένης και ἐπώδυνης ζωῆς, δὲν ἐξισωνόταν ποτὲ μέ τή σημερινή ἔννοια τῆς «βοηθείας πρὸς τόν θάνατον» (βλ. σχετικῶς και Ἄφρ. Ἀβαγιανοῦ, «Εὐθάνατος θάνατος». Τὸ «καλῶς θανεῖν» στην ἀρχαία Ἑλλάδα. Εὐθανασία, ἡ σημαντική τοῦ «καλοῦ» θανάτου, ΕΙΕ, Ἀθήνα 2000, σελ. 31 κ.έ.).

Τοῦ
Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Σήμερα είναι γενικά παραδεκτή ή αντίληψη ότι εϋθανασία σημαίνει να θέσει ο γιατρός ή κάποιος άλλος τέλος στη ζωή ενός ασθενούς με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, για λόγους «συμπόνιας», «ἀνακούφισης από τούς πόνους», ή για να ικανοποιηθεί ή επιθυμία του ασθενούς και να έχει, όπως ονομάζεται, δήθεν «ἀξιοπρεπή θάνατο».

Ἡ θέση τῆς Ἐκκλησίας

Γιὰ τὴν εϋθανασία πάλι, μιλώντας πρὸ καιροῦ στὴν Ἱατρικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κραϊόβα Ρουμανίας, εἶχα ἐξηγήσει ὅτι φτάσαμε νὰ μιλάμε γιὰ ἀξιοπρέπεια στὸν θάνατο ἢ γιὰ υποβοήθηση νὰ ἐπισυμβεῖ ὁ θάνατος ἀπὸ συμπόνια, γιατί ὑποχώρησε ἡ ἀγάπη καὶ ἡ πίστη πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τὸν συνάνθρωπο καὶ ἀντικαταστάθηκαν ἀπὸ τὸν ὠφελιμισμὸ καὶ τὴ λογικὴ. Ἐμεῖς, ὡς Χριστιανοὶ δὲν μπορούμε νὰ δεχθοῦμε τὴν ἄμεση ἢ ἔμμεση διακοπὴ τῆς ζωῆς, διότι πιστεύουμε ὅτι δὲν ἔχουμε αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Ἡ ζωὴ δὲν εἶναι κάτι τὸ δικό μας, κάτι ποῦ μᾶς ἀνήκει, οὔτε τὸ δημιουργήσαμε ἑμεῖς γιὰ νὰ τὸ διαχειριζόμαστε ὅπως μᾶς ἀρέσει.

Ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ, στίς 28 Νοεμβρίου τοῦ 2000, ἡ Ὁλλανδικὴ Βουλὴ —στίς ἀρχὲς Ἀπριλίου τοῦ 2002 ἐτέθη ὁ συγκεκριμένος Νόμος σὲ ἰσχύ— ἀποφάσισε τὴ νομιμοποίηση τῆς εϋθανασίας, τὶς ἀμέσως ἐπόμενες ἡμέρες καὶ συγκεκριμένα στίς 14 Δεκεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐξέδωσε Ἀνακοινωθέν, τοῦ ὁποῦ τοῦ κύρια σημεῖα τὰ ὑπενθυμίζω στὴν ἀγάπη σας:

1. Ἡ ζωὴ μας ἀποτελεῖ ὑπέρτατο δῶρο τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ ὁποῦ βρισκονται στὰ χέρια του καὶ μόνον (Ἰώβ, ιβ', 10).

2. Οἱ στιγμὲς τῆς ζωῆς μας ποῦ συνδέονται μὲ τὴν ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῆς, ὅπως καὶ αὐτὲς τῆς ἀδυναμίας, τοῦ πόνου καὶ τῶν δοκιμασιῶν μας, ἐγκρύπτουν μιὰ μοναδικὴ ἱερότητα καὶ περιποιῶν μυστήριο, ποῦ ἀπαιτεῖ ἰδιάζοντα σεβασμὸ ἐκ μέρους τῶν συγγενῶν, τῶν ἱατρῶν, τῶν νοσηλευτῶν καὶ τῆς κοινωνίας.

3. Οἱ ἴδιες στιγμὲς εἰνοῦν τὸν σύνδεσμο τῶν ἀνθρώπων, τὴν ἀνάπτυξη τῆς κοινωνίας ἀγάπης, τὴν ἐκδήλωση συμπόνιας καὶ ἐλέους. *Τὸ αἶτημα κάποιων ἀσθενῶν γιὰ εϋθανασία στὴν οὐσία ἀποτελεῖ ἐρώτημα τῆς ἀγάπης μας πρὸς αὐτοὺς καὶ τῆς ἐπιθυμίας μας νὰ μείνουν κοντὰ μας.*

4. Ἡ ὑπαρξὴ τοῦ πόνου στὴν ἀνθρώπινη ζωὴ, ὅπως καὶ κάθε δοκιμασία, εἶναι «συνεργὸς πρὸς σωτηρίαν» καὶ ἐνίοτε «κρείττων καὶ αὐτῆς τῆς ὑγείας» κατὰ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ (Ἔργα, ΕΠΕ, Θεσσαλονί-

κη 1985, τ. 9, σελ. 264). Παρὰ ταῦτα, ἡ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζοντας τὴν ἀσθένεια τῆς ἀνθρώπινης φύσεως πάντοτε φιλάνθρωπα ζητεῖ τὴν ἀπαλλαγὴ «ἀπὸ πάσης θλίψεως, κινδύνου καὶ ἀνάγκης», ἐνίοτε δὲ εϋχεται καὶ γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῶν ὀδυνομένων (εϋχὴ εἰς ψυχορραγοῦντα). *Οἱ ἄνθρωποι προσευχόμεστε, δὲν ἀποφασίζουμε γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸν θάνατο.*

5. Ἡ εϋθανασία, ἐνῶ δικαιολογεῖται κοσμικῶς ὡς «ἀξιοπρεπὴς θάνατος», στὴν πραγματικότητά ἀποτελεῖ ὑποβοηθούμενη αὐτοκτονία, δηλαδὴ συνδυασμὸ φόνου καὶ αὐτοχειρίας. Καί,

6. Τὸ λεγόμενο «δικαίωμα στὸν θάνατο», ποῦ ἀποτελεῖ τὴ νομικὴ κατοχύρωση τῆς εϋθανασίας, θὰ μπορούσε νὰ μετεξελιχθεῖ σὲ ἀπειλὴ τῆς ζωῆς τῶν ἀσθενῶν ποῦ ἀδυνατοῦν νὰ ἀνταποκριθοῦν οικονομικὰ στίς ἀπαιτήσεις τῆς θεραπείας καὶ νοσηλείας τους.

Τὶ ὑποστηρίζουν οἱ ὑλόφρονες γιὰ τὴν εϋθανασία καὶ τὰ προβλήματα ποῦ προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς

Μία ἀπὸ τὶς ἐξηγήσεις ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ δώσει γιὰ τὴ λογικὴ ὅσων ὑποστηρίζουν τὴν εϋθανασία εἶναι πῶς ἐπιηρεάζονται ἀπὸ τὴν ὑλόφρονα ἀντίληψή τους γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴν πεποιθήσή τους ὅτι ἡ ὑπαρξὴ τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ ἀξιολογεῖται μὲ βάση τὴ δύναμη καὶ τὴν ἰκανότητά του στὴν παραγωγὴ ἔργου. Ἡ στάση τους αὐτὴ τοὺς ὀδηγεῖ σὸ λογικὸ συμπέρασμα ὅτι ἀξιοπρεπὴς εἶναι μόνον ὁ ἰσχυρὸς, ὁ ὑγιὴς καὶ ἡ κοινωνία πρέπει νὰ ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ τέτοιους «ἀξιοπρεπεῖς ἀνθρώπους». Εἶναι ἡ ἴδια ἀντίληψη ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἓνα σύνολο κυττάρων ποῦ ἐργάζονται ἀρμονικὰ μεταξύ τους ὡς μιὰ τέλεια μηχανή, ποῦ πάντως ὅταν χαλάσει ἐπισκευάζεται καὶ ὅταν κάνει τὸν κύκλο τῆς πετιέται.

Ἢδη ἀπὸ τὸ 1974 εἶχα ἐπισημάνει τὸ γεγονὸς ὅτι πηγαίνουμε πρὸς μιὰ σκληρὴ, ἀπάνθρωπη καὶ χωρὶς οἶκτο κοινωνία. Τότε τὸ «Μανιφέστο γιὰ τὴν εϋθανασία» (Περιοδικὸ «The Humanist», July 1974) ὑπογράφηκε ἀπὸ πολλοὺς ἐπιστήμονες, μεταξύ τῶν ὁποῦ ἦταν καὶ ὁ Νομπελίστας Γάλλος βιοχημικὸς Ζὰκ Μονό, ὁ ὁποῦς λίγα χρόνια πρὶν εἶχε διατυπώσει τὴ θεωρία ὅτι τὸ σύμπαν καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι προϊόντα τῆς τύχης καὶ τῆς ἀναγκαιότητας, χωρὶς βεβαίως νὰ μπορεῖ νὰ ἐξηγήσει πῶς συνέβησαν τόσες «τυχαῖες συμπτώσεις» καὶ γιατί ἡ «ἀναγκαιότητα» καὶ κατὰ λογικὴ συνέπεια ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐξουσιαστής τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ μπορεῖ νὰ τὸν κάνει ὅ,τι θέλει (Ζὰκ Μονό, «Ἡ τύχη καὶ ἡ ἀναγκαιότητα», Ἐκδ. Ράππα, Ἀθήνα 1971).

Θα αναφέρω στην αγάπη σας ένα μικρό απόσπασμα του «μανιφέστου», το οποίο δείχνει πώς οι υλιστές βλέπουν τη ζωή. Γράφεται εκεί λοιπόν ότι ο άνθρωπος «έχει το δικαίωμα να πεθάνει με αξιοπρέπεια... είναι ελεύθερος να αποφασίσει με τη λογική του για το είδος του θανάτου του... και πρέπει να του δοθούν τα μέσα για να πεθάνει ήσυχα και εύκολα..., όταν η ζωή έχει χάσει κάθε αξιοπρέπεια, νόημα, και προοπτική μέλλοντος».

Πρόκειται για μιὰ «ρητορική θανάτου», όπως χαρακτηρίσε το μανιφέστο ο καθηγητής Λ. Μελίνα και για ένα «λόγο κενό περιεχομένου» (L. Melina «Bioetica», Piemme, Casale Monferrato, 1998), επειδή προσδιορίζει τον θάνατο ως δικαίωμα και όχι ως γεγονός. Ο άνθρωπος το μόνο δικαίωμα που έχει είναι να προστατεύσει και να κάνει το πᾶν για να μείνει στη ζωή που του δόθηκε από τον Θεό. Σπέρματα του υψίστου χρέους που έχουμε για τη ζωή ως δώρου του Θεού μᾶς δίδει και ὁ Ἴπποκράτης, ὁ ὁποῖος ἀποκρούει ἀπολύτως τὴν εὐθανασία καὶ μάλιστα ζητεῖ ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς νὰ ὀρκισθοῦν ὅτι «δὲν θὰ δώσουν σὲ κανένα ποτὲ θανάσιμο φάρμακο, ὅταν τὸ ζητήσει ἢ θὰ τὸν συμβουλευσοῦν νὰ τὸ πάρει». Καὶ μεταφέροντας τὸν Ὅρκιο τοῦ Ἴπποκράτη στὶς ἡμέρες μας ὁ καθηγητὴς Ἄ. Σπανιόλο τονίζει ὅτι «ἡ ἔννοια τοῦ ἱατρικοῦ λειτουργήματος εἶναι νὰ θεραπεύει καὶ νὰ δίνει ζωὴ καὶ ὄχι νὰ σκορπᾷ τὸν θάνατο... ὁ θάνατος δὲν εἶναι ποτὲ ἱατρικὴ πράξη» (A. Spagnolo, Perche non condiviso l'eutanasia, per. «Le Scienze», n. 88, pp. 52-53, 1996).

Πολλοὶ ἰατροὶ σὲ ὅλο τὸν κόσμο ἔχουν τὴν ἀποψη τοῦ καθηγητὴ Σπανιόλο, ὅτι δηλαδὴ ἡ ἀποδοχὴ τῆς εὐθανασίας ἀπὸ αὐτοὺς σημαίνει ἥττα τους καὶ κατάργησή τους! Διότι ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἱατρικῆς πλευρᾶς ἡ περιπέτεια πρὸς τὸν θάνατο δὲν εἶναι ἀδάμαστη, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ δώσει ἕνα νόημα καὶ σ' αὐτὴν τὴν ἐμπειρία. Μία ἔρευνα τοῦ Πανεπιστημίου Campus Biomedical ἀποδεικνύει ὅτι κανεὶς ἐξ ὄσων ζητοῦν τὴν εὐθανασία δὲν τὸ θέλει ἀπλᾶ καὶ μόνο ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία του νὰ πεθάνει, ἀλλὰ γιὰ τρεῖς λόγους, πού ἀποτελοῦν καὶ ἔμμεσο ἔλεγχο τῆς σύγχρονης κοινωνίας. Καὶ αὐτοὶ εἶναι: ὁ φυσικὸς πόνος, ἡ ἀπογοήτευση ἀπὸ τὴν ἐξασθένηση τῶν φυσικῶν δυνάμεων καὶ ὁ φόβος ὅτι ἀποτελεῖ πλέον βάρος γιὰ τοὺς οἰκείους του. Ἄν ὁ ἀσθενὴς διαπίστωνε ὅτι ἕνα ἀπὸ αὐτὰ ἢ καὶ τὰ τρία ἀντιμετωπίζονται διὰ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ ἱατρονοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων του, δὲν θὰ ὠδηγεῖτο σὸ νὰ ζητήσει τὴν εὐθανασία.

Μία ἄλλη ἐξήγηση γιὰ ὄσους ἔχουν μιὰ θετικὴ στάση

ἐναντι τῆς εὐθανασίας εἶναι πὼς πιστεύουν ὅτι στὴν κοινωνία δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ὕλη καὶ πὼς ἡ ζωὴ δὲν ἔχει ὅποιαδήποτε ἱερότητα καὶ εἶναι ἄρρηκτα συνδεδεμένη μόνο μὲ τὴν ἐξωτερικὴ ὁμορφιὰ καὶ τὴ φυσικὴ καὶ οἰκονομικὴ εὐρωστία. Μὲ τὴν ἐπικράτηση σὲ ὀρισμένες σύγχρονες κοινωνίες τῆς υλιστικῆς στάσης πρὸς τὸ μυστήριο τῆς ὑπάρξεώς μας πάνω σ' αὐτὸν τὸν φιλόξενο πλανήτη ἀναπτύσσεται σ' αὐτὲς μιὰ τάση ἡ ζωὴ νὰ εὐτελιζέται, νὰ μὴν ἔχει καμία ἀξία καὶ ἔτσι μὲ εὐκολία νὰ ἀφαιρεῖται καὶ νὰ γίνεται ἀντικείμενο βασανιστηρίων ἢ ἐκμετάλλευσης.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὀφείλω νὰ ἐπισημάνω ὅτι ὄσοι ἐπιχειροῦν νὰ γκρεμίσουν τὶς χριστιανικὲς ἀξίες ἀπὸ τὶς κοινωνίες καὶ νὰ ἐπιβάλουν ἀπάνθρωπες λογικὲς, ὅπως ἡ εὐθανασία, ὑπέχουν βαρύτερες εὐθύνες ἐναντι τῆς Ἱστορίας. Γιατὶ διαλύοντας τὶς ἀξίες αὐτὲς, τὶς δοκιμασμένες ἐπὶ αἰῶνες καὶ κατασταλαγμένες στὴ συνείδηση τῶν ἀνθρώπων ὡς οἱ βέλτιστες γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴν εὐτυχία τους, τοὺς ἐκβαρβαρίζουν καὶ τοὺς μετατρέπουν σὲ σύνολα κινουμένων ὄντων, στὰ ὁποῖα «ὄλα ἐπιτρέπονται». Καὶ οἱ πληροφορίες πού μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τοῦ πλανήτη εἶναι ἀνησυχητικὲς, ἀφοῦ οἱ λογικὲς αὐτὲς βρίσκουν πρόσφορο ἔδαφος.

Στὴν Αὐστραλία, κατὰ τὸ Medical Journal of Australia, τὸ 30% τῶν θανάτων στὰ νοσοκομεία εἶναι μετὰ ἀπὸ ἀπόφαση τῶν ἰατρῶν, πού σταματοῦν τὴν θεραπεία στὸ τελικὸ στάδιο τοῦ ἀσθενοῦς. Τὸ ἀντίστοιχο ποσοστὸ στὴν Ὁλλανδία εἶναι 16%, στὸ Βέλγιο 18% καὶ στὶς ΗΠΑ 11%. Στὸ 2000 στὴν Ὁλλανδία ὑπῆρξαν 2123 περιπτώσεις εὐθανασίας, ἐπισημῶς καταγεγραμμένες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες οἱ 1893 στὸ τελευταῖο στάδιο τοῦ καρκίνου.

Ἡ ἐξήγηση πού δίνει γιὰ τὴν ἀποδοχὴ τῆς εὐθανασίας ἀπὸ τοὺς Ὁλλανδοὺς ὁ ὁμοεθνὴς τους καθηγητὴς Ἄαρτ Γκίζολφ εἶναι πὼς ὀφείλεται στὶς «πολιτισμικὲς καλβινιστικὲς ρίζες τους». Στὶς ἴδιες ρίζες ὀφείλεται καὶ ἡ ἐκ μέρους τους ἀποδοχὴ τῶν ἐκτρώσεων καὶ τοῦ «γάμου» μεταξὺ ὁμοφυλοφίλων... («La Repubblica», 2.4.2002, σ. 12). Εἶναι δυσάρεστο, ἀλλὰ εἶναι μιὰ πραγματικότητα ὅτι ξεκινώντας ἀπὸ τὴν παραποίηση τῶν χριστιανικῶν ἀντιλήψεων ἐκκοσμικεύθηκαν οἱ Ὁλλανδοὶ καὶ ὄσοι ἔχουν τὶς ἴδιες μὲ αὐτοὺς ἀντιλήψεις κι ἔφτασαν στὴ σημερινὴ ἐπίσημη υἱοθέτηση τῆς εὐθανασίας, πού γιὰ ἐμᾶς δὲν εἶναι λύση ἀξιοπρέπειας ἀλλὰ ἀντιθέτως προσβολὴ καὶ ἀπαξίωση τῆς ἱερότητας τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης.

Πάντως, πρέπει νὰ προσθέσω ὅτι γιὰ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας εἶναι ἐλπιδοφόρο τὸ ὅτι οἱ περισσότερες

κοινωνίες καὶ συντεταγμένες Πολιτείες ἀντιδρῶν στὴν καθιέρωση τῆς εὐθανασίας, ἐπειδὴ ἔχουν διαπιστώσει ὅτι ἀνοίγοντας αὐτὴ τὴ δίοδο πρὸς τὴν οὐσιαστικὴ θανατικὴ ἐκτέλεση ἀνθρώπων διευκολύνονται σχέδια ἀνόμων συμφερόντων καὶ δημιουργεῖται μία ἐφιαλτικὴ κοινωνία, στὴν ὁποία ἔχουν θέση μόνο οἱ ὑγιεῖς, οἱ εὐκατάστατοι καὶ οἱ πετυχημένοι. Διότι τελικὰ, ἢ ἀπὸ τὴν κοινωνία ἀντιμετώπιση τοῦ πλησίον μόνο μὲ τὴ λογικὴ καὶ τὴν ἠθικὴ καὶ χωρὶς τὴν ἐν Χριστῷ ἀγάπη τὴν ὁδηγεῖ στὴν ἀπανθρωπιά.

Μέχρι σήμερα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ὑλλανδία, κράτη στὰ ὁποία ἐπιτρέπεται ἢ ὑπὸ ὄρους —μὴ εὐκόλως ἐλέγξιμους κατὰ τὴν ἀποψή μου— εὐθανασία εἶναι ἡ Αὐστραλία, ἡ Ἰαπωνία, ἡ Γερμανία, ἡ Δανία, ἡ Σουηδία καὶ ἡ Κίνα. Ἐπίσης, σύντομα πρόκειται νὰ προστεθεῖ τὸ Βέλγιο, ἐνῶ στὶς ΗΠΑ τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριον ἀποφάσισε νὰ ἀφήσει στὴ διάκριση τῆς κάθε Πολιτείας νὰ ἐπιτρέψει ἢ ὄχι τὴν εὐθανασία καὶ τὴν ὑποβοηθούμενη αὐτοκτονία. Ἦδη τὸ Ὑορεγκον ἔχει καθιερώσει τὴν ὑποβοηθούμενη αὐτοκτονία, μὲ φάρμακα ποὺ πωλοῦνται ἀπὸ τὰ φαρμακεία καὶ μὲ συνταγὴ ἱατροῦ, ἡ Καλιφόρνια ἔχει ἀποποινικοποιήσει τὴν εὐθανασία καὶ στὴν Οὐάσιγκτον εἶχε ἀποφασισθεῖ νὰ ἀποποινικοποιηθεῖ ἐπίσης, ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ δημοψήφισμα τὸ 1991 ὁ σχετικὸς Νόμος καταργήθηκε. Ἐδῶ νὰ σημειώσω ὅτι ἓνα θέμα ποὺ εἶχε σχέση μὲ τὸ ἦθος τῆς τοπικῆς κοινωνίας ἦρθε ἄμεσα στὸ λαό, ὁ ὁποῖος καὶ ἀνέτρεψε τὴν ἀπόφαση τῶν ἀντιπροσώπων του. Στὴν Ἑλβετία ἡ ἐφαρμογὴ τῆς εὐθανασίας ἔχει ἀποποινικοποιηθεῖ στὸ Καντόνιο τῆς Ζυρίχης, στὴ Μεγάλῃ Βρετανία τὰ δικαστήρια, στὰ ὁποία ὁδηγοῦνται οἱ ὑποθέσεις εὐθανασίας, πολὺ δύσκολα δίνουν τὴ σχετικὴ ἄδεια, στὴ Γαλλία τὸ Νομοσχέδιο ποὺ εἰσήγαγε στὸ Γαλλικὸ Κοινοβούλιο ὁ Μπερνάρ Κουσνέρ, συναντᾶ σοβαρὲς ἀντιδράσεις.

Οἱ περισσότερες χώρες δὲν ἀποδέχονται τὴν ἐφαρμογὴ τῆς εὐθανασίας. Καὶ ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ ἐκφράζω τὴν ἱκανοποίησή μου γιὰ τὸ Ψήφισμα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης τῆς 26ης τοῦ παρελθόντος Μαρτίου, μὲ τὸ ὁποῖο ζητεῖται ἀπὸ τὰ κράτη-μέλη νὰ «διατηρήσουν τὴν ἀπόλυτη ἀπαγόρευση στὸ νὰ τίθεται ἐκουσίως τέλος στὴ ζωὴ ἀνίατων ἢ ἐγγὺς τοῦ θανάτου ἀσθενῶν». Ἐπίσης, ὁ μόλις πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες ἐκλεγείς Πρόεδρος τῆς Γαλλίας κ. Ζάκ Σιράκ δήλωσε ὅτι δὲν βλέπει θετικὰ τὴν εὐθανασία, ἀλλὰ εὐνοεῖ τὴν ἔρευνα γιὰ τὶς μεθόδους ἐκείνης τῆς ἱατρικῆς ποὺ θὰ ἀνακουφίζουν τοὺς ἀσθενεῖς ἕως τὸν θάνατό τους (La Croix, 16.4.2002, σ. 8).

Τὰ προβλήματα ποὺ προσφάτως ἀνεφύησαν κυρίως στὴν Ὑλλανδία, ὅπου ἤδη ἐφαρμόζεται ὁ Νόμος περὶ εὐθανασίας, εἶναι ποιὸς θὰ προσδιορίζει τοὺς «ἀφόρητους καὶ μὴ ἰάσιμους πόνους». Ὁ ἴδιος ὁ πρόεδρος τῆς Βασιλικῆς Ὑλλανδικῆς Ἰατρικῆς Ἐταιρείας Ruud Hagepouw ὁμολόγησε πρὸ ἡμερῶν ὅτι «τὸ νὰ ὀρίσουμε αὐτὰ τὰ ὄρια παραμένει δύσκολο καὶ εἴμαστε πάντοτε σὲ στάδιο ἐρεύνης...» (La Croix, 3.4.2002, σ. 4). Καὶ μία πρόσφατη ὑπόθεση ἐνώπιον τῆς Ὑλλανδικῆς δικαιοσύνης προέβαλε ἀκριβῶς αὐτὴ τὴν ἀμυχανία τῆς Ὑλλανδικῆς κοινωνίας νὰ προσδιορίσει τὰ ὄρια ποὺ ἐπιτρέπουν τὴν εὐθανασία. Στὸ Ἐφετεῖο τοῦ Ἄμστερνταμ καταδικάσθηκε ἱατρός, ὁ ὁποῖος ἐφάρμοσε τὴν εὐθανασία στὸν πρῶην γεροῦσιαστὴ Ἐντβαρ Μπρόνγκεσμα, ἐπειδὴ «γεροῦσε», «πονοῦσε» καὶ «εἶχε κουραστεῖ νὰ ζεῖ», διότι οἱ ἰσχυρισμοὶ του αὐτοὶ δὲν ἀποδείχθηκαν. Ὁ ἴδιος ὁ πρόεδρος τῆς Ὑλλανδικῆς Ἰατρικῆς Ἐταιρείας ὁμολόγησε ὅτι σήμερα, ποὺ συνεχῶς βελτιώνεται ἢ διὰ τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης ἀντιμετώπιση τῶν πόνων, δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ πεῖ κανεὶς πότε αὐτοὶ γίνονται ἀφόρητοι. Καὶ πρέπει νὰ χαιρετίσουμε καὶ νὰ εὐλογήσουμε τὶς προσπάθειες ποὺ γίνονται ἀπὸ τοὺς ἱατροὺς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι διὰ μέσου τῆς θεραπείας ποὺ ἐφαρμόζουν ἀνακουφίζουν τοὺς πόνους τῶν ἀσθενῶν ἕως τὸ τέλος τῆς παρούσης ζωῆς τους, δίνοντας ἔτσι μία ἐπιστημονικὴ ὅσο καὶ ἀνθρώπινη ἀπάντηση πρὸς ἐκείνους ποὺ ὑποστηρίζουν τὴν εὐθανασία, χωρὶς ποτὲ νὰ λησμονεῖται ὅτι ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ψυχικὴ συμπαράσταση ἱατρονοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ, συγγενῶν καὶ φίλων ἀποτελοῦν ἀναντικατάστατα στοιχεῖα γιὰ τὴν ἐκ μέρους τοῦ ἀσθενοῦς ἀντιμετώπιση τῶν πόνων του.

Ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς εὐθανασίας σὲ ὀρισμένα κράτη ὑπῆρξαν ἀμέσως παρενέργειες καὶ προβλήματα σὲ ἄλλα κράτη, ἓνα ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ λεγομένη «ἐμπορία τοῦ θανάτου», μὲ τὴ μεθόδευση παράνομης διακίνησης ὄσων ἐπιθυμοῦν τὴν εὐθανασία, ἢ ὄσων τὴν χρησιμοποιοῦν σὲ βάρος τους οἱ συγγενεῖς τους. Ἡ ἰταλικὴ δικαιοσύνη ἄρχισε τὸν περασμένο Ἀπρίλιο ἔρευνα ἐξ αἰτίας καταγγελιῶν ὅτι ἔχουν δημιουργηθεῖ παράνομα δίκτυα, τὰ ὁποῖα ἐκτελώνοντας ἐντολὲς συγγενῶν, ποὺ θέλουν νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ πλούσιους ἀσθενεῖς, τῶν ὁποίων ὀρέγονται τὴν κληρονομιά, τοὺς μεταφέρουν στὴν Ὑλλανδία ἢ στὴν Ἑλβετία καὶ «νομίμως» τοὺς ἐφαρμόζουν τὴν εὐθανασία. Σύμφωνα μὲ τὴν ἴδια καταγγελία, ἡ ἀμοιβή γι' αὐτὴ τὴν παράνομη ἐνέργεια, ποὺ ὀνομάζεται «διευκόλυνση», κυμαίνεται ἀπὸ 3600 ἕως 5100 εὐρῶ ἢ

—επειδή θέλομε ακόμη την αναγωγή— από 1.300.000 έως 1.800.000 δραχμές.

Είναι άριστη συγκυρία τὸ ὅτι τὸ σημερινὸ ἐπιστημονικὸ συμπόσιο διεξάγεται κατὰ τὴν Ἀναστάσιμη περίοδο, κατὰ τὴν ὁποία ἐορτάζομεν «τριήμερον ἀνάστασιν ζωῆς αἰωνίου πρόξενον. Ὡσπερ γὰρ Μαρία ἡ θεοτόκος παρθενικὰς καὶ ἀνυμφεύτους ὠδίνας [οὐ] λύσασα βουλῆσει Θεοῦ καὶ Πνεύματος χάριτι ἐγέννησε τὸν τῶν αἰῶνων ποιητὴν τὸν ἐκ Θεοῦ Θεὸν Λόγον, οὕτως καὶ ἡ γῆ ἐκ τῶν οἰκείων λαγόνων τὰς ὠδίνας τοῦ θανάτου λύσασα ἀπέπτυσε κελουθεῖσα τὸν τῶν Ἰουδαίων δεσπότην· οὐ γὰρ ἠδύνατο κατέχειν σῶμα φορεῖον ἀθανασίας γενόμενον» (Ἁγ. Γρ. Νύσσης, Εἰς τὴν φωτοφόρον καὶ Ἁγίαν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, ΒΕΠΕΣ, τόμος 69, σελ. 252).

Γιὰ ἐμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς δὲν ὑπάρχει καμία ἀμφιβολία ὅτι ὀφείλομε νὰ ἀντιμετωπίζομε μὲ τὸν πρέποντα σεβασμὸ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα, ἀπὸ τῆς δημιουργίας του μέχρι τοῦ φυσικοῦ του θανάτου, γιατί αὐτὸ εἶναι «ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν» (Α΄ Κορ. στ΄, 19) καὶ γιατί ὡς ναὸς τοῦ Θεοῦ ἐντὸς τοῦ ὁποίου κατοικεῖ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα «εἰ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός» (Α΄ Κορ. γ΄, 17) καὶ γιατί ἀκόμη σ' αὐτὸ τὸ σῶμα ἐπιφυλάσσεται ἡ δόξα καὶ ἡ ἀφθαρσία «μετὰ τὴν Ἀνάστασίν του, κατὰ τὸν πρὸς ἐμᾶς λόγο τοῦ Ἀπ. Παύλου «ὁ ἐγείρας τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ Πνεύματος ἐν ὑμῖν» (Ρωμ. η΄, 11).

Ὁ μέγας Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας μας Ἁγιος Γρηγόριος Νύσσης μᾶς διδάσκει ἀκριβῶς γιὰ τὴ ζωοποίηση τῶν σωμάτων μας κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς ἀναστάσεώς τους καὶ τὴν ὡς ἐκ τούτου ἀπειρη ἀξία τους. Ἔτσι στὸ ἐρώτημα, ἂν λ.χ. ἀποθανὼν νέος θὰ εἶναι αἰωνίως μὲ τὰ σωματικὰ ἐλαττώματα πού εἶχε ἐκ γενετῆς ἢ ἀπέκτησε κατὰ τὴ ζωὴ του καὶ ἂν ὁ γέρον θὰ ἀναστηθεῖ μὲ τὸ ἀδύναμο καὶ συρρικνωμένο σῶμα τοῦ βαθέος γηρατός του, ἢ ὁ ἀνιάτως ἀσθενὴς μὲ τὴν ἐσχάτη καὶ πρὸ τοῦ θανάτου του κατάσταση, ὁ Ἁγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης μᾶς διαβεβαιώνει ὅτι ὅλοι καὶ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν κατάστασιν στὴν ὁποία πεθάνανε θὰ εἴμαστε τρόπον τινὰ ὅπως τὸ στάχυ. Ἀφοῦ δηλαδὴ ξηραθῆκαμε ἀπὸ τὸν καύσωνα τῆς ἁμαρτίας καὶ ὑπέστημεν τίς ἐπὶ τῆς γῆς δοκιμασίες καὶ ἡ γῆ μᾶς παρέλαβε καὶ διελύθησαν τὰ σώματά μας διὰ τοῦ θανάτου, κατὰ τὴν ἀνοιξὴ τῆς ἀναστάσεως θὰ ἀναδειχθῆ πάλι ὁ γυμνὸς κόκκος τοῦ σώματός μας σὲ στάχυ ὑψηλὸ καὶ πλούσιο καὶ ὄρθιο, πού θὰ ἐκτείνεται πρὸς

τὸ οὐράνιο ὕψος καὶ θὰ εἶναι στολισμένος μὲ τὴν ἀφθαρσία καὶ μὲ τὰ ὑπόλοιπα θεοπρεπῆ γνωρίσματα καὶ θὰ εἴμαστε ὅλοι μὲ τὸ ἀρχέγονο κάλλος τοῦ Ἀδάμ, πρὸ τῆς πτώσεώς του.

Καὶ μᾶς διδάσκει ἀκόμη ὁ Ἁγιος Πατὴρ γιὰ τὴν ἱερότητα τοῦ σώματός μας, ἐντυπωσιάζοντας καὶ τὸν πιὸ σύγχρονο εἰδικὸ ἐπιστήμονα τῆς γενετικῆς μηχανικῆς, ὅτι ἡ ψυχὴ δὲν βρίσκεται σὲ κάποιον συγκεκριμένο σημεῖο, ἀλλὰ παρευρίσκεται σὲ ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ σώματος καὶ ἐπομένως βρίσκεται καὶ στὸ καθένα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα αὐτά, δηλαδὴ καὶ στὸ κάθε κύτταρό μας (βλ. σχετ. Ἁγ. Γρηγορίου Νύσσης, «Διάλογος περὶ ψυχῆς καὶ ἀναστάσεως», Ἔργα, ΕΠΕ τ. 1, σελ. 380 καὶ σελ. 296). Μὲ ποιὸ, λοιπόν, δικαίωμα ἐπεμβαίνουμε στὴ ζωὴ τοῦ συνανθρώπου μας, τῆς εἰκόνας καὶ ὁμοίωσης τοῦ Θεοῦ καὶ θίγουμε καὶ φθείρουμε τὸ Ναὸ Του;

Μὲ τὴν ἴδια ἀντίληψη τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸ ἀνθρώπινο σῶμα εἶναι γραμμένες οἱ «Διδαχὲς τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων». Στὴ δευτέρᾳ ἐντολῇ τους ὑπογραμμίζεται ὅτι ἀπαγορεύεται στὸν ἄνθρωπο νὰ ἀφαιρέσει ζωὴ σὲ ὁποιαδήποτε μορφή καὶ κατάστασίν της: «Δευτέρᾳ δὲ ἐντολῇ τῆς διδαχῆς οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ παιδοφθορήσεις, οὐ φαρμακεύσεις, οὐ φονεύσεις τέκνον ἐν φθορᾷ, οὐδὲ γεννηθὲν ἀποκτενεῖς». Καὶ πάρα κάτω στὶς Διδαχὲς τονίζεται ὅτι τὴν ὁδὸ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀπωλείας τῆς ψυχῆς τους ἔχουν ἐπιλέξει ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι μεταξὺ τῶν πολλῶν ἄλλων φονεῖς τέκνων ἢ φονεῖς τῶν πλασμάτων τοῦ Θεοῦ (Βασ. Μουστάκη, «Ἁπ. Πατέρες», Ἐκδ. Παπαδημητρίου, σελ. 10 κ.έ.). Εἶναι λοιπὸν προφανὲς ὅτι γιὰ ἐμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς εἶναι βαρύτερο ἁμάρτημα ὁ φόνος, ἡ ἐκτροπή, ἡ παιδοκτονία, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐθανασία.

Ἐπίλογος

Ὁ τίτλος τῆς ὁμιλίας μου εἶναι «Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ πρόβλημα τῆς εὐθανασίας». Βεβαίως, ὁ Χριστιανὸς δὲν ἔχει κανένα πρόβλημα, γιατί ἀπορρίπτει τὴν εὐθανασία. Τὸ πρόβλημα τὸ ἔχει ἡ κοινωνία ἐκείνη πού ἐπιτρέπει νὰ υποβιβασθεῖ τὸ κατ' ἐξοχὴν δημιούργημα τοῦ Θεοῦ σὲ σύνολο κυττάρων τυχαίως εὑρεθέντων πάνω στὸν συγκεκριμένο Πλανήτη καὶ τυχαίως συνεργαζομένων γιὰ νὰ ἐπιτελοῦνται οἱ λειτουργίες του. Στὴν κοινωνία ἐκείνη, ἢ ὁποία μετατρέπεται σὲ ἀσπλαχνὴ ἐξουσία, πού ἐνδιαφέρεται μόνο γιὰ τοὺς ὑγιεῖς καὶ ρωμαλέους καὶ ὄλους τοὺς ὑπόλοιπους τοὺς ὀδηγεῖ στὸν διήθεν ἀξιοπρεπῆ θάνατο.

Ὁ Θεὸς νὰ εἶναι πάντοτε μαζί σας.

**ΝΕΟΙ ΚΑΙ
ΕΚΚΛΗΣΙΑ:
ΥΠΑΡΧΕΙ
ΣΗΜΕΙΟ ΕΠΑΦΗΣ;**

Ἀγαπητά μου παιδιά, Χριστὸς Ἄνέστη!

Ὁ τίτλος τοῦ Συνεδρίου σας υποδηλώνει ὅτι ὑπάρχουν ἀμφιβολίες ἐὰν ὁ λόγος καὶ ἡ πράξη τῆς Ἐκκλησίας ἀνταποκρίνονται στὰ προβλήματα καὶ τὴν καθημερινή ζωὴ τοῦ σημερινοῦ νέου. Τὴν ἀμφιβολία αὐτὴ πολλοὶ θὰ τὴν καταδικάσουν, ἐγὼ ὅμως θὰ τὴν ἐπαινέσω — καὶ μάλιστα θὰ τὴν θέσω ὡς ἀφετηρία τῆς ὁμιλίας μου.

Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ πλασματικὴ ἐρώτηση μὲ σκοπὸ νὰ ἀκολουθήσει ἓνας καταγιγασμὸς προγραμματισμένων ἀναιρέσεων, ἀλλὰ ἓνα ἐννοίημα τῆς νεολαίας μας στὴν ἀμφισβήτηση, καὶ πέραν αὐτῆς στὴ βαθύτερη κατανόηση καὶ τὴν ἀνάληψη εὐθύνης.

Γνωρίζουμε πὼς ὁ,τι ἀνήκει στὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον εἶναι ζωὴ, ἀλλ' ὁ,τι ἀνήκει στὴν ἱστορία ὑπόκειται στὴ φθορὰ, κι ἄρα σὲ ἀναθεωρήσεις. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μὲν ἓνα σκάφος ναυπηγημένο ἀπὸ τὸν Κύριο, πού ὅμως διασχίζει τὰ κύματα τῆς ἱστορίας. Κι ὅπως ἀκριβῶς στὰ σκάφη προσκολλῶνται πολλοὶ θαλάσσιοι ὀργανισμοί, ἔτσι καὶ στὴν Ἐκκλησία προσκολλῶνται πολλὲς φθαρτὲς ὕλες τῆς ἱστορίας. Ἡ παρουσία τοῦ ἀνθρώπινου στοιχείου μέσα στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, πολλὲς φορὲς τῆς ἐκόστισε τὴν ἀξιοπιστία καὶ τὴν ἀθνητικότητα. Ποτέ, ὅμως, δὲν ὑπῆρξε ἀναιρετικὴ τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τῆς. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἢ φράσις ἀπὸ τῆς θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγ. Βασιλείου, ὅπου ὁ ἱερεὺς ἀπειθύνεται πρὸς τὸν Κύριο λέγοντάς Του: «Καὶ μὴ διὰ τὰς ἐμὰς ἁμαρτίας κωλύσης τὴν χάριν Σου ἀπὸ τῶν προκειμένων δώρων». Ἡ Ἐκκλησία προβάλλει ὡς πρότυπά μας τοὺς Ἁγίους, δηλαδὴ τοὺς Ἀγωνιστές, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πού ξεπέρασαν τὰ ἀνθρώπινα μέτρα καὶ διὰ τῆς καθάρσεως ἔφθασαν στὴ θέωση. Εἶναι πολλὰ αὐτὰ πού δὲν μποροῦν νὰ ἰσχύουν πιά, διότι ἀπετέλεσαν φθαρτὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα σὲ ἄλλοτινὰ χρόνια ἦσαν πρόβλημα, καὶ πού σήμερα εἶτε στεροῦνται περιεχομένου εἶτε δημιουργοῦν νέα ποιμαντικὰ προβλήματα.

Τὸ συνέδριό σας εὐχομαι νὰ ἐπισημάνει τὰ φθαρτὰ αὐτὰ στοιχεῖα καὶ νὰ δεῖ κάτω ἀπὸ ποιῆς προϋποθέσεις καὶ μὲ ποιούς τρόπους μπορεῖ νὰ ἀπομακρυνθοῦν τὰ φθαρτὰ, χωρὶς νὰ ἐπέλθει ἀπόσταση ἀπὸ τὰ ζωοποιὰ.

Τὸ ἔργο τὸ δικό μας καὶ τὸ δικό σας εἶναι δύσκολο, διότι ἡ ἱστορία εἶναι κόσμος τοῦ φθαρτοῦ, ἀλλὰ ὄχι κόσμος ἀξίος περιφρονήσεως, ἀφοῦ ἐντὸς αὐτοῦ ζοῦμε. Ἡ ἱστορία ἐνὸς ἀτόμου εἶναι ἓνα κέλφος πού περιέχει ὄχι μόνον τὴν ἁμαρτωλότητα τοῦ ἀνθρώπου ἀλλὰ καὶ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ· ὄχι μόνον τὶς μαῦρες του σελίδες ἀλλὰ καὶ τὰ λευκὰ φτερά τῶν ἀγγέλων δίπλα του. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ἱστορία τῶν ἔθνων: καταγράφονται τόσον οἱ ὥρες τῆς πίστεως, ὅσον καὶ οἱ ὥρες τῆς ὕβρεως. Τὸ ἴδιο πρέπει νὰ βλέπουμε σὲ κάθε τι τὸ ἀνθρώπινο: δὲν εἴμαστε μόνον οὔτε τὴν ὥρα τῆς ἔσχατης ἀθλιότητος· *εἶναι πάντοτε δίπλα μας καὶ γύρω μας τὸ αἷμα τοῦ Σταυροῦ*, ἔτοιμο νὰ μπεῖ μέσα μας καὶ νὰ μᾶς ζωογονήσει, ἀμέσως μόλις ἀνοιξοῦμε μιὰ ἐλάχιστη χαραμιάδα, μιὰ προσευχή. Εἶναι τὸ φιλόανθρωπο Μυστήριον τῆς Θ. Εὐχαριστίας καὶ τὸ ἐξ Ἰσοῦ θεραπευτικὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας.

Νὰ λοιπὸν πού τὸ Συνέδριό σας ἔχει νὰ περάσει μέσα ἀπὸ συμπληγάδες: νὰ ζητήσετε ἀλλαγές, μὴ χάνοντας ποτέ ἀπὸ τὰ μάτια σας τὸν πλησίον σας, τὶς ἀνάγκες του καὶ τὰ δριά του. Νὰ διστάσετε γιὰ ἀλλαγές πού μπορεῖ νὰ σκανδαλίσουν

τόν διπλανό σας, μὴ λησμονώντας ὅμως ποτὲ ὅτι πίσω κι ἀπὸ τὴν πιὸ βαριά κουρτίνα ὑπάρχει ἓνα παράθυρο ποὺ περιμένει ἐσῶς νὰ τὸ ἀνοίξετε. Νὰ ὑπερασπίσετε τὴν παράδοση, χωρὶς νὰ ἀγνοήσετε ὅτι ὁ δρόμος ποὺ βρίσκεται μπρὸς σας ἀνοίχτηκε γιὰ νὰ τὸν περάσετε ἐσεῖς καὶ μόνον. Νὰ ἀξιοποιήσετε γιὰ τὸν ἑαυτὸ σας πρωτίστως αὐτὸ ποὺ ἡ Ἐκκλησία σᾶς προσφέρει, δηλαδὴ τὴ Σωτηρία, τὴν Κοινωνία, τὴν Ἐλπίδα, τὴν Αὐτεπίγνωση, τὸ Αὔριο, τὴ Διάρκεια, τὴν Προοπτική.

Ἔτσι, λοιπόν, δὲν θὰ σᾶς ὑποδείξω ἐγὼ τὰ θέματα. Θὰ ἀρκεστῶ νὰ σᾶς ἐπισημάνω ἐν συντομίᾳ πρῶτον τί ἔχει ἀλλάξει ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ Εὐαγγελίου ἕως τὰ σήμερα, ἔπειτα τί ἔχει μείνει σταθερὸ, καὶ τέλος, ποιά εἶναι ἡ φτώχεια μας μένοντας στὸ παροντικό. Ἐκεῖνο ποὺ θέλω νὰ σᾶς σημειώσω καὶ νὰ δικαιολογήσω τὴν ἀμφιβολία σας εἶναι ὅτι, σύμφωνα μὲ ἔρευνα τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τὸ 41% τῶν νέων θέλουν νὰ ἀλλάξουν τὴν κοινωνία, καὶ τὸ 40% θέλουν νὰ ἀλλάξουν τὸν ἑαυτὸ τους.

Χωρὶς ἀμφιβολία, τὸ σημερινὸ κοινωνικὸ περιεχόμενον ἔχει ἐλάχιστα κοινὰ σημεῖα μὲ αὐτὸ μέσα στὸ ὁποῖο διατυπώθηκε ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἀγροτικές κοινωνίες, μέσα στὶς ὁποῖες ἔζησαν ἀφιερωμένοι καὶ θεολογοῦντες οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, χάθηκαν — τουλάχιστον στὸν Δυτικὸ κόσμο. Μαζί τους χάθηκαν ἀντιλήψεις ποὺ ἔμοιαζαν αὐτονόητες, πρότυπα σκέψης καὶ συμπεριφορᾶς, θεμελιωμένα σὲ παράδοση αἰώνων.

Περάσαμε στὴ Βιομηχανικὴ Ἐπανάσταση καὶ τὴ συνάκολουθη κοινωνικὴ ἀναδόμηση. Οἱ νέες ἀνάγκες ὑποχρέωσαν τὴ γυναῖκα νὰ βγεῖ ἀπὸ τὸ σπίτι, νὰ μπεῖ στὴν ἀγορὰ ἐργασίας. Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ μὲ τὸ παιδί. Οἱ ἐπὶ αἰῶνες ἀμετακίνητοι ρόλοι τοῦ ἀνδρα καὶ τῆς γυναίκας ἀνατράπηκαν. Ὁ θεσμὸς τῆς οἰκογένειας διέρχεται κρίση.

Μετὰ τὴ Βιομηχανικὴ Ἐπανάσταση, βλέπουμε στὰ κείμενα, ἂν τὰ διαβάζουμε πολὺ προσεκτικά, ὅτι οἱ πνευματικοὶ ἔρχονται πιά σὲ ἐπαφὴ μὲ ἀνθρώπους διχασμένους, μὲ πλάσματα παραδομένα στὴν ἀγωνία ποὺ προκαλεῖ ἡ πρωτοφανέρωτη ἀντίθεση ἀνάμεσα στὴν ἠθικὴ καὶ τὴ λογικὴ, ἀφοῦ ἡ μιὰ λαχταράει ζωὴ χριστιανικὴ, ἐνῶ ἡ ἄλλη διδάσκει πὼς δὲν μπορεῖς νὰ ἐπιβιώσεις παρὰ μόνον παραβιάζοντας τὴ χριστιανικὴ συνείδηση. Κυρίως, ὅμως, εἶναι ἡ ἐπιμάρτηση τῶν παθῶν στὴ συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία μας ψάλλει καὶ αὐτὲς τὶς Ἀναστάσιμες ἡμέρες «Καθαρθῶμεν τὰς αἰσθησεις».

Ἡ Βιομηχανικὴ κοινωνία καὶ ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος

ποὺ καλλιέργησε, ὁδήγησαν σὲ ριζικὲς ἀλλαγές. Ἡ ἀνάπτυξη τῶν μεταφορικῶν μέσων βοήθησε τὶς μετακινήσεις τοῦ κόσμου ἐπιφέροντας ἔτσι τὸ τέλος τῶν κλειστῶν κοινωνιῶν. Οἱ τοπικὲς παραδόσεις ἔγιναν ἐκφράσεις τοῦ παρελθόντος.

Ἡ κατακόρυφη ἀνάπτυξη τῶν ἐπικοινωνιῶν, ἐξ ἄλλου, εἶχε μιὰν ἀπρόβλεπτη καὶ βαρυσήμαντη ἐξέλιξη: τὴν ἀποδυνάμωση τῆς πνευματικῆς ἐλίτ. Ἡ κοινωνία ἀφέθηκε πνευματικὰ στὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης. Ὁ «πνευματικὸς ταγὸς» ἔγινε σχῆμα λόγου χωρὶς ἀντίκρουσμα. Τὰ σχολεῖα μπῆκαν σὲ φθίνουσα φάση, ἀφοῦ ἡ μάθηση ταυτίσθηκε μὲ τὴν ἐνημέρωση. Τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης ἀπέκτησαν ἀσύγκριτα πιὸ μεγάλη ἐπίδραση ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Καὶ ἰδοῦ, ποὺ πρὶν ἀκόμη προλάβει ὁ μὴ Δυτικὸς κόσμος νὰ μπεῖ κι αὐτὸς στὴ Βιομηχανικὴ ἔποχή, πρὶν ἀκόμα προλάβουμε κι ἐμεῖς οἱ ἴδιοι νὰ δοῦμε τί ἀλλάξε σὲ ἐπίπεδο ποιμαντικῆς, περάσαμε στὴ νέα ἔποχή, στὴ λεγόμενη κοινωνία τῆς πληροφορίας. Ἀπὸ πνευματικὴ ἀποψη, ἡ νέα αὐτὴ ἔποχή στηρίζεται στὸν συγκρητισμὸ καὶ τὴ σχετικοποίηση.

Στὴ νέα ἔποχή, θρησκείες, αἵρέσεις, λατρεῖες κάθε εἶδους, θεωροῦνται, ὅλες στὸν ἴδιο βαθμὸ, ἐκφράσεις «μιᾶς ψυχικῆς ἀνάγκης ἢ στάσης» τοῦ ἀνθρώπου — ὅλα εἶναι σχετικὰ, δὲν ὑπάρχει τίποτε ἀπόλυτο, δὲν ὑπάρχει ἐξ ἀποκαλύψεως ἀλήθεια. Ἡ πίστη, ὅπως καὶ ἡ ἠθικὴ ἄλλωστε, εἶναι θέμα προσωπικῆς ἐπιλογῆς. Δὲν ὑπάρχει τίποτε ποὺ νὰ ἐπιβάλλεται, τίποτε ποὺ νὰ ἀπαγορευεταί.

Παγιδευμένοι ἐν ὀνόματι τῆς λογικῆς καὶ τῆς ψευδο-λογικῆς ἐνὸς σήμερα ποὺ δὲν βαπτίζεται στὴν αἰωνιότητα, ποὺ ἔχει ὡς δεδομένο τῆς τὸν θάνατο κι ὄχι τὴν Ἀνάσταση, ποὺ ὑποτάσσεται στὴ δὴθεν ἀνθρωπιά τοῦ Πιλάτου κι ὄχι στὴ θεότητα τοῦ Ἰησοῦ, παγιδευμένοι λοιπὸν σὲ αὐτὴ τὴν πλάνη, ἔρχονται κάποιοι, ἐλάχιστοι, καὶ λένε ὅτι τὰ πράγματα ἄλλαξαν ἐκ θεμελιῶν, ὅτι ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας, ὁ λόγος τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν Πατέρων μας, εἶναι ξένος πρὸς τὸ σήμερα. Ἔρχονται καὶ λένε ὅτι ναί, δὲν μπορεῖ ὁ σημερινὸς νέος νὰ ἀκούει καὶ νὰ ὑπακούει σὲ ἓναν λόγο φτιαγμένο σὲ ἐποχὲς ποὺ οὔτε νὰ φανταστοῦν μποροῦσαν τὸν τρόπο ζωῆς καὶ σκέψης τῶν χρόνων μας. Ἔρχονται, ὅπως παρατηροῦσε ὁ Ντιστογιέφσκυ στὸν «Ἱεροεξεταστή», νὰ «διορθώσουν» τὸν σωτηριῶδη λόγο τοῦ Κυρίου μας. Καὶ διερωτῶμαι: μὲ μιὰ τέτοια ἀντίληψη τῶν πραγμάτων, μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ση-

μειον ἐπαφῆς; Πρόκειται γιὰ ἀντιλήψεις καθαρὰ ἀνθρωποκεντρικὲς καὶ χρησιμοθηρικὲς ποὺ ἀφαιροῦν ἀπὸ τὸ θεῖο λόγο τὴν ἀυθεντικότητα, τὴ διαχρονικότητα καὶ τὴ θεϊότητα. Ἀμφισβητοῦν, δηλαδὴ τὸ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι «χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας». Μὲ μιὰ τέτοια ἀλλοτριωμένη «Ἐκκλησία» ἀσφαλῶς καὶ δὲν ὑπάρχει σημεῖον ἐπαφῆς.

Ὁ ἄνθρωπος παραμένει ἀνάλλακτος μέσα στοὺς αἰῶνες. Σὲ πείσμα τῶν κατακλυσμικῶν ἀλλαγῶν τοῦ κοινωνικοῦ περιέχοντος καὶ τῆς τεχνογνωσίας, ἡ ὑπαρξὴ του συνεχίζει νὰ ἔχει οἰακά της τὴν πίστη καὶ τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρὸς τὴν ἔμψυχη εἰκόνα Του, τὸν ἄνθρωπο.

Ἡ ἀγάπη ποὺ δίνει ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ κέντρο, τὸ νάμα πυρός, ἀπὸ ὅπου ἀρδεύονται τὰ θεμελιώδη αἰτήματα τῆς ὑπαρξῆς του: τὰ αἰτήματα γιὰ δικαιοσύνη, συγγνώμη, ἐλευθερία καὶ ἀσφάλεια. Εἶναι ὁ ὀρίζοντας τῆς ὑπαρξῆς, ποὺ τέσσερα σημεῖα του ἔχει τὴν *ἐλπίδα*, τὴν *πίστη*, τὴν *ἐπίγνωση τοῦ μυστηρίου*, καὶ τὸ *ἄνοιγμά του στοὺς χάρισμα*.

Δικαιοσύνη, συγγνώμη, ἐλευθερία καὶ ἀσφάλεια ἐκφράζουν τὴν *κοινωνικότητα*, ποὺ σημαίνει ὅτι δὲν θὰ μπορούσαν νὰ εἶναι αἰτήματα ὄλων τῶν λαῶν μέσα στοὺς αἰῶνες, ἐὰν τὸ ἄτομο δὲν ἔστρεφε τὸ πρόσωπό του στὸν ἄλλον, στὸν πλησίον του. Μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει πληρότητα αὐτὴ ἡ ἐπίμονη ἀναφορὰ στὸν ἄλλον — ἀλλὰ τί ἀνθρώπινο ἔχει πληρότητα;

Χαρακτήρισα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος τῆς ὑπαρξῆς τὴν *ἐλπίδα*, τὴν *πίστη*, τὸ *μυστήριο* καὶ τὸ *χάρισμα*, ὄχι γιὰ λόγους ρητορικοῦς. Εἶναι σημεῖα ὀρίζοντος, ὄχι μόνον ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος ἔχει συνειδησιν τοῦ θανάτου καὶ χωρὶς αὐτὰ θὰ συντριβοῦν ἀπὸ τὴ ματαιότητα τῆς ζωῆς, ὄχι μόνον ἐπειδὴ μέσα στοὺς χῶρο ποὺ αὐτὰ ὀρίζουν ἀναπτύσσεται ἡ πνευματικότητά μας, ἀλλὰ κυρίως ἐπειδὴ ὅσο ὁ ἄνθρωπος πλησιάζει τὰ ἀκρότατα αὐτὰ σημεῖα, τόσο τὰ ὄρια μετατίθενται. Ὅσο βαδίζεις μέσα στὴν *ἐλπίδα*, τόσο τὴ βλέπεις νὰ καλύπτει κάθε ἄρνηση καὶ κάθε ἀπόγνωση. Ὅσο βαδίζεις μέσα στὴν *πίστη*, τόσο τὴ βλέπεις νὰ σοῦ ἐξηγεῖ ὅλα τὰ ἄγνωστα καὶ τὰ ἄρρητα. Ὅσο περισσότερο νοεῖς τὴν παρουσία τοῦ *μυστηρίου* μέσα στὸν κόσμον, τόσο αἰσθάνεσαι τὴν ἐπιφάνεια τοῦ Δημιουργοῦ, τόσο ἀνοίγεσαι στὴ θέα τῶν ἐνεργειῶν Του. Κι ὅσο προχωρᾷ σὲ αὐτὰ, τόσο νιώθεις τὴ *χάρη* τοῦ Κυρίου πρὸς ἐσέ, τόσο βεβαιώνεσαι γιὰ τὴν εἰς Χριστὸν σωτηρία σου.

Ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ κατ' ἑξοχὴν ιδιότητα τοῦ Δημιουργοῦ, ὁ ὁποῖος *θανάτω τὸν θάνατον πατεῖ*, ραντίζοντας μὲ ὕσσωπον τὸν ἄνθρωπο καὶ καθαρίζοντάς τον ἀπὸ τὶς συνέπειες τῆς ἄρνησης τοῦ Θεοῦ.

Ἐπισημαίνουμε ἐδῶ ἕνα παράδοξο: ἐνῶ οἱ ὄροι καὶ οἱ τρόποι ζωῆς ἀλλάζουν, τὰ θεμέλια τῆς ὑπαρξῆς μένουν ἐντελῶς ἀνεπηρέαστα. Ἐπιστρέφω λοιπὸν στοὺς ἐρώτημα ποὺ θέτει τὸ Συνέδριο, θέτοντάς το τώρα ἐνώπιον τῶν ἐπισημάνσεων ποὺ προηγήθηκαν.

Ὁ νέος καλεῖται καὶ σήμερον, ὅπως καὶ στοὺς παρελθόν, νὰ ἀπαντήσει στοὺς ἐρωτήματα: *ποιὲς εἶναι οἱ σχέσεις του μὲ τὴν Ἐκκλησία*. Τὸ ζητούμενο ἐδῶ δὲν εἶναι κάποιον σημεῖο ἐπαφῆς, ἀλλὰ ἡ ἀπόφαση νὰ εἶναι μέλος τῆς, ποὺ σημαίνει: ἡ ἀπόφασή του νὰ νιώσει τὸν Χριστὸ ὡς Σωτήρα του.

Οἱ φιλόσοφοι, λένε ὅτι ἡ ἀνθρωπότητα ἔχει κάνει φοβερὰ βήματα προόδου ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ δὲν ἔχει κάνει οὔτε ἕνα βῆμα ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν ἠθικὴ ποὺ χαρίζει τὸ «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους». Ἐμεῖς, ὁμως, δὲν ἀκολουθοῦμε μιὰ *ὑπέροχη διδασκαλία*, ἀλλὰ τὴν ὁδὸ τῆς σωτηρίας μας. Ἄλλο, ὁμως, εἶναι νὰ θεωρεῖς τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ἕναν φωτισμένο διδάσκαλο, κι ἄλλο, ὅπως ἄλλο, εἶναι νὰ ζεῖς βέβαιος ὅτι «*δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα*» (Ἐφ. 2, 18).

Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος δὲν μετέχει τῆς Ἐκκλησίας, τότε ἡ σχέση του μὲ τὸν Χριστὸ εἶναι καθαρὰ φιλοσοφικὴ, εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ. Διότι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι τὸ ρᾶσο ποὺ φορῶ, δὲν εἶναι ἡ σταυροειδὴς ναοδομία, δὲν εἶναι τὸ ἐξαπτέρυγο ἀπὸ μπακίρι. Ἐκκλησία εἶναι ἡ *σχέση* ποὺ ἔχουμε μὲ τὸν Χριστὸ καὶ μεταξύ μας ὡς μέλη ἐκ μέρους τοῦ μυστικοῦ Σώματος Του.

Τὸν λόγο τῆς σχέσης αὐτῆς, ὅπως καὶ τὸν τρόπο τῆς, τὰ ἔθεσε ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἐμεῖς, ὑπακούοντες σὲ τὶς ἐντολὲς Ἐκείνου μένουμε συναγμένοι ὡς ποιμνιὸν Του, ἔχουμε ὡς Ἐκεῖνος ὄρισε πρεσβυτέρους εἰς τόπον καὶ τύπον Του, βαπτίζομεθα ἐν τῷ ὀνόματί Του καὶ λαμβάνουμε τὴν σάρκα καὶ τὸ αἷμα Του διὰ τῆς Θ. Εὐχαριστίας.

Ὡς Ἐκκλησία, δὲν εἴμεθα πλέον «*ξένοι καὶ πάροικοι*, ἀλλὰ *συμπολιταὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ*, *ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν*, *ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ*, *ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὐξεῖ εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ*» (Ἐφ. 2, 19-21).

Καταλαβαίνω τὴν ἔνσταση: «Τότε, ἡ Ἐκκλησία ἦταν

οὐρανός. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καθοδηγοῦσε τὸν λαό, κατηύθυνε τὸν κάθε προεστῶτα, τὸν ἔκανε ἔνθεο! Τώρα μᾶς ἔμειναν μόνο τὰ σύμβολα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ χαρίσματα τῆς Ἐκκλησίας... Σήμερα ἡ Ἐκκλησία μοιάζει μὲ μία ξεπεσμένη πλούσια κυρία, πού ἔχει πιά στὴν κατοχὴ τῆς μονάχα ὅ,τι μαρτυρεῖ τὶς παλιές καλές μέρες, δείχνει τὶς θήκες καὶ τὰ σεντούκια γιὰ τὰ χρυσάφια τῆς, πού τώρα πιά εἶναι ἄδεια...»

Γιὰ νὰ μὴ νιώθετε μόνοι, νὰ σᾶς θυμίσω ὅτι τὰ λόγια αὐτά, ὄλη ἐτούτη τὴν πίκρα, δὲν τῆ διατυπώνετε μόνον ἐσεῖς οἱ νέοι σήμερα: σᾶς διάβασα ἓνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν 36ῆ Ὁμιλία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τὴν ἐρμηνευτικὴ τῆς Πρὸς Κορινθίους Α' Ἐπιστολῆς.

Σφάλλει λοιπὸν ὁ ἅγιος Πατὴρ; Εἶναι θῦμα μιᾶς ρητορικῆς του ὑπερβολῆς; Ὁχι. Οὔτε καὶ σεῖς σφάλlete ἐπαναλαμβάνοντάς τον. Ἰσχύει ὁμως ἓνας κανόνας: τὸ παροντικό πάντοτε ἠτᾶται σὲ σχέση μὲ τὸ παρελθόν. Ἄν ζούσαμε στὴν Ἱερουσαλὴμ στὰ χρόνια τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, θὰ βλέπαμε τὸν Πέτρο, τὸν Παῦλο, τὸν Βαρνάβα καὶ τοὺς ἄλλους νὰ ὀργίζονται κατ' ἀλλήλων καὶ νὰ ἀνταλλάσσουν βαρύτερες ἐκφράσεις, καὶ τότε θὰ λέγαμε ὅτι δὲν πρόλαβε νὰ φύγει ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθητές Του διέλυσαν τὴν Ἐκκλησία Του!

Νὰ σᾶς ὁμολογήσω ἀκόμη κάτι: κάθε φορὰ πού διαβάξω ἢ φέρνω στὸ νοῦ μου τὴν Γ' Ἐπιστολὴ τοῦ Ἰωάννου, διερωτῶμαι μὲ φρίκη: ποίος ἦταν αὐτὸς ὁ Ἐπίσκοπος, ὁ λεγόμενος Διοτρεφής, πού περιφρονοῦσε τὸν Ἰωάννη;! Πού ἔβρισκε αὐτὸς ὁ δυστυχῆς ἄνθρωπος τὴ δύναμη νὰ εἶναι Ἐπίσκοπος καὶ νὰ περιφρονεῖ — ποιόν; τὸν ἀγαπημένο μαθητὴ τοῦ Κυρίου, τὸν ἀπὸ ὅλους τοὺς πρωτοχριστιανούς τιμώμενον ὡς «στῦλο τῆς σοφίας»; Νὰ περιφρονεῖ ποιόν; Αὐτὸν πού ὁ Θεὸς τοῦ ἔκαμε τὸ ἀπίστευτο δῶρο νὰ μπορεῖ νὰ τὸν βλέπει καὶ νὰ τοῦ φιλά τὸ χέρι!

Αὐτὲς οἱ σκέψεις ὀδηγοῦν συχνὰ στὴν ἀπαιτήση γιὰ μία Ἐκκλησία, στὴν ὁποία δὲν θὰ ἔχουν θέση οἱ προσωπικὲς διαφορές, γιὰ μιὰν Ἐκκλησία στὴν ὁποία οἱ Διοτρεφεῖς δὲν θὰ γίνονται Ἐπίσκοποι.

Λησιμονοῦμε, ὁμως, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι Σῶμα τοῦ Χριστοῦ κι ὄχι κλέος τοῦ ἀνθρώπου· ὅτι δὲν σώζουμε ἑμεῖς τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ ἡ Ἐκκλησία ἡμᾶς· ὅτι τὰ χέρια μᾶς μαίνονται ἀκόμη κι ὅταν προσκυνοῦμε τὸν Σταυρό, καὶ ἡ δικὴ μᾶς ἀρετὴ φαίνεται ὡς σκουπίδι στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ.

Λησιμονοῦμε ὅτι ἡ κάθαρση τῆς Ἐκκλησίας ἔρχεται

ἐκ τῶν ἄνω κι ὄχι ἐκ τῶν κάτω· ὅτι δὲν εἴμεθα ἅγιοι ἐκ τῶν πράξεών μας ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· ὅτι δὲν προσευχόμεθα γιὰ νὰ ἀνταποκριθεῖ ἡ Ἐκκλησία στὸν κόσμο ἀλλὰ γιὰ νὰ εὐαγγελισθεῖ ὁ κόσμος ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία.

Ἄς διδαχθοῦμε λοιπὸν ὅτι ἡ Ἐκκλησία μένει πάντα οὐρανός χάριτι Κυρίου, καὶ μένει πάντα μὲ λάσπες στὰ χέρια ἕξ αἰτίας τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Κι ὄλοι ἑμεῖς, καὶ σεῖς οἱ νέοι κυρίως, ὅσοι πονᾶμε βλέποντας τὰ σημεῖα τῆς πτώσεως πάνω στὸ οὐράνιο σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἄς συνοδεύουμε κάθε μᾶς παρατήρηση ὄχι μὲ ἀποστροφή πρὸς τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ μὲ προσευχὴ καὶ παράκληση στὸν Κύριο νὰ ἔλθει ἡ Βασιλεία Του ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ὥστε νὰ μᾶς λυτρώσει ἀπὸ τὴν πτώση, νὰ μᾶς ἀπελευθερώσει, νὰ μᾶς ρύσει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε τελειώνοντας νὰ σᾶς ἐπισημάνω ὅτι ὑπάρχουν ὄχι ἓνα, ἀλλὰ πολλὰ σημεῖα ἐπαφῆς δικῆς σας, δηλαδὴ τῶν νέων, μὲ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Εἴσθε ὡς νέοι γεμάτοι ἀπὸ προτερήματα ἀλλὰ καὶ ἀντιθέσεις. Χωρᾶτε ὄλοι τὴν Ἐκκλησία.

Μοιάζετε μὲ τὸν Ναθαναήλ, πού ἀφοῦ ἐξέφρασε τὴν ἀμφισβήτησή του γιὰ τὴν προέλευση τοῦ Κυρίου, τελικὰ δὲν μπόρεσε νὰ ἀντισταθεῖ τὸ βλέμμα Του καὶ Τὸν ἀκολούθησε.

Μοιάζετε μὲ τὸν Θωμᾶ, πού μετέτρεψε τὶς ἀξιωματικὲς ἀμφιβολίες του σὲ μοναδικὴ ὁμολογία πίστεως: «ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου».

Μοιάζετε μὲ τὸν πλούσιο νεανίσκο, πού ἀναζητοῦσε τὴν τελειότητα, δείχνοντας ταυτόχρονα ἀδυναμία νὰ τὴν ἀκολουθήσει.

Μοιάζετε τοῦ φτωχοῦ Λαζάρου, πού ἔπρεπε νὰ περάσει μέσα ἀπὸ τὴ δοκιμασία τῆς ἀνέχειας, τῆς ἀρρώστιας καὶ τῆς περιφρόνησης, γιὰ νὰ φθάσει στὴ νέα ζωὴ τῆς χαρᾶς.

Ξεπεράστε τὶς μεμψιμοιρίες σας καὶ ἐλάτε μὲ ταπεινὴν καρδίαν κοντὰ στὸν Χριστὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Ξέρω, ποθεῖτε τὴν τελειότητα τοῦ ἀπολύτου, τὴν καθαρότητα τοῦ ἁγίου, τὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Ποῦ ἄλλοῦ μπορεῖτε νὰ τὰ βρεῖτε αὐτὰ ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία;

Ἄφουγκράζομαι τὸν παλμό σας. Κτυπάει στὸ ρυθμὸ τῆς ἐποχῆς, ζητάει ἀλλαγές, ἐπανάσταση, ἀντίσταση στὸ ρεῦμα τῆς ἀλλοτριώσεως.

Σᾶς ἐρωτῶ: Θέλετε ἐπανάσταση; Ἐλάτε κοντὰ στὸν μεγάλο ἐπαναστάτη, τὸν Χριστό. Μόνο μὴ ξεχάσετε:

Ἐκεῖνος ζητᾷ ἡ ἐπανάσταση νὰ ἀρχίσει ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴ τῶν ἐπαναστατημένων. Εἴσθε διατεθειμένοι γιὰ μίᾳ αὐτοκριτικῇ;

Ἡ ἀσυνέπεια τῶν κληρικῶν σᾶς ἐνοχλεῖ. Κι ἐμὲ τὸ ἴδιο. Μακάρι νὰ εἶχαμε μόνον ἁγίους ἱερεῖς, Ἀρχιερεῖς, Ἀρχιεπισκόπους. Ὅμως, ἔχετε ποτὲ σκεφθεῖ τί σημαίνει ὅτι μὲ ὄλους ἐμᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ποὺ ὁ Θεὸς ἀνέχεται, Χριστὸς καταγγέλλεται;

Σᾶς ἐνοχλοῦν ἡ συντηρητικότητᾳ ἢ οἱ ἀναχρονιστικὲς ἠθικὲς ἀντιλήψεις τῶν πνευματικῶν σας πατέρων. Τὸ ξέρω. Ὅμως, ἔχετε σκεφθεῖ τί θὰ ἦταν ἡ Ἐκκλησία ἀντὶ νὰ ἡγεῖται καὶ ρυμουλκεῖ εἰς Χριστὸν τὸν κόσμον, εἶχε συσχηματισθεῖ μὲ αὐτόν, ἢ ἀντὶ νὰ ἐφρόντιζε νὰ προσαρμόζει ἓνα ἕκαστον ἀπὸ ἐμᾶς στὰ ἴχνη τοῦ Χριστοῦ, κατέβαλλε προσπάθειες νὰ προσαρμόσει τὸν Χριστὸ στὰ μέτρα τοῦ κόσμου;

Ἐπάρχουν πολλὰ ποὺ ἐξαρτῶνται ἀπὸ σᾶς γιὰ νὰ βρεθοῦν τὰ σημεῖα ἐπαφῆς καὶ ἀπειρῶς περισσότερα ποὺ ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἐμᾶς.

Τὸ ὅτι δὲν ἔχουμε προσδώσει στὴν ἐνορία τὸ χαρακτηριστὴρ τῆς οἰκογένειας καὶ τῆς κοινωνίας τῶν προσώπων, εἶναι δική μας παράλειψη.

Τὸ ὅτι σὲ πολλὰς περιπτώσεις προτιμήσαμε νὰ σιωπήσουμε ἐνώπιον φαινομένων κοινωνικῆς ἐκπτώσεως, εἶναι δική μας εὐθύνη.

Τὸ ὅτι δὲν σᾶς ἔχουμε μεταδώσει τὸ γνήσιο πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ καὶ δὲν τὸ διδάσκουμε ὅσο πρέπει, εἶναι δική μας ἀποτυχία.

Τὸ ὅτι δὲν κατορθώσαμε νὰ σᾶς πείσουμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τρόπος ζωῆς χωρὶς ἐτικέτες, καὶ ὅτι ἡ πίστη δὲν εἶναι σύστημα ἰδεῶν ἀλλὰ ἐπίπονη ἀσκητικὴ σχέση, εἶναι δικό μας ἁμάρτημα.

Τὸ ὅτι ἀνεχθήκαμε νὰ γίνεται ἡ Ἐκκλησία ἐνίοτε κέν-

τρο ἐξουσίας καὶ ὄχι ὑπέρβαση τοῦ θανάτου, φάρμακον ἀθανασίας, γεύση αἰωνιότητος, εἶναι δική μας ἐντροπή.

Τὸ ὅτι δὲν ἀντισταθήκαμε ὅσον ἔπρεπε στὸν πειρασμὸ τῆς ἐκκοσμίκευσης εἶναι δική μας τραγωδία.

Ὅμως σκεφθεῖτε.

Ὅ,τι φαίνεται ὡς ἀδυναμία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ ἐλευθερία της.

Ὅ,τι μοιάζει σ' αὐτὴν ὡς αἰωνόβιο, εἶναι ὁ πλοῦτος της.

Ὅ,τι ἀξίζει σ' αὐτὴν εἶναι ἡ Ἐλπίδα ποὺ προσφέρει. Παιδιά μου.

Ἐλᾶτε πρὸς τὰ ἐδῶ μὲ ἐμπιστοσύνη. Κι ἐμεῖς, νὰ κάνομε τὰ δικά μας βήματα. Τελικὰ, βλέπω πὼς τὸ πρόβλημα τῆς ἐλληνικῆς Νεολαίας δὲν εἶναι τόσο ἡ ἐπαφή της μὲ τὴν πίστη, ὅσο ἡ ἐπικοινωνία της μὲ τοὺς πνευματικὺς πατέρες της. Γι' αὐτὸ χρειάζεται ὄλοι νὰ ὑπερβοῦμε τίς ἀδυναμίες μας.

Νὰ ἀναζητήσουμε τὴ σχέση ποὺ θὰ μᾶς προσεγγίσει.

Δώστε μας τὴν ἐμπιστοσύνη σας. Πάρτε τὴν ἀγάπη μας. Ἀμοιβαίως τὰ χρειάζομεθα, ἰδίως τώρα ποὺ ἡ γενιά σας μέλλει νὰ διαχειρισθεῖ τίς τύχες τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας σὲ μιὰν Εὐρώπη χωρὶς ὄραμα καὶ χωρὶς ψυχή. Ἡ εὐθύνη μας εἶναι μεγάλη. Κατέχουμε ὡς ὀρθόδοξοι καὶ τὸ ὄραμα καὶ τὴν ψυχή. Ἡ πρόκληση εἶναι ἱστορικὴ. Εἶμαι βέβαιος ὅτι τὴν ἀντιλαμβάνεσθε καὶ τὴν ἀξιολογεῖτε. Θὰ εἶναι κρῖμα νὰ μείνομε στὸ περιθώριο τῶν ἐξελίξεων. Ὁραματίζομαι μιὰ ἐλληνικὴ καὶ ὀρθόδοξη Νεολαία δυναμικὴ, ζωντανή, πεπληρωμένη. Αὐτὸ τὸ Συνέδριο ὅς γίνῃ ἀφετηρία. Ἀφετηρία ἀγώνων, συνέπειας, βίωσης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ὅπως μᾶς τὴν ἐδίδαξαν οἱ πατέρες μας.

Ὁ Θεὸς νὰ εἶναι μαζί σας.

Χριστὸς Ἀνέστη!

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

**Α. ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΜΑΘΗΤΕΣ
ΚΑΙ ΤΙΣ
ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ
ΕΝΟΨΕΙ ΤΩΝ
ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

**Β. ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
ΗΜΕΡΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ
ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ**

**Γ. ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
ΗΜΕΡΑ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

Α.

Ἀγαπητά μου παιδιά,
ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Σ' ἓνα κόσμο πού ζοῦσε καταδικασμένος στή σκιά τοῦ θανάτου, πού ἀντιλαμβάνεται τήν πορεία του μέσα στήν Ἱστορία ὡς βηματισμό πάνω στή γῆ μέ τόν οὐρανό ἐρημητικά κλεισμένο ἀπό πάνω του, ἡ ζωὴ ἀστράψε μέσα ἀπό τὸ μήνυμα:

Ἄνεστη Χριστὸς καὶ ζωὴ πολιτεύεται!

Ὅλα ἄλλαξαν μέ τὴν ἀνατολὴ τοῦ Φωτὸς τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ σκοτάδι μετατρέπεται σὲ μία ἀτελείωτη χαρὰ. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀνοίγει τοὺς οὐρανοὺς δίνοντας νόημα στήν καθημερινή μας ζωὴ. Ὁ χρόνος δὲν εἶναι μία ἀπλή ροὴ ἡμερῶν, μηνῶν, χρόνων πού τελειώνουν μέ τὸ θάνατο, ἀλλὰ γιορτὴ πού ἀποκαλύπτει τὴ βεβαιότητα τῆς Ἀναστάσεως.

Ἴσως δυσκολεύεστε νὰ καταλάβετε αὐτὴ τὴν πραγματικότητα καὶ πολὺ περισσότερο νὰ τὴ ζήσετε, ἐπειδὴ εἴσαστε ἀφοσιωμένοι στήν προετοιμασία γιὰ τίς ἐξετάσεις πού πλησιάζουν.

Γνωρίζω ἄριστα τὴ βαρύνουσα σημασία πού αὐτὲς ἔχουν γιὰ τὸν καθένα ἀπὸ σᾶς, ἐπειδὴ ὅπως νομίζετε δοκιμάζονται πολλὰ περισσότερα ἀπὸ τὸ χρόνο, τὸν κόπο, τὴν ἐργασία πού προσφέρατε. Δοκιμάζονται τὰ ὄραματά, τὰ ὄνειρά σας καὶ γιὰ ἀρκετοὺς ἀπὸ σᾶς, ὅπως ἰσχυρίζεστε, τὸ μέλλον σας.

Ὅμως, θὰ ἐπαναλάβω αὐτὸ πού καὶ ἄλλες φορὲς ἔχω συζητήσει μέ ἀρκετὰ παιδιά.

Στίς ἐξετάσεις δοκιμάζεται ἡ προετοιμασία, ἡ μεθοδικότητα, οἱ γνώσεις σας, δὲν ἐπιβεβαιώνεται ὅμως καὶ ἡ προσωπικότητά σας. Οἱ ἐξετάσεις δὲν καθορίζουν ποιὸί εἴστε, ἀπλὰ προσφέρουν τὴν πιθανότητα νὰ ἀνοιχθεῖ ἓνας δρόμος πού ἀρκετὰ συχνὰ ὁδηγεῖ σὲ ἄλλους σταθμοὺς ἀπὸ αὐτοὺς, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀρχικὰ εἴχατε προσανατολισθεῖ. Σ' ἓνα κόσμο πού ἀλλάζει ταχύτατα, πού ἡ ρευστότητα εἶναι ἓνα βασικὸ του χαρακτηριστικὸ, αὐτὸ εἶναι πολὺ πιθανὸ νὰ συμβεῖ.

Ἐπομένως, ἡ ἐνδεχόμενη ἐπιτυχία ἢ ἀποτυχία στίς ἐξετάσεις εἶναι ἓνα γεγονός πού δὲν κρίνει οὔτε τὸν ἑαυτὸ σας, οὔτε τὸ μέλλον σας.

Παρ' ὅλα αὐτά, θὰ τόνιζα ὅτι κρίνεται ἡ ὠριμότητά σας, ὁ προσανατολισμὸς σας, ὁ τρόπος μέ τὸν ὁποῖο βλέπετε τὴ ζωὴ σας, καὶ νοσηματοδοτεῖτε τίς προσπάθειές σας.

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας εἶναι αὐτὴ πού προσφέρει Φῶς στήν καρδιά σας, στήν πορεία σας, προοπτικὴ στό μέλλον σας, ἐλπίδα στίς προσδοκίες σας, καθαρότητα στὰ μάτια τῆς ψυχῆς σας, ὥστε νὰ βλέπετε ὅτι πίσω ἀπὸ ὅλες τίς καταστάσεις τῆς ζωῆς σας κρύβεται ἡ Ὁμορφιά καὶ ἡ Χαρὰ τῆς ζωῆς πού προσφέρει.

Στὴν Ἀναστάσιμη πραγματικότητα πού ζεῖ ἡ Ἐκκλησία μας, τίποτε ἀσχημὸ καὶ σκοτεινὸ δὲν μπορεῖ νὰ στερεωθεῖ. Μόνο φῶς, ἐλπίδα, δημιουργικότητα, προοπτικὴ.

Οἱ ἐξετάσεις εἶναι μία πραγματικότητα μέ πολλὲς προκλήσεις. Ὁ Κύριός μας μᾶς δίδαξε νὰ τὴν ἀντιμετωπίζουμε μέ τὴν προσευχὴ καὶ τὴν προσφυγὴ μας σ' Ἐκεῖνον πού εἶναι ὁ Πατέρας μας.

Γι' αὐτὸ σᾶς παρακαλῶ ὅλους σας νὰ ἔλθετε τὴν Παρασκευὴ 17 Μαΐου στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν στήν Εἰδικὴ Θεία Λειτουργία πού θὰ τελέσουμε γιὰ ὅλα τὰ παιδιά πού θὰ διαγωνισθοῦν στίς ἀπολυτήριες καὶ προαγωγικὲς ἐξετάσεις, μέ σκοπὸ νὰ προσενηχοῦμε ὅλοι μαζί στὸν Ἀναστάντα Κύριο νὰ εὐλογῆσει αὐτὴν τὴν πρόκληση, θὰ κοινωνήσουμε τὸ Σῶμα Του καὶ τὸ Αἷμα Του καὶ στό τέλος θὰ μοιράσω σὲ ὅλους ὡς μικρὸ δαῖγμα συμπαράστασης καὶ εὐλογίας ἓνα στυλὸ γιὰ τίς ἐξετάσεις σας.

Καλὸ διάβασμα, παιδιά μου. Εὐχόμαι ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιᾶς μου καλὴ ἐπιτυχία. Νὰ μὴ φοβηθεῖτε αὐτὸ, οὔτε τὰ ἐπόμενα σταυροδρόμια πού θὰ συναντήσετε στὴ ζωὴ σας.

Ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως νὰ ριζώνει καὶ νὰ ὁδηγεῖ τίς καρδιές σας.
(17 Μαΐου 2002)

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν
Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Τοῦ
Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

B.

Ἀγαπητά μου παιδιά, ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Σήμερα ὁ Παγκόσμιος Ὄργανισμός Ὑγείας μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι πολλές ἀπὸ τὶς ἀσθένειες ποὺ μᾶς πλήττουν προέρχονται ἀπὸ τὸ κάπνισμα. Κι ἐπὶ πλεόν, φέτος στὴν ἐκστρατεία του προβάλλει τὸ σύνθημα: «Ἀθλητισμός χωρὶς κάπνισμα». Κι αὐτὸ γιατί δυστυχῶς οἱ ἑταιρεῖες ἐμπορίας τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν προϊόντων του, μπροστὰ στὸ κέρδος τους, χρησιμοποιοῦν παραπλανητικὲς διαφημίσεις, στὶς ὁποῖες ἀνακριβῶς προβάλλεται ὅτι τὸ κάπνισμα συνδυάζεται μὲ τὴν ταχύτητα, τὴ δύναμη, τὴν εὐρωστία καὶ τὴν σωματικὴ εὐεξία.

Ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι ἀντίθετη σὲ ὅ,τιδήποτε φθείρει τὸ σῶμα μας, ποὺ εἶναι ναὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὸ κάπνισμα φθείρει τὸ σῶμα μας. Ἀκόμη μὲ τὸν ἔθισμό ποὺ προκαλεῖ μᾶς κάνει αἰχμάλωτους ἐνὸς πάθους, ὅπως τὸ κάπνισμα, ἐνῶ εἴμαστε γεννημένοι γιὰ νὰ εἴμαστε ἐλεύθεροι καὶ ἀνεξάρτητοι ἄνθρωποι. Τέλος, δὲν προκαλοῦμε ζημία μόνο στὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ στὴν ψυχὴ μας. Βλάπτουμε πολλές φορὲς καὶ τοὺς συνανθρώπους μας. Ἄν εἴμαστε ἀπρόσεκτοι τοὺς ἐπιβάλλουμε νὰ γίνουν παθητικοὶ καπνιστὲς καὶ μπορεῖ νὰ εἴμαστε ἠθικοὶ αὐτουργοὶ κάποιας ἀσθενείας τους, ὀφειλομένης ἀκριβῶς στὸ παθητικὸ κάπνισμα.

Ἀγαπητά μου παιδιά,

Ἡ Ἐκκλησία μας καλεῖ καὶ παρακαλεῖ νὰ ἀποκοποῦν ἀπὸ τὸ πάθος τοῦ καπνίσματος ὄχι μόνο ὄσους ἀθλοῦνται, ἀλλὰ ὄλους τοὺς καπνιστὲς καὶ κυρίως τοὺς νέους καὶ τὶς νέες ποὺ τὸ θεωροῦν δῆθεν «ἀπόδειξη» ὅτι ἐνηλικιώθηκαν. Ἡ ἐνηλικίωση φαίνεται ἀπὸ τὴν ὠριμότητα στὴ σκέψη, ἀπὸ τὴν εὐθύνη στὶς ἐνεργειές μας καὶ ἀπὸ τὴν δύναμη ποὺ ἔχουμε νὰ ἐπιβληθοῦμε στὸν ἑαυτό μας καὶ νὰ πράξουμε τὸ σωστό. Ἡ Πολιτεία λαμβάνει πολλὰ μέτρα γιὰ νὰ προστατεύσει τοὺς μὴ καπνιστὲς καὶ νὰ ἐνημερώσει τοὺς καπνιστὲς. Ἐμεῖς διδάσκουμε στοὺς καπνιστὲς καὶ μὴ καπνιστὲς τὸ χριστιανικὸ Ὁρθόδοξο ἥθος, ποὺ σημαίνει Πίστη ζέουσα, ζωντανὸ βίωμα περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς μας, αὐτοσεβασμὸ καὶ ἀγάπη στὸν Σωτῆρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ στὸν συνάνθρωπό μας. Καὶ τοὺς παρακαλοῦμε οἱ πρῶτοι νὰ μὴ θίγουν ἐκόντες ἢ ἄκοντες τὸν πλησίον τους καὶ οἱ δεῦτεροι μὲ ἀγάπη καὶ κατανόηση νὰ ἀντιδροῦν στὴν ἀδυναμία τους. Ὁ Ἀναστάς Κύριος νὰ εὐλογεῖ ὄλους.

(30.5.2002)

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν

† Ὁ Ἀθηνῶν Χριστόδουλος

Γ.

Παιδιά μου,

Κατὰ τὴ σημερινὴ ἡμέρα, ἀλλὰ καὶ κάθε ἡμέρα, πρέπει νὰ σκεπτόμαστε τὸ πῶς ὀφείλουμε νὰ συμπεριφερόμαστε ἐναντι τοῦ περιβάλλοντος ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ καὶ ὑπεύθυνοι πολῖτες. Συνήθως μιλώντας γιὰ τὸ περιβάλλον ἐννοοῦμε τοὺς συνανθρώπους μας, τὴν οἰκογένεια, τοὺς φίλους, τὴν κοινωνία. Εἶναι κι αὐτὸ ἓνα σύμπτωμα τῆς ἐποχῆς μας, νὰ ἀγνοοῦμε τὸ φυσικὸ περιβάλλον, νὰ ὑποτιμᾶμε καὶ νὰ περιφρονοῦμε τὴν ἄξία του, νὰ θεωροῦμε, ὅτι εἶναι ὄχι φιλικὸ πρὸς ἐμᾶς κι ἂν δὲν εἶναι ἐχθρικό ὅτι ἔχει δημιουργηθεῖ μόνο γιὰ νὰ ἐξυπηρετεῖ τὴ βούλησή μας. Ὅτι δηλαδή εἶναι ἀντικείμενο τὸ ὁποῖο μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ τὸ ἀλλοιώνουμε προκειμένου νὰ τὸ προσαρμόξουμε στὶς δικές μας ἀνεξέλεγκτες καὶ ἀτέρμονες ἀνάγκες κι ἐπιθυμίες.

Μὲ ἐπικρατοῦσα τὴ λογικὴ αὐτὴ εἶναι ἐπόμενο σὲ ὅλα

τὰ ἐπίπεδα τῆς ζωῆς στὸν Πλανήτη μας, σὲ μᾶκρο- καὶ μικροκλίμακα, νὰ ὑπάρχει ἀνησυχητικὴ ἐπιβάρυνση τοῦ περιβάλλοντος καὶ νὰ αὐξάνεται ἡ σκληρότητα καὶ ἡ βαρβαρότητα στὴ ζωὴ μας. Τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ δάση καίγονται, οἱ θάλασσες ρυπαίνονται, ὁ ἀέρας μολύνεται, ἡ ξηρὰ ἀλλοιώνεται ἀπὸ τεράστια ἔργα ποὺ ἐξυπηρετοῦν τὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη, οἱ πόλεις τσιμεντοποιοῦνται, ἡ ὑπαιθρος γυμνώνεται ἀπὸ ἄνθρωπους, ἀφοῦ αὐτοὶ προτιμοῦν τὸν ἀστικὸ τρόπο ζωῆς, τὸ πόσιμο νερὸ μὲ δυσκολία ἐξυπηρετεῖ τὶς ἀνάγκες τοῦ συσσωρευόμενου στὶς πόλεις κόσμου.

Ὁ διαμορφούμενος τρόπος ζωῆς μας εἶναι τραγικὰ ἀφίλος πρὸς τὸ περιβάλλον, εἶναι τελικὰ ἀπάνθρωπος. Ὅλα γίνονται γιὰ νὰ κάνουν τὸν ἄνθρωπο νὰ τρέχει περισσότερο, μὲ τὴν δῆθεν δικαιολογία ὅτι ἔτσι κερδίζει χρόνο καὶ τοῦ μένουν μεγαλύτερα περιθώρια προσω-

πικῆς ζωῆς. Πρόκειται γιὰ αὐταπάτη, ἀφοῦ τὸ ἄγχος καὶ τὸ τρέξιμο πουθενὰ δὲν τὸν ἐγκαταλείπουν καὶ δὲν παύει ποτέ νὰ αἰσθάνεται ἔντονο τὸν ἀνταγωνισμό, τὴν ὑπόνομευση, τὴν ἐκμετάλλευση.

Στὴν παράλογη αὐτὴ πορεία τοῦ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἔχει χάσει τὸν ἔλεγχο τῆς εὐλογημένης ἐξέλιξης καὶ ἀνάπτυξής του. Καὶ σ' αὐτὴν τὴν πορεία ἡ Ἐκκλησία τὸν καλεῖ καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ δεῖ τὸ περιβάλλον ὡς «οἶκο τοῦ Θεοῦ», τοῦ ὁποῖου ἔχει ἀναλάβει τὴ διαχείριση καὶ τὸν συνάνθρωπο ὡς σεβαστὸ καὶ ἀγαπητὸ συγκάτοικο. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν ἠθικολογεῖ, δὲν ἀναζητεῖ τὴ λογικὴ ἐξήγηση, οὔτε προτείνει τεχνοκρατικὲς λύσεις τῶν προαναφερθέντων προβλημάτων. Ἡ ἀποστολή Της εἶναι νὰ διδάσκει στὸν ἄνθρωπο τὴ βίω-

ση τῆς σχέσεως καὶ κοινωνίας του μὲ τὸν Θεὸ καὶ τὰ δημιουργήματά Του, νὰ τὸν κάνει νὰ ἀγαπᾷ τὸ σύνολο τῆς κτίσης πραγματικὰ καὶ χωρὶς ἐγωϊσμούς. Καὶ πρέπει ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ νὰ εἴμαστε πρότυπα ἀνθρώπων ποὺ ἀγαποῦν τὸ περιβάλλον καὶ ἐνεργοὶ πολῖτες ποὺ κάνουν ὅ,τι εἶναι δυνατὸ γιὰ νὰ τὸ προστατεύσουν.

Παιδιά μου,

Ἄς προσπαθήσουμε νὰ ὁμορφύνουμε ὅσο εἶναι δυνατὸ τὴ ζωὴ μας κι ἄς ὀργανώσουμε τὴν ψυχικὴ μας ἄμυνα, γιὰ νὰ διατηρήσουμε τὴν ἀνθρωπιὰ μας, τὴν ποιότητα στὴ ζωὴ μας καὶ γιὰ νὰ μείνουμε κοντὰ στὸν Θεὸ καὶ στὸν συνάνθρωπο. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ μποροῦμε νὰ ἀρχίσουμε μὲ μικροεπαναστάσεις ἐναντίον τοῦ τρόπου ζωῆς ποὺ μᾶς ἐπιβάλλεται. Θὰ σᾶς ἀναφέρω ἐνδεικτικὰ: Ὅταν μποροῦμε ἄς πᾶμε νὰ τρέξουμε στὰ δάση καὶ στὰ ἄλση ἀντὶ στὸν θάλαμο τῶν γυμναστηρίων, ἄς περπατᾶμε ἀντὶ μὲ τὸ παραμικρὸ νὰ χρησιμοποιοῦμε τὸ αὐτοκίνητο, ἄς κλείσουμε τὴν τηλεόραση γιὰ νὰ συζητήσουμε μὲ τοὺς οἰκείους μας καὶ νὰ γνωρίσουμε τοὺς γείτονές μας, ἄς πάρουμε τὸν ἐπαρχιακὸ δρόμο κι ὄχι τὴν ἐθνικὴ ὁδὸ. Ὅλα αὐτὰ μπορεῖ νὰ μὴν ἔχουν ἄμεση σχέση μὲ τὸ περιβάλλον, ἀλλὰ εἶναι ἐνδεικτικὰ τῆς στάσης μας ἐναντί του.

Ναί! Ἡ ζωὴ εἶναι ὁμορφη, ἀρκεῖ νὰ κάνουμε σωστὲς ἐπιλογὲς στὴν πορεία μας, νὰ μὴν χάσουμε τὸν προσανατολισμὸ μας, νὰ μὴν ἀντιμετωπίζουμε τὸν συνάνθρωπο καὶ τὴ φύση μόνο μὲ βάση τὴ λογικὴ καὶ τὴν ἠθικὴ, νὰ μὴν παρασυρόμαστε ἀπὸ τὴ φιλοδοξία μας. Ἄρκει νὰ ἔχουμε ὡς βάση τῆς ζωῆς μας τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τὴ δημιουργία Του, ποὺ διδάσκει ἡ Ἐκκλησία μας.

Ὁ Ὁσαστὰς Κύριος νὰ ἀγιάζει καὶ νὰ εὐλογεῖ ὅλους σας.

(5.6.2002)

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

**Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ
ΤΟΥ ΜΑΚ.
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΒΑΡΣΟΒΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΑΣΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Τοῦ
κ. **Εὐαγγέλου Α. Θεοδώρου**
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν,
Τακτικοῦ Μέλους
τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

Ἀπὸ τὴν 13ῃ ἕως τὴν 20ῃ Μαΐου 2002 ὁ Μακαριώτατος Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββας, Προκαθήμενος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς χώρας αὐτῆς, πραγματοποίησε εἰρηνικὴ ἐπίσκεψιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Λούμπλιν καὶ Χέλμ κ. Ἀβελ, τὸν Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτη καὶ Ἡγούμενο τῆς Ἱερᾶς καὶ Σταυροπηγιατικῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Ὁνουφρίου (Ἰαμπλέτσα) κ. Γεώργιο Πανκόβσκι, τὸν Πανοσ. Ἡγούμενο κ. Ἀνδρέα Μπορκόβσκι καὶ τὸν ἱερολογιώτατο διάκονο κ. Πέτρο Κανόνιου.

Ἐπειδὴ τὸ Χρονικὸν τῆς Ἐπισκέψεως αὐτῆς δημοσιεύεται ἐκτενῶς σὲ ἄλλες σελίδες τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας», περιοριζόμεθα εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον νὰ ἐξάρωμε τὴν σημασίαν τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς, ἡ ὁποία ἐντάσσεται εἰς τὸ πλαίσιο τῆς ἐπιδιωκομένης ἀναζωπυρήσεως τῆς ἐνότητος τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν ἐπισκέψεων μεταξὺ τῶν Προκαθημένων ἢ ἄλλων ἡγετικῶν στελεχῶν τους. Οἱ ἐπισκέψεις αὐτὲς εἶναι ἀναβιώσεις τῆς παλαιοχριστιανικῆς πράξεως, κατὰ τὴν ὁποία —ὡς ἰδιαιτέρως ἔχει ἐπισημάνει ὁ Adolf von Harnack (Χάρνακ)—, ἡ σύσφιξις τῶν σχέσεων τῶν ἐπὶ μέρους τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ἐπιτυγχανόταν μετὰ ταξίδια πρὸς ἐπίτευξιν προσωπικῆς ἐπαφῆς ἐξεχουσῶν χριστιανικῶν προσωπικοτήτων τους. Χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ ἐξῆς παραδείγματα, ποὺ ἀναφέρονται ἀπὸ τὸν Χάρνακ: Ὁ ἅγιος Ἰουστίνος, καταγόμενος ἐκ Σαμαρείας ἔφθασεν ἕως τὴν Ρώμην. Ὁ Ὠριγένης μετέβη εἰς τὴν Σιδῶνα, Τύρον, Ἀντιόχεια, Νικομήδεια, Ἀθήνα, Νικόπολι κ.λπ. Στὴν Ρώμην, ἐκτὸς ἄλλων, εἶχαν μεταβῆ ὁ ἐπίσκοπος Σμύρνης ἅγιος Πολύκαρπος· ὁ Τατιανὸς (ἄσσυριος)· ὁ Ἡγήσιππος (ἐξ Ἀνατολῆς)· ὁ μαθητὴς τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου Εὐέλπιτος, ἐκ Καππαδοκίας· ὁ Ἱέραξ, μαθητὴς τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου ἐξ Ἰκονίου· ὁ Εἰρηναῖος ἐξ Ἀσίας· ὁ Θεόδοτος ἐκ τοῦ Βυζαντίου· ὁ Ὠριγένης ἐξ Ἀλεξανδρείας, πολλοὶ ἀφρικανοὶ περὶ τὸ 250. Ἐπιφανεῖς Χριστιανοὶ τῆς Ρώμης κατὰ τὸν ἐπὶ Δεκίου διωγμὸν καὶ μετὰ τὴν λήξιν αὐτοῦ πραγματοποίησαν ἐπισκέψεις εἰς τὴν Καρχηδόνα, ὅπως ἐξιστορεῖται σὲ ἐπιστολὰς τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ. Κατὰ τὸν διωγμὸν ἐπὶ Οὐαλεριανοῦ ἐπιφανεῖς Χριστιανοὶ ταξίδεψαν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν, ὅπως μαρτυρεῖ ὁ Διονύσιος Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ Εὐσέβιος (Adolf von Harnack, *Die Mission und Ausbreitung des Christentums in den ersten drei Jahrhunderten*, τόμ. 1, 1924, σσ. 380-382).

Οἱ διὰ τῶν ἐπισκέψεων ἐπαφὲς ἀφύπνιζαν τὸ αἶσθημα τῆς ὁλότητος καὶ τῆς ἐνότητος· ἔφεραν κοντὰ ἐκείνους, ποὺ ζοῦσαν σὲ μακρινοὺς τόπους· ὄδηγοῦσαν σὲ καλύτερην ἀλληλογνωριμίαν καὶ ἀλληλοκατανόησιν, ποὺ ἐπιδιωκόταν ἐπίσης μετὰ ἐπιστολὰς, διεξοδικὰς γραπτὰς ἐκθέσεις, συγγραφὰς καὶ συνόδους· πυροδοτοῦσαν καὶ ζωοποιοῦσαν ἀδελφικὰ αἰσθήματα· σφυρηλατοῦσαν ἀρρήκτους δεσμοὺς ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ καλλιεργοῦσαν τὴν συνείδησιν ὅτι —ὅπως τονίζεται εἰς τὸν Ποιμένα τοῦ Ἑρμᾶ (Παραβ. ΙΧ, 17)— ὅλοι οἱ ἀνὰ τὸν κόσμον ὀρθόδοξοι πιστοὶ, παρὰ τὴν ποικιλομορφίαν τῶν τοπικῶν ἐθμικῶν ἰδιοτυπιῶν, ἔχουν καὶ πρέπει πάντοτε νὰ διατηροῦν «*μίαν φρόνησιν*», «*ἓνα νοῦν*», «*μίαν πίστιν*» καὶ «*μίαν ἀγάπην*». Ἡ ἀνὰ τὸν κόσμον Ὁρθοδοξία, ὡς θὰ προσέθετεν ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος, τὸ ἀποστολικὸν «*κήρυγμα παρεληφνῆα..., καίπερ ἐν ὄλω τῷ κόσμῳ διεσπαρμένη, ἐπιμελῶς φυλάσσει, ὡς ἓνα οἶκον οἶκο ὕσα. Καὶ ὁμοίως πιστεύει ὡς μίαν ψυχὴν καὶ τὴν αὐτὴν ἔχουσα καρδίαν καὶ συμφώνως κηρύσσει καὶ διδάσκει καὶ παραδίδωσιν, ὡς ἐν στόμα κεκτημένη καὶ γὰρ αἱ κατὰ τὸν κόσμον*

διάλεκτοι ἀνόμοιοι, ἀλλ' ἡ δύναμις τῆς παραδόσεως μία καὶ ἡ αὐτή» (Εἰρηναίου, Ἐλεγχος καὶ ἀνατροπὴ τῆς ψευδωνύμου γνώσεως I, 10, 2. Harnack, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. 2, 1924, σ. 532).

Ἡ κατὰ τὶς ἀμοιβαῖες ἐπισκέψεις Ὁρθόδοξων ἡγετῶν σφυρηλατουμένη ἐνότις ἐκδηλώνεται ἕως σήμερα, κυρίως, στὰ ἑξῆς σημεῖα:

α) Διακηρύττεται ἡ κοινὴ ὀρθόδοξη πίστις καὶ ἡ ἀφοσίωσις στὴν κανονικὴ τάξι, πού ἐδράζονται στὴν Ἁγία Γραφή, στὴν Ἀποστολικὴ παράδοσι, στὴ διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὶς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων.

β) Σὲ κοινὲς λειτουργικὲς ἐκδηλώσεις διαπιστώνεται ἡ συνέχεια τῆς ἰδίας κατ' οὐσίαν λειτουργικῆς ζωῆς.

γ) Προάγεται ἡ ἀμοιβαία γνῶσις τῶν ἀγώνων, τῆς μορφολογικῆς ἰδιοτυπίας καὶ τῶν εἰδικῶν τοπικῶν προβληματισμῶν τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν.

δ) Κινητοποιοῦνται κατὰ κανόνα οἱ σὲ κάθε τόπο ἀνώτατες πολιτικὲς καὶ λοιπὲς Ἀρχὲς πρὸς ὑποδοχὴ τῶν ἡψηλῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπισκεπτῶν, πρὸς ἀπόδοσι τιμῶν εἰς αὐτοὺς καὶ πρὸς ἐκδήλωσι τοῦ —συχνὰ εἰλικρινοῦς— ἐνδιαφέροντός τους γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου.

ε) Ἀποφασίζονται συνένωσις τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τῶν συναντωμένων σὲ ἀτμόσφαιρα ἀγάπης ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν καὶ συνεργασία τους πρὸς ἔξουδετέρωσι ἢ παράκαμψι τῶν ἐπιπροσθούτων στὸ ἀνακαινιστικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας ἐμποδίων.

στ) Προσδιορίζονται κοινοὶ στόχοι δράσεως καὶ λαμβάνονται συγκεκριμέναι ἀποφάσεις καὶ δεσμεύσεις πρὸς συντονισμένην προώθησι τοῦ ἁγιαστικοῦ, πνευματικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἔργου τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἡ προσεκτικὴ ἀνάγνωσις τοῦ Χρονικοῦ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Μακ. Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας στὴν Ἑλλάδα ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆ, ὅσον ἀφορᾷ καὶ στὰ ἀνωτέρω 6 σημεῖα, ἦταν θετικὴ καὶ καρποφόρος:

Πρῶτον, σὲ ὅλες τὶς ἐπαφὲς τῶν δύο Προκαθημένων διακηρύχθηκε ἡ ἀφοσίωσις στὴν κοινὴ ὀρθόδοξη πίστι καὶ κανονικὴ παράδοσι.

Δεύτερον, στὶς κοινὲς λατρευτικὲς ἐκδηλώσεις καὶ ἰδίως στὸ πολυαρχιερατικὸ συλλεῖτουργο στὸν Καθεδρικὸ Ἱ. Ναὸ Ἀθηνῶν, κατὰ τὸ ὁποῖο προεξῆρχαν οἱ Μακ. Προκαθημένοι τῆς Ἑλλαδικῆς καὶ τῆς Πολωνικῆς Ἐκκλησίας, βιώθηκε ἡ κοινὴ ὀρθόδοξη μυσταγωγικὴ καὶ

ἀναγωγικὴ ἐμπειρία, πού κορυφώνεται στὴν συμμετοχὴ στὰ ἀγαθὰ τῆς εὐχαριστιακῆς τράπεζας.

Τρίτον, οἱ Πολωνοὶ ἐπισκέπτες γνώρισαν τὶς ἀπόψεις μας, λ.χ. τὸ ὅτι δὲν μιλάμε γιὰ Ἐκκλησίαι τῆς «Μακεδονίας», ἀλλὰ μόνον γιὰ Ἐκκλησίαι τῶν Σκοπίων, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἀκούσαμε γιὰ τὴ ζωντάνια τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας καὶ συνειδητοποιήσαμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ ἔχει διατηρήσει ὀλοζώντανες τὶς ρίζες της, πού συνδέονται μὲ τὸ ἔργο τῶν Ἑλλήνων ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου (βλ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Τὸ ἔργον τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἐξ ἐπόψεως λειτουργικῆς, ἐν Θεσσαλονίκῃ 1966, σ. 125. F. Grivec, Konstantin und Method, Lehrer der Slaven, Wiesbaden 1960, σ. 189). Οἱ ρίζες αὐτὲς —παρὰ τὶς ἱστορικὲς περιπέτειες μέσα στὴ χοάνη καὶ στὴν παλῖρροια ἀδιακόπων ἱστορικῶν πολιτικῶν καὶ κρατικῶν ἀνακατατάξεων καὶ τῆς συνηρημένης πρὸς αὐτὲς καταπιέσεως τῶν Ὁρθόδοξων ἀπὸ Ρωμαιοκαθολικοῦς, Οὐνίτες καὶ ἐχθρικῶς διακειμένους πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες— διατηρήθηκαν μέχρι σήμερα ὀλοζώντανες καὶ θαλερές. Χαρακτηριστικῶς ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Βαρσοβίας κ. Σάββας, ἀφ' ἑνὸς τόνισε στὸν Καθεδρικὸ Ἱ. Ναὸ, ὅτι «εἴμαστε μία οἰκογένεια» καὶ «στὶς φλέβες μας ρέει τὸ ἴδιο αἷμα», ἀφ' ἑτέρου κατὰ τὴν ἐπίσκεψί του στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο Ἀθηνῶν ἐπεσήμανε ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας «ἀριθμεῖ 600.000 ἀφιερωμένους πιστοὺς, σὲ μιὰ χώρα στὴν ὁποία οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἀποτελοῦν τὴ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ. Ὑπογράμμισε δὲ ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας βασιζέται οἰκονομικὰ γιὰ τὸ ἔργο της, πού περιλαμβάνει, μεταξὺ ἄλλων, τὴν ἀνέγερσι τριάντα Ἱ. Ναῶν τὴν τελευταία δεκαετία, στὶς προσφορὰς τῶν πιστῶν, καθὼς ἡ βοήθεια ἀπὸ τὸ κράτος εἶναι ἐλάχιστη καὶ δίδεται ὑπὸ ὄρους στὸ πλαίσιο τῆς ἀναστηλώσεως Ἱερῶν Μονῶν-μνημείων, ἐνῶ τὸ ζήτημα τῆς ἐπιστροφῆς τῆς περιουσίας τῆς παραμένει ὑπὸ ἐκκρεμότητα» (Δελτίον Τύπου Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, 14-5-2002. Περισσότερα βλ. στὰ «Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὅπου γίνεται λόγος περὶ τῶν διαφορῶν πτυχῶν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας).

Τέταρτον, ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Βαρσοβίας κ. Σάββα χαρακτηρίσθηκε ἀπὸ τὶς ἐπαφὲς του μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. Στεφανόπουλο, μὲ ἄλλους πολιτικοὺς καὶ διπλωματικοὺς παράγοντες τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πολωνίας, μὲ τὶς δημοτικὲς ἀρχὲς καὶ

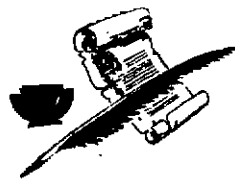
μέ στελέχη τοῦ ἐπιστημονικοῦ δυναμικοῦ καί τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῆς χώρας.

Πέμπτον, οἱ Προκαθήμενοι τῶν Ἐκκλησιῶν Πολωνίας καί Ἑλλάδος καί οἱ περιστοιχοῦντες αὐτούς συνοδοί καί εἰδικοί συνεργάτες καί οἱ φορεῖς τῆς θεολογικῆς ἐκπαιδεύσεως στόν τόπο καί ἐκπρόσωποι τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου συζήτησαν γιά τήν ἐξουδετέρωσι τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἀντιμετωπίζει ἡ Ὁρθοδοξία. Ὅπως εὐγλώττως τόνισε στίς προσφωνήσεις του ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος πρέπει νά ἀντιμετωπισθῇ ὁ κίνδυνος ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι «*τὴν περίοδο αὐτὴ τῆς ἱστορίας μας ζοῦμε γιά πρώτη φορά μέ τόση γενίκευση καί ἔνταση τὴν ἀμφισβήτηση τῆς χριστιανικῆς κληρονομιάς τῆς Εὐρώπης καί τῶν ἀξιῶν πού ὁ Χριστιανισμός δίδαξε γιά νά ἔχει νόημα ἡ ζωὴ*». Δὲν πρέπει νά μείνωμε ἀπαθεῖς μπροστά στό ὅτι «*ὁ ὀρθολογισμός πού ἐμπότισε τὴ συνείδησι τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, σέ συνδυασμὸ μέ τὴν ἐκκοσμίκευση τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἔχουν προκαλέσει σοβαρὸ κίνδυνο γιά τὴν ἴδια τὴν ὑπαρξὴ τοῦ πολιτισμοῦ μας*» (Προσφωνήσις στόν Καθηδρικό Ἰ. Ναὸ Ἀθηνῶν). Δὲν πρέπει νά λησμονοῦμε, ὅτι «*ζοῦμε σέ δύσκολους καιροὺς πού οἱ ἀρχές τῆς πίστεως παραβιάζονται ἀπὸ συστήματα καί ἀνθρώπους*» (Ἀντιφωνήσις τοῦ Μακ. Βαρσοβίας στόν Καθηδρικό Ἰ. Ναό).

Ἑκτον, οἱ δύο Προκαθήμενοι καί οἱ περὶ αὐτούς δραματίσθησαν τὸ θαῦμα πού μπορούμε νά πραγματοποιήσωμε στόν 21ο αἰῶνα μιμούμενοι τοὺς Ἁγίους Ἀπο-

στόλους, «*γιατί ὀφείλομε στοὺς ἀπογόνους μας νά σπάσομε τὴ φαινόμενη ὡς συμπαγῆ ὄροφὴ τῆς ἀθεΐας καί τῆς λογοκρατίας*» (ἐνθ' ἄνωτ.). Ἰδίως κατὰ τὴν ἐπίσκεψι τῶν φιλοξενουμένων στὴν Ἱ. Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁ Μακαριώτατος μέ εὐγλωττία ἀναφέρθηκε στίς πανευρωπαϊκῆς καί οἰκουμενικῆς προοπτικῆς τῆς Ὁρθοδοξίας καί στοὺς ἀντιστοίχους διορθοδόξους, διαχριστιανικοὺς καί διαθρησκειακοὺς τομεῖς δραστηριότητος τῶν Ἐκκλησιῶν μας, οἱ ὁποῖες πρέπει νά υπερνικήσουν ὅ,τι δυσχεραίνει «*τὴν προώθηση τῆς προετοιμασίας τῆς Πανορθόδοξου Συνόδου*» καί «*τὴν ὑπαρξὴ μιᾶς κοινῆς καί ἰσχυρᾶς φωνῆς στὰ μεγάλα σύγχρονα προβλήματα*». Μὲ ἄλλα λόγια, πρέπει νά καταστῇ δυνατόν, ὥστε ἡ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασι τῆς Ὁρθόδοξης Ἀνατολῆς διαμορφωθείσα λατινικὴ δυτικοεκκλησιαστικὴ κληρονομιά νά ἀναβαπτισθῇ στὰ νάματα τῆς ἀνατολικοεκκλησιαστικῆς παραδόσεως, γιά νά διαμορφωθῇ ὑγιῆς ἱεραρχικὴ διαβάθμισις τῶν θεμελιωδῶν ἀξιῶν πρὸς ἐπίτευξι ὑγιοῦς εὐρωπαϊκοῦ καί οἰκουμενικοῦ γίνεσθαι.

Ἀληθῶς, ἡ κατόπιν προσκλήσεως τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας εἰρηνικὴ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Βαρσοβίας καί πάσης Πολωνίας κ. Σάββα στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι νέος σταθμὸς στὴν Ἱστορία τῶν ἐπὶ μέρος Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί Λαῶν καί, γιά νά χρησιμοποιήσωμε γνωστὴ διατύπωσι, προσέθεσε «*ἓνα καινούριο κρίκο στὴ χρυσῆ ἀλυσίδα*» τῶν ἀδελφικῶν δεσμῶν τους.

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

**ΕΠΙΣΗΜΗ
ΕΙΡΗΝΙΚΗ
ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ
ΠΡΟΚΑΘΗΜΕΝΟΥ
ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ
ΠΟΛΩΝΙΚΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΚ.
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΒΑΡΣΟΒΙΑΣ
κ. ΣΑΒΒΑ ΣΤΗΝ
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ
(13-20 ΜΑΪΟΥ 2002)**

Του
Ι. Μ. Χατζηφώτη
Τακτικού μέλους της
Συνοδικής Έπιτροπής Τύπου,
Διαφωτίσεως και Δημοσίων
Σχέσεων, Διευθυντού Συντάξεως
Έφημ. «Αλήθεια»

Μέσα σέ ατμόσφαιρα αδελφικής αγάπης και έγκαρδιότητας πραγματοποιήθηκε από τις 13 έως τις 20 Μαΐου 2002 επίσημη ειρηνική επίσκεψη του Μακ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας και πάσης Πολωνίας κ. Σάββα¹ στην Έκκλησία της Ελλάδος. Ο Προκαθήμενος της αυτοκέφαλης Όρθόδοξης Έκκλησίας της Πολωνίας² άφίχθηκε στον κρατικό αερολιμένα «Έλευθέριος Βενιζέλος» της Αθήνας τή Δευτέρα 13 Μαΐου, ώρα 14.45, μέ την πτήση LX830 της LOT συνοδευόμενος από τον Σεβ. Αρχιεπίσκοπο Lublin κ. Άβελ, τον Παν. Αρχιμ. κ. Γεώργιο Rankowski, τον Παν. Ήγούμενο κ. Άνδρέα Botkowski και τον Ίερολ. Διάκονο κ. Πέτρο Kanoniuk.

Στό αεροδρόμιο τον ύποδέχθηκαν ό Μακ. Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος, μέλη της Διαρκούς Ίερᾶς Συνόδου, ό οικείος Ίεράρχης Σεβ. Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Αγαθόνικος, ό Πρόεδρος της Συνοδικής Έπιτροπής Διορθόδοξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρύτων και Αιγιαλείας κ. Άμβρόσιος και τά τακτικά μέλη της, ό Αρχιγραμματεὺς της Ί. Συνόδου Θεοφ. Ίπίσκοπος Σαλώνων κ. Θεολόγος, εκπρόσωποι της Κυβέρνησης, ό Πρόεδρος της Πολωνίας στην Αθήνα κ.ά. εκκλησιαστικοί, πολιτειακοί και διπλωματικοί εκπρόσωποι και ύπηρεσιακοί παράγοντες.

Δοξολογία στον Καθεδρικό Ί. Ναό Αθηνών

Τό άπόγευμα, στις 17.55 ό Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας άφίχθηκε στην πλατεία Μητροπόλεως, όπου άγημα τών έλληνικών Ένόπλων Δυνάμεων του

1. Κατά κόσμον Μιχαήλ Γριτσονιάκ, γεννήθηκε στις 15 Απριλίου 1938 στη Σμιάτιτσα της Πολωνίας. Τό 1975 περάτωσε τίς σπουδές του στην Έκκλησιαστική Σχολή της Βαρσοβίας και τό 1961 στη Χριστιανική Θεολογική Ακαδημία της Βαρσοβίας. Από τό 1961 ως τό 1979 διδάξε στην Έκκλησιαστική Σχολή και τό 1974 έγινε Πρύτανης της. Από τό 1962, έξ άλλου, ως σήμερα διδάσκει ως Καθηγητής στη Χριστιανική Θεολογική Ακαδημία. Χειροτονήθηκε σέ διάκονο τό 1964. Μετά δύο έτη έκάρη Μοναχός στη σερβική μονή Ρουκοβίτσας μέ τό όνομα Σάββας και κατόπιν χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος (Ίερομόναχος). Από τό έτος 1966, πού έγινε Διδάκτωρ της Θεολογικής Σχολής του Πατριαρχείου της Σερβίας στο Βελιγράδι, ύπηρέτησε ως τό 1970 ως Διευθυντής της Γραμματείας του Μητροπολίτου Βαρσοβίας και πάσης Πολωνίας Βασιλείου. Τό έτος 1970 προχειρίστηκε σέ Αρχιμανδρίτη και τοποθετήθηκε Ήγούμενος στην Ί. Μονή του Αγίου Όνουφριού στην Ίαμπλέντσα. Τό 1977 ανέλαβε τή διεύθυνση του Όρθοδόξου Τμήματος της Χριστιανικής Θεολογικής Ακαδημίας. Τό 1978 έγινε Διδάκτωρ της Όρθόδοξης Δογματικής Θεολογίας, έλαβε τον τίτλο του Ύφηγητου και του δόθηκε ή εδύθη στην έδρα της Δογματικής και Ήθικης Θεολογίας της Ακαδημίας. Στις 25 Νοεμβρίου 1979 έξελέγη και χειροτονήθηκε Ίπίσκοπος στην έπαρχία Λόζ και Πόζναν. Τό 1981 μετατέθηκε στην έπαρχία Μπιελίστοκ και Γκντάνσκ και τό 1987 όνομάστηκε Αρχιεπίσκοπος. Άνέπτυξε πλουσιώτατο ποιμαντικό έργο, ίδρυσε νέους ναούς, ένορίες και μονές. Τό 1990 άναδείχθηκε Καθηγητής της Θεολογίας. Στις 16 Μαΐου 1994 ό Ύπουργός Άμυνας τον κατέστησε ύπεύθυνο τών Όρθοδόξων στρατιωτών του Πολωνικού Στρατού και τό 1996 του άπονεμήθηκε ό βαθμός του Ταξίαρχη. Έξελέγη Μητροπολίτης Βαρσοβίας και πάσης Πολωνίας την 21η Μαΐου 1998 από την Ίερά Σύνοδο της Πολωνικής Έκκλησίας και ένθρονίστηκε την 31η Μαΐου 1998 στον Καθεδρικό Ί. Ναό της Βαρσοβίας.

2. Η αυτοκεφαλία της αναγνωρίστηκε τό 1924 μέ Πατριαρχικό και Συνοδικό Τόμο, πού έξέδωσε ή Άγία και Ίερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου υπό την προεδρία του Οικ. Πατριάρχου Γρηγορίου. Τό 1948 αναγνωρίστηκε και από τό Πατριαρχείο της Μόσχας. Άποτελείται από 6 Ίπισκοπές, πού περιλαμβάνουν 263 ένορίες, πού ύπηρετούν 330 έφημέριοι. Διαθέτει 3 άνδρικά και 2 γυναικεία μοναστήρια, Ίερατική Σχολή και Τμήμα Όρθόδοξης Θεολογίας στη Χριστιανική Θεολογική Ακαδημία της Βαρσοβίας. Οί πιστοί της άνέρχονται σέ 600.000.

ἀπέδωσε τιμές. Στις 18.00 ὁ Προκαθήμενος τῆς Πολωνικῆς Ἐκκλησίας χοροστάτησε στήν ἐπίσημη Δοξολογία, πού τελέσθηκε γιά τήν ἀφιξή του στόν Καθεδρικό Ἱ. Ναό Ἀθηνῶν. Προσφωνώντας τον ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ἀφοῦ ὑπογράμμισε τά αἰσθήματα ἀναστάσιμης χαρᾶς, πού διακατέχουν αὐτή τήν περίοδο Ἱ. Κλήρο καί Λαό, ἀναφέρθηκε στοὺς δεσμούς τοῦ Μακ. κ. Σάββα μέ τόν ἴδιο καί ἄλλους Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας μας:

«Γνωρίζομεθα Μακαριώτατε ἀπό πολλῶν ἐτῶν καί μᾶς συνδέει ἀνιδιοτελῆς καί ἀπό καρδίας ἐν Χριστῷ ἀγάπη καί εἰλικρινῆς φιλία. Τό γεγονός τῆς γνωριμίας μας συνέβη εἰς χαλεπούς γιά τοὺς πολίτες τῆς Πολωνίας καιρούς. Ὅμως ζῆ Κύριος. Οἱ ἄρχοντες τοῦ κόσμου τούτου παρέρχονται καί οἱ πληγές τίς ὁποῖες ἐπιφέρουν εἰς τό Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας μετατρέπονται σέ κακή ἀνάμνηση, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία μένει εἰς τόν αἰῶνα, ἀφοῦ εἶναι σαφῆς ὁ λόγος τοῦ Κυρίου μας: «Καί πῦλαι Ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς» (Ματθ. ιστ', 18).

»Γνωρίζω, ἐπίσης, Μακαριώτατε ὅτι συνδέεσθε μέ πολλοὺς Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖοι σᾶς ἀγαποῦν καί σᾶς ἐκτιμοῦν πάρα πολύ, ὅπως ἐπίσης ἐμπνέονται ἀπό τό σημαντικό ποιμαντικό Σας ἔργο καί εἶναι συμπαραστάτες τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς πολλές πρωτοβουλίας Της. Γενικῶς, ἡ καθ' Ἑλλάδα Ἐκκλησία σᾶς ἀγαπᾷ καί στηρίζει τίς προσπάθειές σας, ὥστε τό Ποίμνιο τῆς Ὁρθόδοξης Πολωνικῆς Ἐκκλησίας νά προοδεύει καί νά πρωτοπορεῖ μέσα στή χώρα του, ἡ ὁποία ἐτοιμάζεται νά ἀποτελέσει πλήρες μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως».

Στό σημεῖο αὐτό ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος τόνισε τή σημασία πού ἔχει ἡ Ὁρθοδοξία καί ἡ πνευματικότητα τῆς γιά τήν Εὐρώπη στή σύγχρονη ἐποχή. Εἶπε χαρακτηριστικά:

«Ἐχω κατ' ἐπανάληψη τονίσει Μακαριώτατε ὅτι ἡ Εὐρώπη ἔχει ἀνάγκη τῆς Ὁρθόδοξης πνευματικότητας, ἔχει ἀνάγκη τῶν προτάσεων πού καταθέτει ἐν ταπεινοφροσύνῃ ἡ Ὁρθοδοξία μας γιά νά βγεῖ ὁ σύγχρονος ἀνθρώπος ἀπό τά ἀδιέξοδά του, στά ὁποῖα τόν ἔχει ὀδηγήσει ὁ ἐγωϊσμός, ὁ ἀτομισμός, ὁ εὐδαιμονισμός καί ἡ ἄρνηση τοῦ Θεοῦ. Ἐμεῖς, οἱ Ὁρθόδοξοι, δέν προσφέρουμε τόσο ὕλικά ἀγαθὰ στόν συνάνθρωπό μας, δέν τοῦ προσφέρουμε τίς ἀνέσεις καί τίς ἐντυπωσιακές κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας, οὔτε ὅμως τή μαλθακότητα, τήν ἀνασφάλεια ἢ τήν πικρὴ μοναξιά πού

εἶναι προϊόντα τῆς. Τοῦ προσφέρουμε τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι ἡ Ἀναστάσιμη Περίοδος τῆς Ἐκκλησίας καί πού εἶναι γεμάτη μέ τήν κατά Θεόν Ἀγάπη. Καί ὁ Ὁρθόδοξος Χριστιανὸς βιώνοντας τήν τελεία ἀγάπη δέν ἀπομονώνεται στόν ἑαυτό του, ἀλλὰ ζῆ μαζί μέ καί γιά τόν συνάνθρωπό του, γιατί, ὅπως ἔγραψε ὁ μακαριστὸς Γέροντας Σωφρόνιος (Σαχάρωφ), «ὁ Ἄνθρωπος ἐν τῇ ἐσχάτῃ αὐτοῦ τελειώσει ὀφείλει νά γίνει Εἷς Ἄνθρωπος ἐν πολλαπλότητι ὑποστάσεων» (Ἀρχιμ. Σωφρονίου «Ὁψόμεθα τὸν Θεὸν καθὼς ἐστι», ἔκδ. Ἱ. Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Ἑσσεξ Ἀγγλίας, 1992, σελ. 406).

» Ὁ Κύριος μᾶς εἶπε «Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἐάν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν» (Ἰωάν. ιε', 14) καί μᾶς συνέστησε «νά ἀγαπᾶμε τοὺς ἐχθρούς μας, νά εὐλογοῦμε ὄσους μᾶς καταρῶνται, νά εὐεργετοῦμε ὄσους μᾶς μισοῦν, καί νά προσευχόμεθα γιά ἐκείνους πού μᾶς κακομεταχειρίζονται καί μᾶς καταδιώκουν» (Ματθ. ε', 44). Μᾶς ὑπέδειξε καί τὸν τρόπο γιά νά ἐπιτύχουμε τὰ ἀκατόρθωτα μέ βάση τὴ λογικὴ πνευματικὰ ἐπιτεύγματα, πού εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ ἐπίγνωση δηλαδή τοῦ μέτρου μας, καί ἡ διάθεση διακονίας: «Ὁ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος, ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται καί ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται» (Ματθ. κγ', 10-12).

Μακαριώτατε, ἡ θεοποίηση τῆς ὕλης καί ἡ εἰσαγωγή τοῦ ὀρθολογισμοῦ στή ζωὴ ἐμφανίζονται τὴν περίοδο αὐτῆ τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας ἐντονότερα ἀπὸ ὅλες τίς προηγούμενες ἐποχές. Ὅμως, ταυτόχρονα ζοῦμε καί τὴν εὐλογία μίας ἐντονης στροφῆς πρὸς τὴν Ὁρθοδοξία, στήν ὁποία ἐμεῖς, Πολωνοὶ καί Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, εἴμαστε ἐνωμένοι σὸ Θεανθρώπινο Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖο ἔχει Κεφαλὴ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ (Κολ. α', 18) καί μαζί καταθέτουμε τὸ Μήνυμα Σωτηρίας στήν Οἰκουμένη.

Ἡ ἐποχή μας εἶναι δυσκολότερη ἀπὸ κάθε ἄλλη, γιατί τώρα δέν ἔχουμε νά ἀντιπαλαίσομε μέ προφανεῖς βαρβάρους ἐχθρούς, πού μᾶς διώκουν ἢ πού μᾶς ὀδηγοῦν σὸ μαρτύριο. Σήμερα ἔχουμε νά ἀντιπαλαίσομε μέ τὸν ἴδιο μας τὸν ἑαυτό, ὁ ὁποῖος κινδυνεύει νά ἀλλοιωθεῖ μέσα στήν ὑλοφρονοῦσα καί λογικοκρατούμενη κοινωνία, πού τοῦ παρέχει ἀνέσεις, ἀλλὰ καί πολλές ἀφορμὲς ἀποχαίνωσης καί ἀλλοτριώσεως. Ὁ Ἕλληνας διανοούμενος Ἄγγελος Τερζάκης, σὲ δοκίμιό του, παρομοίωσε γλαφυρὰ τὸ διαμορφούμενο σύστημα ζωῆς μέ τὴ μυθικὴ μάγισσα Κίρκη, ἡ ὁποία μετέτρεψε τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσεᾶ ἀπὸ λογικοὺς καί ἐλεύθερους ἀνθρώπους σὲ

Στρατιωτικά άγήματα αποδίδουν τιμές στον Μακ. Μητροπολίτη Βαρσοβίας και πάσης Πολωνίας κ. Σάββα κατά την προσέλευσή του στον Καθεδρικό Ί. Ναό Άθηνών συνοδευόμενο από τον Μακ. Άρχιεπίσκοπο Άθηνών και πάσης Έλλάδος κ. Χριστόδουλο (Δευτέρα 13 Μαΐου 2002). (Φωτογραφίες Χρ. Μπόνης).

Ό Μακ. Προκαθήμενος τής Πολωνικής Έκκλησίας κ. Σάββας στον δεσποτικό θρόνο του Καθεδρικού Ί. Ναού Άθηνών κατά τη Δοξολογία που τελέσθηκε για την άφιξή του (Δευτέρα 13 Μαΐου 2002).

χοίρους. Ὅμως ἡμεῖς, Πολωνοὶ καὶ Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, σὲ πείσμα τῶν καιρῶν καὶ τοῦ συστήματος, κηρύσσουμε Ἰησοῦν Χριστὸν Σταυρωθέντα καὶ Ἀναστάντα γιὰ τὴ Σωτηρία τῶν Ἀνθρώπων, πού ἀξίζουν καλύτερη τύχη. Ἐμεῖς προτείνουμε στὸν ἄνθρωπο νὰ δώσει νόημα στὴ ζωὴ του, νὰ τῆς δώσει τὴν πραγματικὴ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ,τι τὸ Ὁραῖο, τὸ Καλὸ, τὸ Ἀληθές, τὸ Χαρμόσυνο, τὸ Σοφὸ, τὸ Παντοτινὸ.

Χριστὸς Ἀνέστη! καὶ πάλιν καὶ πολλάκις Χριστὸς Ἀνέστη!»

Ἀπαντώντας ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββας δοξολόγησε τὸν Ἅγιο Τριαδικὸ Θεὸ καὶ εὐχαρίστησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο γιὰ τὴν πρόσκληση νὰ πραγματοποιήσει εἰρηνικὴ ἐπίσκεψη στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ἐξῆρε τὴν ἀξία τῆς Ὁρθοδοξίας στὴ σημερινὴ Εὐρώπη.

Στις 19.30 ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας κ. Σάββας μετέβη στὸν πανηγυρίζοντα καὶ κατάμεστο ἀπὸ πλήθος κόσμον Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Θεράποντος Ζωγράφου καὶ χοροστάτησε στὸν μεγάλο ἑσπερινό. Κατόπιν μετέβη στὸ ξενοδοχεῖο «Caravel Divani», ὅπου ἡ Ἑνορία Ἁγ. Θεράποντος παρέθεσε δεῖπνο πρὸς τιμὴν του.

Στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

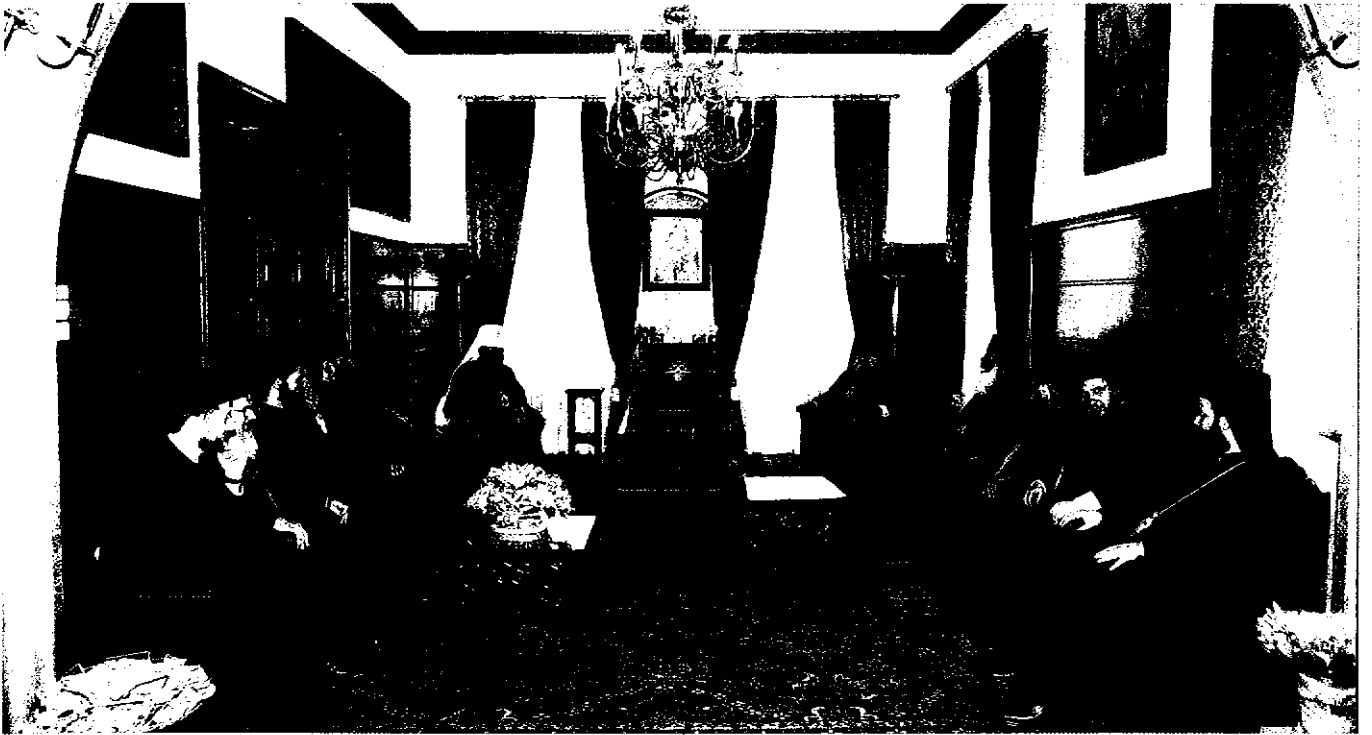
Τὴν ἐπομένη ἡμέρα, Τρίτη 14 Μαΐου, στίς 9.30 ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας κ. Σάββας ἐπισκέφθηκε μαζί με τὰ μέλη τῆς συνοδίας του τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν. Ἐκεῖ βρίσκονταν οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ Μητροπολίτες Θήρας κ. Παντελεήμων, Ἄρτης κ. Ἰγνάτιος, ὑπηρεσιακὰ στελέχη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Θωμᾶς Συνοδινός, ὁ Ἐκπρόσωπος Τύπου τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου Παν. Ἀρχιμ. π. Ἐπιφάνιος Οἰκονόμου κ.ἀ. ὑπηρεσιακοὶ παράγοντες τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἡ συνάντηση τῶν δύο ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν πραγματοποιήθηκε μέσα σὲ θερμὸ ἀδελφικὸ κλίμα καὶ διήρκεσε μία ὥρα. Κατ' αὐτὴν, ἀντάλλαξαν ἀπόψεις πάνω σὲ θέματα πού ἀφοροῦν τίς δύο Ἐκκλησίας. Ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββας ἀναφέρθηκε στὴ θέση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Πο-

λωνίας, ἡ ὁποία ἀριθμεῖ 600.000 ἀφιερωμένους, ὅπως εἶπε, πιστούς, σὲ μία χώρα ὅπου οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἀποτελοῦν τὴ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ. Μεταξὺ ἄλλων, ὑπογράμμισε ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας βασιζέται οἰκονομικὰ γιὰ τὸ ἔργο της, πού περιλαμβάνει, μεταξὺ ἄλλων, τὴν ἀνέγερση τριάντα Ἱ. Ναῶν τὴν τελευταία δεκαετία, στίς προσφορὲς τῶν πιστῶν, καθὼς ἡ βοήθεια ἀπὸ τὸ κράτος εἶναι ἐλάχιστη καὶ δίδεται ὑπὸ ὄρους στὸ πλαίσιο τῆς ἀνασφάλωσης Ἱερῶν Μονῶν καὶ μνημείων, ἐνῶ τὸ ζήτημα τῆς ἐπιστροφῆς τῆς περιουσίας της παραμένει σὲ ἐκκρεμότητα. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας ἀναφέρθηκε ἐπίσης στίς ἐπισκέψεις πού ἔχει δεχθεῖ στὴ Βαρσοβία ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντῖνο Στεφανόπουλο, τὸν Πρωθυπουργό κ. Κωνσταντῖνο Σημίτη, ὁ ὁποῖος, ὅπως τόνισε, τοῦ εἶπε εὐμενῆ λόγια γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, καὶ Ὑπουργοὺς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης.

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ του ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ὑπογράμμισε ὅτι κάποιοι κύκλοι στὴν πατριδα μας ἐπιδιώκουν τὸν διαχωρισμὸ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ὥστε νὰ μὴ θεωρεῖται ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἐπικρατοῦσα καὶ νὰ μὴ ὑπάρχει ἡ στενὴ σχέση Ὁρθοδοξίας καὶ δημόσιας ζωῆς τοῦ τόπου, πού ὑπάρχει σήμερα. Ὅπως παρατήρησε, ἀπὸ ἕνα ἐνδεχόμενο χωρισμὸ θὰ ἐπέλθει μεγάλη ζημία στὸν λαὸ καὶ γι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ συνεχίσει νὰ ἀντιστέκεται καὶ νὰ ἀποτελεῖ ἔμπόδιο σὲ τέτοιες ἐπιδιώξεις. Ὁ Μακ. κ. Σάββας ἐξέφρασε τὴν ἔντονη ἀπορία καὶ ἐκπληξή του καὶ τόνισε ὅτι ὁ χωρισμὸς δὲν μπορεῖ καὶ δὲν πρέπει ποτέ νὰ ἐπιτραπεῖ, γιατί ἡ Ἑλλάδα ἔχει στενότερη σχέση με τὴν Ὁρθοδοξία.

Οἱ δύο ἐκκλησιαστικοὶ ἡγέτες ἀναφέρθηκαν ἐπίσης στίς συναντήσεις πού εἶχαν με τὸν Προκαθήμενο τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας Πάπα Ἰωάννη-Παῦλο Β' καὶ στίς προϋποθέσεις πού προηγουμένως εἶχαν θέσει γιὰ τὴν πραγματοποίησή τους. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας συναντήθηκε με τὸν Πάπα τὸ 1992, μετὰ τὴν ἐπιστροφή στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας τῆς ἱστορικῆς Ἱερᾶς Μονῆς Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στὸ Σούπρασλ, ἐνῶ ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας δέχθηκε τὸν, προσκεκληθέντα ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ Πολιτεία, Πάπα πέρυσι τὸν Μάιο κατὰ τὴν προσκυνηματικὴ ἐπίσκεψή του στὴν Ἀθήνα, μετὰ τὴν ἀποδοχὴ ὄλων τῶν αὐστηρῶν ὄρων πού εἶχε θέσει καὶ οἱ ὁποῖοι ἔγιναν ἀπολύτως σεβαστοί. Ὁ Μακ. κ. Χριστό-

Άπό τήν επίσκεψη τοῦ Μακ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας καί πάσης Πολωνίας κ. Σάββα
στόν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο στό Ἀρχιεπισκοπικό μέγαρο.
Τό στιγμιότυπο ἀπό τήν αἴθουσα τοῦ Θρόνου (Τρίτη 14 Μαΐου 2002).

Ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας καί πάσης Πολωνίας κ. Σάββας προσφέρει
στόν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο φωτογραφικό λεύκωμα τῆς Πολωνίας.
Διακρίνονται ὁ Παν. Ἀρχιμ. Πατρίμιος Καλεώδης, Διευθυντής Ἐθιμοτυπίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
καί ὁ Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος Θωμᾶς Συνοδινός, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς (Τρίτη 14 Μαΐου 2002).

δουλος τόνισε μάλιστα την ιστορική συγγνώμη που διατύπωσε ο Πάπας «για όλες τις παρελθούσες και παρούσες περιστάσεις, όπου τα τέκνα της Καθολικής Εκκλησίας αμαρτήσαν με πράξεις και παραλείψεις κατά των Ὁρθοδόξων ἀδελφῶν τους». Ο κ. Σάββας συνεχάρη τὸν Προκαθήμενο τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας για τὴ στάση που τήρησε, ἐνῶ σημείωσε ὅτι τὰ σχόλια τῶν Πολωνικῶν Μ.Μ.Ε. ἦταν για τὸ πρόσωπό του καὶ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ιδιαίτερα εὐμενῆ.

Στὶς 11.00 ὁ Μακ. κ. Σάββας ἐπισκέφθηκε τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν στοῦ Ζωγράφου, ὅπου ἐγίνε δεκτὸς μὲ ιδιαίτερη ἐγκαρδιότητα ἀπὸ τοὺς διδάσκοντες Καθηγητὲς καὶ τοὺς φοιτητὲς. Μεταξὺ τοῦ Κοσμήτορα τῆς Σχολῆς Καθηγητῆ κ. Κωνσταντίνου Σκουτέρη καὶ τοῦ Προκαθημένου τῆς Πολωνικῆς Ἐκκλησίας ἀνταλλάχθηκαν θερμὲς προσφωνήσεις. Ὁ Κοσμητῶρ κ. Σκουτέρης καλωσόρισε μὲ πολλὴ ἀγάπη καὶ σεβασμὸ τὸν Προκαθήμενο τῆς Πολωνικῆς Ἐκκλησίας, ἀναφέρθηκε στὴν πανεπιστημιακὴ του ιδιότητα ἀλλὰ καὶ στοὺς Πολωνοὺς φοιτητὲς που σπούδασαν ἢ σπουδάζουν στὴ Σχολή, ὑπογραμμίζοντας τοὺς δεσμούς της μὲ τὴν Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας.

Στὴν ὁμιλία του ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββας ἀνέφερε:

«Ὁ Παντοδύναμος Θεὸς ὁδηγεῖ τὰ βήματα ὄλου τοῦ κόσμου καὶ τοῦ καθενὸς ἀπὸ μᾶς. Ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ἐλόγησε σήμερα νὰ ἔχουμε τὴ συνάντηση αὐτὴ στὸν τόσο σημαντικὸ τόπο για τὴν Ὁρθοδοξία, στὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἀθῆνα μεταφέρει τὶς σκέψεις μας στοὺς μακρινοὺς καιροὺς καὶ μᾶς ὑπενθυμίζει τοὺς μεγάλους ἄνδρες ἐπιστήμης καὶ ἀσκήσεως, οἱ ὁποῖοι συμμετεῖχαν στὸν τότε ἐπιστημονικὸ κόσμο. Ἡ περισυλλογὴ γύρω ἀπὸ ὄλο τὸ ἔργο τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μᾶς ὑπενθυμίζει κατ' ἐξοχὴν τὸν Ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, τὸν Ἅγιον Βασίλειον τὸν Μέγα καὶ πολλοὺς ἄλλους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐπιστημονικὴ κληρονομιά τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ καὶ ὡς σήμερα τὸ μεγαλύτερο θεολογικὸ ὄπλο ἐναντι διαφόρων αἱρέσεων. Στὴ ζωὴ τους κατόρθωσαν νὰ συνδέσουν τὴν πράξη καὶ τὴ θεωρία, τὴ ζωὴ καὶ τὴ θεολογία, τὴν ἀσκήση καὶ τὸ δόγμα. Χάρη στὴν στάση τους αὐτὴ τὸ δόγμα προσέλαβε τὸ περιεχόμενο τῆς ζωῆς, ἐνῶ ἡ ζωὴ τὸ περιεχόμενο τοῦ δόγματος. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἐγιναν μεγάλο παράδειγμα τῆς ἀληθοῦς θεολογίας.

» Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ δὲν εἶναι κοσμικὴ σχολή, διότι ἡ Θεολογία ζητάει ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ὄχι μόνο τὴ δια-

νοτικὴ ἐξάσκηση ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν τὴν πνευματικὴ ἀσκήση. Ἡ σημερινὴ μας συνάντηση στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὅπως ὅποτε ὑπενθυμίζει σὲ ὄλους τοὺς μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ ὅτι πρέπει νὰ εἶναι “τὸ ἄλλας τῆς γῆς καὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου”. Μὲ τὸ παραπάνω συνδέεται φυσικὰ τὸ αἶσθημα τῆς εὐθύνης για τὴ λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας. Πολλοὶ ἀπὸ σᾶς, φίλοι φοιτητὲς, ἐπιθυμοῦν νὰ δεχθοῦν τὴν τῆς ἱερατείας χάρη. Μερικοὶ λόγω ἄλλων ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ Σχολῆς θὰ μείνουν κοσμικοὶ ἀφιερώνοντας τὸν ἑαυτό τους στὴν ἐπιστήμη καὶ στὴν ἀνάπτυξη τῆς διάνοιάς τους. Ὅλα αὐτὰ ὅμως δὲν μποροῦν νὰ ὑπάρχουν ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, διότι σύμφωνα μὲ τὸν Ἅγιον Γλαρίωνα Τρόιτοσκυ “Ὅποιος δὲν ἔχει τὴν Ἐκκλησία μητέρα, δὲν μπορεῖ νὰ πεῖ ὅτι ὁ Πατὴρ του εἶναι ὁ Θεός”.

Ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογία δὲν εἶναι ἡ καθ' ἑαυτὴ ἐπιστήμη. Δὲν ἀποτελεῖ αὐτὴ, ἐπίσης, τὴ συστηματοποίηση τῆς περὶ τοῦ Θεοῦ, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἀνθρώπου διδασκαλίας. Ἡ Θεολογία εἶναι ἡ ζωὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ ἀποτελεῖ ἐπισφράγιση τῶν κόπων τῆς χριστιανικῆς προσευχῆς. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἡ συμβίωση προσευχῆς καὶ διάνοιας θὰ μᾶς ὁδηγήσει στὴ διαπίστωση τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ποντικοῦ “Αὐτὸς που ἀληθινὰ προσεύχεται εἶναι θεολόγος καὶ ὁ θεολόγος εἶναι αὐτὸς που ἀληθινὰ προσεύχεται.” Ἡ ὑπαρξη τῆς Θεολογίας ἔξω ἀπὸ τὴν εὐχαριστιακὴ τράπεζα δὲν θὰ ἔχει τὸ νόημα τῆς ὑπάρξεως, διότι κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία δίνουμε ὄλοι μαζὶ τὴ μαρτυρία πίστεως καὶ ἀγάπης.

» Στὸν σύγχρονο διαιρεμένο κόσμο ἡ μαρτυρία αὐτῆς τῆς ἐνότητος ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀδελφοσύνῃ κατέχει σημαντικὴ διάσταση, ἡ πηγὴ τῆς ὁποίας βρίσκεται στὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὴν ἐνότητα αὐτὴ τὴν ἐκφράζουμε στὸ κοινὸ Ποτήριο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο κοινωνοῦμε τῶν Τιμίων Δώρων – τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀποξένωση τῆς Θεολογίας ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς μυστηριακῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας δημιουργεῖ κίνδυνο νὰ κατανοοῦμε τὴ Θεολογία ὡς ἀκαδημαϊκὴ καὶ σχολαστικὴ.

» Ὁ σκοπὸς λοιπὸν τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως καὶ τῆς διδασκαλίας τῶν Ἁγίων Πατέρων θὰ εἶναι τὸ νὰ βιώσουμε τὴν Θεολογία ὡς ὁμολογία πίστεως. Τότε στὴ λειτουργικὴ προέκτασή της θὰ ὑπάρχει μία σχέση μεταξὺ τῆς “Ἀναμνήσεως” καὶ τῆς “Ἐπικλήσεως”. Ἡ Ὁμολογία πίστεως γίνεται Θεολογία καὶ ἡ Θεολογία βιώνεται ὡς Ὁμολογία πίστεως.

Ἀναμνηστική φωτογραφία ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Μακ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ μέγαρο (Τρίτη 14 Μαΐου 2002).

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Μακ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
Ἡ φωτογραφία ἀπὸ τὸ Ἀμφιθέατρο τῆς Σχολῆς.
Δίπλα τοῦ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος (Τρίτη 14 Μαΐου 2002).

»Τέτοιου είδους σκέψεις υπογραμμίζουν και πάλι το μέγεθος και το βάρος της εϋθύνης, την όποίαν φέρνουμε όλοι μαζί. Ο σημερινός κόσμος περιμένει από την Έκκλησία σαφείς απαντήσεις στα συγκεκριμένα ζητήματα από την σφαίρα της ήθικης και άνησυχητικών φαινομένων της βιοηθικής. Γι' αυτό δέν μπορούμε νά χάνουμε τόν πολύτιμο χρόνο μας, αλλά νά προσπαθήσουμε νά βρούμε μία κοινή γλώσσα μέ τή σημερινή, τόσο διαιρεμένη και διαφορετική άνθρωπότητα και νά είμαστε έτοιμοι "άει πρός άπολογία παντί τῷ αίτουντι ύμᾶς λόγον" (Α' Πέτρον 3, 15).

»Η άπομόνωση και οι παρεξηγήσεις έγιναν δυστυχώς ή άσθένεια τών καιρών μας. Τά τοπικά προβλήματα μετατρέπονται συχνάκις σέ αίματηρούς πολέμους. Και φαίνεται ότι μάλλον μόνο ή Έκκλησία θά μπορούσε νά σταματήσει τούς ανθρώπους πού πορεύονται πρός τήν άυτόκαταστροφή. Ο σκοπός της Έκκλησίας έγκειται στή διακονία έν πνεύματι άγάπης, συμφιλιώσεως και μεταμορφώσεως τών άνθρωπίνων καρδιών και τού νοϋ.

»Η ένομένη μυστικάς Καθολική Όρθόδοξος Έκκλησία διά της Ιεραποστολής της μπορεί νά δείξει στόν κόσμο τή δυνατότητα και πλέον τήν άνάγκη άμοιβαίας συνυπάξεως. Τό χρέος μας λοιπόν συνίσταται στή διαδήλωση της στοργής μας γιά τό άγαθόν τού άνθρώπου. Σ' αυτό συμβάλλει, έπίσης, και ή σημερινή μας συνάντηση και ιδιαιτέρως τώρα στίς άρχές της τρίτης χιλιετίας, όταν τήν Όρθοδοξία τή βλέπουν ως μία πρωτοποριακή θρησκεία. Η έμμονή της στήν παράδοση έγινε τό μοναδικό θεμέλιο στή σύγχρονη έποχή. "Ας προσέξουμε τώρα πού όδήγησε τήν άνθρωπότητα ό φιλελευθερισμός.

»Η άποστολή τών Θεολογικών Σχολών έγκειται στήν προετοιμασία άξιων κληρικών και συνετών ύπερασπιστών της Όρθοδόξου πίστεώς μας. Αυτό είναι μεγάλη πρόκληση. Στην Όρθόδοξη Έκκλησία θά τήν όνομάσουμε "κλήση". Έδώ προσλαμβάνει αυτό άκόμη μεγαλύτερη διάσταση. Μεγάλο προνόμιο της Ελλάδας άποτελεί ή Όρθόδοξη πίστη. Πλήν τούτου, ύπάρχει και ή χιλιετής φρουρά της Όρθοδοξίας στό "Άγιον Όρος. Αυτό δίνει τήν εύκαιρία νά δοϋμε τή γνήσια έκφραση της χριστιανικής ζωής, ή όποία τόσο συχνά παρεξηγείται από τόν σημερινό έκκοσμηκευμένο κόσμο. Ο μοναχισμός πάντοτε έπιβεβαίωνε τήν ύγιεινή ύπαρξη της Έκκλησίας και έδινε έλπίδα γιά τήν περαιτέρω ύγιεινή λειτουργία της.

»Μέ τήν εύκαιρία αυτή θά ήθελα νά εύχαριστήσω τόν Μακαριώτατο Άρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο και τήν Ίερά

Σύνοδο της Έκκλησίας της Ελλάδος γιά τή δυνατότητα πού δόθηκε στούς φοιτητές της Έκκλησίας μας νά σπουδάσουν στή Σχολή σας. Όπωσδήποτε αυτό θά συμβάλει στή σύσφιξη τών έπαφών μεταξύ τών Έκκλησιών μας.

»Έγκαρδίως συγχαίρω τόν Κοσμήτορα της Σχολής και όλους τούς συνεργάτες του εύχόμενος πλούσια χάρη από τόν Θεό στήν τόσο άναγκαία γιά τήν Έκκλησία διακονία σας. Συγχαίρω έπίσης και τούς πολυάριθμους φοιτητές της Θεολογίας και εύχομαι ό καιρός πού θά περάσετε στή Σχολή σας νά γίνει ή εύκαιρία νά συγκεντρώσετε τό καλύτερο νέκταρ της θεολογικής γνώσεως, τήν όποία τόσο χρειάζεται ό κόσμος στίς σημερινές δύσκολες και ύπεύθυνες στιγμές. Είθε ό Παντοδύναμος Θεός νά Σᾶς χαρίξει τήν εύλογία Του και νά Σᾶς ένισχύει στό φοιτητικό και πνευματικό σας άγώνα».

Στίς 13.00 ό Μητροπολίτης Βαρσοβίας έπισκέφθηκε τήν Ί. Μονή Θεομήτορος και Ξεναγήθηκε στά εκπαιδευτήριά της, όπου συναντήθηκε μέ τούς μαθητές και τίς μαθήτριες. Στή συνέχεια παρακάθησε σέ γεϋμα, πού παρέθεσε πρός τιμήν του ή Ί. Μονή. Στίς 21.00 ό Μακ. κ. Σάββας έπισκέφθηκε τήν ένορία τού Ί. Ναού Άγίου Δημητρίου τού όμωνύμου Δήμου της Άττικής, όπου και παρακάθησε σέ δείπνο, πού παρατέθηκε πρός τιμήν του. Τήν έπομένη, Τετάρτη 15 Μαΐου, ό Προκαθήμενος της Πολωνικής Έκκλησίας έπισκέφθηκε στίς 9.30 τόν Βρεφονηπιακό Σταθμό της Ί. Άρχιεπισκοπής Άθηνών στούς Άγίους Άναργύρους Άττικής.

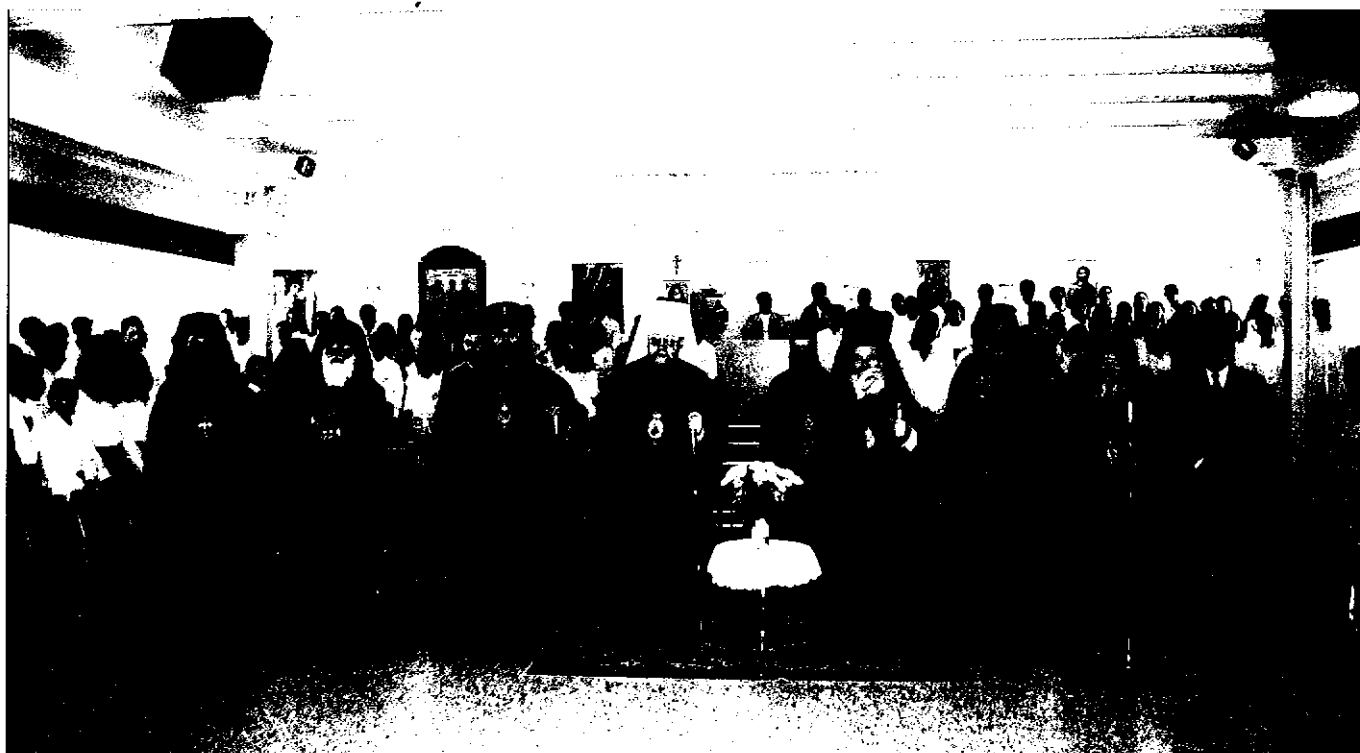
Στόν Δῆμο Άθηναίων

Στίς 11.00 ό Μακ. κ. Σάββας έπισκέφθηκε τόν Δήμαρχο Άθηναίων κ. Δημήτρη Άβραμόπουλο στό Δημορχιακό Μέγαρο έπί της πλατείας Κοτζιά. Άνταλλάχθηκαν έγκάρδιες προσφωνήσεις και ό Δήμαρχος άπένευμε στόν ύψηλό έπισκέπτη τό μετάλλιο της πόλεως τών Άθηνών. Άκολούθησε δεξίωση.

Στίς 12.30 ό Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας έπισκέφθηκε τή Ριζάρειο Έκκλησιαστική Σχολή, στόν Ί. Ναό της όποίας τελέσθηκε σύντομη Δοξολογία. Άκολούθησε συνάντηση μέ τά μέλη τού Δ.Σ., τούς Καθηγητές και Ιεροσπουδαστές στή μεγάλη αίθουσα τελετών. Κατόπιν ό Προκαθήμενος της Πολωνικής Έκκλησίας παρακάθησε σέ γεϋμα, πού παρέθεσε πρός τιμήν του ό Πρόεδρος τού Δ.Σ. της Σχολής κ. Παναγιώτης Τσακίρης. Άνταλλάχθηκαν προπόσεις.

Ὁ Μακ. Προκαθήμενος τῆς Πολωνικῆς Ἐκκλησίας κ. Σάββας ὁμιλεῖ στό Ἀμφιθέατρο τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Διακρίνεται ὁ Κοσμήτωρ τῆς Σχολῆς Καθηγητής Κων. Σκουτέρης καί οἱ Πρόεδροι τῶν δύο Τμημάτων Καθηγητές κ.κ. Δημ. Γόνης καί Παν. Χρηστινάκης (Τρίτη 14 Μαΐου 2002).

Ἀπό τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Μακ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας καί πάσης Πολωνίας κ. Σάββα στό Ἐκπαιδευτήρια τῆς Ἱ. Μονῆς Θεομήτορος στήν Ἡλιούπολη. Δίπλα του ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, οἱ Σεβ. Συνοδικοί Μητροπολίτες Θήρας κ. Παντελεήμων καί Ἄρτης κ. Ἰγνάτιος, ἡ Καθηγουμένη Πελαγία, ὁ Δήμαρχος Ἡλιουπόλεως κ.ἂ. (Τρίτη 14 Μαΐου 2002).

Στις 17.30 ὁ Μακ. κ. Σάββας ἐπισκέφθηκε τὸ Κέντρο Ἀποκαταστάσεως Δυσπροσαρμόστων Παίδων τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν «Δάμαρις» στὴν Ἄνοιξη Κηφισιάς, ὅπου ἐνημερώθηκε γιὰ τὸ ἐπιτελούμενο ἔργο ἀπὸ τὸν Γεν. Διευθυντὴ τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερο π. Κωνσταντῖνο Ἀνδρουλάκη καὶ στίς 18.30 τὴν Ἱ. Μονὴ Εἰσοδίων Θεοτόκου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς στὸ Μαρκόπουλο. Μετὰ ἀπὸ τὴ σύντομη Δοξολογία ποὺ τελέσθηκε στὸ Καθολικὸ, ξεναγήθηκε στοὺς χώρους τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ παρακάθησε σὲ γεῦμα ποὺ παρέθεσε πρὸς τιμὴν του ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων. Ἀνταλλάχθηκαν προλόσεις.

Στὴν Ἱερὰ Σύνοδο

Τὸ πρωῒ τῆς Πέμπτης 16 Μαΐου ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας μὲ τὰ μέλη τῆς συνодίας του ἐπισκέφθηκε, στίς 10.00, τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Στὴν εἴσοδο τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη τὸν Μακ. Προκαθήμενο τῆς Πολωνικῆς Ἐκκλησίας ὑποδέχθηκαν ὁ Καθηγούμενος Παν. Ἀρχ. π. Παῦλος Ἰσακίου καὶ οἱ Ἀδελφοὶ τῆς Μονῆς. Στὸ Καθολικὸ ἐψάλλη Δοξολογία καὶ ἀνταλλάχθηκαν σύντομες προσφωνήσεις. Ἐν συνεχείᾳ ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας κ. Σάββας ἔγινε πανηγυρικὰ δεκτὸς ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο καὶ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο στὸ Συνοδικὸ Μέγαρο.

Στὴν ἐπίσημη ὁμιλία του ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος ἀναφέρθηκε κατ' ἀρχὰς στὸ: «γεγονὸς ὅτι μὲ τὰ σύγχρονα μέσα ἐπικοινωνίας ὁλόκληρος ὁ πλανήτης ἔχει μετατραπῆ σὲ ἓνα μικρὸ χωριό, ἀλλὰ τὴν ἴδια ὥρα ποὺ ἡ τεχνολογία μᾶς βοηθᾷ νὰ αἰσθανόμαστε κοντὰ μᾶς τὸν κάτοικο τῆς Αὐστραλίας ἢ τῆς Ἀμερικῆς εἶναι μακριὰ μᾶς ὁ ἀδελφός μᾶς τῆς διπλανῆς πόρτας. Νιώθει ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἀποξενωμένος ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ πλησίον του καὶ ἐξαρτώμενος ἀπὸ τὴν τεχνολογία ποὺ μπορεῖ νὰ τοῦ προσφέρει πληροφόρηση, ἀλλὰ ἴσως ἐλεγχόμενη καὶ κατευθυνόμενη καὶ ὀρισμένες φορὲς ἔξω ἀπὸ κάθε ἠθικὴ καὶ δεοντολογία. Στὴν ἐποχὴ τῆς μοναξιάς του ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει ὅσο θὰ ἔπρεπε τὴν βοήθεια τῆς Δυτικῆς Χριστιανοσύνης. Τὴν ὥρα ποὺ διψᾷ γιὰ τὴν βιωματικὴ καὶ διὰ τῆς Πίστεως κατανόηση τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐνανθρωπήσεως, τῆς Σταυρώσεως καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μᾶς, ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ

Ἐκκλησία καὶ οἱ Προτεσταντικὲς Ὁμολογίες δὲν μποροῦν νὰ τὸν βοηθήσουν. Νόμισαν ὅτι διὰ τῆς ἐκκοσμηκεύσεως καὶ τῆς μετατροπῆς τοῦ Μυστηρίου σὲ Λογικὴ θὰ ἔρχονταν πιὸ κοντὰ στὸν λογικοκρατούμενο ἄνθρωπο, ἀλλὰ διέπραξαν σοβαρὸ λάθος». Περαιτέρω ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε στοὺς τρεῖς τομεῖς τῆς πρὸς τὰ ἔξω δραστηριότητος τῆς Ἐκκλησίας μᾶς, στίς διορθόδοξες σχέσεις, τίς διαχριστιανικὲς καὶ τίς διαθρησκειακὲς. «Στίς διορθόδοξες σχέσεις», τόνισε ὁ Μακαριώτατος, «βιώνουμε ὅλοι τίς δυσκολίες ποὺ ὑπάρχουν τόσο στὴν προώθηση τῆς προετοιμασίας τῆς Πανορθόδοξου Συνόδου, ὅσο καὶ στὴν ὑπαρξὴ μᾶς κοινῆς καὶ ἰσχυρῆς φωνῆς στὰ μεγάλα σύγχρονα προβλήματα. Ὅπως ἔγραψε στὸν Ἀναστάσιμό του ὕμνο ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς χρειάζεται νὰ καθάρουμε τὰς αἰσθήσεις, νὰ ἀντικρύσουμε τὸ ἀπρόσιτο φῶς τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὸν ἐξαστράπτοντα Χριστό, γιὰ νὰ δοῦμε καθαρὰ τίς ὑπάρχουσες ἀνάγκες τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου ποὺ περιμένει τὸν Εὐαγγελισμό του. Μόνον ἔτσι θὰ κατανοήσουμε τίς εὐθύνες μᾶς, θὰ ἀρθοῦμε στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καὶ θὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ κοσμικὲς ἀντιλήψεις ποὺ μᾶς κρατοῦν δεσμίους συμφερόντων καὶ ἀγκυλώσεων τοῦ παρελθόντος. Στὴν κατάσταση τῆς πανορθόδοξου ἀδρανεῖας ὅλοι ἔχομε εὐθύνη, ἄλλος λιγότερο, ἄλλος περισσότερο, καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸ νὰ ἐπιρρίπτει ὁ ἓνας τὰ βάρη στὸν ἄλλο. Πρέπει νὰ ἐντεινόμε τις προσευχὲς μᾶς καὶ νὰ αὐξήσουμε τὴ συντριβὴ μᾶς, πρέπει νὰ παύσουμε νὰ ζητοῦμε τὸ δικὸ μᾶς θέλημα καὶ νὰ δοῦμε ποιὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου μᾶς, τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ σὲ τί θὰ μᾶς ζητήσῃ νὰ ἀπολογηθοῦμε.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πράττει ὅ,τι δύναται σὲ διορθόδοξο ἐπίπεδο. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ὀργανώνει κάθε χρόνο διορθόδοξο συνέδριο κατὰ τῶν αἱρέσεων καὶ τῶν σεκτῶν, οἱ ὁποῖες λυμαίνονται ἰδιαίτερα τίς χώρες τῆς κεντρικῆς καὶ τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Ἐπίσης, εὐχαρίστως φιλοξενοῦμε κάθε διορθόδοξη δραστηριότητα, ποὺ προωθεῖ τὴν ἐνότητά μᾶς. Καὶ στίς διμερεῖς σχέσεις μὲ τίς ἀδελφὲς Ἐκκλησίες ἐνεργοῦμε μὲ ὅση δύναμη διαθέτουμε γιὰ νὰ τίς διατηροῦμε θερμῆς. Ὅπου μποροῦμε βοηθοῦμε ἠθικὰ καὶ ὑλικά, μὲ ταπεινὴν καὶ πνεῦμα διακονίας, οὐδὲν ζητοῦντες καὶ τὰ πάντα ὄντες ἔτοιμοι νὰ προσφέρουμε χωρὶς νὰ περιμένουμε οὐδὲν ἀντάλλαγμα, χωρὶς νὰ ἀναμένουμε ἔστω ἓνα εὐχαριστῶ, μία πράξη εὐγνωμοσύνης. Σὲ διαχριστιανικὸ ἐπίπεδο ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προωθεῖ τίς συζητήσεις μὲ τὴ Ρωμαιοκα-

θολική Ἐκκλησία, σὲ κοινωνικὸ καὶ ἠθικὸ ἐπίπεδο, καὶ στὰ πλαίσια τῶν Διορθοδόξων θέσεων ἐξετάζει ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὶς ἄλλες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες τὴ θέση της στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν».

Γιὰ τὶς διαθρησκειακὲς σχέσεις ὁ Μακ. κ. Χριστόδουλος παρατήρησε: «Τὴν ἴδια φροντίδα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δείχνει καὶ στὶς διαθρησκειακὲς τῆς σχέσεις. Οἱ Ἕλληνες ἔχουμε μίαν ἐμπειρία πολλῶν αἰῶνων εἰρηνικῆς καὶ ἐποικοδομητικῆς συμβίωσης μὲ τοὺς ἄλλοθρήσκους Ἰουδαίους καὶ Μουσουλμάνους. Ὁ ἀμοιβαῖος σεβασμὸς ἦταν ἡ βάση τῆς εἰρηνικῆς αὐτῆς σχέσεως. Σήμερα ἡ ἀνθρωπότητα διέρχεται μίαν διαφοροτικὴν ἔνταση στὶς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Τὴν περίοδο αὐτὴ δὲν ὑπάρχει ἀντιπαράθεση ἰδεολογιῶν, ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἐπιχειρεῖται εἶναι νὰ χρησιμοποιηθοῦν οἱ θρησκείες ὡς ἄλλοθι σὲ ἐγκληματικὲς τρομοκρατικὲς ἐνέργειες ἐπαγγελματιῶν τοῦ μίσους. Σὲ αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀντιδρᾷ. Ὁργανώνει τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριο συνάντηση, μὲ θέμα τὴν καταδίκη τῆς τρομοκρατίας, μὲ προσκεκλημένους ἐσῆς, Μακαριώτατε, καὶ ὄλους τοὺς ὑπολοίπους Προκαθημένους τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐκπροσώπους τῶν ἑτεροδόξων ἀδελφῶν μας καὶ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Ἰσλάμ καὶ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ». Ὁ Μακ. Προκαθημένος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας κατέληξε: «Ἐμεῖς οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἔχομε ὄπλα, οὔτε κοσμικὴ ἰσχύ. Διαθέτομε ὅμως τὸ μεγαλύτερο ὄπλο ποὺ εἶναι ἡ προσευχή. Διερχόμεθα μίαν περίοδο μεγάλων πειρασμῶν, μίσους καὶ μισαλλοδοξίας. Στὴν περίοδο αὐτὴ ὀφείλομε νὰ προσευχόμεθα ἐκτενέστερα καὶ παράλληλα νὰ προσφέρουμε τὶς καλὲς μας ὑπηρεσίες στὴν εἰρήνη. Ἡ συμμετοχή μας στὴν προσπάθεια αὐτὴ δὲν σημαίνει ὅτι παραιτούμεθα τῶν Ἀρχῶν μας, τῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς Ἱεραποστολῆς μας, ὅτι εἰσερχόμεθα καὶ ἐμεῖς στὸ πνεῦμα τοῦ συγκρητισμοῦ, ποὺ καταδικάζουμε ἀπολύτως. Μόνον διάλογο ἐπιδιώκομε καὶ κατάθεση τῆς μαρτυρίας μας καὶ αὐτὸ τὸ θεωροῦμε καθήκον μας ἐναντι τοῦ Κυρίου μας, τοῦ συνανθρώπου μας καὶ τῆς ἰστορίας».

Στὸν Μακ. Μητροπολίτη Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἀπένευε τὸν Μεγαλόσταυρο τοῦ παρασήμου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ἀνώτατη τιμητικὴ διάκριση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὴν ἀπόφαση τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τὸ κείμενο τοῦ Εὐεργετηρίου Γράμματος ἀνέ-

γνωσε ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Σαλώνων κ. Θεολόγος, Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Κατὰ τὴν ἀντιφώνησή του ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας κ. Σάββας εὐχαρίστησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο γιὰ τὴν ἀνώτατη τιμὴ καὶ διάκριση ποὺ ἔγινε πρὸς τὸ πρόσωπό του σὲ μίαν πόλη, ὅπως εἶπε, ὅπου οἱ ἄνθρωποι γνώρισαν τὴν ἀλήθεια ἀπὸ τὴν διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἐξέφρασε τὴ βαθειὰ συγκίνησή του γιὰ τὸ γεγονός, τονίζοντας ὅτι ἡ διάκριση αὐτὴ δὲν δίνεται μόνον πρὸς τὸ πρόσωπό του ἀλλὰ εἶναι ἐπιβράβευση καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας. Στὴ συνέχεια ἀναφέρθηκε στὶς ἀγαθὲς σχέσεις, μὲ τὶς ὁποῖες συνδέονται οἱ δύο Προκαθημένοι, ἐνῶ δὲν παρέλειψε νὰ ἀναφερθεῖ καὶ στὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὴ σύγχρονη κοινωνία, ὑποστηρίζοντας ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι δυνατόν νὰ ὑπερπηθηθοῦν διὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀφοῦ ὁ 20ὸς αἰώνας ἔχει χαρακτηρισθεῖ ὡς «Αἰὼν τῆς Ὁρθοδοξίας». Γιὰ τοῦτο, εἶπε, ἡ φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας πρέπει νὰ ὀποκτήσει μεγαλύτερη ἐμβέλεια:

«Δοκιμαζόμεθα σήμερα ἀπὸ πολλὰς διαιρέσεις εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅπως εἶναι τὰ σχίσματα εἰς τὴν Οὐκρανία, Βουλγαρία καὶ Μακεδονία. Αὐτὰ εἶναι μόνον τὰ μερικὰ συμπτώματα τοῦ ἀνησυχητικοῦ φαινομένου αὐτοῦ. Τὸ μέλλον τῆς Ὁρθοδοξίας θὰ ἐξαρτηθεῖ, λοιπόν, ἀπὸ τὴν δική μας συνετὴ δραστηριοποίηση καὶ τὴν ὁμογνωμοσύνη μας. Ἀπὸ αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἐπίσης καὶ ἡ θέση τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν ἐνωμένην Εὐρώπη καὶ ἀνὰ τὸν κόσμον».

Ἀναφέρθηκε, ἐξ ἄλλου, στὴν ἀναγκαιότητα τῆς σύγκλησης Πανορθοδόξου Συνόδου γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ὄλων ἐκείνων τῶν προβλημάτων ποὺ προκαλοῦν τὶς διενέξεις στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ προσκάλεσε τὸν Μακ. κ. Χριστόδουλο νὰ ἐπισκεφθεῖ ἐπίσημα τὴν Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δευτερολογώντας εἶπε μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Ἐμεῖς ἐδῶ, Μακαριώτατε, ὀνομάζουμε Ἐκκλησία τῶν Σκοπίων αὐτὴν τὴν ὁποῖαν ὀνομάσατε ἐσεῖς ὡς Ἐκκλησία τῆς “Μακεδονίας”. Εἶναι ἓνα πολὺ εὐαίσθητο ἐθνικὸ μας θέμα αὐτό, τὸ ὁποῖον δὲν ὑποχρεοῦσθε νὰ γνωρίζετε. Ὡστόσο, ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ξέρουμε ὅτι μίαν εἶναι ἡ Μακεδονία, ἡ Ἑλληνική, καὶ αὐτὴ ὀνομάζεται ἔτσι, καὶ ὄχι ψευδελιγράφως τὸ “Κράτος τῶν Σκοπίων”. Ἐν τούτοις, ἡ οὐσία τοῦ πράγματος εἶναι ὅτι καὶ ἐκεῖ ὑπάρχει ἐκκλησιαστικὸν πρόβλημα. Οἱ ἀδελφοί

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μικ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα
στὸν Βρεφονηπιακὸ Σταθμὸ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν στοὺς Ἁγίους Ἀναργύρους (Τετάρτη 15 Μαΐου 2002).

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μικ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα στὸ Δημαρχιακὸ Μέγαρο Ἀθηνῶν (Τετάρτη 15 Μαΐου 2002).

μας, οἱ ὁποῖοι συγκροτοῦν τὴν Ἐκκλησία αὐτοῦ τοῦ νεοπαγοῦς πλέον κρατιδίου, ποῦ ὀνομάζεται Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία τῆς Μακεδονίας, βρίσκονται ἀποκεκομμένοι ἀπὸ τὸν κορμὸ τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν. Γι' αὐτὸ ἡ προσερχή μας, ἀλλὰ καὶ ἡ προσπάθειά μας εἶναι νὰ ξεπερασθεῖ αὐτὸ τὸ πρόβλημα, νὰ ἀναζητηθεῖ καὶ νὰ ἀνευρεθεῖ ἡ ἐκκλησιαστικὴ κανονικὴ λύση, ἡ ὁποία θὰ ἄρει καὶ αὐτὸν τὸν προβληματισμό, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει καὶ ἐνοχλεῖ ὄλους, γιατί πραγματικά ὅταν βλέπομε νὰ μὴν εἶναι ἐνωμένες οἱ Ἁγίες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, αὐτὸ κοστίζει σὲ ὄλους μας».

Ἀκολούθησε ἐπίδοση τιμητικῶν διακρίσεων στὰ μέλη τῆς Συνόδου τοῦ Μακ. κ. Σάββα ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ στὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπὸ τὸν Μακ. Μητροπολίτη Βαρσοβίας κ. Σάββα. Στὸν Ἀρχιεπίσκοπο ὁ Μακ. κ. Σάββας πρόσφερε εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ὁνουφρίου φιλοτεχνημένη στὸ μοναστήρι του στὴν Πολωνία. Παρατέθηκε δεξίωση.

Στις 13.00 ὁ Μακ. κ. Σάββας ἐπισκέφθηκε τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντῖνο Στεφανόπουλο συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο. Ἀκολούθησε ἐπίσκεψη στὴν Ἱ. Μητρόπολη Πειραιῶς καθὼς καὶ γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μητροπολίτη Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα, ποῦ παρέθεσε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Καλλίνικος στὸν Πειραιᾶ.

Τὸ ἀπόγευμα στίς 18.30, ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας κ. Σάββας ἐπισκέφθηκε τὴν Ἱ. Μονὴ Παντοκράτορος «Νταοῦ Πεντέλης», ὅπου καὶ χοροστάτησε στὸν ἑσπερινό, ποῦ ἐψάλη στὸ Καθολικό τῆς. Ἀνταλλάχθηκαν προσφωνήσεις μὲ τὴν Καθηγουμένη Στυλιανή. Μετὰ τὴν ξενάγηση τοῦ ὑψηλοῦ φιλοξενουμένου στοὺς χώρους τῆς Ἱ. Μονῆς παρακάθησε σὲ δεῖπνο, ποῦ παρατέθηκε πρὸς τιμὴν του στὴν τράπεζά τῆς.

Στὴ Θεσσαλονίκη – Συμπόσιο γιὰ τὴν εὐθανασία

Τὴν Παρασκευὴ 17 Μαΐου ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββας μετέβη μὲ τὴ συνοδία του στὴ Θεσσαλονίκη, ὅπου παρευρέθηκε στὰ ἐγκαίνια τοῦ Νοσοκομείου «Παπαγεωργίου», καὶ παρακολούθησε Ἡμερίδα γιὰ τὴν εὐθανασία ποῦ ὀργάνωσε ἡ Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Βιοηθικῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ ἐργασίες τοῦ Συμποσίου γιὰ τὴν εὐθανασία πρα-

γματοποιήθηκαν μὲ μεγάλη ἐπιτυχία καὶ τὴ συμμετοχὴ ἰατρῶν, νοσηλευτῶν, νομικῶν, θεολόγων, ἐπιστημόνων ἄλλων κλάδων, δημοσιογράφων κ.ἄ. στὸ Κεντρικὸ Ἀμφιθέατρο τοῦ Νοσοκομείου Παπαγεωργίου στὴ Νεάπολη. Τὸ συμπόσιο διήρκεσε δύο ἡμέρες καὶ τὸ τίμησαν μὲ τὴν παρουσία τους οἱ Μακ. Προκαθήμενοι τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Πολωνίας. Παρέστησαν ἐπίσης οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Λαγκαδᾶ κ. Σπυριδῶν, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἀπόστολος, Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριᾶς κ. Προκόπιος, Νεαπόλεως καὶ Σταυροπόλεως κ. Διονύσιος, Ἱερισσοῦ, Ἁγ. Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικόδημος, Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων κ. Παντελεήμων, Κίτρους καὶ Κατερίνης κ. Ἀγαθόνικος, Ἄρτης κ. Ἰγνάτιος, Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμων, Κασσανδρείας κ. Νικόδημος καθὼς καὶ ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννης, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Σαλώνων κ. Θεολόγος, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Θωμᾶς Συνοδινός, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ ὁ Παν. Ἀρχιμ. π. Ἐπιφάνιος Οἰκονόμου, ἐκπρόσωπος Τύπου τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου. Ἐπίσης, παρέστησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Μιλήτου καὶ Σταυροπηγίου καὶ οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Θεοσπόλεως καὶ Θερωῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τὴν ἐναρκτήρια συνεδρίαση παρακολούθησαν καὶ οἱ Βουλευτὲς κ. Στ. Παπαθεμελῆς, Κ. Γκιουλέκας, Σ. Κούβελας, Π. Ψωμιάδης καὶ Τ. Σπηλιόπουλος, ὁ Νομάρχης Θεσσαλονίκης κ. Κ. Παπαδόπουλος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Νοσοκομείου κ. Ν. Παπαγεωργίου, ὁ ὁποῖος καὶ φιλοξένησε στὸ Κεντρικὸ Ἀμφιθέατρο τὸ Συμπόσιο.

Πρὶν ἀπὸ τὴν ἐναρξὴ τοῦ Συμποσίου τελέσθηκε Ἁγιασμός στὸ παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Νοσοκομείου Παπαγεωργίου ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο. «Δὲν ὑπῆρχε καταλληλότερος χώρος γιὰ νὰ γίνει αὐτὸ τὸ Συμπόσιο ἀπὸ ἓνα σύγχρονο Νοσοκομεῖο, ποῦ ὑπάρχει γιὰ νὰ παρατείνει τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὄχι γιὰ νὰ τὴ διακόπτει», τόνισε ὁ Μακ. κ. Χριστόδουλος, ὁ ὁποῖος ἐξῆρε τὴ μεγάλη προσφορὰ τῶν ἀδελφῶν Παπαγεωργίου.

Κατὰ τὴν ἐναρκτήρια συνεδρίαση τοῦ Συμποσίου χαιρετισμούς ἀπηύθυναν ὁ Πρόεδρος τοῦ Νοσοκομείου κ. Ν. Παπαγεωργίου, ὁ Νομάρχης Θεσσαλονίκης κ. Κ. Παπαδόπουλος καὶ ὁ Ἀναπλ. Καθηγητὴς τῆς Χειρουργικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Ἐ. Κατσαμούρης.

Ἀπὸ τὴν ἀφίξη τοῦ Μακ. Προκαθημένου τῆς Πολωνικῆς Ἐκκλησίας κ. Σάββα στὴ Ριζάρειο Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή, ὅπου τὸν συνόδευσε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος (Τετάρτη 15 Μαΐου 2002).

Ἀπὸ τὴ Δοξολογία ποὺ ἐψάλη στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀσωμάτων Πετρόκη κατὰ τὴν ἀφίξη τοῦ Μακ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα (Πέμπτη 16 Μαΐου 2002).

Ὁ Πρόεδρος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς Παν. Ἀρχιμ. π. Νικόλαος Χατζηνικολάου, σέ σύντομη εἰσήγησή του, ὑπογράμμισε ὅτι «ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος βρίσκονται, γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἀποκλειστικά στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ» καὶ ἀνακοίνωσε ὅτι τὰ πορίσματα τοῦ Συμποσίου θὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενο ἐπεξεργασίας καὶ στὴ συνέχεια θὰ κατατεθεῖ σχετικό ὑπόμνημα γιὰ τὴν εὐθανασία, τὴν Ἱερὰ Σύνοδο.

Ἀκολούθησε ἡ πρώτη εἰσήγηση ἀπὸ τὸν Ὁμ. Καθηγητὴ τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης κ. Δ. Λαζαρίδη μὲ θέμα «Ψυχισμός καὶ ἄμυνα τοῦ ὀργανισμοῦ». Ὁ κ. Λαζαρίδης σημείωσε, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι «τὸ πρόβλημα τῆς εὐθανασίας καὶ γενικὰ οἱ σημαντικὲς βλάβες μποροῦν κάλλιστα νὰ ἀντιμετωπισθοῦν, ὅταν ὁ ἀσθενὴς διακατέχεται ἀπὸ ψυχικὴ ἰσορροπία καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι συμπαραστέκονται καὶ τὸν στηρίζουν μὲ ἀγάπη, συμπάθεια καὶ ἀλληλεγγύη».

Στὴ συνέχεια, μίλησε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος μὲ θέμα «Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ πρόβλημα τῆς εὐθανασίας». «Ἐμεῖς, ὡς χριστιανοί, δὲν μποροῦμε νὰ δεχθοῦμε τὴν ἄμεση ἢ ἔμμεση διακοπὴ τῆς ζωῆς, διότι πιστεύομε ὅτι δὲν ἔχομε αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Ἡ ζωὴ δὲν εἶναι κάτι τὸ δικό μας, κάτι ποῦ μᾶς ἀνήκει, οὔτε τὸ δημιουργήσαμε ἑμεῖς γιὰ νὰ τὸ διαχειριζόμαστε ὅπως μᾶς ἀρέσει», τόνισε χαρακτηριστικὰ ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος ὑπενθύμισε τὸ σχετικὸ ἀνακοινωθὲν ποῦ ἔχει ἐκδώσει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος γιὰ τὸ θέμα. «Ἡ θέση τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι ξεκάθαρη», συνέχισε ὁ Μακαριώτατος. «Ἐνῶ ἡ εὐθανασία δικαιολογεῖται κοσμικῶς ὡς “ἀξιοπρεπὴς θάνατος”, στὴν πραγματικότητα ἀποτελεῖ ὑποβοηθούμενη αὐτοκτονία, δηλαδὴ συνδυασμὸ φόνου καὶ αὐτοχειρίας» παρατήρησε. Ὁ Μακ. κ. Χριστόδουλος στὴν εἰσήγησή του συμβούλευσε ὄσους ὑποστηρίζουν τὴν εὐθανασία νὰ μὴν ἐθελοτυφλοῦν. «Ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν ὥρα ποῦ γεννιέται ζεῖ τὸν θάνατο, πότε μὲ τὴν ἀπώλεια ἀγαπητοῦ προσώπου, πότε μὲ τὴν ἀσθένεια, πότε μὲ τὶς ἀλλαγές στὸ σῶμα λόγω τῆς ἐξέλιξης τῆς ἡλικίας. Καὶ μόνο ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος νικᾷ διὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀμαρτία, νικᾷ τὸν θάνατο...» ἐπισήμανε. «Ἐμεῖς», κατέληξε ὁ Μακ. κ. Χριστόδουλος, «πάντα καὶ πρὸς ὄλους κηρύσσομε Χριστὸν Σταυρωθέντα καὶ Ἀναστάντα γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κάθε ἀνθρώπου, κηρύσσομε ὅτι ἡ ζωὴ μας εἶναι στὰ χέρια Του, ὅτι πρὸς τὸ συμφέρον μας εἶναι τὸ καθετὶ ποῦ μᾶς συμβαίνει, ὅτι δὲν ἔχομε τὸ δικαίωμα νὰ διορ-

θώσομε τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἡ εὐθανασία, ἀντίθετα μὲ τὰ ὑποστηριζόμενα περὶ ἀξιοπρεπείας, εἶναι παρακμιακὸ κοινωνικὸ φαινόμενο, ὡς ἀπαξίωση τοῦ ἀνθρώπου».

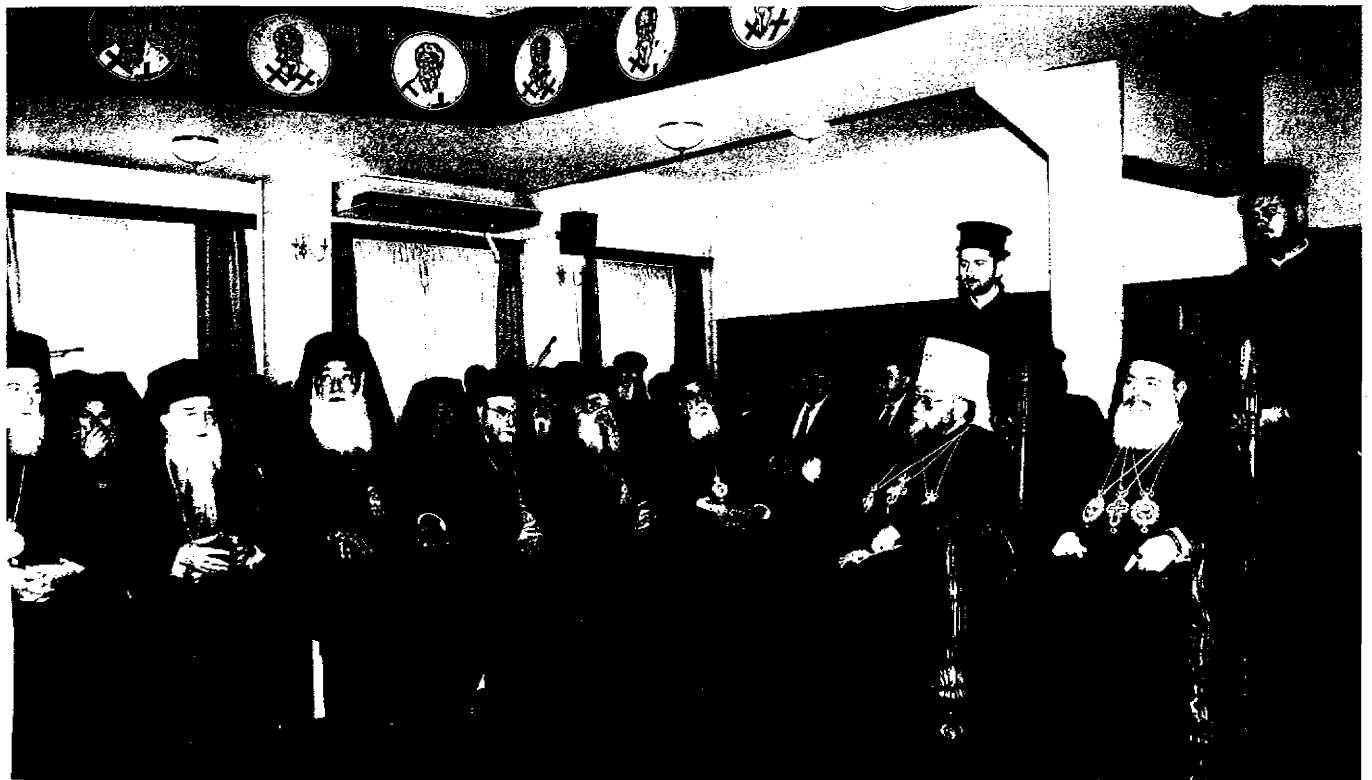
Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ Συμποσίου ἔκλεισε μὲ ἓνα καλλιτεχνικὸ ὁδοιπορικὸ στὶς ἐννοιες τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ πόνου μέσα στὴν ἑλληνορθόδοξη παράδοση μὲ τὴ συμμετοχὴ τῆς συγγραφέως κ. Μάρως Βαμβουνάκη, τῆς ἠθοποιοῦ κ. Ὀλίας Λαζαρίδου καὶ τῆς Παιδικῆς Χορωδίας τοῦ Συλλόγου Βυζαντινῆς Μουσικῆς «Ρωμανὸς ὁ Μελωδός».

Μετὰ παρατέθηκε ἐπίσημο δεῖπνο πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ τοῦ Μακ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιο, στὸ ὁποῖο παρακάθισαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες τῆς εὐρύτερης περιοχῆς τῆς Μακεδονίας, οἱ Δήμαρχοι Θεσσαλονίκης καὶ Νεαπόλεως, πολλοὶ Καθηγητὲς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ ἐκπρόσωποι τῶν Πολιτικῶν καὶ Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν τῆς περιοχῆς. Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ δείπνου ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας κ. Σάββας, ἀφοῦ εὐχαρίστησε γιὰ τὴν ἀδελφικὴ φιλοξενία, ἐξέφρασε τὰ θεορῶμα του συγχαρητήρια γιὰ τὴ διοργάνωση τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συμποσίου γιὰ τὴν εὐθανασία καὶ τόνισε ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ποτὲ δὲν πρόκειται νὰ συναινέσει στὴν πρακτικὴ τῆς εὐθανασίας, σεβόμενη τὴν ἀξία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, τῆς ὁποίας Ἄρχων καὶ Πηγὴ εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Τὸ Σάββατο 18 Μαΐου στὶς 10 τὸ πρωὶ οἱ Προκαθήμενοι τῆς Ἑλλαδικῆς καὶ τῆς Πολωνικῆς Ἐκκλησίας ἐπισκέφθηκαν τὸν Παναγ. Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα, ὁ ὁποῖος ἀπένευμε στὸν Μακ. Μητροπολίτη Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα τὸν Μεγαλόσταυρο τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Στὴ συνέχεια, οἱ δύο Προκαθήμενοι, μαζί μὲ τὶς συνοδίεσ τους, ἐπισκέφθηκαν τὸν Μητροπολιτικὸ Ἱ. Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τοῦ Παλαμᾶ, καθὼς καὶ τὸν Ἱ. Ναὸ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Πολιοῦχου τῆς Θεσσαλονίκης, τοῦ ὁποῖου τὸ ἱερὸ Λεῖψανο προσκύνησαν, καὶ τὴν κρύπτη, ὅπου φυλακίσθηκε καὶ μαρτύρησε ὁ Ἅγιος. Ἀκολούθως, ἐπισκέφθηκαν τὸν Ἱ. Ναὸ Ἀγ. Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, φωτιστῶν τῶν Σλάβων, τοὺς ὁποῖους ἡ Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας θεωρεῖ Προστάτες,

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος καλωσορίζει τὸν Μακ. Μητροπολίτη Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα στὸ μικρὸ συνοδικὸ παρουσίᾳ τῶν μελῶν τῆς συνοδείας του καὶ τῶν Σεβ. μελῶν τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Πέμπτη 16 Μαΐου 2002).

Οἱ δύο Προκαθήμενοι τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Πολωνίας Μακ. κ.κ. Χριστόδουλος καὶ Σάββας στὴν αἴθουσα τελετῶν (Μεγάλο Συνοδικό) τῆς Ἱεράς Συνόδου. Διακρίνονται οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱεράνυμος, Ἄρτης κ. Ἰγνάτιος, Καλαβρυτιῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Γρεβενῶν κ. Σέργιος, Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος, Μεγάρων καὶ Σαλαμῖνος κ. Βαρθολομαῖος, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Ἀμβρόσιος, Δράμας κ. Διονύσιος, Μεσσηνίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθόνικος καὶ οἱ Καθηγητὲς κ.κ. Εὐ. Θεοδώρου καὶ Ἠλίας Μουτσούλας (Πέμπτη 16 Μαΐου 2002).

δεδομένου ότι οἱ Ἕλληνες Μακεδόνες Ἅγιοι ἦσαν αὐτοὶ ποὺ ξεκίνησαν τὸ τεράστιο ἱεραποστολικὸ ἔργο τῆς διάδοσης τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως καὶ ζωῆς στοὺς σλαβικούς λαούς. Οἱ δύο Προκαθήμενοι ἐπισκέφθηκαν ἐπίσης τὴν Ἄνωτέρα Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Θεσσαλονίκης, ὅπου ἐγιναν δεκτοὶ ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τῆς, Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερο π. Δημήτριο Βακάρο καὶ ἀντιπροσωπεῖα καθηγητῶν καὶ σπουδαστῶν. Ἐνημερώθηκαν γιὰ τὴ λειτουργία τῆς Σχολῆς καὶ ξεναγήθηκαν στοὺς χώρους τῆς.

Κατὰ τὴ διάρκεια ὄλων αὐτῶν τῶν ἐπισκέψεων οἱ δύο Προκαθήμενοι ἐγιναν ἀντικείμενο θεομῶν ἐκδηλώσεων ἀγάπης ἀπὸ τὸν Ἱερό Κλῆρο καὶ τὸν πιστὸ λαὸ τῆς Θεσσαλονίκης. Τὸ μεσημέρι ὁ Παναγ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων παρέθεσε ἐπίσημο γεῦμα πρὸς τιμὴν τους σὲ κεντρικὸ ξενοδοχεῖο τῆς πόλης, ἐνῶ τὸ ἀπόγευμα, πρὶν ἀπὸ τὴν ἀναχώρησή τους γιὰ τὴν Ἀθήνα, ἐπισκέφθηκαν τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς κ. Προκόπιο.

Στὸν Καθεδρικό Ἱ. Ναὸ Ἀθηνῶν

Μὲ βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια τὸ πρωῒ τῆς Κυριακῆς 19 Μαΐου τελέσθηκε στὸν Καθεδρικό Ἱ. Ναὸ Ἀθηνῶν πολυαρχιερατικὸ Συλλεῖτουργο, προεξαρχόντων τῶν Προκαθημένων τῆς Ἑλλαδικῆς καὶ τῆς Πολωνικῆς Ἐκκλησίας, Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα. Συλλειτουργήσαν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Λιούμπλιν κ. Ἀβελ καὶ οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Γρεβενῶν κ. Σέργιος, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος, Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος, Ἄρτης κ. Ἰγνάτιος, Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εὐσέβιος, Σερβίων Κοζάνης κ. Ἀμβρόσιος καὶ ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Σαλώνων καὶ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Θεολόγος, καθὼς καὶ ὁ Ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας Σεβ. Μητροπολίτης Καρθαγένης κ. Χρυσόστομος, ὁ Ἐξαρχος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἰόπτης κ. Δαμασκηνὸς καὶ ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου Θεοφ. Χωρεπίσκοπος Τριμυθοῦντος κ. Βασίλειος. Παρέστησαν ἐκπρόσωποι τῆς πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς ἡγεσίας, ἐκπρόσωποι τῆς πανεπιστημιακῆς κοινότητας, ὁ Πρέσβης τῆς Πολωνίας στὴν Ἀθήνα κ. Grzegorz Dzielmidowicz καὶ πλῆθος κόσμου.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλά-

δος κ. Χριστόδουλος κατὰ τὴν προσφώνησή του ὑπογράμμισε ὅτι ἡ Εὐρώπη χρειάζεται τὴν πνευματικότητα, τὴν παρουσία καὶ τὴν προοπτικὴ ζωῆς ποὺ διδάσκει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, καθὼς «τὴν περίοδο αὐτῆ τῆς ἱστορίας μας, ζοῦμε γιὰ πρώτη φορὰ μὲ τόση γενίκευση καὶ ἔνταση τὴν ἀμφισβήτηση τῆς χριστιανικῆς κληρονομίας τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ἀξιών ποὺ ὁ Χριστιανισμὸς διδάξε γιὰ νὰ ἔχει νόημα ἡ ζωή». Τὸ πλῆρες κείμενο τῆς ὁμιλίας του ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Μακαριώτατε Μητροπολίτα Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας καὶ λίαν ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ κ. Σάββα,

Χριστὸς Ἀνέστη!! Ἰδιαίτερος τὴν περίοδο αὐτῆ ἐορτάζομε «θανάτου τὴν νέκρωσιν, Ἄδου τὴν καθαίρειν, ἄλλης βιοτῆς, τῆς αἰωνίου ἀπαρχῆν». Διὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φωτίζεται ὁ ἱεραποστολικὸς ζῆλος τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ἡ παρηγορία τῆς Ὁμολογίας καὶ ἡ ἐγκαρτέρηση εἰς τὰ βάσανα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν θάνατο τῶν Ἁγίων Μαρτύρων καὶ Νεομαρτύρων, ἡ μετὰ ὑπερκοσμίου εὐφροσύνης ἄσκησις τῶν Ὁσίων. Διὰ τῆς Ἀναστάσεως Του ἀποκτᾶ νόημα ἡ ἀγάπη καὶ πρὸς τοὺς ἐχθρούς, ἡ θυσία πρὸς τὸν συνάνθρωπο, ὁ πόλεμος κατὰ τοῦ Σατανᾶ καὶ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου καὶ τέλος ἀποκτᾶ ὄντοτητα ἡ ζωὴ μας ὅλη, στὸ ἐλάχιστο αὐτὸ πολλοστήμιο τοῦ Σύμπαντος. Ὅπως ἔγραψε ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Σάμου Εἰρηναῖος, ἡ ὑπαρξὴ τοῦ προσώπου τοῦ ἀνθρώπου προϋποθέτει τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ, ἄλλιῶς «ὅ,τι φαίνεται ἐν αὐτῷ ὡς πρόσωπον, ὡς θεῖον, ὡς πνεῦμα, ὡς ἐλευθερία, ὡς δημιουργὸς δύνამις, θὰ ἦτο φαντασίωσις, αὐταπάτη, χωρὶς καμμίαν ὄντολογικὴν βάσιν» (Μητρ. Σάμου Εἰρηναίου: Πρόλογος εἰς τὸ φιλοσοφικὸ Δοκίμιο «Περὶ τοῦ Προορισμοῦ τοῦ Ἀνθρώπου» τοῦ Νικολάου Μπερτιάεφ, Ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήναι, 1950, σελ. 17). Καὶ ὅλοι ὅσοι πιστεύουν στὸν Ἀναστάντα Κύριο ἔχουν ἀπὸ αὐτῆ τῆ ζωῆ μερίδιο στὴν εἰρήνη, τὴ δικαίωση, τὴν ἀγιότητα καὶ σὲ ὅλους τοὺς Καρπούς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (βλ. π. Δημ. Στανιλοάε, «Θεολογία καὶ Ἐκκλησία», Ἐκδ. «Τῆνος», Ἀθήνα, 1989).

»Ταυτόχρονα συλλειτουργοῦντες σήμερον βιώνουμε τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Θεῇ Εὐχαριστίᾳ, τὴν κοινὴν μας πορεία ἐντὸς τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας κεφαλὴ εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τὴν διάβασή μας στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅπως σημειώνει ὁ μακαριστὸς π. Ἀλέξανδρος Σμέμαν «ἡ πραγματικότητα αὐτῆς τῆς διάβασης στὸ Ἔσχατον

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος περικοσμῆι τὸν Μακ. Μητροπολίτη Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα μετὸν Μεγαλόσταυρο τοῦ Παρασήμεου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἀνώτατη τιμητικὴ διάκρισις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Πέμπτη 16 Μαΐου 2002).

Ἀναμνηστικὴ φωτογραφία ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μακ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα στὴν Ἱερά Σύνοδο κατὰ τὴν ἐξοδὸν του ἀπὸ τὴν Ἱ. Μονὴ Ἀσωμάτων Πετρᾶκη, Δίπλα τοῦ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος (Πέμπτη 16 Μαΐου 2002).

εἶναι πού δημιουργεῖ τις προϋποθέσεις τῆς προσφορᾶς μας — τοῦ Ἄρτου καὶ τοῦ Οἴνου στήν καινὴ τροφή τῆς καινῆς κτίσης, τὴν τροφή τοῦ Μεσσιανικοῦ Δείπνου καὶ τῆς Κοινωνίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος” (Ἀλ. Σμέμαν “Ἡ Λειτουργικὴ Ἀναγέννηση καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία”, Ἐκδ. “Σηματαρός”, Λάρνακα 1989, σελ. 85).

»Τὴν εὐσημιο αὐτὴ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποία μᾶς ἀξιῶνει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ βιώσουμε γιὰ μιὰν ἀκόμη φορὰ τὴ Θεία Εὐχαριστία ὡς εἰκόνα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἐσχάτων μνημονεύσαμε τόσο τοὺς ζῶντας ὅσο καὶ τοὺς κεκοιμημένους ἀδελφούς μας. Μνημονεύσαμε πρωτίστως τὴν Παναγία Μητέρα τοῦ Κυρίου μας, τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο καὶ ὄλους τοὺς προαναπαυσαμένους ἁγίους “πατέρες, πατριάρχες, προφῆτες, ἀποστόλους, κήρυκες, εὐαγγελιστές, μάρτυρες καὶ ὁσίους”. Καὶ αὐτὸ γιατί κατὰ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο τὴν ὥρα αὐτὴ πού εἶναι παρῶν ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἶναι μεγάλη τιμὴ γιὰ ὄλους τοὺς Ἁγίους νὰ μνημονεύονται (βλ. PG. 60, 170). Μνημονεύουμε μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὸν Ἅγιο Γαβριὴλ τὸν Πολωνό, τὸν παιδομάρτυρα, τοῦ ὁποίου τὸ ἱερὸ λείψανο ἀποτελεῖ ἀτίμητο θησαυρὸ τοῦ Μπιάλιστοκ καὶ ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Πολωνίας.

»Μακαριώτατε Δέσποτα καὶ προσφιλέστατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ, τὴν περίοδο αὐτὴν τῆς ἱστορίας μας ζοῦμε γιὰ πρώτη φορὰ, μὲ τόση γενίκευση καὶ ἔνταση, τὴν ἀμφισβήτηση τῆς Χριστιανικῆς κληρονομίας τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν Ἀξιών πού ὁ Χριστιανισμὸς ἐδίδαξε γιὰ νὰ ἔχει νόημα ἡ ζωὴ. Ὁ ὀρθολογισμὸς πού ἐμπότισε τὴ συνείδηση τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἐκκοσμίκευση τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἔχουν προκαλέσει σοβαρὸ κίνδυνο γιὰ τὴν ἴδια τὴν ὑπαρξὴ τοῦ πολιτισμοῦ μας. Ἡ Εὐρώπη μᾶς χρειάζεται· χρειάζεται τὴν πνευματικότητά μας, χρειάζεται τὴν παρουσία μας, χρειάζεται τὴν προοπτικὴ ζωῆς πού διδάσκει ἡ Ἐκκλησία μας. Δὲν εἴμαστε λίγοι οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί. Εἴμαστε πολλοὶ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους καὶ διαθέτουμε πολὺ ἀποτελεσματικότερα μέσα. Ἄν λοιπὸν τοὺς μιμηθοῦμε στὴ ζέουσα Πίστη τους μποροῦμε νὰ κάνουμε καὶ στὸν 21ο αἰῶνα τὸ θαῦμα. Ὁφείλουμε στοὺς ἐπιγιγνομένους νὰ σπᾶσουμε τὴν φαινόμενη ὡς συμπαγὴ ὀροφὴ τῆς ἀθεΐας καὶ τῆς λογιτοκρατίας καὶ νὰ ἀνοίξουμε στὸ σύγχρονο ἀποπροσανατολισμένο ἄνθρωπο τὸ διὰ τῆς Πίστεως ἀνοιγμὰ τῆς Ἑλπίδας. Ὁφείλουμε νὰ τὸν πείσουμε ὅτι ἡ λύση καὶ τὸ ξέσπασμα

τοῦ ἄθεου Οὐμανισμοῦ εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία, τῆς ὁποίας οἱ ἀξίες δὲν εἶναι αὐτὲς τις ὁποῖες οἱ κατὰ κόσμο ἄρχοντες διατυμπανίζουν, ἀλλὰ αὐτὲς πού ἀποτελοῦν πλήρωμα ζωῆς, ζωῆς, ἡ ὁποία πηγάζει ἀπὸ τὴν ἐν ἐλευθερίᾳ προσωπικὴ κοινωνία τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεὸ (βλ. Ἄρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγ. Ὁρους, Ἐκδ. Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἅγιον Ὅρος, 1982, σελ. 35).

»Κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία καὶ ἀενάως προσερχόμεθα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ Σύμπαντος κόσμου. Εἰρήνη, ἡ ὁποία γιὰ νὰ ἐπιτευχθῆ πρέπει νὰ ξεκινήσει ἀπὸ τὴν ψυχὴ μας, ἀπὸ τὴν ἐμπέδωση στὸν ἐσωτερικὸ μας κόσμο τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Εἰρήνη, ἡ ὁποία προϋποθέτει τις ἄλλες ἀρετὲς τοῦ Χριστιανοῦ ὅπως ἡ ἀγάπη, ἡ ἐλευθερία ἀπὸ τὰ πάθη, ἡ δικαιοσύνη. Στὸ πλαίσιο τῆς προωθήσεως τῆς εἰρήνης περιλαμβάνεται καὶ ἡ γνωριμία τοῦ ἐνὸς μὲ τὸν ἄλλο, ἡ ἄρση ὑπαρχουσῶν παρεξηγήσεων καὶ ἡ κατάργηση τῶν προκαταλήψεων, πού ἐμποδίζουν τὴν εἰρηνικὴ συμβίωση. Πρέπει νὰ διαλεγόμεθα, χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει ὅτι παραιτούμεθα τῆς Πίστεώς μας ἢ τῆς Ἱεραποστολῆς μας. Ὁ διάλογος καὶ ἡ ἀλληλογνωριμία σὲ Fora ἐκπροσώπων λαῶν καὶ πολιτισμῶν βοηθεῖ στὴν ἀλληλοκατανόηση καὶ τὴν καταλλαγὴ. Πρὸς τὸν σκοπὸ αὐτὸ, ἡ καθ’ Ἑλλάδα Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριο ὀργανώνει συνάντηση μὲ θέμα τὴν ὑπογραφή τῆς Διακήρυξης τῶν Ἀθηνῶν, πού θὰ καταδικάζει τὴν Τρομοκρατία, ὡς μίᾳ πράξη δειλῶν καὶ ἀνέντιμων ἀνθρώπων, πού ἐπιδιώκουν μὲ θύματα ἀθώους συνανθρώπους τους νὰ προωθήσουν τὰ ἄνομα καὶ ἐγκληματικὰ σχέδιά τους. Στὴ διάσκεψη αὐτὴ θὰ προσκληθῆτε καὶ πιστεύουμε ὅτι θὰ εἴσθε ἐκ τῶν διακεκριμένων προσκεκλημένων μας, ὅπως καὶ ὄλοι οἱ ἄλλοι Προκαθήμενοι τῶν Ἀυτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἑτεροδόξων χριστιανῶν καὶ τῶν ἀλλοθρήσκων, ἰουδαίων καὶ μουσουλμάνων.

»Οἱ λαοὶ μας, Πολωνοὶ καὶ Ἕλληνες, ἔχουμε μίᾳ θετικὴ συμβολὴ στὴν ὀλοκλήρωση τῆς Εὐρώπης καὶ στὴν ἐνότητα τῶν κατοίκων της, ἀνεξάρτητα ἀπὸ θρησκεία, γλώσσα ἢ φυλὴ. Οἱ Ὁρθόδοξοι διδάξαμε πρῶτοι τὸ σεβασμὸ τῆς ταυτότητας τοῦ κάθε λαοῦ, διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ παραδείγματος τῶν Ἁγίων καὶ μεγάλων Ἑλλήνων ἱεραποστόλων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Καὶ ἀπὸ τὴ μελέτη τῆς ἱστορίας ἀποδεικνύεται ὅτι μόνον καὶ μονίμως ἀμννόμεθα κατὰ ποικίλων ἐπιθέσεων, διατηροῦντες ἀμώμητη τὴν Πίστη μας, ὅπως μᾶς τὴν παρέ-

Ἀπό τὸ συλλειτουργοῦ τῶν Προκαθημένων τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Πολωνίας
στὸν Καθεδρικό Ἱ. Ναὸ Ἀθηνῶν (Κυριακὴ 19 Μαΐου 2002).

Οἱ Προκαθημένοι τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Πολωνίας Μακ. κ.κ. Χριστόδουλος καὶ Σάββας
ἀνταλλάσσουν προσφωνήσεις στὸν Καθεδρικό Ἱ. Ναὸ Ἀθηνῶν.
Διακρίνεται ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἱακρίας κ. Εὐσέβιος (Κυριακὴ 19 Μαΐου 2002).

δωσαν οἱ Θεοφόροι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας. Στὴν πατρίδα μας φιλοξενούμε πολλοὺς Πολωνούς, οἱ ὅποιοι ἐργάζονται φιλότιμα καὶ συμβάλλουν στὴν ἀνάπτυξή της καὶ στοὺς ὁποίους δείχνουμε περισσὴ χριστιανικὴ ἀγάπη, ὅπως καὶ σὲ ὄλους τοὺς ἄλλους οἰκονομικοὺς μετανάστες.

Μακαριώτατε Δέσποτα, γιὰ τὴν Ἀυτοκέφαλη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀποτελεῖ ἰδιαίτερη εὐλογία ἢ παρουσία σας στὴ χώρα μας καὶ πιστεύω ὅτι θὰ εἶναι καρποφόρα. Ἐμεῖς, οἱ Ἕλληνες, πρέπει νὰ τὸ γνωρίζετε, σὰς ἀγαπᾶμε ὅπως καὶ ὄλο τὸ ποίμνιό σας, ὅπως καὶ ὄλο τὸν πολωνικὸ λαὸ καὶ προσευχόμεθα ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς του προόδου καὶ τῆς εὐμερείας του. Ὁ Θεὸς νὰ εἶναι μαζί σας».

Στὴν ἀντιφώνησή του, ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββας, ἐξέφρασε θερμὲς εὐχαριστίες πρὸς τὸν Μακ. κ. Χριστόδουλο γιὰ τὴν πρόσκληση πού τοῦ ἀπηύθυνε νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴ θερμὴ φιλοξενία πού τοῦ προσφέρθηκε. Παρατίθεται στὴ συνέχεια τὸ πλῆρες κείμενο τοῦ λόγου του:

«Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι, Ἀδελφοὶ Ἱερεῖς, Ἀδελφοὶ καὶ Ἀδελφές,

Εἰς τὸν Θεὸν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι, Μοναδικὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα πρέπει δόξα καὶ εὐχαριστία γιὰ τὴ σημερινὴ ἡμέρα, τὴν ὁποία ὁ Ἴδιος μᾶς ἐχάρισε, δίνοντας σὲ ἡμᾶς τὴ δυνατότητα τῆς συναντήσεως δύο Προκαθημένων τοπικῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τελέσεως τῆς Θείας Λειτουργίας στὸν Ἀρχιεπισκοπικὸ Καθεδρικό Ναὸ τῆς ἱστορικῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου μίλησε στοὺς Ἀθηναίους ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος στὸν Ἀρειο Πάγο ὀνομάζοντας αὐτοὺς “κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους” (Πράξεις Ἀπ. 17, 22).

»Γι’ αὐτὸ ἤρθαμε στὴν πόλη αὐτὴ καὶ διὰ τῆς τελέσεως τῆς Θείας Λειτουργίας, καὶ διὰ τῆς πραγματοποιήσεως διαφόρων συναντήσεων καὶ ἄμεσων ἐπαφῶν μὲ τὴν Ὑμετέρα Μακαριότητα, τὴν Ἱεραρχία, τὸν Κλῆρον καὶ τὸν Λαὸν νὰ ἐκφράσουμε τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν ἐκτίμησή μας στὸν ἀδελφὸ ἑλληνικὸ λαό, ἔνδοξο ἀπὸ τὴν ἱστορία του καὶ γνωστὸ ἀπὸ τὴ γενναιότητά του, τὸν ἡρωϊσμό του, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν ἀφοσίωσή του στὴν Ὁρθόδοξη πίστη.

»Ὅλα αὐτὰ καὶ ἰδιαίτερος τὴν ἐνότητα τῆς πίστεώς μας τὴν ἐκφράσαμε σήμερα μὲ τὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ τὴν κοινωνία τῶν ἁγιατάτων Αἵματος καὶ Σώματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

»Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιολογία στὴν οὐσία της εἶναι εὐχαριστιακὴ ἐκκλησιολογία. Ἡ Θεία Εὐχαριστία ἐκφράζει τὴν πληρότητα τῆς Ἐκκλησίας. Ἀποτελεῖ τὴν ὑπαρκτὴ πραγματικότητα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, δηλ. τῆς Ἐκκλησίας πολεμούσης καὶ τῆς θριαμβευτικῆς, ἐνῶ ἡ κοινότητά της παραμένει στὸν Χριστὸ καὶ ὄλους τοὺς Ἁγίους. Αὐτὸς ὁ Ἴδιος Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ἐρχεται στὴ γῆ γιὰ νὰ τὴ μεταμορφώσει καὶ νὰ τὴν ἀνανεώσει καὶ νὰ σώσει τὸν λαὸ Του. Κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία εὐχηθήκαμε νὰ μπορέσουμε νὰ παραμένουμε στὴν ἐνότητα τῆς ὀρθόδοξου πίστεως μὲ τοὺς ὁμολογητὲς της, γιὰ νὰ ὁμιλοῦμε πάντοτε γιὰ τὸ ἴδιο ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ χωρὶς νὰ διαφέρουμε ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον. Τὴν ἐνότητα αὐτὴ τὴ χρειάζεται ἀπὸ ἡμᾶς ὁ σημερινὸς κόσμος. Ἡ ἐνότητα αὐτὴ εἶναι ἀπαραίτητη, διότι ζοῦμε σὲ δύσκολους καὶ πολλαπλοὺς καιροὺς, ὅπου οἱ ἀρχές τῆς πίστεώς μας παραβιάζονται ἀπὸ διάφορα συστήματα, ὑπηρεσίες καὶ ἀνθρώπους.

»Εἰσερχόμεθα στὴν τρίτη χιλιετία τῆς υπάρξεως τῆς Ὁρθοδόξου πίστεώς μας. Στὴν περασμένη περίοδο ἢ ζωῆ τῶν πιστῶν μας ἀπέκτησε ἰδιαίτερη διάσταση. Τὴ διάσταση αὐτὴ τὴν ἐπισφράγισαν οἱ μεγάλοι ἥρωες τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Βυζαντίου ἕως καὶ τίς σημερινές ἡμέρες. Τὸ ἴδιο ἀφορᾷ καὶ τοὺς σλαβικοὺς λαοὺς. Στὴ βάση τῆς πνευματικῆς τους ἐργασίας καὶ τῶν προσευχῶν τους καὶ εἰδικὰ στὸ αἷμα τῶν ἁγίων μαρτύρων ἐποικοδομοῦμε τὴ σημερινὴ ἡμέρα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, ἀφοῦ ὁ Ἴδιος ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη στὸν ἄνθρωπον ὅτι “Ὀικοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν καὶ πύλαι ᾄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς” (Ματθ. 16, 18).

»Οἱ πύλαι ᾄδου οὐ κατισχύσουσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὶς διάφορες δύσκολες ἱστορικὲς δοκιμασίες, διότι τὴν καθοδηγεῖ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Χάρη σ’ Αὐτὸ, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἢ Ἀμπελος τοῦ Κυρίου ξηπέρασε διάφορα βᾶσανα, διωγμοὺς καὶ δοκιμασίες. Ἡ Ἐκκλησία ὑπάρχει καὶ σήμερα, ἀναπτύσσεται καὶ ἐνωμένη μὲ τοὺς Ἁγίους κραυγάζει “Εὐχαριστία τῷ Θεῷ προσήκει διὰ τὴν χαρὰν καὶ τὰς δοκιμασίας”. Στὰ λόγια αὐτὰ κρύβεται ὄλος ὁ πλοῦτος καὶ ἡ πνευματικὴ ἐμπειρία τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο εἰσήλθαμε τώρα στὴν τρίτη χιλιετία μαρτυρίας τῆς πίστεώς μας τὸνίζοντας τίς ἀξίες της. Ὑπογραμμίζομε τὴ δικὴ μας ὑπαρξη, διὰ τῆς ὁποίας γίνεται ἐπὶκαιρο τὸ γεγονός τῆς Ἐνσαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ σημασία τῆς τοῦ Χριστοῦ θυσίας ἐνεκεν τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ

ἀπαιτεῖ ἀπὸ μᾶς ἡ Ὁρθοδοξία μας καὶ ὁ σύγχρονος κόσμος. Αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν ἱεραποστολή μας σήμερα.

»Ἡ σύγχρονη διεφθαρμένη πνευματικὰ ἀνθρωπότητα ἀπαιτεῖ ἀπὸ μᾶς μία διηνεκῆ, ἀποτελεσματικὴ καὶ πνευματικὴ ἐργασία. Ὁ σκοπὸς μας λοιπὸν θὰ εἶναι ἡ ἀποκατάσταση τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ νὰ φανερώσουμε ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγένε ἀνθρώπος “ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ’ ἔχη ζωὴν αἰώνιον” (Ἰω. 3, 13-16). Σ’ αὐτὸ ἐν τῷ μεταξὺ ἐγκρίεται καὶ ἡ σημερινή μας συνάντηση.

»Οἱ Ἐκκλησίες μας συνδέονται μὲ στενοὺς δεσμοὺς φιλίας καὶ κατανοήσεως. Θὰ δείξουμε ἔστω καὶ λίγους. Τὸ 1929, ὅταν στὴν Ἀθήνα ἐγένε τόσο σημαντικὴ γιὰ τὴν τότε Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων, ἡ ὁποία ρύθμιζε τὴν ἐσωτερικὴ τῆς ζωῆς, ὁ Μητροπολίτης Διονύσιος, μὲ τὴν παράκληση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου, ἔστειλε μιὰ ἐπιστολὴ πρὸς τὴ Σύνοδο γράφοντας μεταξὺ ἄλλων σ’ αὐτὴν τὰ ἑξῆς “ἡ ἀδελφικὴ μας ἐνότητα ἀποτελεῖ τὸν ἄξονα ἀναπτύξεως τῆς ἐνότητος ὅλης τῆς Ὁρθοδοξίας”. Τὸ 1931 ὁ Μητροπολίτης Διονύσιος ἐν πνεύματι ἀδελφικῆς ἐνότητος τοποθετήθηκε ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἔργου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου “Ἡ Τρίτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος καὶ τὸ πρωτεῖο τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης” ἐπίσημαίνοντας ὅτι στὸ βιβλίον αὐτὸ “παρουσιάζεται μὲ τρόπο σωστὸ καὶ ὀλόπλευρο ἡ διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας περὶ τοῦ θέματος τοῦ πρωτείου τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης”. Τοιοῦτοτρόπως, συμπαρατάχθηκε μὲ τὴ θέση τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας.

»Στὰ τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ ἐβδομήντα, ὁ μακαριστὸς προκάτοχός μου Μητροπολίτης Βασίλειος, ἐπραγματοποίησε τὴν ἐπίσημη ἐπίσκεψή του στὴν Ἀθήνα, ἐνῶ τὸ 1979 τὴν Πολωνία ἐπισκέφθηκε ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Σεραφεῖμ.

»Στὴν τελευταία δεκαετία ἔλαβαν χώραν πολλὲς ἀμοιβαῖες ἐπισκέψεις Ἱεραρχῶν, κλήρου καὶ πιστῶν προσκνητῶν τῶν Ἐκκλησιῶν μας. Αὐτὲς ἀφοροῦν ἰδιαίτερος τὴν συνεργασία τῆς νεολαίας μας. Στὰ ἀνώτατα ἰδρύματά σας φοιτοῦσαν καὶ φοιτοῦν ἀκόμη τώρα φοιτητὲς μας καὶ εἴμαστε πολὺ εὐγνώμονες γιὰ τὸ γεγονός αὐτὸ, τὸ ὁποῖο τόσο πολὺ συμβάλλει στὴν καλύτερη ἀλληλογνωριμία καὶ τὸν ἀμοιβαῖο ἐμπλουτισμό.

»Ἡ σημερινὴ συναναστροφή μας μὲ τὴν Ὑμετέρα Μακαριότητα καὶ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μᾶς ἐνισχύει ἀμοιβαίως, πείθοντας ὅλους ἐμᾶς νὰ παραμένομε

σὲ μεγαλύτερη θρησκευτικὴ ἐγρήγορηση καὶ τὸν περαιτέρω ἀποτελεσματικὸ μὶχθον πάντα πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ. Μᾶς διδάσκει νὰ ἔχομε περισσότερη ἀντοχὴ σὲ διάφορες ἀντιθέσεις. Δείχνει ἐπίσης ὅτι πρέπει νὰ ἀναζητοῦμε τὴν συμπαράστασή μας στὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸ καὶ τοὺς ἐν πίστει ἀδελφούς μας. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἀφορᾷ ἐπίσης καὶ τὴ δική μας λειτουργικὴ συνάντηση μὲ τὴν Ὑμετέρα Μακαριότητα, τὴν Ἱεραρχία, τὸν Κλῆρον καὶ τὸν Λαὸ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

»Εἴμαστε μιὰ Ὁρθόδοξη οἰκογένεια καὶ εὐχόμεθα ἡ ἐνότητα αὐτὴ νὰ ἀναπτύσσεται καὶ νὰ γίνεται ὄλο καὶ πῶ βαθειά. Περὶ τῆς ἐνότητος αὐτῆς μαρτυρεῖ τὸ γεγονός ὅτι στίς φλέβες μας ρέει τὸ ἴδιο αἷμα — τῆς ἁγίας Ὁρθοδόξου πίστεως. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια — ἡ σημασία τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ὑπάρχει τὸ κέντρο τῶν σκέψεών μας καὶ ἀμοιβαίων ἐπαφῶν μας.

»Εὐχαριστοῦμε τὴν Ὑμετέρα Μακαριότητα γιὰ τὴν πρόσκληση νὰ πραγματοποιήσουμε ἐπίσημη Ἐπίσκεψη στὴν Ἐκκλησία σας καὶ τὴν ὁμορφὴ Ἑλλάδα. Χαιρόμαστε γιὰ τὴ συνάντησή μας. Εἶθε νὰ εἶναι αὐτὴ γιὰ τὸ καλὸ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας.

»Ἐξ ὀνόματος τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας μας συγχαίρω ἐγκαρδίως τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, τοὺς Ἀρχιερεῖς, τὸν Κλῆρον καὶ τοὺς Πιστοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Νὰ εἴσθε βέβαιοι γιὰ τὴν ἀγάπη μας καὶ τὸν σεβασμὸ μας πρὸς Ὑμᾶς.

»Αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δούς παράκλησιν αἰώνιαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι παρακαλέσαι ἡμῶν τὰς καρδίας καὶ στηριξάι ἡμᾶς ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ. Ἀμήν (Β’ Θεοσ. 2, 15-17)».

Ἀκολούθησε ἡ ἀνταλλαγὴ δώρων ἀναμνηστικῶν τῆς ἐπίσκεψης. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος προσέφερε στὸν Μακ. Μητροπολίτη Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα, μιὰ Ἀρχιερατικὴ Μίτρα, ἐνῶ ὁ Μακ. κ. Σάββας προσέφερε στὸν Μακ. κ. Χριστόδουλο τρία ἐγκόλπια καὶ ἕναν σταυρὸ κατασκευασμένα στὴν Πολωνία.

Τὸ μεσημέρι ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρέθεσε ἐπίσημο γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Μονῆς Κοιμήσεως Πεντέλης. Μετὰ τὴ σύντομη Δοξολογία πού τελέσθηκε στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱ. Μονῆς, ἀνταλλάχθηκαν προσφωνήσεις μεταξὺ τοῦ Καθηγουμένου Θεοφ. Ἐπισκόπου Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννη καὶ τοῦ Μακ. κ. Σάββα, δόθηκε τὸ ἐπίσημο γεῦμα,

στο ὁποῖο παρακάθησαν πλὴν τῶν δύο Προκαθημένων, Σεβ. Ἀρχιερεῖς, ὁ Γεν. Γραμματεὺς Θρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Καθηγ. Ἰω. Κονιδάρης, ὁ Διευθυντὴς τῆς Ε2 Διευθύνσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Παναγιώτης Καρακάσης, ὁ Πολωνὸς Πρόεδρος κ.ἄ. ἐπίσημοι προσκεκλημένοι. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος ἔκαμε τὴν ἀκόλουθη πρόποση:

«Χριστὸς Ἀνέστη! Τὸ σημερινὸ γεῦμα ἀγάπης πρὸς τὴν ὑμετέρα Μακαριότητα θυμίζει σὲ ὄλους μας τὸ μετὰ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας γεῦμα εἰς Ἐμμαούς, κατὰ τὸ ὁποῖο συνέφαγε μετὰ τῶν δύο Ἀποστόλων, Λουκᾶ καὶ Κλεώπα. Ὅπως διηγείται ὁ ἴδιος ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, ὅταν ὁ Κύριος ἐκάθησε στὸ τραπέζι μαζί τους καὶ ἐπῆρε τὸ ψωμί, τὸ εὐλόγησε καὶ ἀφοῦ τὸ ἔκοψε τοὺς τὸ ἔδωσε, ἀνοιξαν τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τους καὶ ἀντελήφθησαν ὅτι ὁ ἄγνωστος συνταξιδιώτης τους ἦταν ὁ Ἀναστὰς Κύριος. Κι ἐμεῖς σήμερα εἴμεθα συνηγμένοι στὸ ὄνομά Του καὶ εἶναι παρὼν ἀνάμεσά μας, διότι μᾶς εἶπε ὅτι “ὅπου εἶναι δύο ἢ τρεῖς συγκεντρωμένοι στὸ ὄνομά μου, ἐκεῖ εἶμαι κι ἐγὼ ἀνάμεσά τους” (Ματθ. ιη' 20).

»Τὴν ἐπίσημη αὐτὴ ὥρα τοῦ ἀναστασίμου γεύματος τῆς ἀγάπης θέλομε νὰ σᾶς εὐχαριστήσομε γιὰ τὴν ἐπίσκεψή σας στὴ χώρα μας καὶ νὰ σᾶς διαβεβαιώσομε γιὰ μία ἀκόμη φορὰ γιὰ τὰ συναισθήματα ἀδελφικῆς ἀγάπης πὺν τρέφομε γιὰ σᾶς καὶ γιὰ τὸ ποίμνιό σας. Ἡ χώρα σας εἶναι ὑπὸ ἔνταξη στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσι, κάτι πὺν πιστεύω ὅτι θὰ ὠφελήσει καὶ τοὺς λαοὺς τῆς ὑπολοίπης Εὐρώπης καὶ τοὺς ἴδιους τοὺς Πολωνοὺς. Ἡ Ἐνωμένη Εὐρώπη γιὰ νὰ εἶναι ἰσορροπημένη πρέπει νὰ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ Ὠκεανὸ ἕως τὰ Οὐράλια καὶ νὰ ἔχει ὡς κοινὲς πολιτιστικὲς τῆς βάσεις τὴ Δημοκρατία καὶ τὴν Παιδεία τῆς Ἀθήνας, τὸ Δίκαιο τῆς Ρώμης καὶ τὴ Χριστιανικὴ πνευματικότητα τῶν Ἱεροσολύμων. Σήμερα ἀκούγεται καὶ ἀπὸ ἐπίσημα χεῖλη τῆς Ε.Ε. τὸ παράδοξο, ὅτι στὸν πολιτισμὸ τῆς Εὐρώπης συνέβαλαν καὶ ἄλλες θρησκείες, ἡ ὁ ἄθεος διαφωτισμὸς. Ἀλλὰ γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ χριστιανικὴ Εὐρώπη ἀμύνθηκε μὲ ὄλες τῆς τίς δυνάμεις γιὰ νὰ μὴν ὑποταγεῖ σὲ ἄλλες θρησκείες, ἡ δὲ ἄμυνά τῆς πολλὰς φορὲς στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη ἔφτασε στὴν κατακριτέα ὑπερβολή. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ στὸ διαφωτισμὸ καὶ τὰ παράγωγά του εἶναι τὸ ἀτίθασο παιδί τοῦ δυτικοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Χρησιμοποίησε στὴ φιλοσοφία καὶ στὴν πράξη χριστιανικὰ συν-

θήματα ἀφαιρώντας, ὁμως, ἀπὸ τὸ νόημά τους τὸν Θεό. Ἀκούγεται ἐπίσης τὸ ἀνακριβὲς καὶ ἀνιστόρητο ὅτι ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία δὲν ἀποτελεῖ πνευματικὴ κληρονομιά τῆς Εὐρώπης.

»Στὴ σύγκριση αὐτὴ τῶν ἰδεῶν ἐμεῖς κηρύσσομε Χριστὸν Σταυρωθέντα καὶ Ἀναστάντα, πὺν γιὰ ὀρισμένους μπορεῖ νὰ εἶναι σκάνδαλο, γι' ἄλλους μαρτία, ἀλλὰ γιὰ μᾶς εἶναι ἡ ἀληθινὴ δύναμη καὶ ἡ οὐσιαστικὴ σοφία τῆς πρόσκαιρης αὐτῆς ζωῆς (Α' Κορ. α', 23-25). Κηρύσσομε, ἐπίσης, ὅτι ἡ ἐνοποίηση τῆς Εὐρώπης δὲν σημαίνει καὶ ἰσοπέδωση τῶν πολιτισμῶν τῆς, οὔτε κατάργηση τῶν ἰδιαιτεροτήτων κάθε λαοῦ. Τὸ εὐρωπαϊκὸ ψηφιδωτὸ λαῶν καὶ πολιτισμῶν θὰ μετατραπεῖ σὲ ἓνα μονόχρωμο καὶ ἄμορφο κατασκευάσμα, ἂν ἐπικρατήσῃ ἡ μορφή ἐκείνη τῆς παγκοσμιοποίησης πὺν ἐπιτάσσει τὴν ὁμογενοποίηση λαῶν καὶ πολιτισμῶν. Γιὰ τὴν ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπιση τῆς πορείας αὐτῆς πρὸς τὸν ἐκβαρβαρισμὸ τῆς Εὐρώπης χρειάζεται ἡ συνεργασία ὄλων τῶν Χριστιανῶν τῆς Γηραιᾶς Ἡπείρου μας. Ὑπάρχουν μὲ τοὺς ἄλλους Χριστιανοὺς πολλὰ πὺν μᾶς ἐνώνουν σὲ ἠθικὸ καὶ κοινωνικὸ ἐπίπεδο καὶ σὲ αὐτὰ μποροῦμε καὶ πρέπει νὰ συνεργασθοῦμε, πάντα μὲ πνεῦμα ταπεινώσεως καὶ διακονίας καὶ ὄχι μὲ ἐκκοσμικευμένη ἀντίληψη ἰσχύος.

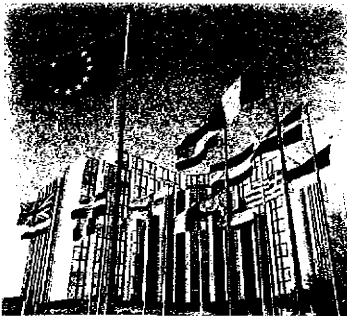
»Καὶ μὲ τίς σκέψεις αὐτὲς προπίνω ὑπὲρ τῆς ὑγείας τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ ὑπὲρ εὐδοώσεως τοῦ φιλοθέου ἔργου Τῆς, ὅπως ἐπίσης καὶ ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας τοῦ Πολωνικοῦ λαοῦ».

Ὁ Μακ. κ. Σάββας ἀπάντησε εὐχαριστώντας γιὰ τὴ θερμὴ φιλοξενία, τὸ κλίμα ἀδελφικῆς ἀγάπης πὺν ἐπικράτησε κατ' αὐτὴν καὶ τὴ σημασία τῶν στενῶν σχέσεων συνεργασίας μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καταλήγοντας μὲ πολυχρονισμοὺς τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου καὶ ἄλλων Ἀρχιερέων.

Τὸ βράδυ, στὶς 20.00, ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββας μετέβη στὴν κατοικία τοῦ Πρόεδρου τῆς Πολωνίας κ. Grzegorz Dziemidowicz στὸ Παλαιὸ Ψυχικὸ. Στὶς 21.00 ὁ Πολωνὸς Πρόεδρος παρέθεσε δεξίωση πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. κ. Σάββα, ὅπου παρέστησαν ὁ Μακ. κ. Χριστόδουλος καὶ πολλοὶ ἐπίσημοι.

Στὶς 4.20 τὸ πρωῖ ὁ Προκαθημένος τῆς Πολωνικῆς Ἐκκλησίας μὲ τὰ μέλη τῆς συνοδίας του ἀναχώρησε ἀπὸ τὸν κρατικὸ ἀερολιμένα «Ἐλευθέριος Βενιζέλος» μὲ τὴν πτήση LO 602 τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἀεροπορίας γιὰ τὴ Βαρσοβία, προπεμφθεὶς ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο.

ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Τοῦ
Θεοφιλεστάτου
Ἐπισκόπου Ἀχαΐας
κ. Ἀθανασίου

Στις γραμμές που ακολουθοῦν παρουσιάζονται σύντομα: α) ὁρισμένες πληροφορίες σχετικά με τὴν συζήτηση που ἔχει ἀρχίσει γιὰ τὴν πορεία τῆς Εὐρώπης πρὸς ἕνα νέο θεσμικὸ πλαίσιο, β) ὁρισμένοι χαρακτηριστικοὶ ὅροι που χρησιμοποιοῦνται κατὰ τὴν συζήτηση, καθὼς καὶ ἡ ἀνάλυση κάποιων βασικῶν κειμένων. Σκοπὸς εἶναι νὰ περιγραφεῖ κάπως τὸ πλαίσιο, μέσα στὸ ὁποῖο ἀναπτύσσεται ὁ προβληματισμὸς γιὰ τὴν Εὐρώπη, καὶ νὰ υπάρξει ἔτσι μία βάση γιὰ τὴν συζήτηση που πρέπει νὰ γίνῃ μεταξύ συνεργατῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὄχι μόνον γιὰ τὸ σχεδιαζόμενο «Σύνταγμα», ἀλλὰ καὶ γενικότερα γιὰ τὸ μέλλον τῆς ἡπείρου μας.

Ἡ Συνέλευση

Ἡ πανηγυρικὴ ἐναρκτήρια συνεδρίαση τῆς Συνέλευσης (Convention) ἔγινε τὴν 28η Φεβρουαρίου 2002. Συνεδρίασε κανονικὰ γιὰ πρώτη φορά στις 21-22 Μαρτίου, ὅποτε καὶ διατυπώθηκαν ἐλεύθερα οἱ προσωπικὲς ἀπόψεις ὀγδόντα καὶ πλέον ἀπὸ τὰ 105 τάκτικὰ μέλη τῆς, κυρίως πάνω στὸ ἐρώτημα που διατύπωσε ὁ Πρόεδρος τῆς Συνέλευσης κ. V. Giscard d'Estaing, ποιὲς κατὰ τὴ γνώμη τους πρέπει νὰ εἶναι οἱ προτεραιότητες τῆς Εὐρώπης τὰ ἐπόμενα 25 μὲ 50 χρόνια. Οἱ ἀπόψεις που διατυπώθηκαν ἦταν ποικίλες. Σὲ γενικὲς γραμμὲς θὰ μπορούσαμε νὰ τις ὁμαδοποιήσουμε ὡς ἑξῆς:

α) Ἀξιολογήθηκε ἡ παρούσα κατάσταση στὴν Εὐρώπη τόσο γιὰ τὰ θετικὰ ὅσο καὶ γιὰ τὰ ἀρνητικὰ της στοιχεῖα. Τὸ κύριο ἐπίτευγμα τῆς Ἐνωσης τὰ τελευταῖα πενήντα χρόνια εἶναι ἡ ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης καὶ ἡ διασφάλιση τῶν τεσσάρων ἐλευθεριῶν: διακίνησης προσώπων, ἀγαθῶν, ὑπηρεσιῶν καὶ κεφαλαίων. Τὸ ἀρνητικὸ στοιχεῖο εἶναι ὅτι οἱ μηχανισμοὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν θεσμῶν εἶναι πολὺπλοκοὶ καὶ δὲν εἶναι κατανοητοὶ ἀπὸ τὴν κοινὴ γνώμη. Ἐκφράζεται ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη αὐτοὶ οἱ θεσμοὶ νὰ λειτουργήσουν δημοκρατικότερα καὶ μὲ μεγαλύτερη διαφάνεια, μὲ στόχο πάντα τὴν μεγιστοποίηση τῆς ἀποτελεσματικότητάς τους. Ὡς ἀποτελεσματικότητα ἐκλαμβάνεται ἡ ἀπλούστευση καὶ ἡ συντόμευση διαδικασιῶν ἐνόψει τῆς σημαντικῆς αὔξησης τῶν μελῶν τῆς ΕΕ. Χρειάζεται νὰ γίνουν σαφέστερες καὶ ἀπλούστερες οἱ ἀρμοδιότητες καὶ οἱ μηχανισμοὶ τῆς Ἐνωσης, τῶν κρατῶν, τῶν περιφερειῶν καὶ ἀκόμα τῶν πόλεων.

β) Διατυπώθηκαν ἀπόψεις σχετικά με τὸ σύνθημα τῆς ἰσπανικῆς Προεδρίας «περισσότερη Εὐρώπη». Ἄλλοι θέλουν μία ἰσχυρὴ Εὐρώπη μὲ ἕνα κεντρικὸ μηχανισμό, ἰδιαίτερα γιὰ νὰ ἀντιμετωπισθεῖ ἡ τρομοκρατία καὶ ἡ μεταναστευτικὴ πίεση που ἀσκεῖται στὰ σύνορά της. Θέλουν μία Εὐρώπη μὲ ἰσχυρὴ πολιτικὴ στὴν ἄμυνα, στὴν ἐσωτερικὴ συνοχή, στὴν ἀσφάλεια τῶν τροφίμων, στὸ περιβάλλον καὶ στὴν ἀλληλεγγύη πρὸς τὶς ἀναπτυσσόμενες χῶρες. Ἄλλοι, ὅμως, τόνισαν ἰδιαίτερα τὴν ἀνάγκη σεβασμοῦ τῆς πολιτιστικῆς ταυτότητας τῶν κρατῶν-μελῶν καὶ εὐχήθηκαν τὸν περιορισμὸ τοῦ κεκτημένου τῆς Ἐνωσης μόνον στοὺς τομεῖς ὅπου ἡ ΕΕ μπορεῖ νὰ προσθέσει κάτι ἀξιόλογο, που μεμονωμένα τὰ κράτη-μέλη δὲν μποροῦν νὰ πετύχουν.

γ) Τονίσθηκε ἡ σημασία τῶν ἀξιών που ἐνώνουν τὴν Εὐρώπη, ὅπως τῆς δημοκρατίας, τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Ὑπενθυμίζεται ὅτι τὸ Συμβούλιο Κορυφῆς τῆς Κοπεγχάγης τὸν Ἰούνιο τοῦ 1993 ἀποφάσισε ὅτι

«γιά τήν συμμετοχή (στήν ΕΕ) ἀπαιτεῖται ἡ ὑποψήφια χώρα νά ἔχει πετύχει τήν σταθερότητα τῶν θεσμῶν πού ἐγγυῶνται τή δημοκρατία, τὸ κράτος δικαίου, τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν προστασία τῶν μειονοτήτων, τὴν λειτουργία οἰκονομίας τῆς ἀγορᾶς, καθὼς καὶ τὴν ἱκανότητα ἀντιμετώπισης τῆς ἀνταγωνιστικῆς πίεσης καὶ τῶν δυνάμεων τῆς Ἀγορᾶς στὰ πλαίσια τῆς Ἐνωσης». Ἐδῶ χρειάζεται νά ὑπογραμμισθεῖ καὶ διατυπωθεῖ σαφέστερα ἡ σημασία ἰσορροπημένης ἀναφορᾶς ὄχι μόνον στὰ ἱστορικά, πολιτικά καὶ οἰκονομικά στοιχεῖα, πού ὀδήγησαν στήν ἰδέα ἡ Εὐρώπη νά ἀποκτήσει κοινὴ θεσμικὴ καὶ πολιτικὴ ὑποδομὴ καὶ ἔκφραση, ἀλλὰ καὶ στὰ θρησκευτικά, πνευματικά καὶ πολιτιστικά στοιχεῖα πού συμβάλλουν στήν προαγωγή τῆς ἐνότητας τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης.

δ) Ἰδιαίτερα τὰ ὑποψήφια πρὸς ἔνταξη κράτη τόνισαν τὴν ἀνάγκη ἰσότητος μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς διευρυμένης Ἐνωσης, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸν πληθυσμὸ τοῦ καθενός. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἐκφράζεται ἡ ἀνάγκη γιὰ διασφάλιση καὶ κατοχύρωση τοῦ γενικότερου συμφέροντος τῶν λαῶν, ὥστε οἱ θεσμοὶ νά λειτουργοῦν μὲ δημοκρατικότητα καὶ διαφάνεια καὶ νά παράγουν ἀποτελέσματα κατανητὰ καὶ ἀποδεκτὰ ἀπὸ τὴ συνείδηση τῶν πολιτῶν τῆς Εὐρώπης.

ε) Ἔγιναν τοποθετήσεις ἄλλοτε ὑπὲρ τῆς διακυβερνητικῆς μεθόδου ἄσκησης ἐξουσίας στήν ΕΕ, ὅποτε ἐνισχύεται ὁ ρόλος τῶν μικρῶν κρατῶν-μελῶν, πού εἶναι καὶ τὰ περισσότερα ἀριθμητικῶς, καὶ ἄλλοτε ὑπὲρ μιᾶς Εὐρωπαϊκῆς Ὁμοσπονδίας, ὅποτε ἐνισχύεται γενικὰ ὁ ρόλος τῶν πληθυσμιακὰ μεγάλων χωρῶν, πού θὰ καθορίζουν οὐσιαστικά τις ἀποφάσεις τῆς Ἐνωσης. Ταυτόχρονα, ἡ ὁμοσπονδία μπορεῖ νά ἐπηρεάσει τὸν πολυπολιτισμικὸ χαρακτῆρα τῆς Εὐρώπης. Ὅπως γράφει ὁ εὐρωβουλευτὴς καὶ καθηγητὴς Συνταγματικοῦ Δικαίου Δημ. Τσάτσος στὸ τελευταῖο τοῦ βιβλίου *Εὐρωπαϊκὴ Συμπολιτεία*¹: «ἡ ὁμοσπονδία, δηλαδή τὸ ὁμοσπονδιακὸ κράτος, περιέχει ἀπὸ τὴ φύση τῆς μιᾶς συνεχῆ ἐνοποιητικὴ δυναμικὴ, δηλαδή *μία συνεχὴ πορεία πρὸς τὴν ὁμοιογενοποίηση*, πού σημαίνει μιὰ ἐξέλιξη πρὸς ἄρση τῶν ἰδιαιτεροτήτων πού κομίζουν στὸ σύνολο οἱ ἐθνικοὶ πολιτισμοί».

στ) Πολλὰ μέλη τόνισαν τὴν ἀνάγκη νά ἀκουσθεῖ ἡ

κοινωνία τῶν πολιτῶν καὶ ἰδιαίτερα οἱ νέοι. Ὁ Πρόεδρος ἀνακοίνωσε ὅτι τὸν Ἰούλιο (9-10) θὰ πραγματοποιηθεῖ στὶς Βρυξέλλες, κατὰ τὸ πρότυπο τῆς ἴδιας τῆς Συνέλευσης καὶ μὲ τὴν ὑποστήριξη τῆς ΕΕ, συνάντηση 210 νέων μεταξὺ 18-25 ἐτῶν. 168 ἀπὸ αὐτοὺς θὰ ὀρισθοῦν ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Συνέλευσης, 32 ἀπὸ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο καὶ 10 ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ. Ὅρισμένοι ἐπίσης εὐχῆθηκαν νά ἀκουσθεῖ ἡ φωνὴ τῶν Ἐκκλησιῶν.

Σύνταγμα ἢ Συνταγματικὴ Συνθήκη γιὰ τὴν Εὐρώπη;

Στὴν ἐναρκτήρια ὁμιλία τοῦ ὁ Πρόεδρος κ. V. Giscard d'Estaing ἀναφέρθηκε στὴν ἐργασία τῆς Συνέλευσης καὶ τὴν περιέγραψε τρεῖς φορές ὡς πορεία πρὸς ἓνα Σύνταγμα. Στὴ συνέχεια, ὁμως, πρότεινε νά χρησιμοποιηθεῖ ὁ ὄρος «Συνταγματικὴ Συνθήκη», γιὰ νά ἀποφευχθεῖ τυχὸν σημασιολογικὴ διαφωνία. Γιατί; Τὸ ἐρώτημα εἶναι σχετικὸ μὲ τὸ περιεχόμενον τῶν δύο ἐννοιῶν. Ἄς σημειωθεῖ πρῶτα ὅτι τόσοσ ὁ Ἰσπανὸς Πρωθυπουργὸς κ. Aznar, ὅσον καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Prodi, χρησιμοποίησαν τὸν ὄρο «Σύνταγμα» στὶς δικῆς τους ὁμιλίες. Ἡ ὑπαρξὴ ἑνὸς Συντάγματος, ὁμως, προϋποθέτει τὴν ὑπαρξὴ ἑνὸς κράτους. Ὅπως σημειώνει ὁ κ. Δημ. Τσάτσος², ὁ ὄρος «Σύνταγμα» «συνδέεται εἰδικότερα μὲ τὴν ἱστορία τῆς πολιτείας, μὲ τὴν διεκδίκηση τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος καὶ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ καὶ τῆς λαϊκῆς καὶ ἐθνικῆς κυριαρχίας». Ὅμως, σήμερα κανεὶς δὲν μιλάει γιὰ κάποια προσπάθεια, ὥστε ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση νά ἀποτελέσει ἐνδεχομένως ἓνα κράτος. Ὁ κ. Prodi εἶπε καθαρὰ στὴν ὁμιλία του, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἡ φιλοδοξία νά δημιουργηθεῖ ἓνα ὑπερ-κράτος.

Τὸ ζητούμενον στὴν πραγματικότητα εἶναι νά δημιουργηθοῦν συνθήκες λήψης ἀποφάσεων πού νά ἔχουν πολιτικὴ βαρῦτητα καὶ νά μὴν προσκρούουν σὲ συνεχεῖς ἐνστάσεις ἀπὸ τὰ κράτη-μέλη. Ὁ κ. Prodi προειδοποίησε γιὰ τὸν κίνδυνον ἡ Εὐρώπη νά ἐξασθενήσει ἀπὸ τοὺς ἐγωῖσμούς καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ «βέτο». Σχετικὰ σημειώνεται ὅτι στὴν ἐναρκτήρια ὁμιλία τοῦ ὁ κ. Giscard d'Estaing ἐξέφρασε τὸν φόβο μήπως ἡ ἴδια ἡ Συνέλευση γίνεῖ «ἀπλῶς ἓνας τόπος ἔκφρασης ἀποκλινοῦσῶν ἀπόψεων».

1. Δημήτρης Θ. Τσάτσος, *Εὐρωπαϊκὴ Συμπολιτεία. Γιὰ μιὰ ἔνωση λαῶν μὲ ἰσχυρὲς πατριδες*, ἐκδ. Καστανιώτη, Ἀθήνα 2001, σ. 53-54.

2. Ὁ.π., σ. 147.

Ἡ ἀνάγκη διαμόρφωσης στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση μιᾶς ἑνωσιακῆς ἔννομης τάξης, ποὺ θὰ χαρακτηρίζεται ἀπὸ μιὰ ἰσορροπία μεταξὺ κυρίαρχων ἐθνικῶν κρατῶν ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ ἀποτελεσματικῆς κεντρικῆς ἐξουσίας ἀπὸ τὸ ἄλλο, προβάλλεται στὴ *Λευκὴ Βίβλο γιὰ τὴ Διακυβέρνηση* καὶ ἀποτελεῖ βασικὸ προβληματισμὸ τῆς συγκεκριμένης Συνέλευσης. Γιὰ νὰ φθάσουμε σὲ ἓνα θεσμικὸ καθορισμὸ αὐτῆς τῆς ἰσορροπίας προτείνεται ἀκριβῶς ἡ σύνταξη καὶ ἀποδοχὴ ἀπὸ τὰ κυρίαρχα κράτη-μέλη τῆς ΕΕ μιᾶς *συνταγματικῆς συνθήκης γιὰ τὴν Εὐρώπη*, ποὺ θὰ προσδώσει στὴν ΕΕ ἓνα σαφὲς θεσμικὸ σχῆμα, μιὰ μορφή ἑννομῆς συμβίωσης ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ κρατῶν, διαφορετικῆ, ὅμως, ἀπὸ τὴ μορφολογία καὶ τὴ λειτουργία ἑνὸς κράτους, τὸ ὁποῖο «γεννᾷ» τὸ Σύνταγμα. Ὅπως σημειώνει ὁ καθηγητὴς Δημήτριος Τσάτσος³, «τὸ Σύνταγμα, ὅπως διαμορφώθηκε ἱστορικά, λειτούργησε καὶ λειτουργεῖ ὡς ἔκφραση ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς συσπείρωσης καὶ ἐνότητας. Βέβαια τὰ Συντάγματα δὲν δημιούργησαν ἀλλὰ ἐξέφρασαν μιὰ ἐνότητα ποὺ εἶχε προηγουμένως πολιτικὰ διαμορφωθεῖ. Στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση αὐτὴ ἡ ἐνότητα δὲν ὑπάρχει ὡς σήμερα. Ἐνα εὐρωπαϊκὸ Σύνταγμα προϋποθέτει πῶς αὐτὴ ἡ ἐνότητα θὰ ἔχει προηγουμένως δημιουργηθεῖ».

Κοινωνία τῶν πολιτῶν καὶ οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης

Ὁ ὅρος «κοινωνία τῶν πολιτῶν» εἶναι σχετικὰ νέος καὶ χρησιμοποιήθηκε στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ κοινωνιολόγους. Δὲν ἀπαντᾶται στὴ Συνθήκη τοῦ Ἄμστερνταμ, ἀλλὰ χρησιμοποιεῖται στὴ *Λευκὴ Βίβλο τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν Διακυβέρνηση*. Τὸ περιεχόμενό της ἀναφέρεται στὴν ὑποσ. 9 τοῦ κειμένου αὐτοῦ: «ἡ κοινωνία τῶν πολιτῶν περιλαμβάνει τὰ ἔξῃς, συνδικαλιστικὲς ἐνώσεις καὶ ὀργανώσεις ἐργοδοτῶν («κοινωνικοὶ ἑταῖροι»), κυβερνητικὲς ὀργανώσεις, ἐπαγγελματικὰ ἐπιμελητήρια, φιλανθρωπικὲς ὀργανώσεις, ὀργανώσεις λαϊκῆς βάσης, ὀργανώσεις στὶς ὁποῖες πολῖτες συμμετέχουν ὑπὸ ἰδιόμορφες καταστάσεις στὴν τοπικὴ καὶ δημοτικὴ ζωὴ, ἐκκλησιαστικὲς καὶ θρησκευτικὲς κοινότητες». Σὲ ἄλλες περιπτώσεις ἀναφέρονται ἀκόμα ὡς μέλη τῆς κοινωνίας τῶν πολιτῶν οἱ ΜΚΟ καὶ τὰ ἀκαδημαϊκὰ ἰδρύματα. Ὁ καθηγητὴς Δημήτριος Τσάτσος θεωρεῖ ὅτι ἡ φράση ἀποδίδει τὸν συνήθη συνταγματικὸ ὅρο «λαός», μὲ τὸν ὁποῖο

εἶναι περισσότερο σύμφωνος καὶ θεωρεῖ ὅτι αὐτὸς πρέπει νὰ χρησιμοποιηθεῖ ἐνδεχομένως σὲ ἓνα κείμενο συνταγματικῆς συνθήκης τῆς ΕΕ. Ἡ Λευκὴ Βίβλος, ὅμως, φαίνεται νὰ θεωρεῖ τὸν λαὸ ὡς ἔννοια γένους, ἀφοῦ ἡ ὀργανωμένη κοινωνία τῶν πολιτῶν θεωρεῖται ὅτι ὑπάρχει γιὰ νὰ παράγει ἔργο ποὺ ἐξυπηρετεῖ τὶς ἀνάγκες τοῦ λαοῦ.

Τὸ περιεχόμενο τῆς ἔννοιας «κοινωνία τῶν πολιτῶν» ἔχει πολὺ μεγάλη σημασία γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ἐρώτημα ἔχει τεθεῖ: ποῖα εἶναι ἡ θέση τῶν Ἐκκλησιῶν μέσα στὴν ἑνωμένη Εὐρώπη; Μέσα στὴν κοινωνία τῶν πολιτῶν, ἀπαντοῦν πολλοί. Οἱ χριστιανικὲς, ὅμως, Ἐκκλησίες τῆς Εὐρώπης ἀπαντοῦν ὅτι ἡ μακροαῖων ἱστορία τους, ὁ ρόλος τους, ἡ προσφορά τους ἄλλοτε καὶ τώρα, καθὼς καὶ ἡ σχέση τους μὲ τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης, ποὺ εἶναι μέλη τους προσδίδουν σὲ αὐτὲς ἓνα ἰδιαιτέρω ἱστορικὸ, κοινωνικὸ καὶ πολιτιστικὸ μέγεθος, ποὺ δὲν εἶναι συμβατὸ μὲ τὴν σχετικὰ πρόσφατη ἔννοια τῆς κοινωνίας τῶν πολιτῶν.

Εἶναι γεγονός ὅτι στοὺς κύκλους ὅπου λαμβάνονται οἱ ἀποφάσεις γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης ὑπάρχει ἓνα ἰσχυρὸ ρεῦμα, ποὺ δὲν ἀνέχεται νὰ γίνῃ ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στὸ ρόλο τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐμφανίζεται κάτι σὰν φόβος, μήπως τὸ παλιὸ κρασί μπεῖ σὲ καινούργιους ἀσκούς καὶ τοὺς σπάσει. Ἀκούγεται κάποτε: «ἂν δὲν χωρᾶτε στὴν κοινωνία τῶν πολιτῶν, δὲν ἐξυπηρετεῖτε τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης καὶ δὲν ἔχετε θέση στὴν ΕΕ». Ἡ ἐντύπωσή μας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἐκπροσώπων τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν στὶς Βρυξέλλες (Ρωμαιοκαθολικῆς καὶ Προτεσταντῶν), εἶναι ὅτι στὰ κέντρα λήψης ἀποφάσεων δὲν ἔχουμε τοὺς ἀποφασιστικοὺς ἐκείνους συμμάχους ποὺ θὰ ὑποστήριζαν τὴν συμπερίληψη, σὲ ἐπίσημο κείμενο τῆς ΕΕ, μιᾶς ἰδιαίτερης ἀναφορᾶς στὶς χριστιανικὲς Ἐκκλησίες. Ἀμφισβητεῖται σοβαρὰ ὁ χριστιανικὸς χαρακτήρας τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἀργία τῆς Κυριακῆς, γιὰ παράδειγμα, δὲν ἔχει γιὰ πολλοὺς κανένα θρησκευτικὸ περιεχόμενο, ἀλλὰ γίνεται δεκτὴ ὡς ἐργατικὸ δικαίωμα καὶ κοινωνικὴ κατάκτηση. Ἡ ἀναφορὰ στὸ Πάσχα σὰν γιορτὴ τῆς ἀνοιξῆς γίνεται ἀπὸ καιρὸ σὲ κύκλους Γάλλων διανοουμένων. Ἡ παρουσία, ἐξ ἄλλου, πολλῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων καὶ μὴ χριστιανικῶν στὴν Εὐρώπη σήμερα δημιουργεῖ ἐκτὸς ἀπὸ ἰδεολογικὲς ἐμπλοκὲς καὶ νομικὰ προβλήματα γιὰ μιὰ ἀναφορὰ στὸν χριστιανικὸ χαρακτήρα τῆς Εὐρώπης. Θεωρεῖται θεσμικὰ ἀπαράδεκτο νὰ γίνῃ ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στὶς χριστιανικὲς

3. Ὁ.π., σ. 152.

νικές Ἐκκλησίες, γιατί ὑποστηρίζεται ὅτι αὐτὸ θὰ ὀδηγοῦσε σὲ ἀποκλεισμὸ ἢ ὑποβάθμιση ἄλλες ἀξίες τοῦ σύγχρονου εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Τὸ Γραφεῖο τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας μας στὴν ΕΕ παρακολουθεῖ τὶς ἐξελίξεις, συμμετέχει στὸ διάλογο μὲ τὰ ἐμπλεκόμενα μέλη τῆς κοινωνίας τῶν πολιτῶν καὶ συνεργάζεται μὲ τὶς ἄλλες χριστιανικές Ἐκκλησίες. Τὸ γεγονός πάντως ὅτι οἱ χριστιανοὶ εἶναι διαιρεμένοι ἀποτελεῖ ἐμπόδιο γιὰ μιὰ ἀποτελεσματικὴ καὶ ἀξιόπιστη παρέμβασή τους, σὲ μιὰ ἐποχὴ πού τὸ πρόβλημα τῆς μὴ ὑπαρξῆς ἐνότητας τῶν χριστιανῶν τονίζεται ὡς βασικὸ στοιχεῖο ἀναποτελεσματικότητας τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπὸ τοὺς πολιτικούς καὶ ἄλλους — ὄχι κατ' ἀνάγκη πιστούς. Μία συνεργασία μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν γιὰ θέματα μὴ θεολογικά, πού σχετίζονται ὁμως μὲ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης ὡς ὄντοτητας ἐνιαίας, μὲ τὶς Ἐκκλησίες νὰ παίζουν τὸν πνευματικὸ ρόλο πού ἀρμοδίως τοὺς ἀνήκει, εἶναι καὶ ἐπιβεβλημένη καὶ ἡ μόνη λογικὴ ἐπιλογὴ στὴ σημερινὴ Εὐρώπη. Ἡ ἐπιλογὴ, ἐξ ἄλλου, γίνεται ἀνάμεσα στὴν ἀπομόνωση ἀπὸ τὴν μία μεριά καὶ στὴν προσπάθεια ἀποτελεσματικότερης συμμετοχῆς στὸν εὐρωπαϊκὸ διάλογο ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Ἡ Συνέλευση δέχθηκε τὴν ἀνάγκη νὰ ἀκουσθοῦν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερες φωνές ἀπὸ τὴν κοινωνία τῶν πολιτῶν στὰ πλαίσια ἐνὸς Φόρουμ. Ἡ Διάσκεψη τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (ΚΕΚ)⁴ (στὴν ὁποία συμμετέχει μαζί μὲ 126 ἄλλα μέλη καὶ ἡ Ἐκκλησία μας) ἔχει καταθέσει ἤδη τὴν πρότασή της — σὲ συνεννόηση καὶ μὲ τὴν Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν ΕΕ — σχετικὰ μὲ τὴν *Λευκὴ Βίβλο γιὰ τὴν εὐρωπαϊκὴ διακονία*. Βασικὸ μέσο γιὰ τὸν περαιτέρω διάλογο στὸ Φόρουμ θὰ εἶναι τὸ Διαδίκτυο. Θὰ προγραμματισθοῦν ὁμως καὶ δημόσιες ἀκροάσεις μετὰ τὴν συνεδρίαση τῆς Συνέλευσης τοῦ Μαΐου, ὅποτε θὰ ὑπάρχει ἤδη κάποια διαμορφωμένη τοποθέτηση τῶν μελῶν τῆς Συνέλευσης πάνω σὲ μεγάλα θέματα. Διατυπώθηκε μάλιστα κάποια πρόταση νὰ ὀργανωθοῦν ἐπὶ μέρους Φόρα σὲ συνεργασία μὲ τὴν κοινωνία τῶν πολιτῶν στὰ κράτη πού ἀντιπροσωπεύονται στὴ Συνέλευση (εἴτε ὡς τακτικὰ μέλη, εἴτε ὡς ὑποψήφια). Ἡ Οἰκονομικὴ καὶ Κοινωνικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς ΕΕ, ἐξ ἄλλου, στίς δραστηριότητες τῆς ὁποίας συμ-

μετέχει καὶ τὸ Γραφεῖο τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, θὰ ὀργανώσει τακτικὲς συναντήσεις τῶν ἐκπροσώπων τῆς κοινωνίας τῶν πολιτῶν καὶ οἱ ἀπόψεις τους θὰ καταγράφονται γιὰ περαιτέρω ἀξιοποίηση.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ συμμετάσχει στὸν διάλογο γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης. Εἶναι, ὁμως, χαρακτηριστικὸ ὅτι πρέπει νὰ δεχθεῖ νὰ στείλει τὶς ἀπόψεις της κάτω ἀπὸ μιὰ κατηγορία συνομιλητῶν τῆς σχετικῆς ἰσοσελίδας, πού διατυπώνεται ἔτσι: «ἄλλη ὀργάνωση, κοινωνία τῶν πολιτῶν, ΜΚΟ καὶ ρεύματα σκέψης». Ἡ διακήρυξη γιὰ τὴν ἐπικράτηση ἐνὸς λαϊκοῦ χαρακτήρα στὴν Εὐρώπη (βλ. τὸ σύνθημα «ἓνα λαϊκὸ Σύνταγμα γιὰ τὴν Εὐρώπη τοῦ 2004») στηρίζεται δυστυχῶς στὸ ἐπιχείρημα, ὅτι μιὰ προνομιακὴ μεταχείριση τῆς Ἐκκλησίας σήμερα θὰ ἦταν προανάγκρουσμα «ἐκρηκτικῶν συγκρούσεων» αὐριο! Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ κλίμα ἐνδεικτικὴ εἶναι ἡ φράση τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Prodi: «Ἀναγνωρίζοντας καὶ σεβόμενοι τὶς μεγάλες πολιτιστικὲς καὶ πνευματικὲς παραδόσεις, πού εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς Εὐρώπης, πρέπει νὰ ἐργασθοῦμε γιὰ μιὰ πραγματικὴ ἀναμόρφωση τῆς ΕΕ». Καμιὰ ἀναφορὰ καὶ συσχέτιση μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ ἀναμόρφωσης τῆς Εὐρώπης!

Πολιτισμικὴ ἐνότητα τῆς Εὐρώπης

Ἐπιβάλλεται νὰ διαβάσει ὁ πιστὸς χριστιανὸς προσεκτικὰ τὰ κείμενα τῶν ἐπίσημων ἐκπροσώπων τῆς ΕΕ, ἀν θέλει νὰ μπορέσει στὴ συνέχεια νὰ τοποθετηθεῖ δημιουργικὰ σὲ ἓναν διάλογο, στὸν ὁποῖο οἱ ἔννοιες καὶ οἱ λέξεις πού ἐπιλέγουν σήμερα οἱ συνομιλητὲς του περιγράφουν μιὰν ἐντελῶς νέα κατάσταση στὴν Εὐρώπη σὲ σχέση, π.χ., μὲ τὴν πρὸ τριακονταετίας κατάσταση. Μπορεῖ σήμερα ὁ ἐκκλησιαστικὸς λόγος νὰ συνδυάσει ἀντιστικτικὰ διαφορετικὲς ἢ ἀντίθετες μεταξὺ τους γραμμὲς στὴν ἴδια σύνθεση, πού εἶναι καὶ ἡ πρόκληση τῆς ἐνωμένης Εὐρώπης; Ἡ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα εἶναι κρίσιμη, γιατί ἀπὸ αὐτὴν ἐξαρτᾶται καὶ ὁ βαθμὸς ἀνάμιξης τῆς Ἐκκλησίας στὸν διάλογο γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης. Βασικὸ θέμα, ἐπίσης, στὸ ὁποῖο καλεῖται νὰ τοποθετηθεῖ ὁποῖος μετέχει στὸν διάλογο αὐτό, εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Εὐρώπης.

Ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἰσπανίας κ. Aznar, ὡς Πρόεδρος τῆς ΕΕ, δήλωσε στὴν ὁμιλία του, ὅτι «τὸ μέλλον μας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἰσορροπία ἀνάμεσα στὴ βαθιὰ

4. Konferenz Europäischer Kirchen (γερμ.), Conference of European Churches (ἀγγλ.), Conférence des Eglises européennes (γαλλ.).

πολιτισμική ένότητα της Εὐρώπης και στην φανερή ιστορική της ποικιλία». Διερωτᾶται κανείς κατ' ἀρχὴν ἂν ἡ πολιτισμική αὐτὴ ένότητα εἶναι πραγματική ἢ ρητορικό σχῆμα ἑνός πολιτικοῦ. Τί εἶναι ὁ πολιτισμὸς τῆς Εὐρώπης; Τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς κόπωσης μετὰ ἀπὸ ὀλέθριες συγκρούσεις κατὰ τὸν 20ὸ αἰῶνα ἢ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πίεσης ποὺ ἀσκεῖ ὁ ἔντονα καταναλωτικὸς πολιτισμὸς τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν; Ὁ κ. V. Giscard d'Estaing παρέθεσε ἕνα στοιχεῖο στὴν ὁμιλία του, ποὺ ἀποκαλύπτει μερικῶς πῶς ἐννοεῖται τὸ περιεχόμενο τοῦ πολιτισμοῦ. Εἶπε ὅτι ἡ Εὐρώπη «ἔδωσε στὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἑλληνορωμαϊκῆς ἀρχαιότητος μέχρι τὸν Διαφωτισμὸ τὰ τρία θεμελιώδη γνωρίσματα τοῦ πολιτισμοῦ: τὴν ἔλλογη σκέψη, τὸν ἀνθρωπισμὸ καὶ τὴν ἐλευθερία». Μὲ τὴν ἐννοια αὐτὴ, ἐπομένως, ἡ πολιτισμικὴ ένότητα τῆς Εὐρώπης βασίζεται, κατὰ τὸν ὁμιλητὴ, στὰ τρία αὐτὰ στοιχεῖα. Ἡ ένότητα αὐτὴ δηλαδὴ ἐκλαμβάνεται ὅτι εἶναι ἡ σύνθεση σταθερῶν καὶ διαχρονικῶν ἀξιών, ποὺ εἶναι συνυφασμένες μὲ τὴν ὑπόστασι τῆς Εὐρώπης. Μεταξὺ αὐτῶν τῶν ἀξιών, ὅμως, δὲν ἀναφέρεται τὸ εὐαγγέλιο καὶ ὁ τεράστιος ἱστορικὸς καὶ ἐκπολιτιστικὸς του ρόλος. Ἀντίθετα, προβάλλονται τὰ λάθη ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν ποὺ διαχρονικὰ διεπράχθησαν καὶ ταυτίζονται μὲ τὶς Ἑκκλησίες, χωρὶς νὰ ἀναφερθοῦν οἱ ἄπειρες φανερώσεις καὶ τὰ εὐεργετικὰ γιὰ τὴν Εὐρώπη ἀποτελέσματα ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῆς μεγάλης ἐπήρειάς του στὴν ἀνάπτυξη τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἀναγνωρίζεται ὅτι εἶναι φυσικὸ νὰ ὑπάρχουν καὶ νὰ ἀναπτύσσονται στὴν Εὐρώπη ἰσχυρὲς πολιτισμικὲς ταυτότητες, οἱ ὁποῖες πρέπει νὰ ἐγγυῶνται τὴν ἀνοχὴ τῆς ἀπέναντι στὴν πολιτιστικὴ πολυμορφία⁵, γιὰ νὰ μὴν φτάνουν σὲ σημεῖο νὰ πυροδοτῶν αἱματηρὲς συγκρούσεις.⁶ Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ τῆς ἀνοχῆς ἐνθαρρύνονται ἀπὸ τὸν πρόεδρό της νὰ στραφοῦν τὰ μέλη τῆς Συνέλευσης ὑπὸ τὴν ἔμπνευση τῆς θεᾶς Εὐρώπης.

Ἐπιδεικνύεται ἀναμφισβήτητα σεβασμὸς πρὸς τὴν ἱστορικὴ πραγματικότητα τῆς πολιτιστικῆς διαφορετικότητας, ἀλλὰ κάθε ταυτότητα καλεῖται πλέον ἐπιτακτικὰ νὰ προσδιορισθεῖ μέσα ἀπὸ τὸν διάλογο, ποὺ προβάλλει τὰ συστατικὰ στοιχεῖα διαφορετικῶν πολιτιστικῶν ταυτοτήτων. Ἔτσι φαίνεται νὰ διαμορφώνεται μιὰ φιλοσοφικὴ ἀντίληψη, ποὺ ἀναγνωρίζει τὴν ὑπαρξὴ μιᾶς θεμελιώδους ἐσωτερικῆς ἀξιακῆς ένότητας στὴν Εὐρώπη, ὅπως καὶ ἂν αὐτὴ καθορίζεται, μέσα στὴν ὁποία καλοῦνται νὰ βροῦν τὴν θέση τους —χωρὶς κατ' ἀνάγκη νὰ ἀφομοιωθοῦν— τὰ στοιχεῖα ποὺ συνιστοῦν τὴν ἐξωτερικὴ ποικιλία ποὺ ἐπικρατεῖ στὴν ΕΕ.

5. Βλ. Ἐναρκτήριο Λόγο τοῦ Προέδρου τῆς Συνέλευσης γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης, σ. 16.

6. Τὸ ἴδιο, σ. 7.

ΕΠΙ Τῆς ἹΕΡᾶς ΜΝΗΜῆς ΤΟΥ

**ΠΑΥΛΟΣ
ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ***

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος,
Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,
Σεβαστοὶ Πατέρες,
Κύριοι συνάδελφοι, Κυρίες καὶ Κύριοι,

Ὁρθῶς ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία ἀπεφάσισεν τὴν καθιέρωσιν τῆς 29ης Ἰουνίου, «ἐορτὴν τῆς ἑ. μνήμης τοῦ Ἁγίου καὶ Ἐνδόξου Πανευφήμου καὶ Οὐρανοβάμωνος Ἀποστόλου Παύλου, ἰδρυτοῦ τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἐκκλησίας ὡς ἡμέρα τῆς ΘΡΟΝΙΚῆς Εὐορτῆς τῆς Ἁγιωτάτης Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».¹ Καὶ ὀρθότατα, ἐπίσης, ἐπραξεν, ὅτε «ἐπιθυμοῦσα ἵνα τιμῆσῃ τὴν Σεπτὴν μορφήν τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἁγιωτάτης Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, Ἁγίου Ἐνδόξου καὶ Πανευφήμου Πρωτοκορυφαίου Ἀποστόλου Παύλου, προέβη εἰς τὴν ἐκδοσὶν σχετικοῦ Τόμου, εἰς τὸν ὁποῖον συμμετέχουν δι' ἐμβριθῶν μελετῶν ἐγγραφεῖς τῆς Ἱερᾶς Ἐπιστήμης Ἀρχιερεῖς καὶ Καθηγηταὶ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Θεσσαλονίκῃ Πανεπιστημίων, ἐν οἷς καὶ ἡ ὑμετέρα Ἐλλογιμότης. Διὰ τοῦ ἔργου αὐτοῦ προβάλλεται τοῦτο μὲν ἡ οἰκουμενικὴ διάστασις τῆς διδασκαλίας τοῦ κηρύξαντος εἰς «πάντα τὰ ἔθνη» τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τοῦτο δὲ ἡ μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἰσχυρὰ Αὐτοῦ σύνδεσις, ὡς αὕτη ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου παρουσίαν καὶ δημηγορίαν Αὐτοῦ». «Ὅθεν, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπεφάσισεν ὅπως ἀναθέσῃ εἰς ὑμᾶς τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν παρουσίαν αὐτὴν δι' εἰσηγήσεως διαρκείας δωδεκαλέπτου, μὲ θέμα «Παῦλος καὶ Ἑλλάδα»».²

Διότι, ὄντως, ὁ Ἀπ. Παῦλος, «πρῶτος πάντων ἐστίν», «ἀπάντων τῶν ἀνθρώπων ἀμείνων», «ἀπάντων μείζων καὶ ποιῶν καὶ λέγων»³, κατὰ τοὺς εὐστόχους χαρακτηρισμοὺς Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὁ μέγας αὐτὸς Ἀπόστολος, ἡ ἡρωϊκώτερη ἀποστολικὴ μορφή τῆς πρώτης χριστιανικῆς περιόδου, ἐδικαιοῦτο τοιαύτης τιμῆς, διότι ὑπῆρξεν ὁ κατ' ἐξοχὴν Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν, τὸ ἐκλεκτὸν ὄργανον, τὸ «σκεῦος ἐκλογῆς» τῆς θείας προνοίας, ὁ μοναδικὸς διδάσκαλος τῆς Οἰκουμένης⁴, ὁ ὑπεροχώτερος κήρυξ τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὴν ἑλληνιστικὴν οἰκουμένην. Ὑπῆρξεν, ἀκόμη, ὁ ἰδρυτὴς τῶν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην Ἐκκλησιῶν, —καὶ εἰδικώτερον τῆς Ἑλλάδος—, ὁ πρῶτος μετὰ τὸν Ἐναν, θεολόγος τοῦ Χριστιανισμοῦ.

* Ὁ τίτλος τοῦ θέματος ἐδόθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 3199/6ης Σεπτεμβρίου 2001 ἐγγράφου τῆς καὶ ἡ παρουσιάσας του ἐγένετο ἐνώπιον τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ λοιπῶν ἐπισήμων προσκεκλημένων ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὸ Σενοδοχεῖον «Κάραβελ» τὴν 10ην Ὀκτωβρίου 2001.

1. Ἐγγραφοὶ Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀριθμ. Πρωτ. 2989/23 Ἰουνίου 2000.

2. Ἐγγραφοὶ Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀριθμ. Πρωτ. 3199/6 Σεπτεμβρίου 2001.

3. Χρυσοστόμου, Ὁμιλία Β', Εἰς τὸν Ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον, PG 50, 478. Τοῦ Αὐτοῦ, Ὁμιλία εἰς τὴν περικοπὴν «Σαῦλος δὲ ἐτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου» PG 51, 117.

4. Χρυσοστόμου, Ὁμιλία Α', Εἰς τὸν Ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον, PG 50, 473, 475, 476-478, Β' PG 50, 481-482, Γ' PG 50, 485-486. Βλ. ἐπίσης, Ὁμιλία Γ', Εἰς τὴν Γένεσιν, PG 53, 37-38, «...ἡ οὐρανομήκης ἐκείνη ψυχὴ, ὁ τῶν ἐθνῶν διδάσκαλος, ἡ γλῶσσα τῆς οἰκουμένης». Περισσότερα γὰρ τὴν κλήσιν τοῦ Ἀπ. Παύλου βλ. τὴν εἰδικὴ μελέτη τοῦ συναδέλφου Χρ. Κ. Οἰκονόμου, Ἡ κλήσις καὶ οἱ ἀπαρχές τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, Θεσσαλονίκη 1992, σελ. 140 ἐξ.

Τοῦ
ΧΡΙΣΤΟΥ Θ. ΚΡΙΚΩΝΗ
Καθηγητοῦ Α.Π.Θ.

νισμού, ὁ ὁποῖος ἔδωσε μορφήν εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς ἐν Χριστῷ Ἀποκαλύψεως καὶ συνάμα ὁ κοινωνικὸς ἀναμορφωτὴς καὶ ὁ μεγαλύτερος πρωτοπόρος τῆς διεθνούς συμφιλίωσης μετὰ τὸ πρωτάκουστον κήρυγμα τῆς ἐνότητος τῶν λαῶν καὶ τῆς ἰσότητος τῶν ἀνθρώπων «οὐκ ἐν Ἰουδαίῳ οὐδὲ Ἕλληνι, οὐκ ἐν δούλῳ οὐδὲ ἐλεύθερῳ, οὐκ ἐν ἄρσεν καὶ θῆλῳ πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἓστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ».⁵

Μετὰ τὸ μοναδικὸν κήρυγμά του ὁ Ἀπόστολος Παῦλος προέβαλε τὴν ὑψηλότεραν καὶ δημιουργικωτέραν διδασκαλίαν, ἡ ὁποία ἠκούσθη ποτὲ εἰς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι χωρὶς ἰδιοτελεῖς προσωπικὰς ἐπιδιώξεις, συνδέονται μετὰξὺ τους ὡς ἐλεύθερες προσωπικότητες μετὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία εἶναι «ὁ σύνδεσμος τῆς τελειότητος».⁶

Διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ πολυσυλλεκτικοῦ τούτου Τόμου, ἀφιερωμένου εἰς τὸν Ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀποδίδει τὸν ὀφειλόμενον φόρον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν πρῶτον αὐτῆς πνευματικὸν ἐν Χριστῷ «πατέρα». Τὴν «πατρικὴν» σχέσηιν του πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὑπεγράμμισεν ὁ ἴδιος, ὅταν, γράφων πρὸς τοὺς Κορινθίους, διεκήρυττε πρὸς ὅλους τοὺς Ἕλληνας· «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα».⁷ Διὰ τῶν λέξεων τούτων δὲν προσδιορίζει μόνον τὴν πατρικὴν σχέσηιν του καὶ τὴν στοργικὴν ἀγάπην του πρὸς αὐτὴν (τὴν Ἑλλάδα), ἀλλὰ καὶ τοὺς κόπους καὶ τὰς βαρυτάτας εὐθύνας του διὰ τὴν ἐν Χριστῷ γέννησιν καὶ στήριξιν τῆς ἀρτιγεννήτου Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν καὶ ἀποστολήν της.

Ἡ Ἑλλάς ἤδη κατὰ τὴν προχριστιανικὴν ζωὴν της εἶχε δώσει ἀποδείξεις τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς ἀξίας της, τῆς βαθυτάτης εὐσεβείας της ὡς καὶ τῆς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ἀκτινοβολίας τοῦ πνεύματός της καὶ τῶν ὑψηλῶν ἀνθρωπιστικῶν ἀξιών της.

Διὰ τοῦτο μετὰ τὴν γενέθλιον δῆλωσιν τοῦ Ἀποστόλου

5. Γαλ. 3, 28. Βλ. καὶ ἡμέτερον ἔργον, Ἀπόστολος Παῦλος διδάσκαλος τῆς Οἰκουμένης καὶ οἱ συνεργάτες του Τιμόθεος καὶ Σίλας, Θεσσαλονίκη 2001, σ. 7ῆ. καὶ Ν. Ἰ. Λούβαρι, Παῦλος καὶ ἡ σύγχρονος Ἑλλάς, Πανηγυρικὸς Τόμος ἑορτασμοῦ τῆς 1900ῆς ἐπετείου τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐν Ἀθήναις 1953, σ. 396ῆ.

6. Κολ. 3, 14.

7. Α' Κορ. 4, 15. Βλ. σχόλια στὸ στίχο Σ. Ἀγουρίδη, Ἀποστόλου Παύλου πρώτη πρὸς Κορινθίους ἐπιστολή, Θεσσαλονίκη 1982, σελ. 91. Πρβλ. Α. Ἰ. Φιλιππίδου, Ἑλλάς καὶ Παῦλος. Πανηγυρικὸς Τόμος 1900ῆς ἐπετείου τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς Ἑλλάδα, ἐν Ἀθήναις 1953, σ. 447ῆ.

Παύλου περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξηγγέλλεν συγχρόνως καὶ τὴν πίστιν του ὅτι καὶ ὡς χριστιανικὴ ἡ Ἑλλάς, τὸ πνευματικὸν του τέκνον, θὰ ἀνταπεκρίνεται εἰς τὰς προσδοκίας τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς της καὶ εἰς τὴν νέαν ἐν Χριστῷ ζωὴν. Ὅτι οἱ προσδοκίαις του αὐτὲς δὲν διαφεύσθησαν καὶ οἱ κόποι καὶ εὐθύνες του δὲν ἀπέβησαν ἐπὶ ματαίῳ μαρτυρεῖ ὁ ἐπὶ 20 αἰῶνες βίος τῆς Χριστιανικῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος τῆς παρέχει τὸ βάσιμον δικαίωμα νὰ ἐξαγγέλλῃ κατὰ τρόπον πανηγυρικὸν τὴν εὐγνωμοσύνην της καὶ τὴν καύχησιν της ἐν Κυρίῳ εἰς τὸν πνευματικὸν της πατέρα. Ἵσως, καὶ ἡ σημερινὴ ἐκδήλωσις —μεταξὺ τῶν ἄλλων— νὰ ἀποτελῇ τὴν ἐξαγγελίαν αὐτὴν ἀνὰ τὸ πανελλήνιον καὶ τὴν οἰκουμένην ὅλην ὅτι ἡ Ἑλλάς, ἔχει ἤδη δώσει οὐσιαστικούς καρπούς εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου, κατὰ τὰς προσδοκίας τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς της Ἀποστόλου Παύλου. Χωρὶς τὴν καρποφορίαν αὐτὴν οἱ ὁποιοσδήποτε ἐκδηλώσεις εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, τὸν μοχθήσαντα ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, θὰ ἦσαν τυπικῆς, χωρὶς οὐσίαν καὶ κενῆς περιεχομένου, ἄνευ νοήματος.

Ἡ ἐν Χριστῷ γέννησις (τῆς Ἐκκλησίας) τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἶναι κοσμοϊστορικὴ στιγμή καὶ δι' ἓνα ἄλλον ἀκόμη λόγον· διότι αὐτὴ ἀποτελεῖ ἐκπλήρωσιν διπλῆς προφητείας καὶ πραγματοποίησιν ἐντολῆς τοῦ Κυρίου ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ θὰ δοθῇ εἰς τὸ ἔθνος τὸ ὁποῖον διὰ τῆς ἐν Χριστῷ καρποφορίας του θὰ δοξάσῃ τὸν Κύριον.⁸

Πράγματι, διὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας του εἰς τὸ Ἕλληνικὸν ἔθνος, τὸ ὁποῖον τότε εἶχε τὴν οἰκουμενικὴν γεωγραφικὴν ἔκτασιν καὶ ἀκτινοβολίαν καὶ περιελάμβανε ὅλα τὰ ἐκτὸς Ἑλλάδος «ἔθνη», τὰ ὁποῖα διὰ τοῦ Ἕλληνοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ ἔξῃς εἶχον ἐξελληνισθῆ πνευματικῶς, «καὶ τὴν οἰκουμένην διέδραμεν ἅπασαν», «γενόμενος κοινὸς πατὴρ τῆς οἰκουμένης ἀπάσης» «ὡς περὶ οὐρανὸν ἔξ οὐρανοῦ φανεῖσα καταπλήττει τοὺς ὄρωνας».⁹

8. Μτθ. 21, 41· «καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσωσιν αὐτῷ τοὺς καρπούς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν» καὶ στ. 43· «διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀπ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνεσι ποιοῦντι τοὺς καρπούς αὐτῆς».

9. Χρυσόστομος, Εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, Ὁμιλία Γ' ΡΓ 50, 477 «καὶ τὴν Οἰκουμένην προσήνεγκε καὶ γῆν καὶ θάλασσαν καὶ Ἑλλάδα καὶ βάρβαρον...». Καὶ «τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης κατέλαβε», καὶ 475, 478. Ἐπίσης βλ. Ὁμιλία Β', ΡΓ 50, 482 καὶ Ὁμιλία Δ', ΡΓ 50, 496 καὶ Ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον, Λόγος ΛΣΤ', ΡΓ 63, 842, 845, 846 καὶ 847.

Ἀπήχησιν τῆς διπλῆς ἐκείνης προφητείας τοῦ Κυρίου, συγχρόνως δὲ καὶ ἀρχὴν πραγματοποιήσεώς της, ἀποτελεῖ καὶ ἡ δήλωσις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τοὺς Κορινθίους Ἰουδαίους ὅτι «ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη»¹⁰ καὶ «ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι καὶ τὰ τέρατα τῆς Οἰκουμένης κατέλαβε».¹¹

Τότε ἐσήμανε ἡ προφητευθεῖσα στιγμή τῆς κοσμοϊστορικῆς στροφῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς τὴν Οἰκουμένην Ἑλλάδα καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γίνεται ἀπὸ τότε ὁ Εὐαγγελιστὴς της, ὁ πρῶτος καὶ κατ' ἐξοχὴν «ἀπόστολος ἐθνῶν» καὶ «διδάσκαλος ἐθνῶν»¹² καὶ «λειτουργὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργῶν τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ» «καὶ τὸν λόγον τῆς εὐσεβείας κατασπείρων, τὴν πλάνην ἀπελαύνων, τὴν ἀλήθειαν ἐπανάγων, ἐξ ἀνθρώπων ἀγγέλους ποιῶν, μᾶλλον δὲ ἀπὸ δαιμόνων ἀγγέλους τοὺς ἀνθρώπους».¹³

Ἀπὸ τότε «ὁ τῶν ἐθνῶν διδάσκαλος, ἡ γλῶσσα τῆς οἰκουμένης», κατὰ τὸν Ἰωάννην Χρυσόστομον¹⁴, περιώδευσε δλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, μεταφέρον τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ «γενόμενος φωτισμὸς τῆς οἰκουμένης»^{14α} καὶ ἰδρῶν τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησίας καὶ ὀργανῶν τὰς χριστιανικὰς κοινότητες.

Τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖο ἦτο ἤδη καλλιεργημένον ἀπὸ πνευματικούς σκαπανεῖς τοῦ μακροαἰῶνος φωτεινοῦ πολιτισμοῦ της, ἐδέχθη καὶ ἐγονιμοποίησεν τὸν σπόρον τοῦ Εὐαγγελίου εἰς εὐσκόφυλλον ἀγλαόκαρπον δένδρον, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐκπορεύεται σήμερον ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ καὶ δύναμις τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Κατὰ συνέπειαν, ἡ στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γίνεται σπορευτὴς τῆς Ἑλλάδος εἶναι καὶ

10. Πράξ. 13, 46.

11. Πράξ. 18, 6 καὶ Χρυσόστομου, Ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον, Λόγος ΛΣΤ', ΡG 63, 845.

12. Ρωμ. 11, 13· «εἰμὶ ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος», Γαλ. 1, 16· «εὐαγγελίζομαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσι», 2, 2· «ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον, ὃ κηρύσσω ἐν ταῖς ἔθνεσιν» καὶ στ. 8 καὶ 9. Α' Τιμ. 2, 7 «εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος» καὶ Β' Τιμ. 2, 11. «...καὶ διδάσκαλος».

13. Ρωμ. 15, 16. Βλ. Χρυσόστομου, Εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, Ὁμιλία Δ', ΡG 50, 487 «ὁ καὶ τὴν οἰκουμένην φωτίσας». Τοῦ Αὐτοῦ, Ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον, Λόγος ΛΣΤ', ΡG 63, 843ε.

14. Χρυσόστομου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Ὁμιλία Γ', ΡG 53, 37-38, 44.

14α. Χρυσόστομου, Ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον, Λόγος ΛΣΤ', ΡG 63, 839, «Ἄλλ' ἡ πῆρσις ἐκείνου φωτισμὸς γέγονε τῆς Οἰκουμένης».

κατὰ τοῦτο ἀκόμη κοσμοϊστορικὴ στιγμή, ὅτι ὁ Χριστὸς συνδέεται πλέον στενῶς μετὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐμπιστεύεται Ἐαυτὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν του εἰς τὰς ἀνθρωπιστικὰς ἀξίας καὶ τὸν πνευματικὸν θησαυρὸν τῆς Ἑλλάδος, προκειμένου δι' αὐτῆς νὰ φωτισθῇ ὁλος ὁ κόσμος εἰς Χριστὸν καὶ νὰ ἐκπληρωθῇ ἡ παγκόσμιος ἀποστολὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἡ ἐπικράτησις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τὴν κοσμοϊστορικὴν αὐτὴν ἀποστολὴν ἀνέθεσε ὁ Κύριος διὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία ἀνέλαβε τὰς ὑψηλὰς ἀληθείας καὶ ἐννοίας τῆς «Καινῆς Διαθήκης»¹⁵ καὶ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ «καινῆς ζωῆς»¹⁶ καὶ ἐδημιούργησε τὸ θαῦμα τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, καὶ κατηύγασε τὴν οἰκουμένην διὰ τῶν ὑψηλῶν ἀνθρωπιστικῶν ἀξιῶν της.

Ἐνώπιον ἐνὸς τόσο μεγάλου καὶ φωτεινοῦ πνευματικοῦ μεγέθους, ὅπως ἦτο ἡ Ἑλλάς, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος κατώρθωσε νὰ ἀντιμετρηθῇ καὶ νὰ τὴν προσελκύσῃ εἰς Χριστὸν, ἀκολουθῶν τὸ βασικὸν ἀξίωμα καὶ τὴν γενικὴν κατευθυντήριον γραμμὴν ἱεραποστολικῆς τακτικῆς, τῆς συγκαταβάσεως δηλ. καὶ τῆς προσαρμογῆς μέχρι αὐτοθυσίας πρὸς τὸ ἐμψυχον ὑλικόν, τὸ ὁποῖον ἀντιμετώπιζε κάθε φορὰ. Ὡς ἐμπειρὸς καὶ φωτισμένος παιδαγωγὸς προσήρμοξε τὴν ἀγωγὴν του ἄλλοτε συμβουλευῶν, ἄλλοτε ἐπιτιμῶν, ἄλλοτε ἐλέγχων, ἄλλοτε θωπεύων, καὶ ἄλλοτε ὑποχωρῶν, γενόμενος «τοῖς πᾶσι, τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσῃ»¹⁷, «πραγματευόμενος ἅπαντα ὑπὲρ τῆς τῶν μαθητευομένων σωτηρίας»¹⁸, κατὰ

15. Ματθ. 1, 27 καὶ Πράξ. 17, 19.

16. Ρωμ. 6, 4.

17. Α' Κορ. 9, 19-23· «Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδοῦλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοῖς ὑπὸ νόμον κερδήσω, τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος Θεῷ, ἀλλ' ἔνομος Χριστῷ, ἵνα κερδήσω ἀνόμους· ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω». Βλ. καὶ Χρυσόστομου, Ὁμιλία Γ', Εἰς τὸν Ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον, ΡG 50, 475 καὶ ἄλλα, καὶ τοῦ Αὐτοῦ, Λόγος ΛΣΤ', Ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον, Λόγος ΛΣΤ', ΡG 63, 841 «Καὶ γὰρ ποικίλος τις ἦν καὶ παντοδύναμος, οὐχ ὑποκρινόμενος, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ πάντα γινόμενος, ὡς ἡ τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἀπῆται χρεία, καὶν τούτῳ τὸν Δεσπότην μιμούμενος τὸν ἑαυτοῦ» κ.έ. Καὶ αὐτόθι: «οὐ γὰρ διὰ μόνον ἐν οἷς ἔπραττεν, ἀλλὰ καὶ ἐν οἷς ἔλεγεν, ποικίλος τις ἦν καὶ παντοδαπὸς οὐχὶ μεταβαλλόμενος τὴν γνώμην, οὐδὲ ἕτερος ἐξ ἕτερου γινόμενος, ἀλλὰ μένων διὰ τὴν ἦν, καὶ τῶν εἰρημένων ἕκαστον πρὸς τὴν παρούσαν μεταχειρίζων χρείαν».

18. Χρυσόστομου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Ὁμιλία Γ', ΡG 53, 37-38, 44 καὶ Ὁμιλία Γ', Εἰς τὸν Ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον, ΡG 50, 435.

τόν Χρυσόστομον, και ἀποβλέπων εἰς ἓνα και μόνον ἀντικειμενικόν σκοπόν, νά κερδίση τοὺς ἀκροατάς του εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.¹⁹ Ὁ Παῦλος εἰς τὸ ἱεραποστολικόν του ἔργον ἐφήρμοξε τὴν ἐν Χριστῷ ἐλευθερίαν, ἀποστρεφόμενος τὴν ὑποκρισίαν και τὴν καταναγκαστικὴν ἐπιβολὴν ἀνελευθέρων ὑποχρεώσεων εἰς τὸν ἐκ φύσεως ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐλεύθερον ἄνθρωπον.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ στάσις του ἐναντι τῆς Ἑλλάδος και ἰδίως ἡ τακτικὴ του εἰς τὰς Ἀθήνας ὑπῆρξε εἰδική. Ὁ Παῦλος δὲν εἶχεν μίαν ἀπλὴν ἐξωτερικὴν γνωριμίαν μετὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ ἦτο βαθὺς γνώστης τῆς ἑλληνικῆς σοφίας και μύστης τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ²⁰. ὄχι μόνον ἐγνώριζε τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ και ἔγραφε μετὰ ἀπαράμιλλον σαφήνειαν. Ἐγνώριζε τὴν ἐσωτερικὴν δύναμιν τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς και ἠδύνατο νά διεισδύῃ εἰς τὰ μυχιαίτατα θρησκευτικὰ βάθη τῆς.

Ἐἶχε τὴν κατανόησιν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ μόνη και ἀσφαλὴς ὁδὸς πρὸς συνεννόησιν και ἑναρμόνισιν τῶν διαφορῶν. Εἰς τὴν κατανόησιν αὐτὴν ἐβοήθησεν τὸν Ἀπόστολον Παῦλον και ἡ προσωπικὴ του θρησκευτικὴ ἐμπειρία, ὁ ὁποῖος ἀπὸ διώκτης ἐγένετο κηρὺς και σκευὸς ἐκλογῆς τοῦ Κυρίου· ἀπὸ Σαῦλος ἐγένετο Παῦλος.²¹

Εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν καρδίαν τῆς Ἑλλάδος, τῆς τότε οἰκουμένης, ἀνεζήτησε τὸ κορυφαῖον σημεῖον τῆς ἑλληνικῆς θρησκευτικότητος, ἐκεῖνο μετὰ τὸ ὁποῖον θὰ προσῆγγιζεν περισσότερο τὸν Χριστιανισμόν.²² Διότι, ὡς γνωστόν, εἰς ὅλα τὰ ἐξωχριστιανικὰ θρησκευτάματα ὑπάρχουν τὰ λεγόμενα «σημεῖα ἐπαφῆς», ἦτοι σημεῖα, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν ὡς γέφυρα διὰ νά μεταφερθῇ τὸ χριστιανικὸν μήνυμα πρὸς ἐξωτερικὰς περιοχάς.²³ Εἶναι τὰ

19. Ρωμ. 9, 3.

20. Ἰω. Καραβιδόπουλον, *Ἡ σημασία τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὸν Ἑλληνικὸ κόσμον*, Πρακτικά τοῦ διεθνoῦς Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου, «Ἀπόστολος Παῦλος και ἡ Βέροια», 27-28/6/1995, σ. 82-84. Ἐπίσης βλ. M. Hengel, *The Hellenization of Judaea in the first Century after Christ*, London 1969.

21. Πρξ. 13, 9. Βλ. και Χρυσόστομου, *Ὁμιλία εἰς τὴν περικοπήν «Σαῦλος δὲ ἐτι ἐμπνέων ἀπειλῆς και φόνου...»*, PG 51, 119-120 και 122-123, 126, ὡς και ἄλλες Ὁμιλίαι του σχετικῆς μετὰ τὴν κλήσιν τοῦ Παύλου, PG 51, 123-156.

22. Σ. Ἀγουριδῆ, *Ὁ Παῦλος στὴν Ἀθήνα*, «ἘΑράγε Γινώσκεις ἃ Ἀναγινώσκεις», Ἀθήνα 1989, σ. 195έ.

23. Χρυσόστομου, *Ὁμιλία Α'*, *Εἰς τὸν Ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον*, PG 50, 460. Πρβλ. Χρ. Βουλγαρη, *Χριστὸς ἡ σοφία ἡμῶν ἡ Χριστιανισμὸς και φιλοσοφία*, Πρακτικά Διεθνoῦς Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου «Χριστὸς στὸ Κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου 2000 χρόνια Χριστιανικῆς ζωῆς, ἱστορίας και πολιτισμοῦ» (26-28 Ἰουνίου 2000), σ. 78έ.

σημεῖα αὐτὰ ἀκτίνες θείας ἀληθείας, σπέρματα τοῦ θεῖου λόγου, διὰ τῶν ὁποῖων ἡ θεία Πρόνοια προετοίμασεν ἀλλὰ και προετοιμάζει εἰς Χριστὸν τοὺς μακρὰν τοῦ Χριστοῦ και διὰ τὰ ὁποῖα ἀνεκηρύχθησαν ἕλληνες φιλόσοφοι ὡς πρὸς Χριστοῦ χριστιανοί.²⁴

Ἐνα τέτοιο «σημεῖον ἐπαφῆς» ἀνεῦρεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὴν Ἀθήνα, σπουδαιότατον, ἦτοι ἀνεῦρε βωμὸν ἀφιερωμένον «τῷ ἀγνώστῳ Θεῷ», βωμὸν ἀνείδωλον μέσα εἰς μίαν κατείδωλον πόλιν²⁵, διότι ὁ βωμὸς αὐτὸς δὲν ἀφιερώνετο εἰς ἓνα τῶν πολλῶν ἐπωνύμων Θεῶν τοῦ εἰδωλολατρικοῦ πανθέου, ἀλλὰ εἰς τὴν ὑψίστην ἔννοιαν τοῦ ἀπολύτου ὑπερτάτου ὄντος, μοναδικὸν εἰς τὴν οὐσίαν του, χωρὶς μορφὴν, παράστασιν ἢ ὄνομα. Ἡ ὑπέρθος και ὑπερούσιος ἔννοια τοῦ ἀπολύτου ὄντος εἶναι ἀνείδωλος και ἀνεικόνιστος και ὡς τοιαύτη προβάλλει εἰς ὅλα τὰ πολυθεϊστικὰ θρησκευτάματα.

Οἱ Ἕλληνες ἐπίστευαν ὅτι ὑπάρχει οὗτος ὁ ἀγνωστος και ἀνώνυμος και μὴ δυνάμενος νά γνωσθῇ Θεὸς και δι' αὐτὸ ἀφιέρωσαν εἰς αὐτὸν βωμὸν ἀνείδωλον «τῷ ἀγνώστῳ Θεῷ», ὁ ὁποῖος ἐκφράζει τὴν βαθυτάτην ψυχικὴν ἔξαρσιν τῆς ἑλληνικῆς εὐσεβείας πρὸς τὸ ὑπέρτατον ὄν.

Και ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μετὰ μίαν βραχεῖαν δῆλωσιν του ἀποκαλύπτει τὸ ἀγνωστον και «δεικνύει τῆς σοφίας αὐτοῦ τὸ ἀπρόσιτον» κάνει προσιτὴν τὴν γνώσιν και φανέρωσιν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα· «Ὅν ὑμεῖς ἀγνωσῶντες εὐσεβεῖτε», «τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν», δηλ. αὐτὸν τὸν ὁποῖον, ἂν και δὲν τὸν γνωρίζετε τὸν σέβεσθε, αὐτὸν ἀκριβῶς ἐγὼ σᾶς ἀποκαλύπτω, τὸν Ἐνα και μόνον ἀληθινὸν Θεὸν σᾶς γνωρίζω.

Ἐάν ὁμως ὑποτεθῇ ὅτι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀντιμετώπιζε τὰ εἰδωλα τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων μετὰ διάθεσιν ὑποτιμῆσεως και περιφρονησεως και ἐξεφράζετο μειωτικῶς και μετ' ἀποστροφῆς, βεβαιότατα οἱ Ἕλληνες θὰ τὸν ἀπέπεμπον ὡς ὕβριστὴν τῆς πατρῶας θρησκείας των και εἶναι ἀγνωστον ποῖα θὰ ἦτο ἡ τύχη τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν συνέχειαν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὄχι μόνον δὲν ὕβρισεν τὰ εἰδω-

24. Ἰουστίνου, *Ἀπολογία Α'*, 46, 3 «οἱ μετὰ λόγον βιώσαντες χριστιανοὶ εἰσὶ κἂν ἄθεοι ἐνομιόθησαν» Β', 8, 13, 2 «οὐκ ὅτι ἀλλοτρίᾳ ἐστὶ τὰ Πλάτωνος διδάγματα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ὅτι οὐκ πάντῃ ὁμοία...» Βλ. ἡμέτερον ἔργον: «Ὁ Λόγος και ἡ περὶ αὐτοῦ Διδασκαλία τοῦ φιλοσόφου και μάρτυρος Ἰουστίνου», Πατερικὰ Μελετήματα, τ. Α', 2001, σ. 146-153.

25. M. Dibelius, *Studies in the Acts of the Apostels*, London 1956, σ. 49έ. Κυρίως τὰ ἔργα του, *Paul on the Areopagus*, London 1939, σ. 26-27 και *Paul in Athens*, 1939, σ. 78-83.

λα καὶ τοὺς βωμούς των, ἀλλ' ἀντιθέτως τὰ ἐχαρακτήρισεν ὡς σεβάσματα, ἥτοι ὡς ἀντικείμενα τοῦ βαθυτέρου θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἔδειξεν κατανόησιν εἰς τὴν εὐσέβειαν τῶν Ἑλλήνων πρὸς αὐτά.

Ἐσεβάσθη τὰ σεβάσματά τους καὶ ἐκέρδισε τὴν ψυχὴν πολλῶν. Χωρὶς νὰ μειώσῃ τὰς εἰδωλολατρικὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἑλληνικῆς εὐσεβείας, μὲ πλήρη κατανόησιν τῆς οὐσίας τῆς, ἀνεζήτησε καὶ ἀνεῦρε τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον αὐτὴ θὰ προσήγγιζε τὴν Χριστιανικὴν ἀλήθειαν, ἐφώτισεν τὸν ἄγνωστον καὶ μετουσίωσε τὸ περιεχόμενον τῆς.

Ἐκτοτε ἀρχίζει ἡ ἱστορία τῆς χριστιανικῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου φωτίζει ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Αὐτὸ τὸ φῶς τοῦ λυτρωτικοῦ μηνύματος τῆς σωτηρίας ἐξηφάνισε τὰ εἰδωλα καὶ τὰ μετέβαλεν εἰς σκιάς. Ἡ Ἑλληνικὴ εὐσέβεια προσελκύνθη ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς Χριστὸν καί, μετουσιωμένη εἰς Χριστιανικὴν, προσεφέρθη πλέον ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν Ἀναστάνα Θεάνθρωπον Λυτρωτὴν. Ὁ δὲ Παῦλος παραμένει εἰς τοὺς αἰῶνας ὡς ἄλλος παράνομος τῆς ἀδιασπαστοῦ ἐνώσεως τοῦ Νυμφίου τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς νύμφης Ἑλλάδος εἰς δόξαν Θεοῦ.²⁶

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια ἐνεκεντρίσθη εἰς τὴν ἑλληνικὴν καλλιέλαιον, τὸ ἑλληνικὸν φῶς ἐσχηματοποίησε τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ δὲ θεία διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν ἑλληνικὴν διανόησιν εὔρε τὰ πνευματικὰ ἐκεῖνα ἐρεῖσματα καὶ τὴν βάσιν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐξεπορεύθη διὰ τὴν κατάκτησιν τῶν ψυχῶν τῶν λαῶν. Ἀπὸ τὸν ἱερὸν Βράχον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἠκούσθη ἡ σθεναρὰ φωνὴ τοῦ μεγάλου ρήτορος καὶ φωστῆρος τῶν ἐθνῶν ὡς θεῖον σάλπισμα καὶ ἀπεκαλύφθη ὁ ἄγνωστος Θεός. Ἐκτοτε ἀπέβη ὁ αἰώνιος ἄμβων τῶν αἰωνίων καὶ ἀκαταλύτων χριστιανικῶν ἀληθειῶν, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου θὰ ἀκούεται αἰωνίως ἡ μοναδικὴ δημηγορία του. Ἄλλ' «ὁ ἔπαινος αὐτοῦ οὐκ ἔξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ».²⁷

* * *

26. Βλ. σχετικὰ ἔργα: Β. Στογιάννου, *Ἡ περὶ ἐλευθερίας διδασκαλία τοῦ Ἀπ. Παύλου καὶ τῶν πνευματικῶν ρευμάτων τῆς ἐποχῆς του*, Θεσσαλονίκη 1970 καὶ Σ. Ἀγουρίδη, *Ἡ περὶ λυτρώσεως διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου*, Γρηγόριος Παλαμῆς, 1961, σ. 216-217.

27. Χρσοστόμου, *Ὁμιλία ΣΤ', Εἰς τὸν Ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον*, PG 50, 508.

Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες εἴμεθα βαθύτατα χρεῶσται τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, διότι α) ἐχρησιμοποίησε τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν διὰ νὰ προσφέρει τὴν «Καινὴν Διδαχὴν», β) ἐκήρυξε ἀπὸ τῶν ἑλληνικῶν βημάτων τῶν Φιλίππων, τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς Βεροίας, τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Κορίνθου, τῆς Ἐφέσου καὶ τῶν ἄλλων περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος, πρὸς τὸν κόσμον ὁλόκληρον, τὸν ἐσταυρωμένον καὶ Ἀναστάνα Χριστὸν καὶ ἠνοιξε τὰς πύλας τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου, διὰ νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὸ σκότος τῆς πλάνης ὁ πυρσὸς τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας καὶ διὰ τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος νὰ καταλήξῃ εἰς τὴν κλεινὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος τὰς Ἀθήνας καὶ κατ' ἐπέκτασιν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, γ) ἐπὶ 1950 ἔτη οἱ Ἕλληνες ἐκαρποφορήσαμεν πλουσίως εἰς Χριστιανικὴν ζωὴν καὶ ἐχρηματίσαμεν, μὲ τὴν διπλὴν τῆς λέξεως ἔννοιαν, μάρτυρες τοῦ κηρυχθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐγνωμονοῦμεν λοιπὸν τὸν Ἀπόστολον Παῦλον διὰ τὴν πλουσίαν χριστιανικὴν ζωὴν τῶν 20 αἰῶνων, διὰ τὰς ἐκλάμψεις τοῦ χριστιανικοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, ὅπως τοῦτο ἐφαίνεται εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν θεολογίαν καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας.²⁸

Θεωροῦμεν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς, διότι καὶ διὰ τῆς ἐκδηλώσεως αὐτῆς ἠθελήσαμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην συμπάσης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον καὶ νὰ ἐπιβεβαιώσωμεν ὅτι τοῖς ἴχνεσιν Ἐκείνου ἀκολουθοῦντες, καυχώμεθα —κατ' ἄνθρωπον λέγοντες, ὡς ἐκεῖνος— διὰ τὰ παθήματα, διὰ τὸν Χριστὸν καὶ τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων.²⁹

Ἐφ' ὅσον, λοιπὸν, ὁ Θεὸς τοιοιτοτρόπως «ἐτίμησεν τὸ γένος ἡμῶν, ὡς ἓνα ἄνθρωπον καταξιῶσαι τοσοῦτων γενέσθαι κατορθωμάτων αἰτίων, ζηλώσωμεν, μιμησώμεθα, σπουδάσωμεν γενέσθαι κατ' ἐκεῖνον καὶ ἡμεῖς καὶ μὴ ἀδύνατον τοῦτο εἶναι νομίζομεν» κατὰ Χρσοστόμου.³⁰

28. Βλ. Χριστοδοῦλου Παρασκευαῖδη, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, *Λόγος καὶ Ρόλος τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη*, Ἐκκλησία, Ἰούλιος 2000, Ἀριθμ. 7, σ. 636-637. Ἐπίσης βλ. Ἀναστασίου Γιαννουλάτου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας, *Ἡ Ὁρθοδοξία ἐνώπιον τῆς τρίτης χιλιετίας. Θεσαυρὸς τῆς Ὁρθοδοξίας, 2000 χρόνια ἱστορία - μνημεῖα - τέχνη*, τ. Β', σ. 14-21.

29. Ἀ. Σ. Ἀλιβιζάτου, *Ὁ Κόπος του*, Πανηγυρικὸς Τόμος ἐορτασμοῦ τῆς 1900ῆς ἐπετείου τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς Ἑλλάδα, ἐν Ἀθήναις 1953, σ. 223-224.

30. Χρσοστόμου, *Ὁμιλία Δ', Εἰς τὸν Ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον*, PG 50, 496.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Με καθαρές αισθήσεις να αντικρύσουμε το φῶς τῆς Ἀναστάσεως

**Με καθαρές αισθήσεις
να αντικρύσουμε το φῶς
τῆς Ἀναστάσεως**

**Προσευχή γιὰ τὸ πρόβλημα
τῆς Ἐκκλησίας τῶν Σκοπίων**

**Ὁ ὄρος «ἐπικρατοῦσα
θρησκεία»**

**Συμμετοχή στὸν ἑορτασμό
τῆς Παγκόσμιας Ἡμέρας
τοῦ Περιβάλλοντος**

Ἐκκλησία καὶ Νέοι

**Ἐπαινοὶ γιὰ τὸ μάθημα
τῶν Θρησκευτικῶν**

**«Ἡ καρδιά ἔχει
τοὺς δικούς της λόγους...»**

**Ἡ συνάντησις ἐπιστήμης
καὶ πίστεως**

Ὁ Μακ. Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, προσφωνώντας τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββαν στὴν Αἴθουσα Τελετῶν τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας», τόνισε χαρακτηριστικῶς τὰ ἑξῆς: «Ὅπως ἔγραψε στὸν Ἀναστάσιμό του ἕμνο ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, χρειάζεται νὰ ἀντικρύσουμε τὸ ἀπρόσιτο φῶς τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὸν ἐξασπράττοντα Χριστό, γιὰ νὰ δοῦμε καθαρά τίς ὑπάρχουσες ἀνάγκες τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου πού περιμένει τὸν Εὐαγγελισμό του. Μόνον ἔτσι θὰ κατανοήσουμε τίς εὐθύνες μας, θὰ ἀρθοῦμε στὸ ἕψος τῶν περιστάσεων καὶ θὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ κοσμικὲς ἀντιλήψεις πού μᾶς κρατοῦν δεσμίους συμπερόντων καὶ ἀγκυλώσεων τοῦ παρελθόντος. Στὴν κατάστασι τῆς πανορθόδοξου ἀδρανεῖας ὅλοι ἔχομε εὐθύνῃ, ἄλλος λιγότερο καὶ ἄλλος περισσότερο, καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸ νὰ ἐπιρρίπτει ὁ ἓνας τὰ βάρη στὸν ἄλλο. Πρέπει νὰ ἐντείνουμε τίς προσευχὲς μας καὶ νὰ ἀυξήσουμε τὴ συντριβὴ μας, πρέπει νὰ παύσουμε νὰ ζητοῦμε τὸ δικό μας θέλημα καὶ νὰ δοῦμε ποιὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου μας, τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ σὲ τί θὰ μᾶς ζητήσῃ νὰ ἀπολογηθοῦμε».

Προσευχή γιὰ τὸ πρόβλημα τῆς Ἐκκλησίας τῶν Σκοπίων

Στὴν ἴδια Αἴθουσα, ὅταν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Βαρσοβίας χρησιμοποίησε τὴν ἔκφρασι «Ἐκκλησία τῆς Μακεδονίας», ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Μακ. κ. Χριστόδουλος δευτερολογώντας εἶπε πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς: «Ἐμεῖς ἐδῶ, Μακαριώτατε, ὀνομάζουμε Ἐκκλησία τῶν Σκοπίων αὐτὴν τὴν ὁποῖαν ὀνομάσατε ἐσεῖς ὡς Ἐκκλησία τῆς “Μακεδονίας”. Εἶναι ἓνα πολὺ εὐαίσθητο ἔθνικό μας θέμα αὐτό, τὸ ὁποῖον δὲν ὑποχρεοῦσθε νὰ γνωρίζετε. Ὡστόσο, ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ξέρουμε ὅτι μία εἶναι ἡ Μακεδονία ἢ Ἑλληνική καὶ αὐτὴ ὀνομάζεται ἔτσι καὶ ὄχι ψευδεπιγράφως τὸ “Κράτος τῶν Σκοπίων”. Ἐν τούτοις ἡ οὐσία τοῦ πράγματος εἶναι ὅτι καὶ ἐκεῖ ὑπάρχει ἐκκλησιαστικὸν πρόβλημα. Οἱ ἀδελφοὶ μας οἱ ὁποῖοι συγκροτοῦν τὴν Ἐκκλησία αὐτοῦ τοῦ νεοπαγοῦς πλέον κρατιδίου, πού ὀνομάζεται Πρῶτῃν Γιουγκοσλαβικὴ Δημοκρατία τῆς Μακεδονίας, βρίσκονται ἀποκεκομμένοι ἀπὸ τὸν κορμὸ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Γι’ αὐτὸ ἡ προσευχή μας, ἀλλὰ καὶ ἡ προσπάθειά μας εἶναι νὰ ξεπερασθεῖ αὐτὸ τὸ πρόβλημα, νὰ ἀναζητηθεῖ καὶ νὰ ἀνευρεθεῖ ἡ ἐκκλησιαστικὴ κανονικὴ λύσι, ἡ ὁποία θὰ ἄρει καὶ αὐτὸν τὸν προβληματισμό, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει καὶ ἐνοχλεῖ ὄλους, γιὰτι πραγματικὰ ὅταν βλέπομε νὰ μὴν εἶναι ἐνωμένες οἱ Ἁγίες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίαι, αὐτὸ κοστίζει σὲ ὄλους μας».

Ὁ ὄρος «ἐπικρατοῦσα θρησκεία»

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος κατὰ τὸν χαιρετισμὸ του στὸ Συνέδριο Συνταγματολόγων (Ἀθήνα, 23-26 Μαΐου 2002), ἀναφερόμενος στὸν ὄρο «ἐπικρατοῦσα θρησκεία», πού ἀπαντᾶται σὲ ὅλα τὰ Συντάγματα τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος καὶ ἀναφέρεται στὴν Ὁρθοδοξία, ὑπεγράμμισε τὰ ἑξῆς:

«Ὁ ὄρος αὐτὸς δὲν σημαίνει πλέον ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη χριστιανικὴ θρησκεία ἐπέχει θέσιν ἐπισήμου κρατικῆς θρησκείας, οὔτε ὅτι ἀπολαμβάνει προνομίων,

ἀλλὰ ὅτι εἶναι ἡ θρησκεία τῆς συντριπτικῆς πλειονότητος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

»Συνέπεια αὐτῆς τῆς ἐννοίας τοῦ ὄρου «ἐπικρατοῦσα θρησκεία» εἶναι τὸ ὅτι ἔχουν καθιερωθεῖ ὀρισμένες ρυθμίσεις, πρακτικὲς καὶ παραδόσεις, οἱ ὁποῖες ἀνταποκρίνονται στὶς ἀπαιτήσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

»Στὶς ρυθμίσεις ἀνήκει, π.χ., ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν κατὰ τὸ ὀρθόδοξο δόγμα, στοὺς ὀρθόδοξους κατὰ τὸ θρησκευμα μαθητές, ἡ ἡ ἀργία τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν καταστημάτων κατὰ τὶς μεγάλες ἐορτὲς τῆς Ὁρθοδοξίας ὅπως Χριστοῦγεννα, Πάσχα, τῆς Παναγίας, τῶν Θεοφανεῶν κ.λπ.

»Ἡ ρύθμιση αὐτὴ δὲν εἶναι προνόμιο ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ προνόμιον ὑπὲρ τῆς πλειονότητος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ παρέχεται στὰ παιδιά τῆς διδασκαλίας κατὰ τὸ ὀρθόδοξο δόγμα ἢ νὰ ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ μὴ ἐργασθεῖ τὴν ἡμέραν τῶν Θεοφανεῶν ἢ τῆς Παναγίας. Ἄλλωστε, ἡ ρύθμιση αὐτὴ ἀποβαίνει εἰς ὄφελος καὶ τῶν ὁπαδῶν τῶν ἄλλων θρησκειῶν καὶ δὴ ὄλων ὅσους ἀφορᾷ ἡ ἀργία, μεγάλων δὲ ομάδων ἐτεροδόξων ὅσον ἀφορᾷ στὴν διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν, ὅπως π.χ. στὶς Κυκλάδες ὅπου διορίζονται ρωμαιοκαθολικοὶ δάσκαλοι.»

Συμμετοχὴ στὸν ἐορτασμὸ τῆς Παγκόσμιας Ἡμέρας τοῦ Περιβάλλοντος

Κατόπιν εἰσηγήσεως τῆς προεδρευομένης ἀπὸ τὸν Πανιερώτατο Μητροπολίτη Ἀχελώου κ. Εὐθύμιο «Συνοδικτικῆς Ἐπιτροπῆς Θείας καὶ Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ Οἰκολογίας», ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συμμετέχοντας στὸν ἐορτασμὸ τῆς Παγκόσμιας Ἡμέρας τοῦ Περιβάλλοντος (5 Ἰουνίου), ἀπεφάσισε ἀφ' ἑνὸς τὴν τέλεσι «Οἰκολογικοῦ Ἐσπερινοῦ» στὸν, ἐνώπιον ὠραίου πρασίνου εὐρισκόμενον, Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Χαρολάμπους τοῦ Πεδίου τοῦ Ἄρεως· ἀφ' ἑτέρου, τὴν ὀργάνωσι Οἰκολογικῆς Ἐκθέσεως στὸν αὐλόγυρο τοῦ Ναοῦ αὐτοῦ, παρομοίας πρὸς τὴν διοργανωθεῖσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος στὸν αὐλόγυρο πέριξ τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱ. Μονῆς Πετροῦ τριτόν, τὴν πραγματοποιήσῃ δύο εἰδικῶν σχετικῶν συζητήσεων, πού θὰ μεταδοθοῦν ἀπὸ τὸν Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τέταρτον, τὴν προώθησι δημοσιεύσεως στὸν Τύπο σχετικῶν ἀρθρῶν, γραμμένων ἀπὸ μέλη τῆς μνημονευθείσης Ἐπιτροπῆς.

Οἱ ἐκδηλώσεις αὐτές, πού θὰ ἔχουν πραγματοποιηθῇ,

ὅταν κυκλοφορηθῇ τὸ παρὸν τεῦχος τῆς «Ἐκκλησίας», ἀποσκοποῦν στὸ νὰ δοθῇ ὡθησις στὴν συνεχεῖ ἀναζωπύρωσι τῆς γνησίας οἰκολογικῆς συνειδήσεως καὶ στὴν καλλιέργεια ἀληθινοῦ οἰκολογικοῦ ἐνδιαφέροντος. Πρέπει ὅλοι μας νὰ συναισθανώμεθα τὴν εὐθύνη μας γιὰ τὸν ρυθμιστικὸ ρόλο μας μέσα στὴν Κτίσι. Ἀπὸ τὸ κατὰ πόσον ὁ ρόλος μας αὐτὸς εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐξαρτᾶται ἡ καλὴ ἢ κακὴ ποιότης τῶν ἀλυσιδωτῶν δυναμικῶν ἀλληλεπιδράσεων τῶν δημιουργημάτων, οἱ ὁποῖες δὲν πρέπει νὰ ὀδηγοῦν σὲ ἀνεπιθύμητες ἀλλοιώσεις καὶ φθορὲς πάνω στὰ συναρτώμενα πρὸς αὐτὰ λοιπὰ συστατικὰ δομικὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου. Οἱ ἀλλοιώσεις καὶ φθορὲς αὐτὲς εἶναι τὰ αἷτια τῶν μεγάλων κινδύνων, οἱ ὁποῖοι ἀπειλοῦν τὸν πλανήτη μας καὶ τὸ ἀνθρώπινο γένος ἐνεκα τῆς ρυπάνσεως τῆς ἀτμοσφαιρας, τοῦ ἐδάφους, τῶν θαλασσῶν· τῆς καταστροφῆς τῶν βιοτόπων καὶ τῆς βιοποικιλίας τῶν βιοκοινοτήτων· τῆς μόλυνσεως τῆς τροφικῆς ἀλυσίδας· τῶν ψυχολογικῶν διαταραχῶν καὶ ἐκφυλιστικῶν φαινομένων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ τῆς γενικωτέρας οἰκολογικῆς ἰσορροπίας.

Ἐκκλησία καὶ Νέοι

Στὸ κύριο ἄρθρο τοῦ περιοδικοῦ «Ἐφημέριος» τοῦ μηνὸς Ἰουνίου 2002 γίνεται ἐκτενὴς λόγος γιὰ τὸ πρόσφατο ἐξαίρετο καὶ ποιοτικῶς θαυμάσιο «Πανελλήνιο Συνέδριο Ὁρθόδοξων Νέων», τὸ ὁποῖο συνεκλήθη ἀπὸ τὴν «Χριστιανικὴ Φοιτητικὴ Ἐνωσις» μὲ τὶς εὐλογίες τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου πρὸς ἐξέτασι τοῦ θέματος: «Ἐκκλησία καὶ Νέοι». Τὸ ἄρθρο αὐτὸ καταλήγοντας μὲ τὴν ἐπισήμανσι τῆς σημασίας, τὴν ὁποία ἔχει ἡ νεότης γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν, τονίζει τὰ ἐξῆς:

«Ἐὰν τὰ νιάτα περνοῦν γρήγορα καὶ ἐὰν ἡ νεανικὴ ἡλικία ἀπὸ βιολογικὴ ἄποψι εἶναι μία μόνον φάσις στὴν πορεία καὶ διαδικασίαν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ὅμως γιὰ τὴ φάσι αὐτὴ — ἀπὸ ἄποψι ἀνθρωπολογικὴ καὶ ἀξιολογικὴ — ἰσχύει ὅ,τι δὲν ἰσχύει γιὰ καμιὰ ἄλλη φάσι τῆς διαμορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ συνεχὴς πανανθρωπίνη νοσταλγία γιὰ τὴν ἀνακάλυψι τοῦ ἐλιξηρίου τῆς νεότητος σημαίνει ὅτι ἡ νεαρὴ ἡλικία εἶναι ἀναντικατάστατη καὶ ἀναπαλλοτριωτὴ σταθερὴ ἔκφρασις τοῦ αὐθεντικοῦ καὶ ἰδανικοῦ ἀνθρωπίνου εἶναι. Γι' αὐτὸ ἡ νεανικότης ἔχει ὄχι μεταβατικὴν σημασίαν, ἀλλὰ μόνιμον καὶ σταθερὸ νόημα ὡς θεμελιώδες ἐκλεκτὸ συστατικὸ τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, ἡ ὁποία στὰ πλαίσια τῆς ἀρίστης ἀξιοποιήσεως τῆς πρέπει νὰ σφύξῃ ἀπὸ δυναμικὸ νεανικὸ

σφραγισμός και ζωτικότητα, να πάλλεται από δημιουργικό νεανικό αυτοσυναίσθημα, να έχει εμπιστοσύνη στον εαυτόν της και θάρρος και να νοιώθει, κατά την έκφραση του Ψαλμωδοῦ, ὅτι “ἀνοικαινοσθήσεται ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης” της (Ψαλμ. ρβ', 5) και ὅτι ἀναμορφώνεται σὸ ἀρχαῖο πρωτόκτιστο κάλλος, πού τῆς ἐχάρισεν ὁ Δημιουργός, ὅταν τὴν “ἠλάττωσε βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους” και τὴν “ἐστεφάνωσε δόξη και τιμῇ” (Ψαλμ. η', 6).

Ἐπαινοὶ γιὰ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν

Γιὰ μερικοὺς Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν και προπαγανδίζουν τὴν κατάργησι τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στὰ σχολεῖα, εἶναι διδακτικὸ τὸ παράδειγμα τῆς Δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἡ ὁποία ἔχει ἐπανεισαγάγει τὴ θρησκευτικὴ διδασχὴ στοὺς μαθητές. Τὸ παράδειγμα αὐτὸ ἐπαινέθηκε ἀπὸ τὸν Πάπα Ἰωάννη Παῦλο Β' κατὰ τὴν εἰς αὐτὸν παράδοσι τῶν διπλωματικῶν διαπιστευτηρίων τοῦ νέου πρεσβευτοῦ τῆς Γιουγκοσλαβίας στὸ Βατικανό, περὶ τῆς ὁποίας γίνεται λόγος σὲ ἄλλη σελίδα τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας». Ὁ Πάπας στὴν προσφώνησί του στὸν νέο πρεσβευτὴ προσέθεσε και τὰ ἑξῆς:

«Μὲ χαρὰ ἔλαβα γνώσιν, ὅτι τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἐπανεισάγεται στὰ σερβικὰ σχολεῖα, διότι αὐτὸ εἶναι μίᾳ ἰδιαίτερῃ εὐκαιρία νὰ μεταδοθοῦν σὲ νέους ἀνθρώπους ἐκεῖνες οἱ παγκόσμιες ἀξίες, οἱ ὁποῖες ἀγκυροβολοῦν στὴ φύσι τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου και στὸν Θεό. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο εἶναι δυνατόν νὰ μεταδοθοῦν στοὺς πολίτες ἕνα ἀληθινὸ ἀνθρωπιστικὸ φρόνημα και ἕνας πολιτισμὸς τῆς εἰρήνης. Ἐπίσης, τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἀνοίγει τίς ψυχές νέων ἀνθρώπων πρὸς τὸ Ὑπερβατικὸ κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος καθιστὰ δύσκολη κάθε ὀπισθοδρόμησι σ' ἕνα καταστρεπτικὸ γιὰ τίς ψυχές κόσμῳ, πού εἶναι διαμορφωμένος ἀπὸ τὸν ἀθεϊστικὸ ὕλισμῳ».

«Ἡ καρδιά ἔχει τοὺς δικούς της λόγους...»

Σὲ σεμινάριο τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων ἔγινε ἡ κατὰ τὸν Μάιο 2002 δημοσιευθεῖσα στὸ ἐξαίρετο περιοδικὸ «Ἀκτίνες» ὁμιλία τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Λουκά Γ. Χριστοφόρου μὲ θέμα «Ἡ συμπληρωματικότητα Ἐπιστήμης και Θρησκείας». Ὁ διακεκριμένος ὁμιλητῆς παρέθεσε χαρακτηριστικὰ δείγματα τῆς συμπληρωματικότητος αὐτῆς, εἰπὼν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Ἡ ἀπεραντοσύνη τῆς ἐπιστήμης δὲν εἶναι χωρὶς ὄρια. Ἡ ἐπιστήμη εἶναι περιορισμένη στὸν κόσμῳ τῆς ὕλης, τῆς ἐνέργειας, τοῦ χώρου, τοῦ χρόνου. Ἡ ἐπιστήμη... δὲν ἐκφέρει ἠθικὴ κρίση, δὲν μιλάει γιὰ ἀπόλυτες ἢ τελικὲς ἀλήθειες, δὲν ἀσχολεῖται μὲ ἀξίες και δὲν δίνει τελικὲς ἀπαντήσεις στὰ ἐρωτήματα, μὲ τὰ ὁποῖα καταπιάνεται... Δὲν ὑπάρχει στὴν ἐπιστήμη ἡ ἀρχὴ τῆς ἀγάπης. Ὅλα αὐτὰ εἶναι πέρα ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη. Καί, ὁμως, ὅπως ὁ Niels Bohr παρατήρησε, παρὰ τὸ ὅτι δὲν βροῖσκουμε στὴ Φυσικὴ ἢ τὴ Χημεία τίποτε γιὰ τὴ συνείδηση, ὅλοι γνωρίζουμε ὅτι ὑπάρχει ἕνα τέτοιο πρᾶγμα ὡς τὴ συνείδηση, γιὰ τὸ ἔχουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι. Ἡ καρδιά ἔχει τοὺς δικούς της λόγους, ὑπενθυμίζει ὁ Pascal, γιὰ τοὺς ὁποῖους ἡ λογικὴ τίποτα δὲν γνωρίζει».

Ἡ συνάντησις ἐπιστήμης και πίστεως

Στὴ συνέχεια τῆς μνημονευθείσης ὁμιλίας τοῦ ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Λουκάς Χριστοφόρου ἐπισημαίνει και τὰ ἑξῆς: «Στὸν ἀνθρώπο ἡ ἐπιστήμη συναντᾷ τὴ θρησκεία πρὸσωπο μὲ πρὸσωπο. Ὅχι μόνον ἡ ἐπιστήμη και ἡ θρησκεία συναντῶνται στὸν ἀνθρώπο, ἀλλὰ και ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸν ἀνθρώπο. Τόσο ὁ φυσικὸς ὅσο και ὁ ἠθικὸς νόμος ὑπάρχουν γι' αὐτὸν τὸν ἀνθρώπο. Μόνον ὁ ἀνθρώπος μπορεῖ νὰ κατανοήσῃ τὴ λειτουργία τῆς φυσικῆς πραγματικότητος και μόνον ἐκεῖνος μπορεῖ νὰ ὑπεραπισθεῖ ἠθικὲς ἀξίες. Ἡ ἐπιστήμη και ἡ θρησκεία ἀπαιτοῦν ἐπομένως ἀπὸ τοὺς ὁπαδούς των εὐλικρίνεια, εὐθύνη και μίᾳ συνεχεῖ ὑπεύθυνη διαφύλαξη τοῦ φυσικοῦ και τοῦ ἠθικοῦ κόσμου. Ἀναμφοιβήτητα, ἐπομένως, τὸ ἐστιακὸ σημεῖο στὴν ἐπαφὴ τῆς ἐπιστήμης και τῆς θρησκείας εἶναι ὁ πιστὸς ἐπιστήμονας, διότι μόνον ὁ πού ὑπάρχει ὁ πιστὸς ἐπιστήμονας μπορεῖ ἡ ἐπιστήμη νὰ συνυπάρχει μὲ τὴν πίστη».

Χαρακτηριστικῶς ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Χριστοφόρου καταλήγει ὡς ἑξῆς: «Ὅλα τὰ ποικίλα προβλήματα, κυρίως ἐκεῖνα πού ἀναφέρονται στὰ πυρηνικὰ ὄπλα και στὴ γενετικὴ μηχανικὴ, ἔχουν ἕνα κοινὸ παρονομαστή. Ὅλα ξεπερνοῦν τὰ παραδοσιακὰ ὄρια τῆς θρησκείας. Στὴν ἀντιμετώπισή τους ἡ ἐπιστήμη συναντᾷ τὴ συνείδηση και τὴν ἱστορία. Ἀθελά τῆς ἡ ἐπιστήμη ἀντιμετωπίζει διστακτικὰ τὴν ἠθικὴ... Πόσο ἀλήθεια δύσκολη και ἀγωνιώδης στιγμὴ! Ἡ ἐπιστήμη και ἡ θρησκεία διστακτικὰ συνειδητοποιοῦν πὼς δὲν ἔχουν πιά ἄλλη ἐπιλογὴ παρὰ νὰ ἐνώσουν τὰ χέρια γιὰ μίᾳ ἀνθρώπινῃ γῆ».

Ε.Δ.Θ.

«... τιμὴ πρὸς
τὸν διδάσκαλον...»

Τὸ Ἀλφαβητᾶριο
τῆς Οἰκογένειας

«... τιμὴ πρὸς τὸν διδάσκαλον...»

Ἐκφραση ἀγάπης στὸ πρόσωπο τοῦ καθηγητοῦ Γρηγορίου Θ. Στάθη

Ἐκδόσεις: Ἐταιρεία «Ἀνατολῆς τὸ Περιήχημα» (Ἀθῆνα 2001)

Σχήμα: 17Χ24 – Σελίδες: 928

Μὲ τὸν χαρακτηριστικὸ τίτλο «...τιμὴ πρὸς τὸν διδάσκαλον...», ποὺ ἀποτελεῖ τὸ πρῶτο ἡμιστίχιο τοῦ τετάρτου ἀπὸ τοὺς πέντε δεκαπεντασύλλαβους στίχους τῆς γνωστῆς «Μεθόδου τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης», δηλαδὴ Ὁ θέλων μουσικὴν μαθεῖν καὶ θέλων ἐπαινεῖσθαι ..., ἐκδόθηκε ἀπὸ τὴν Ἐταιρεία «Ἀνατολῆς τὸ Περιήχημα» ἕνας λαμπρὸς τόμος καὶ ἐπιδόθηκε, σὲ μιὰ σεμνὴ τελετῇ στὴν Μεγάλῃ Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, τὴν 10ῃ Δεκεμβρίου 2001, ὡς ἔκφραση ἀγάπης καὶ τιμῆς στὸν Καθηγητὴ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας καὶ Ψαλτικῆς Τέχνης στὸ Τμῆμα Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γρηγόριο Στάθη. Εἰδικότερα, τὸν τόμο - ἀφιέρωμα «γὰ τὰ ἐξηντὰχρονα τῆς ἡλικίας του καὶ γὰ τὰ τριαντὰχρονα τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς προσφορᾶς του», ἐτοίμασαν οἱ πολλοὶ μαθητὲς - διδάκτορες καὶ ὑποψήφιοι διδάκτορες, σαράντα μέχρι τῶρα, τοῦ κ. Γ. Θ. Στάθη, ὑπὸ τὸν συντονισμό καὶ τὴν ἐκδοτικὴ ἐπιμέλεια τοῦ κ. Ἀχιλλέως Χαλδαιάκη, Λέκτορος τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν καὶ μαθητοῦ ἐκ τῶν πρώτων τοῦ Καθηγητοῦ κ. Γρ. Θ. Στάθη.

Ὁ ἀφιερωματικὸς αὐτὸς τόμος εἶναι διαφορετικὸς ἀπὸ τοὺς συνήθεις τόμους - ἀφιερώματα, ὡς πρὸς τὴν δομὴ καὶ τὸ περιεχόμενό του. Σκοπὸς τῶν ἐκδοτῶν - μαθητῶν τοῦ διδασκάλου ἦταν νὰ φανερωθῇ σὲ ὄλο τὸ εὖρος ἢ πολὺπτυχη συγγραφικὴ καὶ ἄλλη δραστηριότητα τοῦ κ. Γρ. Θ. Στάθη, καὶ μάλιστα ἡ ἀγρυπνὴ φροντίδα του γὰ τὴν θεμελίωση τῆς ἐπιστήμης τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ μέλημά του «ἡμέρας καὶ νυκτός», γὰ τὴν Ψαλτικὴ Τέχνη καὶ ἐν γένει τὰ ψαλτικά καὶ λειτουργικά πράγματα τῆς ὀρθόδοξης λατρείας. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν ἡ μορφή τοῦ βιβλίου διαρθρώθηκε σὲ δώδεκα θεματικὲς ἐνότητες καὶ ἀπὸ τὸ πλούσιο ἀρχεῖο τοῦ Καθηγητοῦ κ. Γρ. Θ. Στάθη ἐπιλέχθηκαν καὶ συμπεριλήφθηκαν ἀνέκδοτα κυρίως, ἀλλὰ καὶ ἐκδεδομένα ἢ λιγότερο γνωστὰ κείμενα. Καὶ προτάθηκε ἡ «Ἀὐτοβιογραφία, κατ' αἵτησιν τῶν μαθητῶν» καὶ ἡ «Ἐργογραφία» του ποὺ φιλοπόνησε ὁ κ. Ἀχιλλέως Χαλδαιάκης. Οἱ τίτλοι τῶν ἐνοτήτων εἶναι χαρακτηριστικοί: ὁ ἄνθρωπος, ὁ συγγραφεὺς, ὁ βυζαντινός, ὁ μνημοναριστής, ὁ ποιητής, ὁ μελοποιός, ὁ μαῖιστωρ, ὁ ἐπιστήμων, ὁ διαλεκτικός, ὁ δραματιστής, ὁ θεμελιωτής, ὁ διοικητικός, ὁ παραινετικός, ὁ τιμητής. Ἡ συνεισφορὰ τῶν μαθητῶν του περιορίστηκε στὴν μετάφραση τῶν ξενογλώσσων μουσικολογικῶν ἄρθρων καὶ μελετημάτων τοῦ κ. Γρ. Στάθη, ὀκτῶ κατ' ἐπιλογή, ποὺ ἀπαρτίζουν τὴν ἐνότητα «ὁ ἐπιστήμων» (σσ. 459-635) καὶ στὴν ἀναλυτικὴ καὶ εὐμέθοδη καὶ συγκριτικὴ «ἐργογραφία» (σσ. 99-201) ὑπὸ τοῦ κ. Ἀ. Χαλδαιάκη, ποὺ μετράει καὶ τοὺς συγγραφικοὺς ἄθλους τοῦ κ. Γρ. Στάθη: 450 λήμματα-τίτλοι!

Σὲ μιὰ συνοπτικὴ παρουσίαση, τὰ περιεχόμενα τῶν ἐνοτήτων εἶναι: Γ' Ὁ Βυζαντινός (σσ. 203-258), ἕξι κείμενα περὶ Βυζαντινῆς Σημειογραφίας. - Δ' Ὁ Μνημοναριστής (σσ. 259-288), χαρακτηριστικὲς περικοπές ἀπὸ τὸ Συναῖτιο

Τοῦ κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου
Διευθυντοῦ
τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων

Μνημονάρι, τὸ Ἀγιορειτικὸ Μνημονάρι καὶ τὸ Μουσικολογικὸ Μνημονάρι. - Ε' Ὁ Ποιητὴς (σσ. 289-326), δύο ποιητικὲς συλλογές - *Οἱ μπαλάντες τοῦ φυλακισμένου* καὶ *Οἱ Ἀγιορειτικὲς Ἐννεάδες, καὶ ἀποσπάσματα ἀπ' τὸ ταξιδιωτικὸ λογοτέχνημα Τὰ πέταλα τοῦ λωτολούλουδου*. - ΣΤ' Ὁ Μελοποιὸς (σσ. 327- 380), μελοποιήματα καὶ ἐξηγήσεις, μικρὸ ἀνθολόγιο ἀπ' τὸ εὐρὺ μελοποιητικὸ καὶ ἐξηγητικὸ ἔργο του. - Ζ' Ὁ Μαῖστωρ (σσ. 381-0458), ἡ μελοποίηση καὶ τὰ μουσικὰ κείμενα τῶν ψαλμῶν τῶν Ἐγκαινίων, σὲ καλαισθητὸ δίχρωμο χειρόγραφο τοῦ ὄξυγράφου κ. Γρ. Στάθη. - Η' Ὁ Ἐπιστήμων (σσ. 459- 636), τὰ ὀκτώ, ὅπως προαναφέρθηκε ξενόγλωσσα ἄρθρα σὲ ἑλληνικὴ μετάφραση ἀπὸ τὴν διδάκτορα δεσποινίδα Φλώρα Κρητικῆ καὶ τοὺς ὑποψηφίους διδάκτορες κυρία Εὐαγγελία Σπυράκου καὶ Γρηγόριο Ἀναστασίου. - Θ' Ὁ Διαλεκτικὸς (σσ. 637-730), ἑννέα ἀνέκδοτες μουσικολογικὲς ἀνακοινώσεις σὲ διάφορα συνέδρια, τοπικὰ καὶ διεθνή. - Ι' Ὁ Ὁραματιστὴς (σσ. 731-778), ἑπτὰ κείμενα, ὑπομνήματα καὶ εἰσηγήσεις, κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ περιστάσεις. - ΙΑ' Ὁ Θεμελιωτὴς (σσ. 779-802) τὰ δύο Καταστατικὰ - Ἰδρυτικὲς Πράξεις τοῦ Χοροῦ Ψαλτῶν «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης» καὶ τῆς Ἀστικῆς μὴ κερδοσκοπικῆς Ἐταιρείας «Ἀνατολῆς τὸ Περιήχημα». - ΙΒ' Ὁ Διοικητικὸς (σσ. 803-864), πέντε Λόγοι κατὰ τὴν προεδρία του στὸ Τμήμα Μουσικῶν Σπουδῶν. - ΙΓ' Ὁ Παλαινετικὸς (σσ. 865-886), ἐπιστολὲς διαφορῆς, πρὸς τοὺς «Μαῖστορές» του, τοὺς ὑποψηφίους διδάκτορες, τὸ Πρωτανικὸ Συμβούλιο, κ. ἄ. - ΙΔ' Ὁ Τιμητὴς (σσ. 887-924), νεκρολογίες καὶ ἐπιμνημόσυνοι λόγοι γιὰ τοὺς μακαρίτες Βασίλειο Νικολαΐδη - Ἀρχοντα Πρωτοψάλτη, Κωνσταντῖνο Κατσούλη, Θρασύβουλο Στανίτσα - Ἀρχοντα Πρωτοψάλτη, Διάκο Διονύσιο Φιρφιρῆ - Πρωτοψάλτη τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, Δέσποινα Μαζαράκη, Σπυρίδ. Περιστέρη - Πρωτοψάλτη Ἀθηνῶν, Σίμωνα Καρᾶ, τὸν διδάσκαλο τῆς Ἐθνικῆς Μουσικῆς. Ὁ τόμος κατακλείεται, καὶ συμπληρώνονται οἱ 928 σελίδες του, μὲ τὰ περιεχόμενα τοῦ ἐπισυναπτομένου ψηφιακοῦ δίσκου «Ἄρατε πύλας», δηλαδή οἱ ὀκτὼ ψαλμοὶ τῶν Ἐγκαινίων κατὰ ψαλμῶδηση τοῦ Χοροῦ Ψαλτῶν «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης» ὑπὸ τὴν χορορχία τοῦ Μαῖστορος ἐδῶ Γρηγορίου Στάθη, στὸ Μέγαρο Μουσικῆς Ἀθηνῶν, μὲ δωρεάν παραχώρηση τῆς Μεγάλης Αἰθούσης τῶν Φίλων τῆς Μουσικῆς, ὡς συμμετοχὴ στὸ τιμητικὸ ἀφιέρωμα.

Ἡ «Αὐτοβιογραφία, κατ' αἴτησιν τῶν μαθητῶν» τοῦ Καθηγητοῦ κ. Γρηγορίου Στάθη, ἓνα ἐκπληκτικὸ αὐτοβιογραφικὸ - λογοτεχνικὸ κείμενο 72 σελίδων (σσ. 27-98), ποὺ εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ ἀποτελέσει ἓνα προσφιλὲς ἐντρυφήμα παντὸς φιλομούσου, γράφτηκε σὲ ἑννέα μέρες! Στὸ τέλος του σημειώνεται: «Ἀθήνα, Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, 4 Μαρτίου 2001, μεσημέρι. Ἀρχισα ἐτούτη τὴ γραφὴ τὸ Ψυχοσάββατο τὸ ἀπόγευμα, 24 Φεβρουαρίου. Αὐτὲς οἱ ἑννέα μέρες καὶ νύχτες ἦταν ὀλοδικές μου καὶ σᾶς τίς προσφέρω γιὰ ἰλασμό μου. Γρηγόριος Θ. Στάθης».

Τὸν τόμο προλογίζει ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος καὶ τὴν ὅλη ἐκδοτικὴ προσπάθεια καὶ εὐγενῆ ἔκφραση ἀγάπης καὶ τιμῆς διὰ τιμητικοῦ τόμου «προβάλλοντος καὶ δεόντως τιμῶντος τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργον τοῦ ὄντως διακεκριμένου μουσικολόγου καθηγητοῦ Ἑλλογμωτάτου καὶ Μουσικολογιωτάτου κυρίου Γρηγορίου Στάθη ἐπὶ τῇ ἐξηκοστῇ ἐπετείῳ τῶν γενεθλίων αὐτοῦ» χαιρετίζει καὶ ἐπευλογεῖ «ὁ Κωνσταντινουπόλεως διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης» Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος.

Τὸ Ἀφιέρωμα θὰ ὀλοκληρωθῆ σύντομα μὲ τὴν ἐκδοση τοῦ Α' τόμου τοῦ περιοδικοῦ «Ἀνατολῆς τὸ Περιήχημα» τῆς ὁμώνυμης ἀστικῆς Ἐταιρείας, ποὺ ὁ κ. Γρ. Στάθης μὲ δώδεκα ἀπὸ τοὺς διδάκτορες του ἴδρυσε, στὸν ὁποῖο θὰ περιέχονται ἄρθρα καὶ σπουδὲς τῶν μαθητῶν του - ἐπιστημόνων μουσικολόγων ἀφιερωμένους στὸν Διδάσκαλό τους Καθηγητῆ.

Ὁ ἐπίλογος τῆς Αὐτοβιογραφίας τοῦ Καθηγητοῦ καὶ Διδασκάλου κ. Γρ. Θ. Στάθη εἶναι ὁ καταλληλότερος νὰ κατακλείσει τὴν παροῦσα ἀναφορὰ στὴν λαμπρὴ αὐτὴν ἐκδοση:

«Ὁ σπουδαιότατε μαθητά, γίνωσκε ὅτι ἡ Ψαλτικὴ Τέχνη δὲν εἶναι ἀπλὴ καὶ εὐκόλη, ἀλλὰ ποικίλη καὶ πολυσχιδῆ καὶ πολλὰ βαρῆα, καὶ διὰ τί ἄλλος τρόπος εἶναι νὰ ψάλλῃς στιχηρὸν καὶ ἄλλος κατανηκτικὸν καὶ ἄλλος κράτῃμα καὶ ἄλλος μεγαλυνάριον, καὶ ἄλλος νὰ ψάλλῃς οἴκους καὶ ἄλλος χερουβικὸν καὶ ἀλληλουιάρια. Καὶ τοῦτο σὲ τὸ δείχνει ἡ πολυπειρία. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ σπουδάξεις ἡμέραν καὶ νύκτα, διὰ νὰ ἡμπορέσης μὲ τὸν καιρὸν νὰ ἀπολαύσης δόξαν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἔπαινον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους· διὰτὶ σπουδάξεις τοὺς ἕμνους τοῦ Θεοῦ, ὃ ἔκαμαν οἱ ἅγιοι». Αὐτὰ τὰ λόγια τὰ ἀπλὰ τὰ

ἔγραψε ὁ ἀπλοϊκὸς κωδικογράφος τοῦ χειρογράφου Ξηροποτάμιου 317, στὸ φ. 19α, λαβαίνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὸν βυζαντινὸ δάσκαλο κυρ Μανουὴλ Χρυσάφη, καὶ τὰ σημείωσα κι ἐγὼ στὶς 28 Νοεμβρίου τοῦ 1970. Ἐγὼ ἐδῶ στοχάζομαι πὼς κι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, κι ἡ δική μου, “δὲν εἶναι ἀπλὴ καὶ εὐκόλη, ἀλλὰ ποικίλη καὶ πολυσχιδής, καὶ πολλὰ βαρέα!”.

Ὅταν ἐργάζεσαι στ’ ἀμπέλι τῆς παράδοσης δὲν περιμένεις ἀπὸ κάποιον ἢ κάποιους, ἐξω ἀπ’ τὸ φράχτη, ἔπαινο ἢ δόξα ἢ μισθό. Ἐσὺ κάνεις τὴ δουλειά σου, καὶ ξέρεις τί κάνεις, καὶ ξέρεις τί προσδοκᾷς· μεθὰς ἀπ’ τὴν ὁμορφιά τῶν σταφυλιῶν καὶ τὴν ἀπάδα τοῦ κρασιοῦ. Τρυγᾷς τ’ ἀμπέλι καὶ κερνᾷς· κι ὅλο κερνᾷς· δὲν περιμένεις νὰ σὲ κερᾶσουν, καὶ δὲν ἔχει τὴν ἴδια χάρη. Ἐργάζεσαι ξοφλώντας προσωπικὸ χρέος, ὅπως γράφουν καὶ πολλοὶ μελουργοὶ καὶ κωδικογράφοι στὴν ἀρχὴ ἢ στὸ τέλος τῶν κωδίκων τους ποὺ μᾶς παρέδωκαν· γιὰ ψυχικὸ σου μνημόσυνο καὶ γιὰ “κοινὸν ὄφελος”. Ἀμήν».

Τὸ Ἀλφαβητάριο τῆς Οἰκογένειας

Ἐκδόσεις: Κέντρον Στήριξης Οἰκογένειας (τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν) (ΚΕ.Σ.Ο.) (Ἀθήνα 2002)

Σχήμα: 14X21 – Σελίδες: 112

Προσφορὰ τῶν ἐθελοντῶν τοῦ Κέντρου Στήριξης Οἰκογένειας (ΚΕ.Σ.Ο.) τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο, Πρόεδρο τοῦ Κέντρου, διότι τοὺς δίνει τὴ δυνατότητα νὰ ἐκφράζουν «τὰ συναισθήματά τους γιὰ τὸν συνάνθρωπο μέσα ἀπὸ τὴν προσφορὰ», ἀποτελεῖ ἡ καλαίσθητη αὐτὴ ἔκδοση, τὴν ὁποία ὠραῖζει ἐξώφυλλο σὲ τετραχρωμία (τιμῆμα τῆς γνωστῆς βυζαντινῆς παραστάσεως, ποὺ ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰω-

άννης ὑπαγορεύει καὶ ὁ μαθητὴς του Πρόχορος γράφει).

Ἐπιτυχημένος ὁ χαρακτηρισμὸς «ἀλφαβητάριο», διότι ἡ «φιλοσοφία» τοῦ βιβλίου βασίζεται στὴν παράθεση —κατ’ ἀλφαβητικὴ σειρὰ— διαφορῶν λημμάτων ἀπὸ τὸ Α ὡς τὸ Ω: Ἀγάπη, Βία κατὰ γυναικῶν, Βιβλίον, Γλώσσα ἑλληνικὴ, Δημογραφικόν, Δουλεία σήμερον, Ἐθνικὰ θέματα, Ζωὴ καὶ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου, 3η Ἡλικία, Θελασμός, Ἰχνηλατώντας τὴν παράδοσή μας, Καλλιτεχνία, Κάπνισμα, Λογικὴ καὶ κλωνοποίηση, Μητέρα, Μάνα στὴν παράδοση, Νέοι· δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις, Ναρκωτικά, Ξενοφοβία ἢ φιλοξενία, Οἰκογένεια (υπογεννητικότητα-ἀμβλώσεις), Παιδεία, Περιβάλλον, Πολιτισμός, Ρόλος τῆς Ἑλλάδος γιὰ νὰ σωθεῖ ἡ Εὐρώπη, Σχολὲς Γονέων, Τοκετός, Ὑποτέλεια στὴν τηλεθέαση ἢ σωστὴ πληροφόρηση, Φροντίδα γιὰ τὴν ὑγεία τῆς οἰκογένειας, Χαμογελάστε παρακαλῶ, Ψυχαγωγία ἠλεκτρονικὴ ἢ ἀποξένωση τοῦ παιδιοῦ; Ὁχαδερφισμός: ὁ ἀντίπους τοῦ ἐθελοντισμοῦ.

Τὰ κείμενα τῶν λημμάτων ἔχουν ἐρανισθεῖ μὲ περισσὴ ἐπιμέλεια καὶ ἀποτελοῦν καρπὸ γλαφυρῆς καὶ τεκμηριωμένης διαπραγματεύσεως ἀπὸ διάφορους συγγραφεῖς. Στὴ βάση τῶν σελίδων καὶ μέσα σὲ πλαίσιο παρατίθενται ἐπιλεγμένα ἀποσπάσματα-γνωμικὰ κυρίως τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, ἀλλὰ καὶ ἄλλων διανοητῶν, ἐνῶ μεταξὺ τῶν λημμάτων καὶ στὴν ἀρχὴ κάθε γράμματος, ἀπὸ τὸ Α ὡς τὸ Ω, καταχωροῦνται διάφορες Ὑπηρεσίες καὶ Γραφεῖα ἢ Ἐπιτροπές, ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὸ φιλανθρωπικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας (ἀρ. τηλεφώνου, fax κ.λπ. — Οἱ ἀρμόδιοι συντάκτες θὰ πρέπει τοῦ χρόνου νὰ ἐλέγξουν πολλὰ ἀπὸ αὐτά, διότι ἀπὸ μακροῦ δὲν ἰσχύουν πλέον...).

Ἡ ἔκδοση πραγματοποιήθηκε μὲ τὴν εὐγενικὴ χορηγία 14 χορηγῶν καὶ τὴν ἐπιμέλειά της εἶχαν οἱ Εἰρήνη Δορκοφίκη, Γωγὼ Μαντᾶ, Ὁλγα Βγόντζα, Γεώργιος Βουκελάτος, Ἀγγελος Δενδρινὸς καὶ Κων. Κιουπκιολῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

**Ἱερά Σύνοδος τῆς
 Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος**
Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν
Ἱεραὶ Μητροπόλεις
 Δημητριάδος
 Θεσσαλιώτιδος καὶ Φανα-
 ριοφερσάλων
 Κορίνθου
 Νικαίας
 Ὑδρας, Σπετωῶν καὶ Αἰγι-
 νης
Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας
Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία
Οἰκουμενικὴ Κίνησις

ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 18ης Μαΐου 2002

Μὲ μεγάλη ἐπιτυχία καὶ τὴ συμμετοχὴ ἰατρῶν, νοσηλευτῶν, νομικῶν, θεολόγων, ἐπιστημόνων ἄλλων κλάδων, δημοσιογράφων κ.ἄ. ξεκίνησαν χθὲς στὸ Κεντρικὸ Ἀμφιθέατρο τοῦ Νοσοκομείου Παπαγεωργίου στὴ Νεάπολη Θεσσαλονίκης οἱ ἐργασίες τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συμποσίου γιὰ τὴν Εὐθανασία, ποῦ διοργανῶνται ἡ Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Βιοηθικῆς τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ Συμπόσιο, ποῦ ὁλοκληρῶνεται σήμερα τὸ βράδυ, λαμπρύνουν μὲ τὴν παρουσία τους ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος καὶ ὁ Μακαριώτατος Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββας, ὁ ὁποῖος, ὅπως εἶναι γνωστὸ, πραγματοποιεῖ ἀπὸ τὴν προηγούμενη Δευτέρα ἐπίσημη εἰρηνικὴ ἐπίσκεψη στὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴ χθεσινὴ ἐναρκτήρια συνεδρίαση τοῦ Συμποσίου παρέστησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Λαγκαδᾶ κ. Σπυριδῶν, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἀπόστολος, Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριᾶς κ. Προκόπιος, Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος, Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικόδημος, Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων κ. Παντελεήμων, Κίτρους καὶ Κατερίνης κ. Ἀγαθόνικος, Ἄρτης κ. Ἰγνάτιος, Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμων, Κασσανδρείας κ. Νικόδημος καθὼς καὶ ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννης, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Σαλῶνων κ. Θεολόγος, Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Θωμᾶς Συνοδινός, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ ὁ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης π. Ἐπιφάνιος Οἰκονόμου, ἐκπρόσωπος Τύπου τοῦ Μακαριωτάτου. Ἀκόμη, παρέστησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Μιλήτου καὶ Σταυροπηγίου καὶ οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Θεουπόλεως καὶ Θερωῶν.

Τὴν ἐναρκτήρια συνεδρίαση παρακολούθησαν ἐπίσης οἱ Βουλευτὲς κ.κ. Στ. Παπαθεμελής, Κ. Γκιουλέκας, Σ. Κούβελας, Π. Ψωμιάδης καὶ Τ. Σπηλιόπουλος, ὁ Νομάρχης Θεσσαλονίκης κ. Κ. Παπαδόπουλος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Νοσοκομείου κ. Ν. Παπαγεωργίου, ὁ ὁποῖος πρόθυμα παραχώρησε τὸ Κεντρικὸ Ἀμφιθέατρο τοῦ Νοσοκομείου γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ Συμποσίου.

Πρὶν ἀπὸ τὴν ἐναρκτήρια τοῦ Συμποσίου ἐτελέσθη Ἁγιασμὸς στὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Νοσοκομείου Παπαγεωργίου ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο. «Δὲν ὑπῆρχε καταλληλότερος χώρος γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ Συμπόσιο ἀπὸ ἓνα σύγχρονο Νοσοκομεῖο, ποῦ ὑπάρχει γιὰ νὰ παρατείνει τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὄχι γιὰ νὰ τὴ διακόπτει» τόνισε ὁ Μακαριώτατος, ὁ ὁποῖος καὶ ἐξήρξε τὴ μεγάλη προσφορὰ τῶν ἀδελφῶν Παπαγεωργίου.

Κατὰ τὴν ἐναρκτήρια συνεδρίαση τοῦ Συμποσίου χαιρετισμοὺς ἀπήντησαν ὁ Πρόεδρος τοῦ Νοσοκομείου κ. Ν. Παπαγεωργίου, ὁ Νομάρχης Θεσσαλονίκης κ. Κ. Παπαδόπουλος καὶ ὁ Ἀναπληρωτὴς Καθηγητὴς τῆς Χειρουργικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Ἐ. Κατσαμούρης.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς Πανοσ. Ἀρχι-

μανδρίτης π. Νικόλαος Χατζηνικολάου, στη σύντομη ἀρχική εἰσήγησή του, ὑπογράμμισε ὅτι «ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος βρίσκονται, γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἀποκλειστικά στὰ "χέρια τοῦ Θεοῦ"», ἐνῶ ἀνακοίνωσε ὅτι τὰ πορίσματα τοῦ Συμποσίου θὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενο ἐπεξεργασίας καὶ στὴ συνέχεια θὰ κατατεθεῖ σχετικὸ ὑπόμνημα γιὰ τὴν Εὐθανασία, στὴν Ἱερὰ Σύνοδο.

Ἀκολούθησε ἡ πρώτη εἰσήγηση ἀπὸ τὸν Ὁμότιμο Καθηγητὴ τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Δ. Λαζαρίδης μὲ θέμα «Ψυχισμὸς καὶ ἄμυνα τοῦ ὀργανισμοῦ». Ὁ κ. Λαζαρίδης σημείωσε, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι «τὸ πρόβλημα τῆς Εὐθανασίας καὶ γενικὰ οἱ σημαντικὲς βλάβες μποροῦν κάλλιστα νὰ ἀντιμετωπισθοῦν, ὅταν ὁ ἀσθενὴς διακατέχεται ἀπὸ ψυχικὴ ἰσορροπία καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι συμπαραστέκονται καὶ τὸν στηρίζουν μὲ ἀγάπη, συμπάθεια καὶ ἀλληλεγγύη».

Στὴ συνέχεια, μίλησε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος μὲ θέμα «Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ πρόβλημα τῆς Εὐθανασίας».

Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ Συμποσίου ἔκλεισε μὲ ἓνα καλλιτεχνικὸ ὀδοιπορικὸ στὶς ἐννοιες τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ πόνου μέσα στὴν Ἑλληνορθόδοξη Παράδοση μὲ τὴ συμμετοχὴ τῆς συγγραφέως κ. Μάρως Βαμβουνάκη, τῆς ἠθοποιοῦ κ. Ὀλίας Λαζαρίδου καὶ τῆς Παιδικῆς Χορωδίας τοῦ Συλλόγου Βυζαντινῆς Μουσικῆς «ΡΩΜΑΝΟΣ Ο ΜΕΛΩΔΟΣ».

Ἀμέσως μετὰ παρατέθηκε ἐπίσημο δεῖπνο πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλου καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Νεαπόλεως καὶ Σταυροπόλεως κ. Διονύσιο, στὸ ὁποῖο παρακάθισαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες τῆς εὐρυτέρας περιοχῆς τῆς Μακεδονίας, οἱ Δήμαρχοι Θεσσαλονίκης καὶ Νεαπόλεως, πολλοὶ Καθηγητὲς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ Ἐκπρόσωποι τῶν Πολιτικῶν καὶ Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν τῆς περιοχῆς. Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ δείπνου ὁ Προκαθήμενος τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας κ. Σάββας, ἀφοῦ εὐχαρίστησε γιὰ τὴν ἀδελφικὴ φιλοξενία, ἐξέφρασε τὰ θερμὰ του συγχαρητήρια γιὰ τὴν διοργάνωση τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συμποσίου γιὰ τὴν Εὐθανασία καὶ τόνισε ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ποτὲ δὲν πρόκειται νὰ συναίνεσει στὴν πρακτικὴ τῆς Εὐθανασίας, σεβόμενη τὴν ἀξία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, τῆς ὁποίας Ἄρχων καὶ Πηγὴ εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Σήμερα στὶς 10 τὸ πρωῖ οἱ Προκαθήμενοι τῆς Ἑλλαδικῆς καὶ Πολωνικῆς Ἐκκλησίας ἐπισκέφθηκαν τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα, ὁ ὁποῖος ἀπένειμε στὸν Μακαριώτατο Μητροπολίτη Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα τὸν Μεγαλόσταυρο τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Στὴν συνέχεια, οἱ δύο Προκαθήμενοι, μαζί μὲ τὶς Συνοδεῖες τους, ἐπισκέφθηκαν τὸν Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, Πολιοῦχου τῆς Θεσσαλονίκης, τοῦ ὁποῖου τὸ Ἱερὸ Λεῖψανο προσκύνησαν, καὶ τὴν κρύπτη, ὅπου φυλακίσθηκε καὶ μαρτύρησε ὁ Ἅγιος. Ἀκολούθως, ἐπισκέφθηκαν τὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἀγ. Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, Φωτιστῶν τῶν Σλάβων, τοὺς ὁποῖους ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας θεωρεῖ Προστάτες, δεδομένου ὅτι οἱ Ἕλληνες Μακεδόνες Ἅγιοι ἦσαν αὐτοὶ ποὺ ξεκίνησαν τὸ τεράστιο ἱεραποστολικὸ ἔργο τῆς διάδοσης τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως καὶ ζωῆς στοὺς Σλαβικοὺς λαούς. Τέλος, οἱ δύο Προκαθήμενοι ἐπισκέφθηκαν τὴν Ἀνωτέρα Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Θεσσαλονίκης, ὅπου ἐγίναν δεκτοὶ ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τῆς, Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερο π. Δημήτριο Βακάρο καὶ ἀντιπροσωπεῖα καθηγητῶν καὶ σπουδαστῶν. Ἐνημερώθηκαν γιὰ τὴ λειτουργία τῆς Σχολῆς καὶ ξεναγήθηκαν στοὺς χώρους τῆς.

Κατὰ τὴ διάρκεια ὄλων αὐτῶν τῶν ἐπισκέψεων οἱ δύο Προκαθήμενοι ἐγίναν ἀντικείμενο θερμῶν ἐκδηλώσεων ἀγάπης ἀπὸ τὸν Ἱερὸ Κλῆρο καὶ τὸν πιστὸ λαὸ τῆς Θεσσαλονίκης. Τὸ μεσημέρι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων, παρέθεσε ἐπίσημο γεῦμα πρὸς τιμὴν τους σὲ κεντρικὸ ξενοδοχεῖο τῆς πόλης, ἐνῶ τὸ ἀπόγευμα, πρὶν ἀπὸ τὴν ἀναχώρησή τους γιὰ τὴν Ἀθήνα, ἐγίναν δεκτοὶ ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριᾶς κ. Προκόπιο.

(18.5.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 28ης Μαΐου 2002

Συνήλθε σήμερα στὴν τακτικὴ κατὰ μῆνα Συνεδρία τῆς ἡ Διαρκῆς Ἱερᾶ Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου. Ἐκ τῆς Συνεδρίας ἀπουσίαζε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Δαμασκηνός.

Γενομένης προσευχής ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος, Αρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, εὐχήθηκε εἰς τοὺς Σεβασμιωτάτους Συνέδρους, ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα, νὰ ἔχουν τὴ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὴν δύναμη τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ στὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἐπιτελοῦν στὶς Ἱερές Μητροπόλεις τῶν καὶ σὲ ὅσα ἀποδοτικῶς προσφέρουν ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἀκολουθῶς, ἀνεγνώσθησαν καὶ ἐνεκρίθησαν οἱ πράξεις τῆς Συνδικῆς Ἐξουσιοδοτήσεως, ἀπὸ τὴν ἐπομένη τῆς τελευταίας Συνεδρίας τοῦ προηγουμένου μηνὸς Ἀπριλίου 2002 καὶ μέχρι τῆς χθὲς 27.5.2002.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος προέβη στὶς ἀκόλουθες ἀνακοινώσεις:

– Στὴν ἀσθένεια καὶ στὴν ἐν Ἀθήναις νοσηλεία τοῦ Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου, τὸν ὁποῖον ἐπεσκέφθη δύο φορές στὸ Νοσοκομεῖο «*Εὐαγγελισμός*», γιὰ νὰ εὐχηθεῖ ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς υἰγείας του, μετέφερε δὲ καὶ τὰς εὐχὰς ὅλων τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, γιὰ νὰ δυνηθεῖ μὲ τὴν δύναμη τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, νὰ ἐπανέλθει σύντομα στὰ ὑπεύθυνα ἐν Κύπρῳ καθήκοντά του.

– Στὴν ἐπίσκεψη ἀπὸ 18.4.2002 μέχρι 19.4.2002, τοῦ ἰδίου τοῦ Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου μετὰ τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων Σεβ. Θηβῶν κ. Ἱερωνύμου καὶ Μαντινείας κ. Ἀλεξάνδρου, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καλαβρυτίων κ. Ἀμβροσίου ὡς καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Σαλώνων κ. Θεολόγου, Αρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, στὴν πόλη τῶν Ἱεροσολύμων, γιὰ νὰ συναντηθεῖ μὲ τὸν Μακαριώτατο Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναῖο καὶ μὲ τοὺς Κληρικοὺς καὶ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς περιοχῆς ποὺ ἐδοκιμάζοντο σκληρὰ ἀπὸ τὰ γνωστὰ γεγονότα τῆς κρίσεως στὴ Μέση Ἀνατολή. Μὲ μῆνυμά του στὴν Ἁγία Πόλη, ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τὴν συμπάθεια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἰδίου προσωπικῶς πρὸς ὅλους ὅσους ὑφίσταντο τὶς σκληρὲς συνέπειες τοῦ αἱματηροῦ πολέμου. Παρὰ τὴν πρόθεσή του νὰ ἐπισκεφθεῖ τὸν κ. Yaser Arafat, αὐτὸ δὲν κατέστη δυνατὸ. Ὁ Μακαριώτατος εἶχε συνάντηση μὲ ἐκπροσώπους ὅλων τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν Δογμάτων, μετὰ τῶν ὁποίων προσυπέγραψε διακήρυξη ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ πολιορκημένου Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Γεν-

νήσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ στὴ Βηθλεέμ, ὑπὲρ τῆς καταπαύσεως τῶν ἐχθροπραξιῶν καὶ ὑπὲρ τῆς ἐνάρξεως διαλόγου μετὰ τῶν ἀντιτιθεμένων πλευρῶν γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῆς εἰρήνης. Συνεσκέφθη ὡσαύτως μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναίου γιὰ τὴν οικονομικὴ ἐνίσχυση τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων πρὸς κάλυψη τῶν πολλῶν ἀναγκῶν του. Τὸ ἔργο αὐτό, κατόπιν συνεννοήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, ἀνέλαβε ἡ ὀργάνωση μὴ Κυβερνητικοῦ Χαρακτήρα «*Ἀλληλεγγύη*», ἥδη δὲ κινεῖται ἡ διαδικασία γιὰ τὴν διάθεση ποσοῦ πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) δολλαρίων.

– Στὴν ἐπίσκεψη τοῦ δόκτορος Raiser, Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ δόκτορος Klemens, Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, μετὰ τῶν ὁποίων συνεζήτησε ἀντίστοιχα θέματα ἀρμοδιότητος αὐτῶν.

– Στὴν εἰσήγηση τῆς κ. Roho, ἐκπροσώπου τῆς Πορτογαλίας στὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο, ὅπου ἐνεκρίθη ψήφισμα γιὰ τὶς γυναῖκες καὶ τὸν φονταμενταλισμό. Ἐπειδὴ ἡ εἰσήγηση αὐτὴ ἀδικεῖ κατάφωρα τὸν Χριστιανισμό γενικὰ καὶ τὴν Ἐκκλησία μας εἰδικότερα, θὰ ὑπάρξει κατάθεση κειμένου γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαίας κρίσεως.

– Τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα μετὰ τῶν συνοδῶν του, ἀπὸ 13ης ἕως 20ῆς Μαΐου, ἡ ὁποία ἐστέφθη ἀπὸ πλήρη ἐπιτυχία καὶ συνετέλεσε στὴν οὐσφιγξὴ τῶν σχέσεων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Εἰς ἀνταπόδοση τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς, ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο καὶ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Θηβῶν κ. Ἱερώνυμο, Μαντινείας κ. Ἀλέξανδρο καὶ τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Σαλώνων κ. Θεολόγο, Αρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, θὰ ἐπισκεφθεῖ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας ἀπὸ 17 ἕως 22 Αὐγούστου ἐ.ἔ.

– Στὸ διήμερο Ἐπιστημονικὸ Συμπόσιο περὶ τοῦ σημερινικοῦ θέματος τῆς «*Εὐθανασίας*», ποὺ διωργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὴν Θεσσαλονίκη, ἀπὸ 17 ἕως 18 Μαΐου ἐ.ἔ. καὶ ἐσημείωσε ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία. Ἡ συμβολὴ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς, στὴν ἐπιτυχία τοῦ Συνεδρίου ὑπῆρξε

ἐγκάρδια καὶ ὑποδειγματική. Σχετικά εὐχαριστήρια ἐγγραφα ἀπεφασίσθη νὰ ἀποσταλοῦν στοὺς οἰκείους Ἱεράρχες.

— Στὸ Διεθνὲς Συνέδριο Συνταγματολόγων ποὺ ἐγίνε προδ ἑβδομάδος στὴν Ἀθήνα καὶ κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ ὁποίου ὑπῆρξαν καθοριστικές οἱ θετικές ἀπόψεις εἰδικῶν Συνέδρων γιὰ τὶς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας, ἰδιαίτερα στὴν Ἑλλάδα.

Ἀκολούθως, ἐγίνε συζήτηση καὶ ἐλήφθησαν ἀποφάσεις ἐπὶ ὑπηρεσιακῶν θεμάτων.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

Δήλωση τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σχετικά μὲ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος παρακολουθεῖ μὲ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ὀφειλόμενη εὐαισθησία τὸν σύγχρονο διάλογο γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης καὶ θεωρεῖ τὴ συμμετοχή της σ' αὐτὸν ὄχι μόνο ἐπιβεβλημένη, ἀλλὰ καὶ σημαντική τόσο σὲ ἐθνικὸ ὅσο καὶ σὲ διεθνὲς ἐπίπεδο, ἀφοῦ ἀφορᾷ στὸ μέλλον καὶ τῶν Ἑλλήνων, 97% τῶν ὁποίων ἔχοντας λάβει τὸ βάπτισμα ἀποτελοῦν μέλη τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος.

Στόχος τῆς πορείας πρὸς τὴν ἐνοποίηση τῆς Εὐρώπης πρέπει νὰ εἶναι σταθερὰ νὰ μὴ χάσει ὁ πολίτης τὴν πίστη καὶ τὸ σεβασμὸ του στὴ Ζωή, τὴν ὁποία μέσα στὸ χρόνο στηρίζουν ὅλα ὅσα δὲν ἀγοράζονται καὶ δὲν καταναλώνονται, γι' αὐτὸ καὶ μένουν ὡς αἰώνιες ἀξίες, ἀφθαρτες ἀκόμα καὶ μέσα στὴ δίνη τῆς παγκοσμιοποιημένης ἀγορᾶς, ἀκόμα καὶ τῆς ἀποκλειστικῆς ἀναζήτησης τοῦ κέρδους.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος σὲ ὅλη τὴ μακρὰ πορεία της, πιστὴ στὴν πνευματικὴ της παράδοση, ἀποδίδει ἐξαιρετικὴ τιμὴ στὴν ἱερότητα καὶ μοναδικότητα τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου ὡς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο. Γι' αὐτὸ καὶ συμμερίζεται τὴν ἀγωνία τῶν φτωχῶν, τῶν ἀνέργων, τῶν προσφύγων, τῶν ἀποκλεισμένων ἀτόμων, τῶν περιθωριοποιημένων καὶ τῶν καταπιεσμένων. Εἶναι ἀλληλέγγυα σὲ κάθε προσπάθεια νὰ ἀντιμετωπιστοῦν ριζικὰ τὰ κοινωνικὰ προβλήματα αὐτὰ καὶ εἶναι πάντα ἑτοιμὴ νὰ συμβάλει μὲ κάθε πρόσφορο σὲ αὐτὴ τρόπο, ὥστε νὰ ἐδραιωθεῖ ἡ ἐμπιστοσύνη, ἡ συνεργασία καὶ ἐπομένως ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ εἰρήνη μεταξὺ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν λαῶν.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποδίδει ἰδιαίτερη σημασία

στὸ θεσμὸ τῆς οἰκογένειας καὶ στὴ νεότητα, καὶ θεωρεῖ ἐξαιρετικῆς σημασίας τὴν ἐνίσχυση μὲ κάθε τρόπο τῶν μέσων κοινωνικῆς στήριξης καὶ ἐκπαίδευσης, ὡς ἐγγύηση γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς καὶ τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης μέσα στὰ πλαίσια τῆς διαχρονικῆς πνευματικῆς κληρονομιάς τῆς Εὐρώπης, ἡ ὁποία γιὰ τὴν πλειονότητα τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν ἀποτελεῖ σύνθεση τοῦ ἑλληνικοῦ, τοῦ ρωμαϊκοῦ καὶ τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος φρονεῖ ὅτι ὀλόκληρη ἡ Εὐρώπη, ὄχι μόνον δὲν μπορεῖ νὰ ἀγνοήσει τὴν μακραίωνη ἐπίδραση τοῦ Χριστιανισμοῦ σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῶν ἐπιτευγμάτων τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος καὶ τῶν διασωζομένων θαυμασιῶν ἔργων πολιτιστικῆς πανανθρώπινης κληρονομιάς ἀλλὰ καὶ νὰ ἀνανεώσει τὶς προϋποθέσεις γιὰ μιὰ πανευρωπαϊκὴ νέα ἀναγέννηση μέσα στὰ πλαίσια τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δημοκρατίας.

Ἀποδίδει ἰδιαίτερο σεβασμὸ στὸ μυστήριό τῆς ζωῆς, γι' αὐτὸ καὶ ἀντιμετωπίζει μὲ εὐλογία εὐαισθησία ὅλες τὶς θεσμικὲς ἐκφράσεις, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στὴ συνέχεια ἢ τὴν ποιότητα τῆς ζωῆς. Ὡς ἐκ τούτου, θεωρεῖ τὸ ρόλο τῆς Βιοθικῆς πολὺ σημαντικό ἀπέναντι στὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα μὲ σκοπὸ τὸν ἔλεγχο τῶν ἀκραίων ἐπιλογῶν τῆς βιοτεχνολογίας καὶ τῆς ἐπιστήμης γενικότερα, ὥστε ἡ ἀγωνία γιὰ τὰ ἐπιμέρους στοιχεῖα τῆς υγείας τοῦ ἀνθρώπου νὰ μὴν καταστρέψουν τὸ ὅλον τῆς ἱερότητας τοῦ προσώπου του καὶ τῆς ζωῆς, διαφυλασσομένου τοῦ ἀπορρήτου τῆς ἀτομικῆς ζωῆς ὡς ἀνεκτίμητου δώρου τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει ἤδη καταδικάσει ἐπισήμως (1872) καὶ καταδικάζει συνεχῶς κάθε ἀκραία ἐκφραση ἐθνικισμοῦ, ἐθνοφυλετισμοῦ, ρατσισμοῦ καὶ κάθε μορφὴ φονταμενταλισμοῦ καὶ ἀναζητεῖ τὴν ἐνότητα μέσα στὴν ἐθνικὴ ταυτότητα, παράλληλα μὲ τὴν ἐπίδειξη σεβασμοῦ πρὸς τὸν πλοῦτο τῆς πολιτισμικῆς πολυμορφίας τῶν λαῶν. Ἐτοι συμβάλλει θετικὰ στὴν ἐξάλειψη τοῦ φόβου ὅτι τὸ εὐρωπαϊκὸ γίνεσθαι ἀποτελεῖ ἀπειλὴ γιὰ τὴν ἱστορικὴ καὶ πολιτιστικὴ ταυτότητα τῶν λαῶν, ἀποφεύγοντας τὸν κίνδυνο κάθε νοσηρῆς ἐθνικιστικῆς ἐσωστρέφειας. Τὰ ἐσώτατα στοιχεῖα τῆς ταυτότητας τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης ἀποτελοῦν, ὡς ἀξίες, ἰσχυροὺς κρῖκους, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἀναδεικνύονται, γιὰ νὰ σχηματίζουν ὅλοι μαζί μιὰ ἀρραγὴ ἀλυσίδα καὶ νὰ ἐγγυῶνται τὴ συνοχὴ καὶ τὴν ἐνότητα τῆς Εὐρώπης.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, κατανοώντας τὶς σύγχρο-

νες αναζητήσεις για ένα κοινό «Ευρωπαϊκό Σύνταγμα», ως μία δημοκρατική διαδικασία για να αποτυπωθεί σε συγκεκριμένες διατάξεις Δικαίου ή διαχρονική συνείδηση και πνευματική κληρονομιά των ευρωπαϊκών λαών, καταθέτει τις επόμενες προτάσεις πάνω σε θεμελιώδεις αρχές, από τις οποίες θεωρεί ότι αυτό το Σύνταγμα είναι απαραίτητο να διέπεται:

α) Την πλήρη και ρητή κατοχύρωση της αρχής της θρησκευτικής ελευθερίας και των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την απαγόρευση του κακόπιστου προσηλυτισμού, όπως αυτά διακηρύχθηκαν στη Σύμβαση της Ρώμης και βεβαιώνονται με τις θεσμικές λειτουργίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

β) Το σεβασμό της κοινής συνειδήσεως των ευρωπαϊκών λαών για τις χριστιανικές ρίζες της διαχρονικής και συγχρονικής πνευματικής τους κληρονομιάς, χωρίς να θίγεται με τον τρόπο αυτό η αρχή της θρησκευτικής ελευθερίας για όλες τις θρησκείες ή Όμολογίες.

γ) Οι σχέσεις Έκκλησίας και Πολιτείας, οι οποίες έχουν ιστορικό διαχρονικό βάθος για κάθε συγκεκριμένο λαό, να αφεθούν στο έσωτερικό Έθνικό Δίκαιο κάθε Κράτους, μέσα στα πλαίσια της αρχής της θρησκευτικής ελευθερίας, όπως αυτό σαφώς προβλέπεται από τη Δήλωση υπ' αριθμ. 11 της Συνθήκης του Άμστερνταμ, ώστε να αποφευχθούν ανεπιθύμητες ή άλυσιτελείς εντάσεις σε ευαίσθητα ζητήματα θρησκευτικών παραδόσεων των λαών, τα οποία προσδιόρισαν ή προσδιορίζουν την εθνική τους ταυτότητα.

(30.5.2002)

(Ιερά Σύνοδος της Έκκλησίας της Ελλάδος)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ της 30ης Μαΐου 2002

Συνήλθε χθες στη δεύτερη τακτική κατά μήνα Συνεδρία της Ιεράς Συνόδου της Έκκλησίας της Ελλάδος υπό την Προεδρία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδούλου και συνέχισε την συζήτηση επί των θεμάτων της Ημερησίας Διατάξεως. Εκ της Συνεδρίας απουσίαζαν οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Μαρωνείας κ. Δαμασκηνός και Ίωαννίνων κ. Θεόκλητος.

Γενομένης προσευχής, ενεκρίθησαν τα Πρακτικά της προηγουμένης Συνεδρίας.

Αρχομένης της Συνεδρίας ο Μακαριώτατος Αρχιε-

πίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος, συνέχισε τις υπηρεσιακές ανακοινώσεις και προτάσεις προς την Ιερά Σύνοδο, ως ακολούθως:

— Η μικτή Επιτροπή από εκπροσώπους της Έκκλησίας και του Υπουργείου Παιδείας, η οποία συνεκροτήθη για την τελική έπεξεργασία και προώθηση του Νομοσχεδίου για την Εκκλησιαστική Εκπαίδευση, συνεδρίασε σε τρεις συνεδρίες και έτσι θα προχωρήσει το ζήτημα αυτό. Ο Υπουργός κ. Πέτρος Εύθυμιου ενδιαφέρεται για να ρυθμισθεί το θέμα, η δέ ρύθμιση των μελών της Επιτροπής είναι άμοιβαία εξαιρετη για την ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας.

— Έξ άφορμής Συνεδρίου της Φιλεκπαιδευτικής Έταιρείας για την διδασκαλία των Πατέρων της Έκκλησίας σε σχέση με τους Θεολογικούς Διαλόγους, ο Μακαριώτατος επρότεινε και η Ιερά Σύνοδος απεφάσισε, όπως προτείνει στο Υπουργείο Παιδείας την επαναφορά της διδασκαλίας των πατερικών κειμένων στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

— Η Έκκλησία εκφράζει την ικανοποίησή της για την επιτυχία του Συνεδρίου της Χριστιανικής Φοιτητικής Δράσεως την 9η τρ. μηνός Μαΐου, με θέμα «Έκκλησία και Νέοι». Επ' ευκαιρία διατυπώθησαν απόψεις για την Σύγκληση Πανελληνίου Συνεδρίου Νεότητας στην Αθήνα, για το οποίο υπάρχει σχετική πρόταση της Συνοδικής Επιτροπής Νεότητας.

— Η Διарκής Ιερά Σύνοδος ενέκρινε πρόταση του Μακαριωτάτου Προέδρου για την έκδοση Τόμου, που θα περιλαμβάνει τις προσφορές της Έκκλησίας σε γη ή σε ακίνητα για την ενίσχυση κοινωφελών σκοπών.

— Απεφασίσθη η τροποποίηση του Κανονισμού 55/1974 «Περί της Εκτελέσεως των Εκκλησιαστικών Έργων», για να προσαρμοσθεί προς ανάλογα σύγχρονα νομοθετήματα της Πολιτείας, όπως ο Νόμος 394/1996.

Γενομένης συζητήσεως για την δημοσιευθείσα πληροφορία, ότι οι αρμόδιοι παράγοντες της Ευρωπαϊκής Ένώσεως προωθούν απόφαση επαναφοράς των δακτυλικών αποτυπωμάτων των Ευρωπαίων Πολιτών στις Ταυτότητες και στα Διαβατήρια, διατυπώθηκε συνοδικώς η ακόλουθη άποψη:

Αφού με έντολή της Ευρωπαϊκής Ένώσεως επανήλθε στις Ταυτότητες η Υπηκοότητα των Πολιτών, και ήδη αναμένεται η επαναφορά των δακτυλικών αποτυπωμάτων, δέν μένει παρά να επανέλθω και η αναγραφή του Θρησκεύματος, για να λήξει αυτό το θέμα. Εκφράζεται

δὲ ἡ εὐχή, ὅπως ἀναληφθῆ μία τέτοια πρωτοβουλία ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους παράγοντες τοῦ τόπου μας, ὥστε νὰ ἐπανεέλθει ἡ ἀναγραφή τοῦ Θρησκευματος, ἔστω καὶ προαιρετικά, καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ ὠφέλεια θὰ εἶναι πολλὰ πλὴν χρήσιμη.

Ὡσαύτως, ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, βάσει σχετικῆς προτάσεως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Μοναχικοῦ Βίου καὶ μετὰ ἀπὸ συζήτηση ἀπεφάσισε ὁμοφώνως, ἐπὶ ζητήματος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Ἐφραίμ Μάρκρης, ὅπως συστήσει στὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἀττικῆς κ. Παντελεήμονα νὰ προβεῖ στὴν χειροθεσία τῶν προτεινομένων ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου Μοναζουσῶν ἀδελφῶν, ἐὰν δὲ ἔχει λόγους νὰ μὴν προβεῖ ὁ ἴδιος στὴν χειροθεσία, νὰ παρακαλέσει ἕναν ἐκ τῶν Ἁγίων ἀδελφῶν Ἱεραρχῶν, νὰ προβεῖ στὴν χειροθεσία ἐξ ὀνόματός του. Σὲ ἀντίθετη περίπτωση, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπεφάσισε, ὅπως ρυθμίσει ἡ ἴδια τὸ θέμα τῆς χειροθεσίας αὐτῆς.

Τέλος, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνεζήτησε καὶ ἀπεφάσισε ἐπὶ ὑπηρεσιακῶν θεμάτων.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ τῆς 30ῆς Μαΐου 2002

Συνῆλθε σήμερα στὴν τρίτη τακτικὴ κατὰ μῆνα Συνεδρία τῆς ἡ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ συνέχισε τὴν συζήτηση ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως. Ἐκ τῆς Συνεδρίας ἀπουσίαζαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Μαρωνείας κ. Δαμασκηνὸς καὶ Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος.

Γενομένης προσευχῆς, ἐνεκρίθησαν τὰ Πρακτικά τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.

Ἀρχομένης τῆς Συνεδρίας ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, εἰσηγήθη τὸ θέμα τῆς ἐγκρίσεως ἑνὸς Κειμένου-Δηλώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σχετικὰ μὲ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης. Οἱ Συνοδικοὶ Ἱεράρχαι διετύπωσαν τὶς ἀπόψεις τους γιὰ τὸ κείμενο αὐτὸ καὶ ἡ ἐπεξεργασία τῶν προταθέντων δύο σχεδίων κατέληξε στὸ συμπέρασμα τοῦ συγκερασμοῦ αὐτῶν εἰς ἕνα νέο σχέδιο, τὸ ὁποῖο καὶ τελικὰ ἐνεκρίθη. Τὸ κείμενο αὐτὸ, μὲ ὀκτὼ θέσεις, ἀπευθύνεται πρὸς τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο καὶ

εἰδικώτερα στὸ ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ πρώην Προέδρου τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας κ. Ζισκάρ ντ' Ἐσταίν τελοῦν εἰδικὸ ὄργανο τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἔργο τὴν σύνταξη τοῦ «*Εὐρωπαϊκοῦ Συντάγματος*» ποῦ θὰ ἰσχύει γιὰ τοὺς Πολίτες ὅλων τῶν Κρατῶν-Μελῶν τῆς Ε.Ε. Ταυτόχρονα τὸ κείμενο αὐτὸ, ποῦ ἤδη διενεμήθη στοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Τύπου, θὰ ἀποσταλεῖ σὲ πλῆθος ἀποδεκτῶν.

Στὴ Διαρκὴ Ἱερὰ Σύνοδο διευκρινίσθηκε ὅτι σήμερα στὴν Εὐρώπη γίνονται πλῆθος ὁμιλιῶν, συνεντεύξεων, δημοσιεύσεων καὶ ἐντόνων διαλόγων γιὰ τὸ τί τελικὰ θὰ περιλαμβάνει αὐτὸ τὸ «*Σύνταγμα*» καὶ ποιῆς συνέπειες θὰ ἔχει στὴ ζωὴ τῶν Πολιτῶν καὶ τῶν Κρατῶν. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὸ κείμενο αὐτὸ καὶ μὲ πολλὰς ἄλλες ἐνέργειές της, θὰ ἐνημερώσει τὸν Ἑλληνικὸ Λαὸ γιὰ τὶς νέες αὐτὲς ἐξελίξεις τῶν εὐρωπαϊκῶν θεμάτων. Γιὰ μιὰ καλύτερη ἐνημέρωση τῆς ἰδίας τῆς Δ.Ι.Σ., ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος συνηργάσθη μετὰ τοῦ ἀναπληρωτοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Τ. Γιαννίτση καὶ ἀντήλλαξαν, ἐπὶ ὅλων αὐτῶν τῶν σχετικῶν θεμάτων, τὶς ἀπόψεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ὥστε ἡ φωνὴ τῆς Πατρίδος μας κατὰ τρόπον ἐποικοδομητικὸ καὶ οὐσιαστικὸ νὰ φθάσει στὰ ἀρμόδια Εὐρωπαϊκὰ Ὄργανα, ὡς ἔκφραση τῶν προβληματισμῶν καὶ τῶν προτάσεων τοῦ Λαοῦ μας. Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος ἐτοιμάζει εἰδικὸ φάκελλο γιὰ νὰ ἐνημερώσει ἕναν ἕκαστο τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, σχετικὰ μὲ τὶς δραστηριότητες ποῦ πρέπει νὰ ἀναληφθοῦν ἀπὸ τὶς Ἱερὰς Μητροπόλεις, γιὰ νὰ ἐνημερωθεῖ καὶ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῶν σημαντικῶν αὐτῶν ζητημάτων.

Τὴν 5ῃ Ἰουνίου, στὸν Ἱερό Ναὸ τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους Πολυγώνου, διοργανώνεται ἐκδήλωση ὡς συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας, στὸν ἑορτασμὸ τῆς Παγκοσμίου Ἡμέρας Σεβασμοῦ τοῦ Περιβάλλοντος. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος θὰ προστεῖ τοῦ Ἑσπερινοῦ, καὶ κατόπιν, θὰ παρακολουθήσει τὶς ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις στὸν περίβολο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Στὴν συνέχεια, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Παραμυθίας κ. Τίτος ἀνέγνωσε εἰσήγησή του γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τῶν πνευματικῶν δυνάμεων καὶ τὴν ὑπαγωγή τῶν Χριστιανικῶν Ἀδελφοτήτων ὑπὸ τὴν σκέπη τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Εἶναι μιὰ προσπάθεια, ἡ ὁποία ἤρχισε ἀπὸ τινος χρόνου καὶ συνεχίζεται.

Ἀκολουθῶς ἀνεγνώσθη καταγγελία τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Βασιλείου Γιαννοπούλου

κατὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καλαβρύτων κ. Ἀμβροσίου, σχετική μὲ τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ Ἡγουμένου καὶ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Σπηλαίου Καλαβρύτων καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀνάληψη τῆς διαχειρίσεως καὶ διοικήσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπεφάσισε ὁμοφώνως νὰ ὑποδείξει στὸν Σεβασμιώτατο Καλαβρύτων κ. Ἀμβρόσιο, ὅπως τηρήσει ἐν προκειμένῳ τὰ ὑπὸ τῶν Νόμων καὶ τῶν Κανόνων ὀριζόμενα σχετικά μὲ τὴν διοίκηση τῶν Μονῶν, ἀποστέλλουσα καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ σχετική νομικὴ γνωμοδότηση.

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνέκρινε τὸν ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, κατόπιν προτάσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου, ἀποφασισθέντα διορισμὸ ὡς Διευθυντοῦ Ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ αὐτοῦ Ὄργανισμοῦ τοῦ Πανοσιολογιστάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Διονυσίου Μάνταλου, Πρωτοσυγκέλλου μέχρι τοῦδε τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος.

Ἀκολουθῶς, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνεζήτησε καὶ ἀπεφάσισεν ἐπὶ ὑπηρεσιακῶν θεμάτων.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ τῆς 31ης Μαΐου 2002

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συμμετέχοντας στὴν «Παγκοσμίαν Ἡμέραν τοῦ Περιβάλλοντος» (5 Ἰουνίου) προγραμματίισε μία σειρά ἐκδηλώσεων ἐπιθυμώντας νὰ καταθέσει τὴ δική της μαρτυρία καὶ πίστη γιὰ τὴν θεία προσέλευση τοῦ κτιστοῦ κόσμου καὶ γιὰ νὰ διακηρύξει τὴν εὐθύνη τῶν πιστῶν μελῶν της, καθὼς καὶ ὄλων τῶν κατοίκων τοῦ πλανήτη, ὡς πρὸς τὴ θετικὴ συμβολὴ τους στὴν προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ τὴ σὺφφρονα διαχείριση τῶν φυσικῶν πόρων καὶ πηγῶν ἐνεργείας, μέσῳ τῶν ὁποίων ἐκδηλώνεται ἡ ἀγαθὴ Πρόνοια τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ συνέχιση τῆς ζωῆς τῶν κτισμάτων του καὶ γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τοῦ τελικοῦ σκοποῦ τους, τῆς αἰωνίας κοινῆς τους μὲ τὸν Τριαδικὸ Θεό.

Ἡ κύρια ἐορταστικὴ ἐκδήλωση θὰ πραγματοποιηθεῖ στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Χαραλάμπους (Πεδίον Ἄρεως) τὴν Τετάρτη 5 Ἰουνίου ἐ.ἔ., καὶ ὥρα 18.30 καὶ περιλαμβάνει Ἐσπερινό, στὸν ὁποῖο θὰ χοροστατήσῃ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

κ. Χριστόδουλος, «Ἱκετήριον Κανόνα» γιὰ τὴν προστασία τοῦ Περιβάλλοντος, τὸν ὁποῖο συνέταξε ὁ μακαριστὸς Ὑμνογράφος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης καὶ τὸν ὁποῖο θὰ ἀποδώσει ἡ Χορωδία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Πολυδρόσου, Ἐκθεση πινάκων καὶ φωτογραφιῶν μὲ θέμα «Ἐκκλησία καὶ Περιβάλλον» στὸν περίβολο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, Δημοτικὰ Τραγούδια, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὴν ὠραιότητα τῆς ἐλληνικῆς ὑπαίθρου ἀπὸ τὴν ἴδια χορωδία, χαριετισμὸ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ διανομὴ σχετικοῦ φυλλαδίου.

Παραλλήλως θὰ λάβουν χώρα καὶ ἄλλες ἐκδηλώσεις, ὅπως συζητήσεις ἐιδικῶν ἐπιστημόνων καὶ Θεολόγων γιὰ τὸ θέμα τοῦ Περιβάλλοντος ἀπὸ τὸν Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Ἐκκλησίας, δημοσιεύσεις ἄρθρων καθηγητῶν καὶ μελῶν τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Οἰκολογίας στὶς καθημερινὲς ἐφημερίδες κ.ἄ.

Στὸν Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Ἐκκλησίας θὰ πραγματοποιηθοῦν δύο ἐιδικὲς ἐκπομπές. Στὴν πρώτη, ποὺ θὰ μεταδοθεῖ τὴν Τρίτη 4 Ἰουνίου ἐ.ἔ., 12.00 ἕως 13.00, συντονιστὴς θὰ εἶναι ὁ κ. Ἰωάννης Μ. Χατζηφώτης καὶ θὰ λάβουν μέρος ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ἀχελώου κ. Εὐθύμιος καὶ ὁ Ἐλλογιμώτατος καθηγητὴς κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου. Στὴν δεύτερη, ποὺ θὰ μεταδοθεῖ τὴν Πέμπτη 6 Ἰουνίου ἐ.ἔ., 10.00 ἕως 11.00, συντονιστὴς θὰ εἶναι ὁ κ. Δημήτριος Κοσμοπούλος καὶ θὰ λάβουν μέρος οἱ Ἐλλογιμώτατοι Καθηγητὲς κ. Χρῆστος Ζιφερός, κ. Θεόδωρος Παναγόπουλος καὶ κ. Παναγιώτης Καρύδης.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ τῆς 31ης Μαΐου 2002

Στὸ πλαίσιο τῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν προετοιμασία καὶ τὴν ἐπιτυχία τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τοῦ 2004 ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διοργανώνει τὴν Τετάρτη 5 Ἰουνίου ἐ.ἔ., καὶ ὥρα 21.00 στὸ Μέγαρο Μουσικῆς Ἀθηνῶν μεγάλη μουσικὴ ἐκδήλωση, μὲ σκοπὸ νὰ ἐνισχυθεῖ ἡ προσπάθεια προσέλευσης ἐθελοντῶν γιὰ τὴν Ὀλυμπιάδα.

Στὴν ἐκδήλωση αὐτὴ θὰ παρουσιασθεῖ τὸ ἔργο τοῦ συνθέτη κ. Γεωργίου Βούκανου «Ἀρετῶν Ἀνωτέρα» σὲ ποίηση Δημητρίου Ρουμπάνη, τὸ ὁποῖο θὰ ἀποδώσουν:

ή Ἐθνική Συμφωνική Ὀρχήστρα καὶ ἡ χορωδία τῆς ΕΡΤ, ἡ χορωδία «Ἀρμονικὲς Φωνές» τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ παιδικὴ χορωδία τῆς Ἑλληνογαλλικῆς Σχολῆς «Ἅγιος Ἰωσήφ». Τὴ διεύθυνση τῶν Μουσικῶν Συνόλων ἔχει ὁ κ. Γεώργιος Ἀραβίδης, τῶν χορωδιῶν ὁ κ. Ἀντώνης Κοντογεωργίου. Σολίστ: κ. Ἐλένη Σταμίδου, κ. Μαρίτα Παπαρίζου, κ. Κωνσταντῖνος Τζέμος, κ. Γιώργος Ματθαϊακάκης, κ. Γιώργος Βούκανος. Ψάλτης: κ. Ἀνδρέας Ἰωακείμ, Ἰσοκράτης: κ. Γιάννης Τσουνής, Παιδικὴ Φωνή: δις. Ἀλεξάνδρα Ἀθανασοπούλου, Ἀφηγητής: κ. Νίκος Βλαχάκης, Σολίστ πιάνου: κ. Διαμαντῆς Καλαφατιάδης.

Τὴν Τρίτη 4 Ἰουνίου ἐ.ἔ., καὶ ὥρα 12.00 στὴν Αἴθουσα Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θὰ δοθεῖ Συνέντευξη Τύπου σχετικὰ μὲ τὴν ἐκδήλωση αὐτή.

Τὴν Ὀργάνωση τῆς Συναυλίας τῆς 5ης Ἰουνίου ἔχουν ἀναλάβει οἱ Συνοδικὲς Ἐπιτροπὲς Καλλιτεχνικῶν Ἐκδηλώσεων καὶ Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μὲ τὴ συμπάρσταση τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴ στήριξη τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων Ἀθήνα 2004.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 31ης Μαΐου 2002

Σχετικῶς πρὸς τὸ θέμα τὸ ὁποῖο προέκυψε ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου εἰς τὸν Βόλον προκειμένου νὰ ἀναγορευθῇ Ἐπίτιμος Διδάκτωρ τεσσάρων Τμημάτων τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ὡς καὶ πρὸς τὸν σχετικὸν θόρυβον ὁ ὁποῖος ἐδημιουργήθη, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ παρρησίας δηλώνει τὰ κάτωθι, οὕτως ὥστε νὰ ἐνημερωθῇ ἐπισήμως καὶ ὑπευθύνως τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα καὶ νὰ γνωρίσουν οἱ κοπτόμενοι περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, ποία εἶναι ἡ ἐπ' αὐτῆς στερεὰ ἀποψις τῆς Ἐκκλησίας.

1. Προκειμένης ἐπισκέψεως Προκαθημένου εἰς ἐτέραν ἀδελφὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν ἀπαιτεῖται κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν δεοντολογίαν προηγουμένη ἐγκαιρὸς συνεννόησις μὲ αὐτήν.

2. Ἡ τάξις αὐτὴ δὲν ἐτηρήθη, ἐκ μέρους τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κ. Π. Λαζαρίδη καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ἰγνατίου, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πρόσκλησιν τὴν ὁποίαν

ἀπηύθυναν πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, γεγονὸς τὸ ὁποῖο προεκάλεσε τὴν δικαιολογημένην ἀντίδρασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ὁποία ἐκλήθη νὰ ἐπευλογῆσῃ, ἐκ τῶν ὑστέρων, τὰ τετελεσμένα. Ἡ ἀντίδρασις αὐτὴ ἐξεφράσθη πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Δημητριάδος δι' ἀποστολῆς πρὸς αὐτὸν ἐγγράφου διαμαρτυρίας.

3. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνατίος ἀντιληφθεὶς, μετὰ τὸ ἐγγραφον τῆς Δ.Ι.Σ., τὸ λάθος τοῦ ἔσπευσε νὰ ὑποβάλλῃ ἐγγραφον πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον διὰ τοῦ ὁποίου παραδέχεται αὐτὸ, ἀποδίδει τοῦτο εἰς ἔλλειψιν σχετικῆς πείρας περὶ τὰ θέματα αὐτὰ καὶ ζητεῖ τὴν συγγνώμην καὶ τὴν κατανόησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

4. Ἐν τῷ μεταξύ χθές, περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἐλήφθη ἡ ἀπὸ 22.5.2002 συστημένη ἐπιστολὴ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, μὲ τὴν ὁποίαν ἐξαιτεῖται τὴν ἄδειαν καὶ συγκατάθεσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῆς κατὰ τὰ ἄνω ἐπισκέψεώς Του.

5. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, κατὰ τὴν σημερινὴν Τῆς Συνεδριᾶν, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ὅλα τὰ ἀνωτέρω παλαιὰ καὶ νέα στοιχεῖα καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ Τῆς ὅπως ἐπικρατῆ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εἰρήνην καὶ εὐταξία, τῶν ὁποίων εἶναι αὐτονοήτως φύλαξ καὶ προνοητής, ἀπεφάσισε, μετὰ ἀπὸ εἰσήγησιν τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου Τῆς, ὁμοφώνως υἱοθετηθεῖσαν, νὰ ἐγκρίνῃ τὴν πραγματοποιήσιν τῆς ὡς εἴρηται ἐπισκέψεως τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου εἰς Βόλον ἀπὸ 26ης ἕως 28ης Ἰουνίου ἐ.ἔ.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 3ης Ἰουνίου 2002

Συνῆλθε ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, ἀπὸ 28ης ἕως 31ης Μαΐου ἐ.ἔ., στὴν τακτικὴ κατὰ μῆνα Συνεδρία τῆς ἡ Διαρκῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴς Συνεδριάσεις:

Α. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἐνημέρωσε τὰ μέλη τῆς Δ.Ι.Σ.:

— Γιὰ τὴν ἀσθένεια τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκό-

που Κύπρου κ. Χρυσοστόμου, ὁ ὁποῖος νοσηλεύεται στὸ Θεραπευτήριο «Εὐαγγελισμὸς» στὴν Ἀθήνα καὶ γιὰ τίς ἐπισκέψεις ποὺ ἔκανε σ' αὐτὸν ὁ ἴδιος ὁ Μακαριώτατος προκειμένου νὰ εὐχηθεῖ γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς υγείας του μεταφέροντας καὶ τίς εὐχὲς ὄλων τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων.

— Γιὰ τὴν ἑκτακτὴ ἐπίσκεψή του ἀπὸ 18.4.2002 ἕως 19.4.2002, μετὰ τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων Σεβ. Θηβῶν κ. Ἰερωνύμου καὶ Μαντινείας κ. Ἀλεξάνδρου, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καλαβρύτων κ. Ἀμβροσίου, Προέδρου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων, τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Σαλῶνων κ. Θεολόγου, Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἄλλων Ὑπηρεσιακῶν Παραγόντων, στὴν πόλη τῶν Ἱεροσολύμων, προκειμένου νὰ ἐκφρασθεῖ ἡ συμπάρασταση τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Μακαριώτατο Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναῖο, τοὺς Κληρικούς τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος καὶ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς περιοχῆς ποὺ ἐδοκιμάζοντο σκληρὰ ἀπὸ τὰ γνωστὰ γεγονότα τῆς κρίσης στὴ Μέση Ἀνατολή. Ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε στὸ μήνυμά του, μὲ τὸ ὁποῖο ἐξέφρασε τὴν συμπάθεια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἰδίου προσωπικά πρὸς ὅλους ὅσοι ὑφίσταντο τίς σκληρὲς συνέπειες τοῦ αἱματηροῦ πολέμου, στὴν πρόθεσή του νὰ ἐπισκεφθεῖ τὸν κ. Yasser Arafat, πράγμα ποὺ δὲν κατέστη δυνατόν λόγῳ ἀντικειμενικῶν δυσκολιῶν, στὴ συνάντησή ποὺ εἶχε μὲ ἐκπροσώπους ὄλων τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν Δογμάτων, μετὰ τῶν ὁποίων προσυπέγραψε διακήρυξη ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ πολιορκημένου Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ στὴ Βηθλεέμ, ὑπὲρ τῆς καταπαύσεως τῶν ἐχθροπραξιῶν καὶ ὑπὲρ τῆς ἐνάργεως διαλόγου μετὰ τῶν ἀντιπθεμένων πλευρῶν γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῆς εἰρήνης. Ἀναφέρθηκε ἐπίσης στὴν σύσκεψη ποὺ ἔγινε προκειμένου νὰ ἐνισχυθεῖ οικονομικὰ τὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων γιὰ τὴν κάλυψη τῶν πολλῶν ἀναγκῶν του. Τὸ ἔργο αὐτό, κατόπιν συνεννοήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, ἀνέλαβε ἡ ὀργάνωση μὴ Κυβερνητικοῦ Χαρακτῆρα «Ἀλληλεγγύη», καὶ ἤδη κινεῖται ἡ διαδικασία γιὰ τὴν διάθεση ποσοῦ πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) δολλαρίων.

— Γιὰ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ δόκτορος Raiser, Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ δόκτορος Klemens, Γενικοῦ Γραμματέως

τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, μετὰ τῶν ὁποίων συνεζήτησε ἀντίστοιχα θέματα ἀρμοδιότητός των.

— Γιὰ τὴν μειωτικὴ καὶ ἀπαξιωτικὴ γιὰ τὸν Χριστιανισμό καὶ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἰδικώτερα, ὡς πρὸς τὴ θέση τῆς γυναίκας μέσα στὴν κοινωνία, εἰσήγηση τῆς κ. RoHo, ἐκπροσώπου τῆς Πορτογαλίας στὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο, ὅπου ἐνεκρίθη ψήφισμα γιὰ τίς γυναῖκες καὶ τὸν φονταμενταλισμό.

— Γιὰ τὴν ἐπίσημη ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα μετὰ τῶν Συνοδῶν του, ἀπὸ 13ης ἕως 20ῆς Μαΐου, ἡ ὁποία ἐστέφθη ἀπὸ πλήρη ἐπιτυχία καὶ συνετέλεσε στὴν οὐσφιγξὴ τῶν σχέσεων τῶν δύο ἐκκλησιῶν.

— Γιὰ τὸ διήμερο Ἐπιστημονικὸ Συμπόσιο περὶ τοῦ σημαντικοῦ θέματος τῆς «εὐθανασίας», ποὺ διοργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὴν Θεσσαλονίκη, ἀπὸ 17 ἕως 18 Μαΐου ἐ.ἔ. καὶ τὸ ὁποῖο ἐσημείωσε ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία.

— Γιὰ τὸ Διεθνὲς Συνέδριο Συνταγματολόγων ποὺ ἔγινε πρὸ δύο ἐβδομάδων στὴν Ἀθήνα, γιὰ τὴν παρουσία καὶ ὁμιλία του σ' αὐτό, καὶ γιὰ τὴν κατὰ τὴν διάρκειά του ἐκ μέρους τῶν ὁμιλητῶν, καὶ μάλιστα διακεκρμένων ξένων συνταγματολόγων, ὑποστήριξη ἀπόψεων ὑπὲρ τῶν θέσεων τῆς Ἐκκλησίας μας ἀναφορικῶς πρὸς τίς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

— Γιὰ τὴν Γ' Συνεδρία τῆς μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἔργο τὴν τελικὴ ἐπεξεργασία καὶ προώθηση τοῦ Νομοσχεδίου γιὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευση.

— Γιὰ τὸ Συνέδριο τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας μὲ θέμα «Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ Θεολογικοὶ διάλογοι», ὅπου ὁ Μακαριώτατος πρότεινε τὴν ἐπαναφορὰ τῆς διδασκαλίας τῶν πατερικῶν κειμένων στὴν Δευτεροβάθμια Ἐκπαίδευση.

— Γιὰ τὸ Γ' Συνέδριο Ἐκκλησιαστικῆς Δικονομίας, τὸ ὁποῖο διοργανώθηκε ἀπὸ κοινῶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν Σχολὴ Δημόσιας Διοικήσεως.

— Γιὰ τὸ Συνέδριο τῆς Χριστιανικῆς Φοιτητικῆς Ἐνώσεως ποὺ πραγματοποιήθηκε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία στίς 11 καὶ 12 Μαΐου ἐ.ἔ. καὶ εἶχε ὡς θέμα «*Νέοι καὶ Ἐκκλησία: Ὑπάρχει σημεῖο ἐπαφῆς;*».

Β. Κατὰ τὴν διάρκειά τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡ Δ.Ι.Σ. ἀποφάσισε:

— Νὰ κατατεθεῖ κείμενον προσφυγῆς τῆς Ἐκκλησίας

της Ελλάδος πρὸς τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο ἐξ ἀφορμῆς τῆς γενομένης εισηγήσεως τῆς κ. Ροθο γιὰ τὶς γυναῖκες καὶ τὸν φονταμενταλισμὸ, τὸ ὁποῖο θὰ ἀποκαθιστᾷ τὴν ἀλήθεια σχετικὰ μὲ τὴν διδασκαλία καὶ τὴν διαχρονικὴ θέσι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας γιὰ τὴν θέσι τῆς γυναίκας μέσα στὴν Κοινωνία, τὸν ρατσισμό, τὸν θρησκευτικὸ φανατισμὸ, τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα.

— Νὰ πραγματοποιηθεῖ ἀπὸ 17ης ἕως 22ας Αὐγούστου ἐ.ἔ. ἡ Ἐπίσημη Εἰρηνικὴ Ἐπίσκεψη στὴν Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, ὁ ὁποῖος θὰ συνοδεύεται ἀπὸ τοὺς Σεβασμιωτάτους Συνοδικούς Μητροπολίτες: Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμο καὶ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρο, τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Σαλώνων κ. Θεολόγο, Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἄλλους Ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες, σὲ ἀνταπόδοση τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα στὴν Ἀγιωτάτου Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

— Νὰ προταθεῖ στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἡ ἐπαναφορὰ τῆς διδασκαλίας τῶν πατερικῶν κειμένων στὴν Δευτεροβάθμια Ἐκπαίδευση.

— Νὰ ἀποσταλεῖ Δήλωση μὲ τὶς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο καὶ εἰδικώτερα στὸ ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ πρώην Προέδρου τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας κ. Ζισκάρ ντ' Ἐσταὶν τελοῦν εἰδικὸ ὄργανο τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἔργο τὴν σύνταξη τοῦ «*Εὐρωπαϊκοῦ Συντάγματος*» ποῦ θὰ ἰσχύει γιὰ τοὺς Πολίτες ὄλων τῶν Κρατῶν-Μελῶν τῆς Ε.Ε.

— Νὰ ἀποσταλεῖ εἰδικὸς ἐνημερωτικὸς φάκελλος πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες, προκειμένου νὰ λάβει γνῶση καὶ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸ θέμα τοῦ «*Εὐρωπαϊκοῦ Συντάγματος*».

— Νὰ μελετηθεῖ σὲ βάθος ἀπὸ τὴν Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Νεότητος ἡ ὑπάρχουσα πρότασις τῆς γιὰ σύγκληση Πανελληνίου Συνεδρίου Νεότητος στὴν Ἀθήνα.

— Νὰ συμμετάσχει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὸν ἑορτασμὸ τῆς Παγκόσμιας Ἡμέρας Σεβασμοῦ τοῦ Περιβάλλοντος μὲ τὴν τέλεση Ἑσπερινοῦ τὴν 5ῃ Ἰουνίου, στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Χαράλαμπος Πολυγώνου, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ μὲ ἄλλες ἑορταστικὲς ἐκδηλώσεις στὸν περίβολο τοῦ ἰδίου Ἱεροῦ Ναοῦ.

— Νὰ διοριθεῖ στὴν θέσι τοῦ Διευθυντοῦ Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Διονύσιος Μάνταλος, ὡς τώρα Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος.

— Νὰ δοθεῖ τὸ ἐπίδομα τρίτου τέκνου σὲ χριστιανικὲς οἰκογένειες νέων δικαιοῦχων τῆς Θράκης, γιὰ τὸ δῖμνο Μαρτίου-Ἀπριλίου καὶ Μαΐου-Ἰουνίου ἐ.ἔ.

Γ. Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν Συνεδριῶν τῆς ἡ Δ.Ι.Σ.:

— Ἄκουσε τὴν εἰσήγησι τῆς Σεβ. Μητροπολίτη Παράμυθιας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου κ. Τίτου, σχετικὰ μὲ τὴν συνέχιση τῆς προσπάθειας γιὰ τὴν περαιτέρω ἀξιοποίηση τῶν ὑπαρχουσῶν πνευματικῶν δυνάμεων. Στὴ συνέχεια ἐλήφθη ἀπόφασις νὰ ἐρθεῖ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος σὲ ἐπικοινωνία μὲ τὶς δύο Ἀδελφότητες «ΖΩΗ» καὶ «ΣΩΤΗΡ», μὲ σκοπὸ τὴν ἐξεύρεση τρόπου γιὰ τὴν τελικὴ διευθέτησι τοῦ θέματος αὐτοῦ.

— Συζήτησε τὸ θέμα τὸ ὁποῖο προέκυψε ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἐπίσκεψι τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου στὸ Βόλο προκειμένου νὰ ἀναγορευθεῖ Ἐπίτιμος Διδάκτωρ τεσσάρων Τμημάτων τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, χωρὶς τὴν ἀναγκαῖα ἐνημέρωσι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὡς καὶ μὲ τὸν θόρυβο ὁ ὁποῖος δημιουργήθηκε σχετικὰ. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δήλωσε τὰ ἐξῆς, ὡστε νὰ ἐνημερωθεῖ ἐπίσημα καὶ ὑπεύθυνα τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα γιὰ τὸ συγκεκριμένο θέμα καὶ γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ τάξι ἡ ὁποία πρέπει νὰ τηρεῖται στὶς περιπτώσεις αὐτές:

1. Προκειμένης ἐπισκέψεως Προκαθημένου σὲ ἄλλη ἀδελφῆ Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία ἀπαιτεῖται κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ δεοντολογία προηγουμένως νὰ γίνῃ συνεννόησι μὲ αὐτήν.

2. Ἡ τάξι αὐτὴ δὲν τηρήθηκε, ἐκ μέρους τοῦ Πρωτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κ. Π. Λαζαρίδη καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ἰγνατίου, καθ' ὅσον ἀφορᾷ στὴν πρόσκλησι ποῦ ἀπευθύνθηκε πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη, καὶ τὶς πρὸς αὐτὸν ἐπισκέψεις τῶν ὡς ἄνω δύο παραγόντων, κατὰ τὶς ὁποῖες ὀρίσθηκαν οἱ ἡμερομηνίες τῆς ἐπίσκεψης αὐτῆς, γεγονότα ποῦ προκάλεσαν τὴν δικαιολογημένη ἀντίδρασι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ὁποία κλήθηκε νὰ ἐπευλογῆσει, ἐκ τῶν ὑστέρων, τὰ τετελεσμένα. Ἡ ἀντίδρασι αὐτὴ ἐκφράσθηκε πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιο μὲ τὴν ἀποστολὴ πρὸς αὐτὸν ἐγγράφου διαμαρτυρίας.

3. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνατίος ἀντιληφθεὶς, μετὰ τὸ ἔγγραφο τῆς Δ.Ι.Σ., τὸ λάθος του, ἔσπευσε νὰ ὑποβάλει ἔγγραφο πρὸς τὴν Ἱερά Σύνοδο μὲ τὸ ὁποῖο ἀποδίδει τὴν παράλειψη σὲ ἄλλειψη σχετικῆς πείρας γιὰ τὰ θέματα αὐτὰ καὶ ζητεῖ τὴν συγγνώμη καὶ τὴν κατανόηση τῆς Ἱερᾶ Συνόδου.

4. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐλήφθη κατὰ τὴν τελευταία ἡμέρα τῶν Συνοδικῶν Συνεδριάσεων (31.5.2002) ἢ ἀπὸ 22.5.2002 συστημένη ἐπιστολὴ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, μὲ τὴν ὁποία ὁ Παναγιώτατος ἐξαιτεῖται τὴν ἄδεια καὶ συγκατάθεση τῆς Ἱερᾶ Συνόδου γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐπίσκεψης Του στὸ Βόλο.

5. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπ' ὄψιν ὅλα τὰ παραπάνω παλαιὰ καὶ νέα στοιχεῖα καὶ ἐπιθυμῶντας νὰ ἐπικρατήσῃ στὴν Ἐκκλησία εἰρήνη καὶ εὐταξία, ἀποφάσισε ὁμόφωνα, μετὰ ἀπὸ εἰσήγησιν τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου Τῆς, νὰ ἐγκρίνει τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου στὸν Βόλο ἀπὸ 26ης ἕως 28ης Ἰουνίου ἑ.ἔ. καὶ νὰ συστήσῃ στὸν Σεβ. Δημητριάδος τὰ δέοντα.

— Ἐπελήφθη τοῦ θέματος τῆς ἐγγράφου καταγγελίας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Νικοδήμου (Γκατζιρούλη) κατὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀττικῆς κ. Παντελεήμονος.

Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ ἀνεγνώσθη γνωμοδότηση τοῦ εἰδικοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συμβούλου τῆς Ἱερᾶ Συνόδου κ. Ἀναστασίου Μαρίνου, στὴν ὁποία ὑποστηρίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς νομοθεσίας καὶ τῆς νομολογίας τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ἄλλων Συνταγματικῶν Διατάξεων τὸ παράνομο καὶ ποινικῶς κολάσιμο τῆς ὑποκλοπῆς τηλεφωνικῆς συνομιλίας καὶ χρήσεως τῶν προϊόντων τῆς.

Στὴ συνέχεια, ἡ Δ.Ι.Σ. ἄκουσε τὴν εἰσήγησιν τοῦ ὀρθέντος ἐπὶ τοῦ θέματος εἰδικοῦ εἰσηγητοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἄρτης κ. Ἰγνατίου, ὁ ὁποῖος ἀφ' ἑνὸς μὲν παρουσίασε τὴν νομικὴ πλευρὰ τοῦ θέματος σχετικὰ μὲ τὴν ὑποκλοπὴ τηλεφωνικῶν συνομιλιῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρότεινε νὰ κληθεῖ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων νὰ ἔλθῃ στὴν Ἱερά Σύνοδο προκειμένου νὰ διαφωτίσῃ καὶ νὰ διασαφηνίσῃ ὠρισμένες πτυχῆς τοῦ θέματος.

Ὁ Σεβ. Ἀττικῆς προσελθὼν αὐθημερὸν στὴν αἴθουσα τῶν Συνεδριῶν τῆς Δ.Ι.Σ. ἀπεδοκίμασε μὲ βδελυγμία καὶ ἀπέρριψε τὶς κατηγορίες οἱ ὁποῖες τοῦ προσάπτονται καὶ τὶς ἀπέδωσε σὲ χαλκεῖα σκοτεινῶν κέντρων, τὰ

ὁποῖα ἐπιθυμοῦν τὴν ἠθικὴ του ἐξόντωση καὶ τὴν κατασπίλωση τοῦ κύρους τῆς Ἐκκλησίας. Δήλωσε ἀκόμη ὅτι θὰ ζητήσῃ νὰ λάβῃ ἐπισημῶς τὴν καταγγελία τοῦ Σεβ. κ. Νικοδήμου, ἢ ὁποῖα ἐγένεε στὴν Ἱερά Σύνοδο καὶ θὰ καταθέσῃ μήνυση στὰ ποινικὰ δικαστήρια ἐναντίον τοῦ κατηγοροῦ του. Μετὰ ταῦτα ἡ Διάρκῃς Ἱερά Σύνοδος ἐπιφυλάχθηκε νὰ λάβῃ θέσιν σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτό, πρὸς ὀριστικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τοποθέτησιν καὶ κρίσιν, ἀναμένουσα τὴν ποινικὴ ἔκβαση τῆς ὑπόθεσης.

— Ἀσχολήθηκε μὲ ὀρισμένες θέσεις τοῦ βιβλίου «Ἱστορία τοῦ Νεωτέρου καὶ Συγχρόνου Κόσμου», τὸ ὁποῖο θὰ διδαχθεῖ στὴν Γ' Λυκείου ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ τὸ ὁποῖο χαρακτηρίζει τὸν Ἀπελευθερωτικὸ Ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων Κυπρίων κατὰ τὴν περίοδον 1955-1959 ὡς προϊὸν «συντηρητικοῦ ἐθνικισμοῦ» καὶ γενικῶς ἀναφέρεται μὲ μειωτικὸ τρόπο στὴν ἐνδοξη αὐτὴ σελίδα τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ. Ἡ Ἱερά Σύνοδος καταδίκασε τὶς συγκεκριμένους θέσεις καὶ τὶς χαρακτήρισε ὡς δυσμενεῖς καὶ ἀνακριβεῖς, πού δὲν ἀμαυρώνουν μόνον τὴν μνήμη τῶν ἡρωικῶν νεκρῶν, ἀλλὰ προσβάλλουν καὶ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, ἢ ὁποῖα ὡς Ἐθναρχοῦσα Ἐκκλησία ἀνέλαβε τὴν πνευματικὴν προετοιμασίαν τοῦ ἀγῶνα κατὰ τῆς ἀποικιοκρατίας. Ἡ Ἐκκλησία πιστεύει ὅτι ὁ ἀγῶνας τῶν Κυπρίων γιὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἔνωση μὲ τὴν μητέρα Ἑλλάδα πρέπει νὰ προβάλλεται ὡς καύχημα ὅλων τῶν Ἑλλήνων καὶ οἱ ἀγωνιστὲς αὐτῆς τῆς περιόδου νὰ παρουσιάζωνται στοὺς νέους ὡς πρότυπα ἡρώων. Τέλος, ἀποφάσισε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας τὴν ἀπόσυρσιν τοῦ συγκεκριμένου βιβλίου καὶ ἐξέφρασε τὰ συγχαρητήριά της πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὁρθοσκευμάτων κ. Πέτρο Εὐθυμίου, γιὰ τὴν δήλωσίν του σχετικὰ μὲ τὴν ἀπαράδεκτη θέσιν τοῦ βιβλίου γιὰ τὸν Ἀπελευθερωτικὸ Ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων Κυπρίων, καθὼς καὶ τὴν ἐπιδοκιμασίαν της γιὰ τὴν δέσμευσίν του ὅτι ἡ συγκεκριμένη παράγραφος δὲν θὰ διδαχθεῖ. Ἐξέφρασε ὡσαύτως τὰ συγχαρητήριά της πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Παιδείας τῆς Κύπρου κ. Οὐράνιον Ἰωαννίδην καὶ πρὸς τοὺς Κυπρίους Ἐκπαιδευτικοὺς γιὰ τὴν ἀμεσὴ ἀντίδρασίν τους.

Δ. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀσχολήθηκε ἐπίσης μὲ θέματα τῆς Ε.Κ.Υ.Ο., μὲ διάφορα ὑπηρεσιακὰ θέματα τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ἐγκρίσεις ἀποσπάσεων Κληρικῶν στὸ ἐξωτερικὸ καὶ διορισμοὺς μελῶν Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων Ἱερῶν Μητροπόλεων κ.λπ.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶ Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 3ης Ἰουνίου 2002

Αὔριο Τρίτη 4 Ἰουνίου ἐ.ἐ., καὶ ὥρα 12.00 στὴν Αἴθουσα Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (Ἰασίου 1 Ἱερὰ Μονὴ Πετρακί) θὰ δοθεῖ Συνέντευξη Τύπου σχετικά μετὰ τὴν ἐκδήλωση ποῦ διοργανῶναι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν Τετάρτη 5 Ἰουνίου ἐ.ἐ., καὶ ὥρα 21.00 στὸ Μέγαρο Μουσικῆς Ἀθηνῶν, μετὰ σκοπὸν νὰ ἐνισχυθεῖ ἡ προσπάθεια προσέλευσης ἐθελοντῶν γιὰ τὴν Ὀλυμπιάδα, στὸ πλαίσιο τῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν προετοιμασία καὶ τὴν ἐπιτυχία τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τοῦ 2004.

Στὴν μεγάλη αὐτὴ μουσικὴ ἐκδήλωση θὰ παρουσιασθεῖ τὸ ἔργο τοῦ συνθέτη κ. Γεωργίου Βούκανου «Ἀρετῶν Ἀνωτέρα» σὲ ποίηση Δημητρίου Ρουμπάνη, τὸ ὁποῖο θὰ ἀποδώσουν: ἡ Ἐθνικὴ Συμφωνικὴ Ὀρχήστρα καὶ ἡ χορωδία τῆς ΕΡΤ, ἡ χορωδία «Ἀρμονικὲς Φωνές» τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ παιδικὴ χορωδία τῆς Ἑλληνογαλλικῆς Σχολῆς «Ἅγιος Ἰωσήφ». Τὴ διεύθυνση τῶν Μουσικῶν Συνόλων ἔχει ὁ κ. Γεώργιος Ἀραβίδης, τῶν χορωδιῶν ὁ κ. Ἀντώνης Κοντογεωργίου. Σολίστ: κ. Ἑλένη Σταμίδου, κ. Μαρίτα Παπαρίζου, κ. Κωνσταντῖνος Τζέμος, κ. Γιώργος Ματθαϊακάκης, κ. Γιώργος Βούκανος, Ψάλτης: κ. Ἀνδρέας Ἰωακείμ, Ἰσοκράτης: κ. Γιάννης Τσοῦνης, Παιδικὴ Φωνή: δισ. Ἀλεξάνδρα Ἀθανασοπούλου, Ἀφηγητής: κ. Νίκος Βλαχάκης, Σολίστ πιάνου: κ. Διαμαντῆς Καλαφατιάδης.

Τὴν Ὀργάνωση τῆς Συναυλίας τῆς 5ης Ἰουνίου ἔχουν ἀναλάβει οἱ Συνοδικὲς Ἐπιτροπὲς Καλλιτεχνικῶν Ἐκδηλώσεων καὶ Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μετὰ τὴν συμπαράσταση τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴ στήριξη τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων Ἀθήνα 2004.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 3ης Ἰουνίου 2002

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος ἐκφράζει τὴν ἀνησυχία της καὶ τὴ δυσάρεστη ἐκπληξή της σχετικά μετὰ ὀρισμένους θέσεις, οἱ ὁποῖες περιέχονται στὸ βιβλίον «Ἱστορία τοῦ Νεωτέρου καὶ Συγχρόνου Κόσμου», τὸ ὁποῖο θὰ διδασθεῖ στὴν Γ' Λυκείου ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριο τοῦ τρέχοντος

ἔτους καὶ τὸ ὁποῖο χαρακτηρίζει τὸν Ἀπελευθερωτικὸ Ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων Κυπρίων κατὰ τὴν περίοδο 1955-1956 ὡς προῖον «συντηρητικοῦ ἐθνικισμοῦ» καὶ γενικῶς ἀναφέρεται μετὰ μειωτικὸ τρόπο στὴν ἐνδοξη αὐτὴ σελίδα τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ.

Ὡς πρὸς τὸν ἀγῶνα τῶν Κυπρίων γιὰ τὴν Ἐλευθερία καὶ τὴν Ἐνωση μετὰ τὴν Μητέρα Ἑλλάδα ἡ Ἐκκλησία μας πιστεύει ὅτι πρέπει νὰ προβάλλεται ὡς καύχημα ὅλων τῶν Ἑλλήνων καὶ οἱ πολλοὶ ἥρωες ποῦ ἔχυσαν τὸ αἷμα τους νὰ παρουσιάζονται στοὺς νέους μας ὡς πρότυπα Ἡρώων. Σὲ μιὰ ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποία ὅλοι μας παραδεχόμεθα τὴν ἔλλειψη προτύπων γιὰ τὴν νεολαία, ὁ Αὐξεντίου, ὁ Καραολῆς, ὁ Κάτσης, ὁ Παλληκαρίδης καὶ τὰ ἄλλα παλληκάρια τῆς ΕΟΚΑ ἐκφράζουν μετὰ τὴν θυσία τους αἰώνια πρότυπα ἀρετῆς καὶ ἀγῶνος ὑπὲρ εὐγενῶν ἰδανικῶν. Οἱ δυσμενεῖς καὶ ἀνακριβεῖς χαρακτηρισμοὶ τοῦ σχολικοῦ βιβλίου δὲν ἀμαυρῶνουν μόνον τὴν μνήμη τῶν ἡρωϊκῶν νεκρῶν, ἀλλὰ προσβάλλουν καὶ τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, ἡ ὁποία ἀνέλαβε τὴν πνευματικὴ προετοιμασία τοῦ Ἀγῶνος κατὰ τῆς Ἀποικιοκρατίας καὶ ὡς Ἐθναρχοῦσα Ἐκκλησία εἶχε τὴν μεγαλύτερη εὐθύνη γιὰ τὴν πολιτικὴ πτυχή τοῦ ἐγχειρήματος. Σύσσωμος ὁ Κυπριακὸς Ἑλληνισμὸς συμμετεῖχε μετὰ διαφόρους τρόπους στὸν Ἀγῶνα τοῦ 1955-1956 ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ καὶ Ὀρθόδοξη παράδοση τῆς Μεγαλονήσου καὶ ὅλος ὁ ἀπανταχοῦ Ἑλληνισμὸς στάθηκε στὸ πλευρὸ τῶν ἀγωνιζομένων Κυπρίων ἀνεξαρτήτως κομματικῆς ἢ ἰδεολογικῆς κατευθύνσεως.

Σχετικὰ μετὰ τὸ συγκεκριμένο βιβλίον ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, κατὰ τὴν Συνεδρία τῆς Παρασκευῆς 31ης Μαΐου ἐ.ἐ. ἀπεφάσισε νὰ ζητήσει τὴν ἀπόσυρση καὶ τὴν ἀντικατάστασή της καὶ ἐξέφρασε τὰ συγχαρητήριά της πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Πέτρο Εὐθυμίου, γιὰ τὴν δήλωσή του σχετικά μετὰ τὴν ἀπαράδεκτη θέση τοῦ βιβλίου γιὰ τὸν Ἀπελευθερωτικὸ Ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων Κυπρίων καθὼς καὶ τὴν ἐπιδοκιμασία της γιὰ τὴν δέσμευσή της ὅτι ἡ συγκεκριμένη παράγραφος δὲν θὰ διδασθεῖ. Ἐξέφρασε ὡσαύτως τὰ συγχαρητήριά της πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Παιδείας τῆς Κύπρου κ. Οὐράνιο Ἰωαννίδη καὶ πρὸς τοὺς Κυπρίους Ἐκπαιδευτικοὺς γιὰ τὴν ἀμεση ἀντίδρασή τους.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 3ης Ἰουνίου 2002

**Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος
ἐνώπιον τῆς Συνταγματικῆς Συνέλευσης
τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης**

Στὴ Δήλωση σχετικά μὲ τὸ μέλλον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης στὸ Εὐρωπαϊκὸ Συμβούλιο τῆς Νίκαιας, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 2000, προεβλέπετο μεταξὺ ἄλλων ἡ κατοχύρωση στὴν τελικὴ πράξη τῆς Διακυβερνητικῆς Διάσκεψης, ἡ ὑπαρξὴ ἑνὸς εὐρύτερου διαλόγου γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης καὶ «... ἡ διεξαγωγὴ εὐρείας συζήτησης στὴν ὁποία θὰ συμμετάσχουν ὅλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι: ἐκπρόσωποι τῶν ἐθνικῶν κοινοβουλίων καὶ ὅλοι ὅσοι ἀπηχοῦν τὴν κοινὴ γνώμη, πολιτικοί, οικονομικοὶ καὶ πανεπιστημιακοὶ κύκλοι, ἐκπρόσωποι τῆς κοινωνίας τῶν πολιτῶν κ.λπ...».

Στὸ Συμβούλιο Κορυφῆς, στὸ Λάκεν τοῦ Βελγίου, ἕνα χρόνο ἀργότερα, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 2001, τίθενται 65 ἐρωτήσεις σχετικά μὲ τίς προκλήσεις καὶ τίς μεταρρυθμίσεις τίς ὁποῖες ἀντιμετωπίζει ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση ἐν ὄψει τῆς διεύρυνσης, μὲ τὴν νομικὴ ὑπόσταση τῆς Ἐνωσης, τὴν ἀπλούστευση τῶν Συνθηκῶν καὶ τὴν ἐνσωμάτωση τῆς Χάρτας τῶν Θεμελιωδῶν Δικαιωμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐρωτήσεις φιλοσοφικοῦ, ἠθικοῦ καὶ ὄντολογικοῦ περιεχομένου, ὅπως ὁ προσδιορισμὸς τῶν κοινῶν ἀξιών τῆς, τὰ θεμελιώδη δικαιώματα καὶ καθήκοντα τοῦ πολίτη, καθὼς καὶ οἱ σχέσεις τῶν κρατῶν-μελῶν στὸ πλαίσιο τῆς Ἐνωσης.

Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἀποφασίστηκε στὸ Λάκεν ἡ σύγκληση τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συνέλευσης γιὰ νὰ ὀργανώσει τὴ συζήτησι τῶν οὐσιαστικῶν αὐτῶν ζητημάτων μὲ ἕνα μεγάλο ἀριθμὸ συμμετεχόντων. Ἐν συνεχείᾳ, μετὰ τὴν ἀκρόαση τῶν παραγόντων, θὰ ἐπεξεργαστεῖ τίς διαφορὲς θέσεις καὶ θὰ ὁλοκληρώσει τίς ἐργασίες τῆς ἕνα χρόνο ἀργότερα, δηλαδὴ τὸν Μάρτιο τοῦ 2003, καταθέτοντας πρόταση στὴν ἐπόμενη Διακυβερνητικὴ Διάσκεψη, τὸ 2004.

Σχετικὰ μὲ τὴν μέθοδο ποὺ θὰ ἀκολουθηθεῖ πρέπει νὰ τονιστεῖ ὅτι ἡ Συνέλευση δὲν θὰ λάβει ἀποφάσεις, ἀλλὰ θὰ περιοριστεῖ σὲ προτάσεις. Τὰ συμπεράσματα τῶν ἐργασιῶν θὰ ἔχουν συμβουλευτικὸ καὶ ὄχι ὑποχρεωτικὸ χαρακτήρα, θὰ καταγράφονται ὅλες οἱ διαφορετικὲς προτάσεις καὶ μάλιστα θὰ ἀναφέρεται τὸ εὖρος τῆς ὑποστήριξης καὶ ἀποδοχῆς ποὺ αὐτὲς ἔτυχαν ἀνάμεσα στὰ μέλη τῆς Συνέλευσης.

Ἐνώπιον αὐτῶν τῶν ἐξελίξεων ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προβαίνει σὲ μιά σειρά οὐσιαστικῶν ἐκδηλώσεων πρὸς ἐνημέρωση τῶν πιστῶν καὶ καταθέτει ἕνα πρῶτο Κείμενο-Δήλωση σχετικά μὲ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης. Ἡ Δήλωση αὐτὴ ἀπευθύνεται πρὸς τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο καὶ εἰδικότερα πρὸς τὸ εἰδικὸ ὄργανο τῆς Συνέλευσης, τὸ ὁποῖο ἔχει ὡς ἔργο τὴ σύνταξη ἑνὸς «Εὐρωπαϊκοῦ Συντάγματος» ποὺ θὰ ἰσχύει γιὰ τοὺς πολίτες ὅλων τῶν Κρατῶν-Μελῶν. Ἐχοντας ὑπ' ὄψη:

1. ὅτι ὁ σύγχρονος εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς διέρχεται κρίση, μιά κρίση ἀξιοπιστίας τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν πολιτικῶν προσώπων, μιά κρίση στὶς σχέσεις ἐμπιστοσύνης τῶν πολιτῶν ἐναντι τῶν θεσμῶν,

2. τὴν ἔλλειψη μέτρων σχετικά μὲ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἔκνομης δραστηριότητος τῶν σεκτῶν καὶ τῶν παραθρησκευτικῶν ὀργανώσεων, οἱ ὁποῖες δροῦν ἀνεμπόδιστα στὶς εὐρωπαϊκὲς κοινωνίες,

3. ὅτι ἡ Εὐρώπη ἐνῶ ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια, ἀπὸ τὸ 1992, ὀραματιζόταν νὰ δώσει μιά ψυχὴ καὶ πνευματικὸτητα στὸ ὄραμά τῆς, ἀμφισβητεῖ καὶ ἀντιμάχεται τὸν συνεκτικὸ τῆς ἱστοῦ, ποὺ ὑπῆρξε γιὰ αἰῶνες ὁ Χριστιανισμὸς,

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος φρονεῖ ὅτι ἡ βία καὶ ἡ κατοποίηση παιδιῶν καὶ γυναικῶν καθὼς καὶ ἡ προάσπιση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἡ προστασία τοῦ περιβάλλοντος καὶ τὰ θέματα τῆς Βιοηθικῆς δὲν ἀντιμετωπίζονται μόνο μὲ ὀρθολογικὰ προγράμματα, ἀλλὰ καὶ μὲ ἕνα ἦθος ποὺ διαμορφώνει ἡ χριστιανικὴ παράδοση.

Προτείνει τὴν ἀναφορὰ στὸ συνταγματικὸ κείμενο, ἡ Ἐνωση νὰ σεβαστεῖ τὸ συνταγματικὸ καθεστῶς τῶν θρησκευτικῶν ἐνώσεων στὰ Κράτη-Μέλη ὡς ἐκδήλωση τῆς ταυτότητός τους καὶ τῶν πολιτιστικῶν τους παραδόσεων, καὶ ὡς τμῆμα τῆς κοινῆς πολιτισμικῆς κληρονομιάς.

Συμφωνεῖ μὲ τὴν πρόταση τῆς Οἰκονομικῆς καὶ Κοινωνικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ διάκριση μεταξὺ «*διαλόγου τῶν πολιτῶν*» καὶ «*κοινωνικοῦ διαλόγου*» καὶ προτείνει μιά νέα μορφή «*διαλόγου περὶ ἀρχῶν*», ὅπου ἐνδεχομένως οἱ Ἐκκλησίες θὰ μπορούσαν νὰ ἔχουν μιά συστηματικὴ συμμετοχὴ, συμβουλευτικοῦ χαρακτήρα.

Ἐπιδιώκει νὰ προβάλλει ἕνα νέο κοινωνικὸ μοντέλο τῆς προστασίας τοῦ ἀνθρωπίνου «*προσώπου*», προσδίδοντας ἠθικὸ καὶ πνευματικὸ περιεχόμενο στὴν διαδικασίᾳ παγκοσμιοποίησης.

Στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας οἱ πιστοὶ καλοῦνται νὰ ἀπαντήσουν σὲ μιά σειρά ἐρωτημάτων ποὺ τὸ περιεχόμενό τους ἐστιάζεται στὰ ἑξῆς:

I. Μας αρκεί ή ταυτότητα του πολιτικού πολιτισμού της Εύρωπαϊκής Ένωσης;

II. Μας καλύπτουν οι δημοκρατικές αξίες και οι ανθρωπιστικές αρχές που έμπεριέχονται σ' αυτήν;

III. Ποιά είναι ή βαθιά πολιτιστική ένότητα της Εύρώπης;

IV. Είναι έφικτή ή εύρωπαϊκή ένότητα χωρίς αναφορά στο πνευματικό χριστιανικό κερτημένο της;

Άκόμα έχει έτοιμασθεί ειδικός φάκελλος και Έγκυκλιο Σημείωμα προς όλες τις Μητροπόλεις και ειδικό φυλάδιο προς τον Λαό, για την ενημέρωσή του, ως προς τις πρωτοβουλίες και τις δραστηριότητες που αναλαμβάνει ή Έκκλησία της Ελλάδος εν όψει των σημαντικών αυτών εξελίξεων στο χώρο της Εύρωπαϊκής Ένωσης.

Ός Έκκλησία δεν ζητούμε συμμετοχή στις αποφάσεις αλλά συμμετοχή στην συζήτηση για το μέλλον της Εύρώπης, τόσο σε έθνικό όσο και σε εύρωπαϊκό επίπεδο. Η Έκκλησία της Ελλάδος στέκεται πάντα δίπλα στους ανθρώπους που λαμβάνουν τις αποφάσεις για το μέλλον της Εύρώπης και του κόσμου και θα σταθεί δίπλα στην Έλληνική Προεδρία, ώστε να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε με πνεύμα αγάπης και καταλλαγής τα κρίσιμα προβλήματα που θα προκύψουν (διεύρυνση, εύρωστρατός, κυπριακό κ.λπ.).

(Έκ του Γραφείου Τύπου της Ιεράς Συνόδου)

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

«Να προφυλάξουμε την Όρθόδοξη Πίστη»

Με άφορμή τη σημερινή έορτή του Άγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, αλλά και το Άποστολικό Ανάγνωσμα, ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια του κηρύγματός του από τον άμβωνα του Ι. Ναού Άγ. Γεωργίου Ν. Ψυχικού στην Όρθόδοξη Πίστη, ή οποία, όπως υπογράμμισε, είναι βουτηγμένη στα αίματα των μαρτύρων της Έκκλησίας μας.

Ο Μακαριώτατος ανέφερε χαρακτηριστικά ότι «είναι εύτύχημα το ότι ο ελληνικός λαός έχει στο πετσί του την πίστη του, την οποία δεν ανταλλάσσει με τίποτε και ή οποία είναι συνυφασμένη με την καθημερινή ζωή και τις παραδόσεις του τόπου μας». «Αυτήν την πίστη», σημείωσε, «το ελάχιστο που έχουμε να κάνουμε, είναι να την προφυλάξουμε και να την συντηρήσουμε μέσα στην

καρδιά μας». Και συνέχισε: «Είναι ντροπή στις μέρες μας να άποχρωματισθεί ή πίστη και να θεωρήσουμε ότι ή θρησκεία είναι άπλά ένα διακοσμητικό στοιχείο της ζωής μας». Ο Μακαριώτατος υπογράμμισε πως σήμερα, που πολλά σαρώνονται και μεταβάλλονται, θα είναι τραγικό να επιτρέψουμε να ίσοπεδωθούν και εν τέλει να καταργηθούν και θέματα πίστewος. «Αυτά δεν ίσοπεδώνονται και δεν καταργούνται. Ο συμπαγής όγκος του λαού παραμένει πιστός στην Έκκλησία» τόνισε χαρακτηριστικά ο Προκαθήμενος της Έλλαδικής Έκκλησίας, έπισημαίνοντας μάλιστα ότι χιλιάδες άνθρωποι, ιδιαίτερα νέοι, έζησαν με βαθιά κατανύξη τις Άγιες αυτές ήμέρες κοντά στην Έκκλησία μας.

Ο Μακαριώτατος άπευθυνόμενος σε όσους προσπαθούν να μειώσουν το μήνυμα της Ανάστασης του Κυρίου τονίζοντας ότι την ήμέρα του Πάσχα έορτάζεται ή δημιουργία και ή άνοιξη, ανέφερε ότι αυτές οι θεωρίες είναι ειδωλολατρικές και δεν μπορούν να υποστηρίζονται. «Εμείς γιορτάζουμε την Ανάσταση του Χριστού. Δεν είναι ή γιορτή της άνοιξης, αλλά ή Ανάσταση του Χριστού» κατέληξε.

(6.5.2002)

(Έκ του Ιερού Ναού Άγ. Γεωργίου Ν. Ψυχικού)

Άντίσταση στην λογική της παγκοσμιοποίησης

Σε άγώνα για την παρουσία του μηνύματος του Χριστού μέσα στην κοινωνία, για την άποτροπή της άποχριστιανοποίησής της και σε αντίσταση στην άφομοιωτική λογική της παγκοσμιοποίησης, κάλεσε τους πιστούς ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος κατά τη διάρκεια του κηρύγματός του από τον άμβωνα του πανηγυρίζοντος Ιερού Ναού Ζωοδόχου Πηγής Δάφνης.

Ο Μακαριώτατος αναφέρθηκε στα ζητήματα που άπασχολούν τον σύγχρονο άνθρωπο (ειρήνη, δημοκρατία, κοινωνική δικαιοσύνη και άλληλεγγύη, έλευθερία, περιβάλλον κ.ά.), τα οποία όμως, όπως είπε, έχουν άπαντηθεί με την έλευση του Ιησού Χριστού στη Γη και την Ανάστασή Του.

«Ο Χριστός ήρθε στον κόσμο, έφερε φώς, δικαιοσύνη, αγάπη και ειρήνη, έδωσε τον τρόπο ζωής που οδηγεί τον άνθρωπο στην εύτυχία και κατάρτησε το θάνατο» σημείωσε χαρακτηριστικά ο Μακαριώτατος. Και συνέχισε: «Αν ο κόσμος δεν έχει διορθωθεί, μας φταίει ο

Χριστός και ἡ Ἐκκλησία; Ὅχι βέβαια. Εἶναι δική μας ἡ εὐθύνη, τῶν ἀνθρώπων, ὅταν ζοῦμε μακριά ἀπὸ τὸν Θεό».

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, στὴν ὁποία παρέστησαν, μεταξύ ἄλλων, ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας κ. Γεώργιος Ἀνωμερίτης, ὁ Δήμαρχος Δάφνης, μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ στρατιωτικοὶ ποὺ ὑπηρετοῦν στὴν μονάδα τῆς Πολεμικῆς Ἀεροπορίας στὴν Τερψιθέα, προσφέρθηκε στὸν Μακαριώτατο μία ἀναμνηστικὴ πλακέτα γιὰ τοὺς ἀγῶνες του γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὸν Ἑλληνισμό.

Μὲ ἀφορμὴ αὐτὸ τὸ γεγονός, ὁ Μακαριώτατος μίλησε γιὰ τὴν ἀποστολὴ καὶ τὸ ρόλο τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων ποῦ, ὅπως τόνισε, εἶναι ἀξιόμαχοι καὶ ἔχουν ἀποδείξει σὲ δύσκολα χρόνια ὅτι μποροῦν νὰ προστατεῦουν μὲ σθένος καὶ ἀποτελεσματικότητά τὴν πατρίδα μας. Συνεχάρη μάλιστα τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐξουσίας, «ποῦ εἶναι δίπλα στὴν Ἐκκλησία», ἐνῶ κατέληξε: «Στὴν Ἑλλάδα ἀγωνιζόμαστε γιὰ τὴν εἰρήνη, τὴν εὐημερία, τὴν ἐνότητα καὶ ἀνάπτυξη τοῦ λαοῦ».

(10.5.2002)

(Ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ζωῶδ. Πηγῆς Δάφνης)

«Ὁ χριστιανὸς πιστεύει ὅ,τι λέει ἡ Ἐκκλησία...»

«Μπορεῖ ὁ καθένας νὰ πιστεύει ὅ,τι θέλει. Δὲν μπορεῖ ὅμως, πιστεύοντας ὅ,τι θέλει, νὰ λέει ταυτόχρονα ὅτι εἶναι χριστιανὸς καὶ μέλος τῆς Ἐκκλησίας» τόνισε σήμερα ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ κηρύγματός του ἀπὸ τὸν ἄμβωνα τοῦ πανηγυρίζοντος Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Θωμᾶ Ἀμπελοκήπων.

Ὅπως ἐπισήμανε ὁ Μακαριώτατος, τὸ ἐρώτημα ποῦ τίθεται καὶ σήμερα καὶ στὸ ὁποῖο καλούμαστε ὅλοι νὰ ἀπαντήσουμε εἶναι τὸ τί πραγματικὰ πιστεύουμε γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. «Εἶναι ἓνα ἐρώτημα στὸ ὁποῖο θὰ πάρομε ποικίλες ἀπαντήσεις ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς», σημείωσε χαρακτηριστικά. Καὶ συνέχισε: «Ἡ σημερινὴ ἐορτὴ τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ εἶναι μία εὐκαιρία γιὰ νὰ ἀναθεωρήσουμε τὶς πεπλανημένες ἀπόψεις γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Ἡ πίστη ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ Μονογενὴς εἶναι ἡ λυδία λίθος ποῦ κρίνει τὴ χριστιανικότητά μας», κατέληξε ὁ Μακαριώτατος.

(12.5.2002)

(Ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Θωμᾶ Ἀμπελοκήπων)

Ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριώτατου στὸν νοσηλευόμενο στὸν «Εὐαγγελισμό»

Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἐπισκέφθηκε σήμερα στὶς 12 τὸ μεσημέρι τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Χρυσόστομο, ὁ ὁποῖος νοσηλεύεται ἀπὸ χθὲς τὸ ἀπόγευμα στὸ Νοσοκομεῖο «Εὐαγγελισμός».

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐξέφρασε στὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου τὶς θερμὲς εὐχές του γιὰ ταχεῖα ἀνάρρωση καὶ τὸν διαβεβαίωσε ὅτι ὅλοι προσεύχονται γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς υἱείας του.

Ἐξερχόμενος τοῦ Νοσοκομείου ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε στὴν προσωπικότητα τοῦ Προκαθήμενου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἐνὸς ἀξίου ἱεράρχη, ἰδιαίτερα ἀγαπητοῦ στὸν Κυπριακὸ λαό, ὁ ὁποῖος ἔχει διαδραματίσει ἐξέχοντα ρόλο στὴν ἐνότητα τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Εὐχήθηκε μάλιστα σύντομα νὰ ἐπανεέλθει στὴν ἀσκηση τῶν καθημερινῶν καθηκόντων του, τὰ ὁποῖα, ὅπως σημείωσε χαρακτηριστικά, εἶναι ἐκκλησιαστικά καὶ ἐθνικά.

Ὁ Μακαριώτατος, ὁ ὁποῖος ἐνημερώθηκε ἀπὸ τοὺς θεράποντες ἰατροὺς γιὰ τὴν κατάσταση τῆς υἱείας τοῦ κ. Χρυσοστόμου, ἐξῆρε τὴν ἀφοσίωση καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητά τοῦ ἱατρικοῦ, νοσηλευτικοῦ καὶ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Νοσοκομείου, τὸ ὁποῖο, ὅπως ὑπογράμμισε, εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ καλύτερα τῆς χώρας μας.

(12.5.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Εἰδικὴ θεία Λειτουργία γιὰ τοὺς συμμετέχοντες στὶς προαγωγικὲς καὶ ἀπολυτήριες ἐξετάσεις

Εἰδικὴ Θεία Λειτουργία γιὰ τοὺς μαθητὲς καὶ τὶς μαθήτριες ποῦ θὰ συμμετάσχουν στὶς Προαγωγικὲς καὶ Ἀπολυτήριες Ἐξετάσεις, ποῦ ἀρχίζουν τὴν ἐρχόμενη Τρίτη 21 Μαΐου ἐ.ἔ., τέλεσε σήμερα τὸ πρωῖ στὸν Καθεδρικὸ Ἱ. Ναὸ Ἀθηνῶν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

Ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς νέους καὶ τὶς νέες, ποῦ εἶχαν κατακλύσει τὸν Καθεδρικὸ Ἱ. Ναὸ Ἀθηνῶν, ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τὴν ὀλόψυχη συμπαράσταση τοῦ ἴδιου προσωπικῶς καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν προσπάθειά τους, ἐπισημαίνοντας ὅτι συμμερίζεται τὴν

ἀγωνία τους. Τόνισε, ωστόσο, ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωροῦν ὅτι ἡ ζωὴ τους κρίνεται ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν τῶν ἐξετάσεων. «Ἡ δύναμη καὶ ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ εἶναι πολὺ ἰσχυρὰ ἐφόδια. Συμμερίζομαι τὴ βαθιὰ ἐπιθυμία σας γιὰ τὴν ἐπιτυχία καὶ ἀναγνωρίζω τὶς μεγάλες προσπάθειες ποὺ καταβάλλετε. Καὶ ἐμεῖς περάσαμε ἀπὸ αὐτὰ τὰ καρδιοχτύπια καὶ γνωρίζω πόσο μπορεῖ νὰ σᾶς κοστίσει μία πιθανὴ ἀποτυχία» σημείωσε ὁ Μακαριώτατος. Καὶ συνέχισε: «Ὅμως αὐτὸ τὸ στάδιο δὲν εἶναι τὸ τελευταῖο γιὰ τὴ ζωὴ σας. Δὲν κρίνεται οὔτε τὸ μέλλον, οὔτε ἡ ἐξέλιξή σας ἀπὸ αὐτό». Ὁ Μακαριώτατος τόνισε ὅτι οἱ ἐξετάσεις εἶναι μία πραγματικότητα μὲ πολλὰς προκλήσεις, τὴν ὁποία ὁ Κύριος διδάσκει νὰ τὴν ἀντιμετωπίζουμε μὲ τὴν προσευχὴ καὶ τὴν προσφυγὴ μας σὲ Ἐκεῖνον. Καταλήγοντας ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας εὐχήθηκε καλὴ ἐπιτυχία σὲ ὅλους τοὺς ὑποψηφίους ἐπισημαίνοντας πὼς «ἡ Ἐκκλησία, διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἐκφράζει τὴν συμπάθειά Της πρὸς ὅλους τοὺς μαθητὲς καὶ τὶς μαθήτριες».

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος προσέφερε στοὺς νέους καὶ τὶς νέες συμβολικὰ δῶρα ὡς εὐλογία.

(17.5.2002)

(Ἐκ τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν)

Ἐπίσκεψη τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Ἀνδρέα Λοβέρδου στὸν Μακαριώτατο

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δέχθηκε σήμερα στὴ 1.30 τὸ μεσημέρι στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο τὸν Ὑφυπουργὸ Ἐξωτερικῶν κ. Ἀνδρέα Λοβέρδο.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συνάντησης, ποὺ διήρκεσε περίπου σαράντα λεπτά, οἱ δύο ἄνδρες ἔθεσαν τὶς βάσεις τῆς συνεργασίας μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας γιὰ τὴν ἀποτελεσματικότερη παροχὴ ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας σὲ περιοχὲς πόνου καὶ μαρτυρίου, ὅπως εἶναι ἡ εὐρύτερη περιοχὴ τῆς Μ. Ἀνατολῆς; ἰδιαίτερα δὲ ἡ Παλαιστίνη, τὸ Κοσσυφοπέδιο κ.ἄ., μὲ κύριο στόχο τὴν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης καὶ τῆς σταθερότητας.

Ὁ Μακαριώτατος, ἀφοῦ ἐπισήμανε τὴν μεγάλη σημασία τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, ἀναφέρθηκε ἐκτενῶς στὴ σύσταση ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς Μὴ Κυβερνητικῆς Ὀργάνωσης μὲ τὴν ἐπωνυμία «Ἀλληλεγγύη», τῆς ὁποίας ἀπο-

στολὴ εἶναι ἡ προσφορὰ κάθε δυνατῆς βοήθειας σὲ ἐμπερίστατους ἀδελφούς, ὅπου καὶ ἂν αὐτοὶ δοκιμάζονται. Ὅπως τόνισε, ἡ «Ἀλληλεγγύη», ποὺ θὰ διαχειρίζεται κονδύλια τῆς Ὑπηρεσίας Διεθνούς Ἀναπτυξιακῆς Συνεργασίας τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, τῆς ὁποίας προϊστάται ὁ κ. Λοβέρδος, διευθύνεται καὶ στελεχώνεται ἀπὸ ἐπαγγελματίες καὶ ἐθελοντὲς ποὺ, ἐνόψει τῶν τραγικῶν γεγονότων στὴν Παλαιστίνη, θέτουν τῶρα ἐαυτοὺς στὴ διάθεση τοῦ Ὁρθοδόξου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων καὶ τῶν φορέων ποὺ αὐτὸ θὰ ὑποδείξει καὶ εἶναι ἔτοιμοι νὰ προσφέρουν ἀγαθὰ καὶ ὑπηρεσίες, προκειμένου νὰ συμβάλουν στὴν ἀνακούφιση τοῦ πόνου. Ἐπίσης, ὑπενθύμισε ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἦταν ἀνεκαθεν, καὶ ἰδιαίτερα σὲ δύσκολους καιροὺς, καὶ παραμένει ἀρωγὸς τῶν βαλκανικῶν λαῶν, παρέχοντας, μεταξὺ ἄλλων, πολλὰς ὑποτροφίες γιὰ σπουδὲς στὶς Θεολογικὲς Σχολὲς Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης.

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ κ. Λοβέρδος, ἀφοῦ σημείωσε τὴν ἀνάγκη στενῆς συνεργασίας μεταξὺ Ἐκκλησίας, «ἐνὸς ζωντανοῦ καὶ δραστήριου φορέα τῆς κοινωνίας», καὶ Πολιτείας, ἀλλὰ καὶ τὴ σημασία τοῦ ὀρθολογικοῦ προσδιορισμοῦ τῶν ἀνθρωπιστικῶν παρεμβάσεων, τῆς παρακολούθησής τους καὶ τῆς ἀποτελεσματικότητάς τῆς διαχείρισης, τόνισε ὅτι ἡ Ἑλλάδα διαθέτει γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τοῦ δοκιμαζόμενου λαοῦ στὴν Παλαιστίνη, διὰ τοῦ Γενικοῦ Προξένου μας στὰ Ἱεροσόλυμα, τὸ ποσὸ τῶν 568.000 δολαρίων, ποὺ θὰ κληθοῦν νὰ διαχειρισθοῦν οἱ Μὴ Κυβερνητικὲς Ὀργανώσεις ποὺ δραστηριοποιοῦνται στὴν περιοχὴ. Ὑπογράμμισε μάλιστα ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μπορεῖ νὰ συμμετάσχει στὴν ἀξιοποίηση τῶν χρημάτων αὐτῶν, ἐνῶ ἐξήρε τὴν ξεχωριστὴ δράση Της στὴν περιοχὴ (μεταφορὰ ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας σὲ τροφίμα, φάρμακα, ἱματισμὸ κ.ἄ.), τὴν ὁποία τὸ ἑλληνικὸ κράτος ἐπιδοκιμάζει καὶ στηρίζει. Ὅπως, τέλος, ὑπογράμμισε, ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας μας στὴν ἀναπτυξιακὴ βοήθεια ποὺ ἡ χώρα μας θὰ προσφέρει στὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τῆς περιοχῆς τῆς Μ. Ἀνατολῆς εἶναι καθοριστικῆς σημασίας. (20.5.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἀπάντηση στοὺς ἀμφισβητήτες τῆς ἀγιότητος τοῦ Μεγ. Κωνσταντίνου

Ἀπάντηση σὲ ὅλους ὅσους ἀμφιβητοῦν τὴν ἀγιότη-

τα του Άγιου Κωνσταντίνου και της μητέρας του Άγίας Ελένης έδωσε σήμερα το πρωί κατά τη διάρκεια του κηρύγματός του από τον άμβωνα του πανηγυρίζοντος Ί. Ναού Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Γλυφάδας ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος.

«Σε όλους τους αιώνες υπάρχουν Άγιοι. Γιατί σε όλους τους αιώνες υπάρχουν άνθρωποι άμαρτωλοι που μετανοούν και βιώνουν την πνευματική νεκρανάσταση» τόνισε χαρακτηριστικά ο Μακαριώτατος, ο οποίος μάλιστα αναφέρθηκε στις τρεις Αναστάσεις που εορτάζουμε την σημερινή ημέρα. Η πρώτη είναι η Ανάσταση του Μεγάλου Κωνσταντίνου, η ριζική έσωτερική αλλαγή του, όταν τον επισκέφθηκε η χάρις του Θεού. Η δεύτερη είναι η Ανάσταση της Εκκλησίας, καθώς ο Μέγας Κωνσταντίνος με το Διάταγμα των Μεδιολάνων κατάργησε τους διωγμούς και έβγαλε την Εκκλησία από τις κατακόμβες. Η τρίτη είναι η Ανάσταση από την αίρεση, όταν ο Μέγας Κωνσταντίνος συγκάλεσε την Α΄ Οικουμενική Σύνοδο στη Νίκαια της Βιθυνίας, η οποία καταδίκασε μία από τις μεγαλύτερες αίρέσεις της εποχής, τον Άρειανισμό.

Ο Μακαριώτατος αναφέρθηκε και σε όσους του άσκουν κριτική για τα άμφια που φορά, τονίζοντας ότι αυτά δεν ανήκουν σε πρόσωπα, αλλά στην Εκκλησία, σε συνέχεια της μακραίωνης παράδοσής Της. «Τα άμφια είναι λειτουργικά αντικείμενα αφιερωμένα στην λατρεία του Θεού» σημείωσε, έπισημαίνοντας ότι «αυτό που πρέπει να ενδιαφέρει τον κόσμο δεν είναι το τί φορά ο Αρχιεπίσκοπος, αλλά το πώς ζει στην καθημερινή του ζωή». Και κατέληξε: «Δεν ζω πλουσιοπάροχα. Είμαι ένας απλός, κοινός άνθρωπος που θέλω να βρίσκομαι μαζί με το λαό, να ζω σαν τον λαό».

(21.5.2002)

(Εκ του Ί. Ναού Αγ. Κων/νου και Ελένης Γλυφάδας)

Άνταλλαγή Κατηχητών – Κατηχητριών

Στις 24, 25 και 26 Μαΐου 2002 θα πραγματοποιηθεί η δεύτερη φάση της Άνταλλαγής Κατηχητών - Κατηχητριών μεταξύ στελεχών της Ί. Αρχιεπισκοπής Αθηνών και της Ί. Μητροπόλεως Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως.

Στην άνταλλαγή θα λάβουν μέρος 50 περίπου Κατηχητές και Κατηχήτριες (25 από την Ί. Αρχιεπισκοπή και 25 από την Ί. Μ. Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως), οι

οποίοι θα μείνουν από την Παρασκευή το μεσημέρι έως την Κυριακή το μεσημέρι στις έγκαταστάσεις της Ί. Μητροπόλεως Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως.

Θά συνεχισθούν οι συζητήσεις και ο προβληματισμός (που ξεκίνησαν στο α΄ μέρος της Άνταλλαγής, το οποίο πραγματοποιήθηκε στη Βουλιαγμένη το Μάρτιο) σχετικά με το κεντρικό θέμα της Άνταλλαγής: «Την νεότητά παιδαγωγήσον...», αλλά και με θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος και οι έργασίες θα ολοκληρωθούν με τη διατύπωση προγραμμάτων σχετικών με το Κατηχητικό έργο.

(23.5.2002)

(Εκ του Γραφείου Νεότητας της Ί. Αρχιεπισκοπής Αθηνών)

Έγκαινιάσθηκε από τον Μακ. Αρχιεπίσκοπο το παρεκκλήσιο του Άμερικανικού Κολλεγίου

Τα έγκαινια και τη Θ. Λειτουργία στο Παρεκκλήσιο των Τριών Ίεραρχών του Άμερικανικού Κολλεγίου τέλεσε σήμερα ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος, παρουσία του Προέδρου του Συμβουλίου Έπιτρόπων του Άμερικανικού Κολλεγίου κ. Τζώρτζ Μπάμπις, του Προέδρου του Άμερικανικού Κολλεγίου κ. Τζών Μπέιλι, του έπιτετραμμένου της Άμερικανικής Πρεσβείας στην Αθήνα κ. Μάικλ Κλέβερλι και του Δημάρχου Άγίας Παρασκευής κ. Βασιλείου Γιαννακόπουλου.

Ο Μακαριώτατος, κατά τη διάρκεια της όμιλίας του, αναφέρθηκε στη συμβολή των Τριών Ίεραρχών στη συνάντηση του αρχαίου έλληνικού πνεύματος με το Χριστιανισμό, καθώς και στις σχέσεις έπιστήμης και θρησκείας. «Οι Τρεις Ίεράρχες, προστάτες της Έλληνικής Παιδείας, συνέβαλαν στη συνάντηση του αρχαίου έλληνικού πνεύματος με τη χριστιανική πίστη» τόνισε χαρακτηριστικά ο Μακαριώτατος, έπισημαίνοντας ότι «ύψωσαν το ανάστημά τους και δίδαξαν ότι ο Χριστός είχε φωτίσει πολλούς αρχαίους φιλοσόφους, όπως τον Πλάτωνα, τον Σωκράτη κ.ά., με άποτέλεσμα να ονομάζονται πρό Χριστού Χριστιανοί. Η διδασκαλία αυτή είχε ως άποτέλεσμα τη συνάντηση να διαδεχθεί στην πράξη μία έπιλεκτική σύζευξη». «Όμως», συνέχισε ο Μακαριώτατος, «η άνέγερση ενός ναού σε ένα σύγχρονο εκπαιδευτήριο σημαίνει ότι θρησκεία και έπιστήμη δεν είναι δύο μεγέθη που βρίσκονται σε διαρκή σύγκρουση, όπως με-

ρικοί Ισχυρίζονται. Η Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πάντα ἀγκά-
λιαζε τὴν ἐπιστήμη».

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐξήρε
τὴν πρωτοβουλία τῆς διοίκησης τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλε-
γίου νὰ ἀνεγείρει ναὸ σὲ ἕναν χῶρο στὸν ὁποῖο καλ-
λιεργεῖται ἡ ἐπιστήμη, καθὼς, ὅπως εἶπε, «αὐτὸ σημαί-
νει ὅτι οἱ μαθητὲς παίρνουν τὸ μήνυμα ὅτι πάνω ἀπὸ τὴ
λογικὴ ὑπάρχει ἡ Σοφία τοῦ Θεοῦ». Ἐπεσήμανε μάλι-
στα τὴν ἀνάγκη τῆς πνευματικῆς καλλιέργειας, ἡ ὁποία
πρέπει νὰ συμβαδίζει μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ καὶ τεχνολο-
γικὴ κατάρτιση.

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀμερικανικοῦ
Κολλεγίου κ. Τζὼν Μπέιλι ἐξέφρασε τὴ χαρὰ του γιὰ
τὴν παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου ἐπισημαίνοντας ὅτι
«γιὰ πολλοὺς ἀπὸ ἐμᾶς ἡ σημερινὴ τελετὴ εἶναι μία εὐ-
καιρία ποὺ συμβαίνει μία φορὰ στὴ ζωὴ μας». Καὶ συνέ-
χισε: «Ἡ παρουσία σας ἐδῶ Μακαριώτατε συμβολίζει τίς
πνευματικὲς ἀνάγκες τῶν μαθητῶν, ποὺ στὸ ἐξῆς θὰ
ἀπολαμβάνουν τῆς προστασίας τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν».

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι τὸ Παρεκκλήσιο ἀνεγέρθη
κατόπιν παράκλησης τῶν ἀλλοδαπῶν μαθητῶν τοῦ Κολλε-
γίου, ὡς τόπος περισυλλογῆς καὶ πνευματικῆς ἀνα-
ζητήσεως.

(26.5.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἐγκαίνια ἐκθεσης ἔργων Σύγχρονης Ὁρθόδοξης Τέχνης ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος θὰ τελέσει αὔριο, 28 Μαΐου
ἐ.ἔ. καὶ ὥρα 8 τὸ ἀπόγευμα στὴν Πινακοθήκη Πιερίδη
(Λεωφ. Ποσειδῶνος 29, Γλυφάδα), τὰ ἐγκαίνια τῆς, ὑπὸ
τὴν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐκθεσης
μὲ τίτλο «Εἰκόνων Τέχνη Β'».

Στὴν ἐκθεση, ποὺ συνδιοργανώνεται ἀπὸ τὸν Δῆμο
Γλυφάδας καὶ τὴν Δημοτικὴ Ἐπιχείρηση Ἀνάπτυξης καὶ
Πολιτισμοῦ, συμμετέχουν μὲ ἔργα Ὁρθόδοξης Λει-
τουργικῆς Τέχνης, ἀλλὰ καὶ ἔργα ποὺ ἀποτελοῦν ἐλεύ-
θερες προσωπικὲς δημιουργίες τῶν καλλιτεχνῶν μὲ
πηγὴ ἔμπνευσης τὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση (ζωγραφι-
κὴ, χαρακτικὴ, ψηφιδωτό, ὑαλογραφία, ξυλογλυπτικὴ,
μικρογλυπτικὴ) 115 καλλιτέχνες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ
ἄλλες χῶρες τῆς Βαλκανικῆς.

Ἡ ἐκθεση, ποὺ ἀποτελεῖ συνέχεια παρόμοιας ποῦ
εἶχε γίνεи τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1999 μὲ μεγάλη ἐπιτυχία
στὸν ἴδιο χῶρο καὶ στὴ συνέχεια εἶχε μεταφερθεῖ στὴ
Θεσσαλονίκη, θὰ διαρκέσει μέχρι καὶ τὴν 20ῆ Ἰουνίου ἐ.ἔ.
(27.5.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου στὸν Προσκυνηματικὸ Ἱ. Ναὸ τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου στὸ Νέο Προκόπι Εὐβοίας

Στὴν ἀνάγκη διατήρησης τῆς παράδοσης, τῶν ἀξιῶν
καὶ τῶν ἰδανικῶν μας ἀναφέρθηκε σήμερα κατὰ τὴ διάρ-
κεια τῆς Λιτάνευσης τοῦ Ἱεροῦ Σκηνώματος τοῦ Ὁσίου
Ἰωάννου τοῦ Ρώσου, ποὺ πραγματοποιήθηκε στὸν ὁμό-
νυμο Προσκυνηματικὸ Ἱερὸ Ναὸ στὸ Νέο Προκόπι Εὐβοί-
ας, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

«Δὲν ἀνταλλάσσουμε μὲ τίποτα αὐτὸν τὸν θησαυρὸ,
δὲν τὸν ἀφήνουμε ἀπροστάτευτο» σημείωσε χαρακτι-
ριστικὰ ὁ Μακαριώτατος, ὁ ὁποῖος, ἀναφερόμενος στὴν
ἀποφράδα ἡμέρα τῆς 29ης Μαΐου, ἡμέρα Ἰλωσης τῆς
Πόλης, ἐπεσήμανε ὅτι «ἡ Βασιλεύουσα ἔπεσε ἐξαιτίας
μίας κερκόπορτας». Κάλεσε δὲ ὅλους «νὰ φυλάτουμε
τίς κερκόπορτες, τὸν θησαυρὸ ποὺ ἔχουμε μέσα στὴν
καρδιά μας... καθὼς, ὑπάρχουν πολλοὶ ἀσυνειδητοὶ ποὺ
εἶναι ἐτοιμοὶ νὰ εἰσχωρήσουν μέσα ἀπὸ αὐτές». Καὶ συ-
νέχισε: «Ὅμως ὁ λαὸς μας ἀντιστέκεται... Δὲν εἶναι μό-
νο οἱ ὑπογραφῆς ἑκατομμυρίων Ἑλλήνων γιὰ τὴ διατή-
ρηση τῆς ταυτότητάς καὶ τῆς ἰδιοπροσωπίας μας. Ταυ-
τόχρονα ὅλες οἱ δημοσκοπήσεις δείχνουν ὅτι οἱ νέοι
ἄνθρωποι ἐμπιστεύονται τὸν Θεό, τὴν Ἐκκλησία μας καὶ
τοὺς ἄλλους θεσμοὺς τοῦ Ἔθνους».

Οἱ ἐορταστικὲς ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν ἡμέρα μνήμης
τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου ξεκίνησαν χθὲς τὸ ἀπό-
γευμα μὲ τὴν τέλεση Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν
ὁμόνυμο Ἱερὸ Προσκυνηματικὸ Ναὸ, προεξάρχοντος
τοῦ Μακαριωτάτου καὶ συγχοροστατούντων τῶν Σεβα-
σμιωτάτων Μητροπολιτῶν Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου,
Καρυστίας κ. Σεραφεῖμ, Σερρῶν κ. Μαξίμου, Καστορίας
κ. Σεραφεῖμ, πρῶν Κυθήρων κ. Ἰακώβου, τοῦ ἐπιχώρι-
ου Μητροπολίτου Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου καὶ τῶν
Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννου
καὶ Σαλώνων κ. Θεολόγου. Παρέστησαν ἐπίσης ὁ Ὑφυ-
πουργὸς Ἀνάπτυξης κ. Θεοδῶρου, οἱ βουλευτὲς κ.κ.

Λάσκος, Παπαγεωργόπουλος και Πιπεριάς, ο Νομάρχης Εύβοιας κ. Παπανδρέου, ο Δήμαρχος Κηρέως κ. Ένωτιάδης και ο Δήμαρχος Χαλκιδαιών κ. Μανιάτης.

Ο Δήμαρχος Κηρέως, υποδεχόμενος τόν Μακαριώτατο, τόν όποιο και ανακήρυξε επίτιμο δημότη τής πόλης, τόνισε ότι ή έορτή του Όσίου Ίωάννου του Ρώσου είναι έορτή τών προσφύγων. Από τήν πλευρά του ό Προκαθήμενος τής Έλλαδικής Έκκλησίας εξέφρασε τόν θαυμασμό του για τό πληθος τών νέων ανθρώπων, ό όποιοι, πεζοπορώντας, κάλυψαν απόσταση 50 χιλιομέτρων για νά προσκυνήσουν τό Ίερό Σκήνωμα του Όσίου. Κατά τόν Μέγα Πανηγυρικό Έσπερινό, ό Μακαριώτατος επισήμανε τήν οικουμενικήτητα τής Όρθοδοξίας και τήν αγάπη που πρέπει νά δείχνουμε προς όλους τούς αδελφούς μας, καθώς «έχουμε διδαχθεί ότι ό διπλανός μας δέν είναι ή κόλασή μας, αλλά ό Ίδιος ό Θεός μας. Μέσα στην Έκκλησία όλοι είμαστε παιδιά του Θεού». Άναφέρθηκε μάλιστα και στην τιμή που αποδίδουμε προς τά Ίερά Σκηνώματα, τονίζοντας ότι «μέ αυτόν τόν τρόπο, λατρεύουμε τόν άληθινό και μοναδικό Θεό». Και κατέληξε: «Αυτή ή τιμή, όπως και ή τιμή που αποδίδουμε προς τίς Ίερές Εικόνας, επί τό πρωτότυπον διαβαίνει, όπως τονίζει ό Μ. Βασίλειος, δηλαδή αποβλέπει στην τιμή του εικονιζόμενου προσώπου».

Η Πανήγυρις του Όσίου Ίωάννου του Ρώσου κορυφώθηκε σήμερα μέ τήν τέλεση Πολυαρχιερατικού Συλλειτουργου προεξάρχοντος του Μακαριώτατου, ενώ τόν Θείο Λόγο κήρυξε ό Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Σαλώνων και Άρχιγραμματεύς τής Ίεράς Συνόδου κ. Θεολόγος, (27.5.2002)

(Έκ του Γραφείου Τύπου)

Έγκαίνια έκθεσης μέ έργα Όρθόδοξης Λειτουργικής Τέχνης από τόν Μακαριώτατο

Τά έγκαίνια τής έκθεσης μέ τίτλο «Εικώνων Τέχνη Β'» τέλεσε χθές στις 8 τό απόγευμα στην Πινακοθήκη Πιερίδη στη Γλυφάδα ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Έλλάδος κ. Χριστόδουλος. Στην έκθεση, ό όποία τελεί υπό τήν αιγίδα τής Ίεράς Άρχιεπισκοπής Άθηνών και συνδιοργανώνεται από τόν Δήμο Γλυφάδας και τήν Δημοτική Έπιχείρηση Ανάπτυξης και Πολιτισμού, συμμετέχουν μέ έργα Όρθόδοξης Λειτουργικής Τέχνης, αλλά και έργα που αποτελούν έλευθερες προσωπικές δημιουργίες τών καλλιτεχνών μέ

πηγή έμπνευσης τήν Όρθόδοξη Παράδοση, 115 καλλιτέχνες από διάφορες περιοχές τής Έλλάδος, αλλά και από χώρες τής Βαλκανικής.

Μετά τόν άγιασμό, ό καλλιτεχνικός έπιμελητής τής έκθεσης κ. Μιχαήλ Άγγελάκης παρουσίασε τά έργα που καλύπτουν όλες τίς κατηγορίες τής έκκλησιαστικής τέχνης (ζωγραφική, ψηφιδωτό, χαρακτηρισκή, ξυλογλυπτική, μικρογλυπτική, ύαλογραφία), ύπογραμμίζοντας ότι «ή τέχνη τής Όρθόδοξης Έκκλησίας ζει, άνθίζει και ύπάρχει, σε μία έν έλευθερία στράτευση του κάθε καλλιτέχνη». Όπως μάλιστα τόνισε χαρακτηριστικά «αυτός ό θεσμός είναι για τήν Έκκλησία και είναι ή Έκκλησία». Από τήν πλευρά του ό Δήμαρχος Γλυφάδας κ. Στέλιος Λανδράκης χαρακτήρισε τήν έκθεση «μοναδική έκφραση Όρθόδοξης έμπνευσης τής παράδοσής μας».

Στόν χαιρετισμό του ό Μακαριώτατος, αφού συνεχάρη τούς συντελεστές τής έκθεσης, σημείωσε τήν άνθηση που παρατηρείται τά τελευταία χρόνια στον χώρο τής άγιογραφίας μέ τή συμμετοχή πολλών νέων. «Η έκκλησιαστική τέχνη, που προσελκύει τό ενδιαφέρον ενός ευρύτατου κύκλου ανθρώπων, έχει πρωτίστως πνευματικό χαρακτήρα... Δέν έχει σκοπό νά παρουσιάσει τούς Άγίους στις φυσικές τους διαστάσεις, αλλά μέ τήν πνευματική διάσταση που προσλαμβάνει ό άνθρωπος όταν φθάσει στη θέωση» επισήμανε χαρακτηριστικά.

Ο Προκαθήμενος τής Έλλαδικής Έκκλησίας δέν παρέλειψε μάλιστα νά συμβουλευσει τούς νέους άγιογράφους νά δημιουργούν μέ πίστη, εύλάβεια και προσευχή, όπως ακριβώς και οι παλαιότεροι, ενώ ύπογράμμισε τήν ανάγκη τής ύπακοης —και όχι τής πειθαρχίας, όπως χαρακτηριστικά είπε— σε κανόνες, για νά μήν όδηγηθούμε σε άσυδοσία. «Δέν μπορεί ό καθένας νά αυτοβαπτίζεται άγιογράφος. Γι' αυτό άλλωστε δημιουργήσαμε τήν Άκαδημία Έκκλησιαστικών Τεχνών, για νά μελετά τρόπους έκφράσεως και νά δίδει κατευθύνσεις» σημείωσε.

Άναφερόμενος, τέλος, στην πολιτιστική παρέμβαση τής Έκκλησίας, μέσω τής Έκκλησιαστικής Τέχνης, ό Μακαριώτατος τόνισε: «Η Έκκλησία είναι ή Πνευματική Μητέρα του Έθνους. Ταυτόχρονα όμως είναι και γεννήτρια πολιτισμού. Άκόμη και αυτοί που δέν πιστεύουν στο Θεό, δέν μπορεί νά μήν άναγνωρίζουν τήν παρέμβαση τής Έκκλησίας στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου μας».

Νά σημειωθεί ότι ή έκθεση, ή όποία θα διαρκέσει μέχρι και τήν 20ή Ίουνίου έ.έ. (ώρες λειτουργίας: Καθημερινά, 9.00-14.00 & 18.00-20.30, Σάββατο & Κυριακή,

10.00-14.00), συνοδεύεται από παράλληλες μουσικές εκδηλώσεις. Ταυτόχρονα, εκδόθηκε και πολυτελής κατάλογος που, εκτός από τὰ ἔργα τῶν ἀγιογράφων, περιλαμβάνει χαιρετισμὸ τοῦ Μακαριωτάτου, καθὼς καὶ μία σύντομη ἀναδρομὴ στὴν τέχνη τῆς Βυζαντινῆς Ἀγιογραφίας ἀπὸ τὸν Πρωτοσύγκελλο τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερο π. Θωμᾶ Συνοδινό. (29.5.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἡ Ἐκκλησία ὡς στύλος καὶ ἐδραίωμα τῆς ἀληθείας

Τις δέουσες ἀπαντήσεις πρὸς ὅλους αὐτοὺς ποὺ διακηρύττουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ὠφέλησε ἀλλὰ μᾶλλον ἐζημίωσε τὸν τόπο, ἔδωσε σήμερα ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἀπὸ τὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ τῆς Ἀγίας Φωτεινῆς Ν. Σμύρνης.

«Οἱ Ἕλληνες ἔχουμε ἀνατραφεῖ μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας... Τὴν ἱστορία μας καὶ τὴν παράδοσή μας, τὴν βλέπουμε ζωντανὴ μέσα στὴν Ἐκκλησία μας. Ὅσο κι ἂν αὐτὸ δὲν ἀρέσει, ὅσο κι ἂν ἀκούγονται ἀπόψεις ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ὠφέλησε, ἀλλὰ μᾶλλον ἐζημίωσε, καὶ οἱ λίθοι κεκράζονται περὶ τῆς ἀληθείας», τόνισε μεταξύ ἄλλων ὁ Μακαριώτατος.

Ταυτόχρονα προέτρεψε τὸν νεοχειροτονηθέντα Πρεσβύτερο π. Εὐστάθιο Ραφτόπουλο νὰ διατηρήσει ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τίς ἀρχές καὶ τίς ἀλήθειες τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως, ἡ ὁποία δὲν δύναται νὰ συγκριθεῖ σὲ αὐτὸν τὸν κόσμο μὲ καμμία ἄλλη θρησκεία καὶ πίστη. Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε στὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἐποχῆς μας, καθὼς ἐπίσης καὶ στὴν ἀποστολὴ ποὺ ἀναλαμβάνει ὁ νέος κληρικὸς τῆς Ἐκκλησίας μας. «Σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ χαρακτηρίζεται μετανεωτερικὴ, ποὺ ὁ ἄνθρωπος γίνεται ὄλο καὶ περισσότερο αἰχμάλωτος τῆς ἠλεκτρονικῆς τεχνολογίας, ποὺ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ εἶναι αἰσθητὴ ἡ ἀπειλὴ τῆς πολτοποίησης καὶ τῆς ἰσοπέδωσης τῶν πάντων, ποὺ οἱ παραδόσεις καταρρέουν, ποὺ ἡ ἀπαξίωση τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖ ἐπιδίωξη ἰσχυρῶν δυνάμεων, ποὺ ὁ ἄνθρωπος συνεχῶς διολισθαίνει πρὸς τὸν καταναλωτισμὸ καὶ τὸν εὐδαιμονισμὸ, προβάλλει ἀποτελεσματικὸς ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας, ὡς στύλος καὶ ἐδραίωμα τῆς ἀληθείας», υπογράμμισε ὁ Μακαριώτατος. «Σ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴ ἡ Ἐκκλησία μας διακηρύττει τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ἀκεραιό-

τητα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου ἀπέναντι στὰ συμφέροντα τῶν ἰσχυρῶν ποὺ ἐπιδιώκουν τὸν εὐτελισμὸ του... Ἡ Ἐκκλησία εἶναι αὐτὴ ποὺ ἀγωνίζεται κατὰ τῆς ἰσοπέδωσης τῶν πολιτισμῶν καὶ τῶν παραδόσεων ποὺ προθοῦν οἱ σκοτεινὲς δυνάμεις. Ἄν χάσουμε τὴν ταυτότητά μας καὶ ἰσοπεδωθοῦμε, ἂν τὰ παιδιά μας λησμονήσουν τὴν ἱστορία καὶ τίς παραδόσεις μας, τότε αὐτὸς ὁ μικρὸς λαὸς εἶναι ἔτοιμος νὰ ἀφομοιωθεῖ καὶ νὰ πάψει νὰ ἔχει ἱστορικὴ παρουσία καὶ διάσταση», ἐπεσήμανε ὁ Μακαριώτατος, ὁ ὁποῖος κάλεσε τὸ νέο κληρικὸ τῆς Ἐκκλησίας μας νὰ διαφυλάττει, νὰ διατηρεῖ καὶ νὰ διακηρύττει αὐτὲς τίς ἀλήθειες, τίς ὁποῖες υἱοθετεῖ ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ λαοῦ μας.

(2.6.2002)

(Ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγ. Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης)

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Ξεκίνησε χθὲς Τρίτῃ 14 Μαΐου 2002 τίς ἐργασίες τοῦ στοῦ Κέντρο Νεότητας τῆς ὁδοῦ Βασσάνη (Ἀλεξάνδρα καὶ Βασσάνη 63) τίς ἐργασίες τοῦ 2ο ἐβδομαδιαῖο Θεολογικὸ Σεμινάριο ποὺ διοργανώνει ὁ «Σύνδεσμος Νέων» τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, μὲ τὴν συμπαράσταση καὶ εὐλογία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Τὸ Σεμινάριο ἄρχισε μὲ ἀγίασμὸ ποὺ τέλεσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος, ὁ ὁποῖος, σὲ χαιρετισμὸ του, ἐπεσήμανε μεταξύ ἄλλων ὅτι «ἡ σύγχρονη κοινωνία παρουσιάζει ἀναλογίες μὲ αὐτὴν τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ. Ὅπως καὶ τότε, ἡ παγκοσμιοποίηση ἀλλὰ καὶ ἡ θεοποίηση τῆς αὐτάρκειας τῶν υλικῶν ἀγαθῶν, ἔχει ὀδηγήσει στὴν ἠθικὴ ἀνοχὴ ἀπέναντι στὴν συσσώρευση τοῦ πλοῦτου στοὺς λίγους καὶ ἰσχυροὺς, χωρὶς νὰ ἐξετάζουμε τοὺς τρόπους ἀπόκτησής του, χωρὶς νὰ μιλοῦμε γιὰ τὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς χρήσης του. Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς εἶναι ἀπαραίτητὴ ἡ κατάθεση τῆς μαρτυρίας τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας, ὡς διαρκοῦς ὑπενθύμιση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνάγκης «ἐν τῇ πτωχείᾳ νὰ κερδηθοῦν τὰ πλοῦσια», ὅπως ἔκανε ἡ Ἐκκλησία στοὺς αἰῶνες». Ὁ Σεβασμιώτατος ἐπεσήμανε ἀκόμη τὸ πρόβλημα τῆς χρήσης τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἀναγκαιότητας τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν συνάνθρωπο, ποὺ καταξιώνει αὐτὴ τὴ χρήση.

Πρώτος εισηγητής του σεμιναρίου ήταν ο καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Πέτρος Βασιλειάδης, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα «Ο Πλούτος στην Ἁγία Γραφή».

Το απόγευμα της Τετάρτης 15 Μαΐου 2002 εισηγητής ήταν ο Δρ. Θεολογίας και Κοινωνιολογίας κ. Κωνσταντίνος Ζορμπάς με θέμα «Ο πλούτος στη σύγχρονη κοινωνία και οικονομία».

Το απόγευμα της Πέμπτης 16 Μαΐου 2002 εισηγητής ήταν ο Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης π. Νεκτάριος Ντόβας, θεολόγος, ἡγούμενος της Ἱ. Μ. Ἄνω Ξεβιάς, με θέμα «Πλούτος και Μοναχισμός».

Και τῶν δύο εισηγήσεων ἐπακολούθησε ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρουσα συζήτηση με τὴν συμμετοχὴ ὅλων ὄσων παρακολούθησαν τὸ Σεμινάριο, ἡ ὁποία ὁδήγησε στὴν διασάφηση τῶν βασικῶν θέσεων τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας σχετικὰ με τὸν πλοῦτο.

Στὴ συζήτηση ποὺ ἐπακολούθησε τονίστηκε ἡ ἀνάγκη ἢ Ἐκκλησία σήμερα νὰ διδάξει τοὺς ἀνθρώπους νὰ μὴν κλείνονται στὸν ἑαυτὸ τους καὶ τὴν αὐτάρκειά τους, ἀλλὰ νὰ μποροῦν νὰ κοινωνήσουν τὶς ἀνάγκες τοῦ συνανθρώπου τους. Ὅπως, ἐπεσήμανε, κλείνοντας τὴν πρώτη ἡμέρα ὁ Σεβασμιώτατος κ. Ἰγνάτιος, ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐναντίον τῆς κακῆς καὶ ἐγωϊστικῆς χρήσης τοῦ πλούτου καὶ σ' αὐτὸ χρειάζεται νὰ στοχεύσει ἢ ποιμαντικῆς, στὸ πὼς θὰ δίνει ἢ ἴδια ἓνα διαρκές παράδειγμα ἀγάπης καὶ προσφορᾶς, ἀλλὰ καὶ στὸ πὼς θὰ ἐμπνεύσει τὴν κοινωνία νὰ μὴν λειτουργεῖ ἐγωκεντρικὰ καὶ ἀλλοτριωτικὰ.

Τελευταῖος εισηγητής ήταν ὁ Πρωτοπρεσβύτερος π. Βασίλειος Θερμός, Δρ. Θεολογίας καὶ Παιδοψυχίατρος, γνωστὸς συγγραφέας καὶ στοχαστής, με θέμα «Ο πλούτος στὴν Ἐκκλησία σήμερα».

Στὴν συζήτηση ποὺ ἐπακολούθησε καὶ τὴν ὁποία συντόνισε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος καὶ Ἄλμυρου κ. Ἰγνάτιος, κατατέθηκαν συγκεκριμένες προτάσεις σχετικὰ με τὴν καλλιέργεια σύγχρονων προτάσεων ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Θεολογικὴ σκέψη γιὰ τὴν στάση τῆς Ἐκκλησίας ἐναντι τοῦ πλούτου, καὶ ἰδίως σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς χρήσης, ἐνῶ κλείνοντας τὶς ἐργασίες τοῦ Σεμιναρίου ὁ κ. Ἰγνάτιος ἐπεσήμανε τὴν ἀνάγκη ὅλοι νὰ συνειδητοποιήσουμε ὅτι τὸ ἦθος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς προσφορᾶς εἶναι ποὺ δίνει τὴν εὐτυχία στὸν ἄνθρωπο καὶ ὄχι ἢ προσκόλληση στὸ χρῆμα καὶ τὴν δόξα.

Με τὴν λήξη τοῦ Σεμιναρίου παρατέθηκε γεῦμα ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη στὸ Πνευματικὸ κέντρο τοῦ Ἱ. Ν.

Ἀγ. Νεκταρίου Βόλου, παρεκκλησίου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Οἴκου, κατὰ τὸ ὁποῖο ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Ἰγνάτιος ἐπέδωσε τὶς βεβαιώσεις συμμετοχῆς σὲ ὅσους ἔλαβαν μέρος στὸ Σεμινάριο.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολη Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων διοργανώνει Ἐπιστημονικὸ Συμπόσιο γιὰ τὸν Ἅγιο Σεραφεῖμ Ἀρχιεπίσκοπο Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου ἀπὸ τὶς 24 ἕως τὶς 26 Μαΐου 2002 στὸ Ξενοδοχεῖο ΝΑΪΑΔΕΣ στὸ Νεοχώρι Ἀγρᾶφων με τὴν εὐκαιρία συμπληρώσεως 400 ἐτῶν ἀπὸ τὸ μαρτυρικὸ του θάνατο.

Στόχος τοῦ Συμποσίου εἶναι νὰ ἀναδείξει τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ἁγίου Σεραφεῖμ σὲ συνδυασμὸ με τὸ ἱστορικὸ-κοινωνικὸ γίνεσθαι τῆς ἐποχῆς.

Στὶς θεματικὲς ἐνότητες περιλαμβάνονται ζητήματα ποὺ ἀφοροῦν τὶς τέχνες, τὰ γράμματα, τὸν πολιτισμὸ καὶ τὰ λαογραφικὰ δεδομένα τῆς ἐποχῆς. Καταδεικνύεται ἢ συμβολὴ τῶν νεομαρτύρων τῆς Ἐκκλησίας στὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα. Ἐπίσης γίνεται παρουσίαση θεμάτων ποὺ ἀναφέρονται στὸ Νέο Μαρτυρολόγιο, στὴν ὕμνολογία καθὼς καὶ σὲ ζητήματα Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Τοπικῆς Ἱστορίας. Στὸ Συμπόσιο συμμετέχουν διακεκριμένοι Πανεπιστημιακοὶ δάσκαλοι καὶ εἰδικοί ἐπιστήμονες.

Τὸ Συμπόσιο ὁργανώνεται ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων, τὸν Τομέα Ἱστορίας, Δόγματος, Διορθόδοξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας καὶ τὸ Ἰδρυμα Ἐθνικοῦ καὶ Θρησκευτικοῦ Προβληματισμοῦ – Καρίπειον Μέλαθρον.

(22.5.2002)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Μὲ ἐπιτυχία ἐληξαν στὶς 26 Μαΐου οἱ ἐργασίες τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συμποσίου γιὰ τὸν Ἅγιο Σεραφεῖμ, τὸ ὁποῖο διεξήχθη γιὰ τρεῖς ἡμέρες στὸ ξενοδοχεῖο «Ναΐαδες» στὸ Νεοχώρι Ἀγρᾶφων.

Τὸ Συμπόσιο διοργανώθηκε με τὴν εὐκαιρία συμπληρώσεως 400 ἐτῶν ἀπὸ τὸν μαρτυρικὸ θάνατο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου Ἁγίου Σεραφεῖμ.

Στόχος τοῦ Συμποσίου ἦταν νὰ ἀναδείξει τὴν προ-

Στιγμιότυπο από τις εργασίες του Συμποσίου. Στην πρώτη σειρά οι Σεβ. Μητροπολίτες Τρίκκης και Σταγών κ. Ἀλέξιος, Σερρών και Νιγρίτης κ. Μάξιμος, Καστοριάς κ. Σεραφείμ.

σωπικότητα και τὸ ἔργο τοῦ Ἁγίου Σεραφείμ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸ ἱστορικὸ-κοινωνικὸ γίνεσθαι τῆς ἐποχῆς.

Στὶς θεματικὲς ἐνότητες τοῦ Συμποσίου ἀναπτύχθηκαν ζητήματα ποὺ ἀφοροῦν τὶς τέχνες, τὰ γράμματα, τὸν πολιτισμὸ καὶ τὰ λαογραφικὰ δεδομένα τῆς ἐποχῆς. Ἀναδείχθηκαν ἡ συμβολὴ τῶν νεομαρτύρων τῆς Ἐκκλησίας στὸ ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα καὶ ἔγινε παρουσίαση θεμάτων ποὺ ἀναφέρονται στὸ Νέο Μαρτυρολόγιο, στὴν ὑμολογία καθὼς καὶ ζητήματα Ἐκκλησιαστικῆς Τοπικῆς Ἱστορίας. Στὸ Συμπόσιο συμμετείχαν διακεκριμένοι Πανεπιστημιακοὶ δάσκαλοι καὶ εἰδικοί ἐπιστήμονες, καθὼς καὶ οἱ Μητροπολίτες Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Ἀλέξιος, Σερρῶν καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμος, Καστοριάς κ. Σεραφείμ καὶ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ.

Τὸ Συμπόσιο ὁργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων, τὸν Τομέα Ἱστορίας, Δόγματος, Διορθόδοξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ τὸ Ἴδρυμα Ἐθνικοῦ καὶ Ἱεροσπουδαστηρίου Προβληματισμοῦ-Καρίπειον Μέλαθρον.

Κατὰ τὴ χθεσινὴ τρίτη ἡμέρα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμποσίου ἔγινε προσκύνημα καὶ Θεία Λειτουργία στὴν Ἱερά Μονὴ Κορώνης, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολί-

του Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Θεοκλήτου. (27.5.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Πόρισμα

τοῦ Πανελληνίου Συνεδρίου στὴν Καρδίτσα πρὸς τιμὴν τοῦ πολιούχου Ἁγίου Σεραφείμ

Μὲ πρωτοβουλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Θεοκλήτου συνήλθε στὸ Νεοχώρι Καρδίτσας πανελλήνιο συνέδριο ἀπὸ 24 ἕως 25 Μαΐου ποὺ ἦταν ἀφιερωμένο στὴ μνήμη τοῦ νεομάρτυρος πολιούχου τῆς Καρδίτσας Ἁγίου Σεραφείμ, Ἐπισκόπου Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου. Στὸ συνέδριο ἐκλήθησαν καὶ παρουσίασαν εισηγήσεις καθηγητὲς Πανεπιστημίου καὶ ἐντόπιοι ἐρευνητὲς. Στὴν ἐναρξὴ τοῦ συνεδρίου ὁ Σεβασμιώτατος κ. Θεοκλήτος τόνισε τὴν σημασία ποὺ ἔχει γιὰ τὸν Νομὸ Καρδίτσας, τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὸν ἑλληνισμὸ ἡ θυσία καὶ τὸ μαρτύριο τοῦ Ἁγίου Σεραφείμ καὶ ἀναγνώσθηκε μῆνυμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου, στὸ ὁποῖο τονίζεται ἡ συμβολὴ τῶν νεομαρτύρων στὴν πορεία τοῦ Γένους, ἡ ταύτιση τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας ἀλλὰ καὶ ἡ ἀντιπαράθεσή τους καὶ σύγκριση μὲ ἄλλους δῆθεν μάρτυρες ποὺ μόνον κακὰ προκα-

λοῦν στήν Ἀνθρωπότητα.

Τὸ συνέδριο χαίρετιαν: ὁ βουλευτής κ. Σπύρος Ταλιαδοῦρος, ὁ Νομάρχης Καρδίτσας κ. Βασίλειος Ἀναγνωστόπουλος, ὁ Δήμαρχος Καρδίτσας κ. Χρήστος Τέγος, ὁ Δήμαρχος Παλαμᾶ κ. Κωνσταντῖνος Ἐξαρχος, ὁ Δήμαρχος Νεβροπόλεως κ. Κρομμύδας Σωκράτης καὶ ὁ Δήμαρχος Ἰθώμης κ. Σταῦρος Παπαγεωργίου καθὼς καὶ ὁ Πρύτανης τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Μιχάλης Παπαδόπουλος καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας κ. Γεώργιος Θεοδωροῦδης, οἱ ὅποιοι ἐβοήθησαν ἠθικῶς τὴν ὀργάνωση τοῦ συνεδρίου, ἐνῶ τηλεγραφήματα ἀπέστειλαν: ὁ Μητροπολίτης Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ, ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σταγῶν καὶ Μετεώρων Ἀρχιμ. Γεώργιος Στέφας, ὁ Ἰγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Βησσαρίωνος Δουσίκου Ἰγνάτιος Πούτος, ὁ Πρωτοπρεσβύτερος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα Πατρῶν Νικόλαος Σκιαδαρέσης καὶ ὁ βουλευτής κ. Θεόδωρος Ἀναγνωστόπουλος.

Τὸ συνέδριο παρακολούθησαν οἱ Μητροπολίτες Σερρών καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμος, Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Ἀλέξιος, Καστοριάς κ. Σεραφεῖμ, Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ, ὁ πρῶν ἐκπρόσωπος Τύπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰωάννης Χατζηφώτης, πολλοὶ Κληρικοὶ καὶ πλῆθος κόσμου. Κατὰ τὴν ἔναρξή του ἐγίνε ἡ παρουσίαση τῆς Ε΄ ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου τοῦ Σάββα Νανάκου «Ὁ Ἅγιος Σεραφεῖμ», τὸ ὁποῖο παρουσίασε ὁ καθηγητής κ. Σπυρίδων Κοντογιάννης.

Ἀκολούθησαν οἱ εἰσηγήσεις τῶν κ.κ. Ζήση Τζιαμούρτα ποῦ μίλησε γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ἁγίου Σεραφεῖμ, Ἀθανασίου Καραθανάση γιὰ τὸν σύγχρονό του φίλο καὶ συνεργάτη τοῦ Ἁγίου μας Διονύσιο Φιλόσοφο, Μητροπολίτου Λαρίσης (1592-1601) ποῦ μαζί ἐπαναστάτησαν στὴν περιοχὴ μας. Στὴν συνέχεια τὸ λόγο ἔλαβε ὁ καθηγητής κ. Χρήστος Κρικῶνης ποῦ ἐξέτασε τὴ συμβολὴ τῶν νεομαρτύρων καὶ ἰδίως τοῦ Ἁγίου Σεραφεῖμ στὴν προπαρασκευὴ τῆς Ἐθνεγερσίας τοῦ 1821, ἐνῶ ὁ καθηγητής κ. Σίμος Πασχαλίδης μίλησε γιὰ τὰ χειρόγραφα καὶ τίς ἐκδεδομένες ἀκολουθίες πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Σεραφεῖμ. Ἡ Διευθύντρια τοῦ Κέντρου Λαογραφίας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Αἰκατερίνη Καμηλάκη μίλησε γιὰ τὴ λαϊκὴ λατρεία πρὸς τὸν Ἅγιο Σεραφεῖμ, τὸν ὁποῖο ὁ λαὸς θεωροῦσε ὡς ἱαματικὸ Ἅγιο κατὰ τῆς χολέρας, ἐνῶ ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἀρχιμανδρίτης π. Ἀχίλλιος Σιώκας παρουσίασε 110 τοιχογρα-

φίες καὶ φορητὲς εἰκόνες ἀπὸ Μονῆς καὶ Ναοὺς τῆς Καρδίτσας ποῦ εἰκονίζουσι τὸν Ἅγιο Σεραφεῖμ. Ὁ Διευθυντὴς Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Λάζαρος Δεριζιώτης ἀσχολήθηκε στὴν εἰσήγησή του μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴ τέχνη στὰ χρόνια τοῦ Ἁγίου Σεραφεῖμ, ποῦ ἐκδηλώθηκε μὲσθ τῆς Κρητικῆς καὶ Μακεδονικῆς Σχολῆς. Σὲ ἄλλη ἐνότητα τοῦ συνεδρίου ἡ καθηγήτρια τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ πρῶν Ὑπουργὸς κ. Καλλιόπη Μπουρδάρη ἐξέτασε νομικῶς τὴν δίκη τοῦ Ἁγίου Σεραφεῖμ ἐνώπιον τῶν Τουρκικῶν Ἀρχῶν, οἱ ὁποῖες ἐπέδιωξαν τὴν ἀλλαξοπιστία τοῦ Ἁγίου Σεραφεῖμ, δὲν ἐξέτασαν τὴ συμμετοχὴ του στὴν ἐπανάσταση τῆς 1ης Νοεμβρίου τοῦ 1600 στὴν περιοχὴ μας καὶ τόνισε ὅτι οἱ βίοι τῶν Ἁγίων ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς Τουρκοκρατίας ἦταν συνέχεια τῶν μαρτυριῶν τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων. Ὁ καθηγητής κ. Βασίλειος Τοῦγκος μίλησε γιὰ τὴν θεολογία τοῦ νέου Μαρτυρολογίου καὶ ἐπεσήμανε τὸν ὁμολογητικὸ καὶ ἀπολογητικὸ χαρακτήρα τῆς θυσίας τῶν νεομαρτύρων σύμφωνα μὲ τὴ διδασκαλία τῆς πίστεώς μας, ἐνῶ ὁ καθηγητής κ. Σπυρίδων Κοντογιάννης στὴν εἰσήγησή του ἀσχολήθηκε μὲ τὰ κριτήρια διακρίσεως τῶν ἐθνομαρτύρων ποῦ μαρτύρησαν γιὰ τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Πίστη καὶ τῶν ἱερομαρτύρων ποῦ μαρτύρησαν γιὰ τὸν Κύριό μας.

Ὁ καθηγητής κ. Μιχαὴλ Τρίτος στὴν δική του εἰσηγήσει ἐξέτασε τὴν ἀσματικὴ Ἀκολουθία, ποῦ συνέθεσε ὁ δάσκαλος τοῦ Γένους Ἀναστάσιος Γόρδιος πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Σεραφεῖμ, τονίζοντας τὴ διαχρονικὴ φήμη καὶ λατρεία τοῦ Ἁγίου στὴν συνείδηση τοῦ Γένους. Ἡ τελευταία ἐνότητα τοῦ συνεδρίου ἦταν ἀφιερωμένη στὴν τοπικὴ ἱστορία καὶ σὲ αὐτὴν πρῶτος μίλησε ὁ καθηγητής κ. Ἀθανάσιος Ἀγγελόπουλος ποῦ ἔφερε στὸ φῶς ἔγγραφα ποῦ μαρτυροῦν γιὰ τὴ λειτουργία τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνόδου Θεσσαλίας ποῦ ξεκινᾶ ἀπὸ τὸν 19ο αἰῶνα καὶ λήγει περὶ τὸ 1881. Ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν τὰ ἔγγραφα γιὰ τὴν ἐκλογή τοῦ Ἁγίου Σεραφεῖμ περὶ τὸ 1599/1600 ὡς Ἐπισκόπου Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου μὲ πρόταση τοῦ φίλου του Διονυσίου Φιλοσόφου, ἡ ἀνακήρυξη τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος στὶς παραμονὲς τοῦ 1821 ὡς Μητροπόλεως, κ.λπ. Ὁ καθηγητής κ. Δημήτριος Σακκῆς καὶ ὁ προϊστάμενος τῶν Ἀρχείων τοῦ Ν. Καρδίτσας κ. Ἀντώνιος Ἀντωνίου παρουσίασαν κοινὴ εἰσηγήσει μὲ παράθεση Θεσσαλῶν νεομαρτύρων στὰ πρώτα χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τέλος ὁ ἐκπαιδευτικὸς-ἐρευνητής κ. Βασίλειος Μαγόπουλος σχολίασε τὴν Συνθήκη Ταμασίου τῆς 10ης Μαΐου 1525, κατὰ

τὴν ὁποία οἱ Τούρκοι ἀναγκάστηκαν νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν αὐτονομία πολλῶν χωριῶν τῶν Ἀγράφων καὶ τῆς δράσεως σὲ αὐτὰ τῶν κλεφταρματωλῶν, ἡ ὁποία αὐτονομία ἀπετέλεσε τὴν κύρια αἰτία τοῦ ἀνυπότακτου χαρακτήρος τῆς περιοχῆς καὶ τῶν συνεχῶν ἐπαναστατικῶν κινήματων.

Τελικῶς τὸ Συνέδριο αὐτὸ ἦταν ἓνα πρώτης τάξεως θρησκευτικὸ καὶ ἐκκλησιαστικὸ γεγονός γιὰ τὴν περιοχὴ μας, ἀφοῦ ἀνέδειξε τὴν μορφή τοῦ Ἁγίου Σεραφεῖμ, τοῦ φίλου του Διονυσίου Φιλοσόφου, τὴν συμβολή τους, ὅπως καὶ ἄλλων νεομαρτύρων στὴν ἐθνεγερσία τοῦ 1821 ἀλλὰ καὶ πτυχές τῆς πλούσιας τοπικῆς μας ἱστορίας. Οἱ σύεδροι ἐξέφρασαν τὴν εὐγνωμοσύνη τους πρὸς τὸν πρωτομάστορα, ὅπως τὸν ἀπεκάλεσαν, τοῦ συνεδρίου Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας κ. Θεόκλητο τόσο γιὰ τὴν ἰδέα τῆς ὁργανώσεως τοῦ συνεδρίου, ὅσο καὶ γιὰ τὴν Ἀβραμαϊὰ φιλοξενία του. Ὁ Σεβασμιώτατος μάλιστα ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωση σὲ συνεργασία μὲ τὰ Πανεπιστήμια Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκης καὶ Θεσσαλίας στὸ ἄμεσο μέλλον νὰ συγκαλέσει συνέδριο μὲ θέμα τοὺς Θεσσαλοὺς νεομάρτυρες.

Τὴν Κυριακὴ οἱ σύεδροι παρέστησαν σὲ ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία ὅπου λειτούργησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας στὴν Ἱερὰ Μονὴ Κορώνης, στὴν ὁποία ἦταν Ἡγούμενος ὁ Πολιοῦχος μας Ἅγιος Σεραφεῖμ. Τῆς θείας λειτουργίας παρακολούθησε πλῆθος συμπολιτῶν μας.

(Ἐκ τῆς Ἐπιστημονικῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς)

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορίνθου

Μὲ τίς εὐλογίες τοῦ Σεπτοῦ Ποιμενάρχου μας, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Παντελεήμονα, πραγματοποιήθηκε τὴν Κυριακὴ 12 Μαΐου στὸ κληματοθέατρο «ΑΠΟΛΛΩΝ», στὴν πόλη τῆς Κορίνθου, γιὰ δέκατη πέμπτη συνεχῆ χρονιά, ἡ ἐτήσια Γιορτὴ Νεολαίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Τὴν ἐκδήλωση ποὺ ἐφέτος περιελάμβανε παραδοσιακοὺς χορούς καὶ τραγούδια ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, παρακολούθησε πλῆθος κόσμου.

Θερμὰ χειροκροτήματα ἀπέσπασαν ἀπὸ τὸ κοινὸ τόσο τὰ παιδιά τῆς χορωδίας, ὅσο καὶ οἱ νέες καὶ οἱ νέοι τῶν χορευτικῶν τμημάτων, ποὺ ἡ ἀπόδοσή τους ἦταν ἀψογή.

Τὴν ἐκδήλωση ἐκλείσει ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος π. Σταῦρος Πανουργιάς, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε θερμὲς εὐχαριστίες πρὸς τὸν Σεβασμιώτατο Μη-

τροπολίτη κ. Παντελεήμονα, μὲ τὴν εὐλογία καὶ τὴν καθοδήγηση τοῦ ὁποῖου ἐπιτελεῖται ὅλο τὸ πνευματικὸ ἔργο ποὺ ἀφορᾷ τὴν νεότητα.

Μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐκδηλώσεως ἀκολούθησε δεξίωση γιὰ τὰ νιάτα στὴν Αἴθουσα Νεολαίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

(13.5.2002)

(Ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Γραφείου Νεότητος)

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικαίας

Μέσα στὰ πλαίσια τῆς πομπαντικῆς του εὐθύνης, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας κ. Ἀλέξιος τὸ Σάββατο 18 Μαΐου, πλαισιωμένος ἀπὸ συνεργάτες του, κληρικούς καὶ λαϊκοὺς, ἐπεσκέφθη τὸ Χριστοδούλειο Ὀρφανοτροφεῖο Χαϊδαρίου, ὅπου εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐμπρακτὴ ἀγάπη καὶ στοργὴ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς τὰ ὄρφανὰ παιδιά της.

Ὁ Σεβασμιώτατος εὐλόγησε τὰ παιδιά καὶ τοὺς ὑπευθύνους τοῦ Ἰδρύματος, δίδοντας σὲ ὅλους τὴν πατρικὴ του εὐλογία καὶ πολλὰ δῶρα, τὰ ὁποία μὲ φροντίδα εἶχαν προετοιμάσει οἱ συνεργάτες του.

(20.5.2002)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικαίας)

Ἱερὰ Μητρόπολις Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης

Τὴν Πέμπτην 23η Μαΐου ἐ.δ. εἰς τὸν συνεδριακὸν χώρον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Νεκταρίου Αἰγίνης πραγματοποιήθηκε ἡ ἐτήσια σύναξις τῶν μελῶν τῶν Ε.Φ.Τ. (Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων). Ὁ σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω συνάξεως ἦτο διττός: τιμῆθηκε ἐν πρώτοις ἡ προστάτιδα τοῦ Γ.Φ.Τ. «Ἁγία Εἰρήνη» καὶ πραγματοποιήθηκε ὁ οικονομικὸς ἀπολογισμὸς τοῦ Γ.Φ.Τ., τῶν Ε.Φ.Τ. καὶ τῶν ἰδρυμάτων τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Προηγήθηκε εἰς τὸν πάγκαλον Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Ἀρχιερατικὴ θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Ποιμενάρχου κ. Ἐφραίμ καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκίνησαν οἱ ἐργασίες τῆς συνάξεως τῶν μελῶν τῶν ἐνοριακῶν φιλοπτώχων ταμείων. Ὁ Σεβ. στὴν ἐμπνευσμένη ἐναρκτήριον ὁμιλία του ἀναφέρθηκε στὴν ἀξία τῆς φιλανθρωπίας καὶ εἰς τὴν ἀνάγκη τῆς συμπαραστάσεως καὶ ἐκδηλώσεως τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πάσχοντα ἀδελφό. Ἀκολούθησε εἰσήγηση τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. π. Ἱεροθέου Ἀργύρη, ὁ ἀπολογισμὸς τῶν Ε.Φ.Τ. κατὰ ἀρχιερατικὰς ἐπιτροπείας καὶ τῶν ἰδρυμάτων ἀπὸ τὸν Πανοσ.

Ἀρχιμ. π. Σεραφεῖμ Στεργιούλη Γ.Α.Ε., καὶ ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ Γ.Φ.Τ. ἀπὸ τὸν Πρωτοπρ. π. Ἀκίνδυνο Δαρδανό. Συγκινητικὴ ὑπήρξε καὶ ἡ παρουσία τοῦ Γέροντος Σεβ. πρ. Ὑδρας κ. Ἱεροθέου, ὅστις ἀπεύθυνε λόγους πνευματικούς.

Τὴν σύναξη ἐκλείσει μὲ ἐπισημάνσεις καὶ πρακτικὲς κατευθύνσεις ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης κ. Ἐφραίμ καὶ ἀκολούθησε πάσχαλιο γεῦμα εἰς τὴν τράπεζα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου.

Ἄς σημειωθεῖ ὅτι τὸ πολὺπλευρο φιλανθρωπικὸ ἔργο τῆς Μητροπόλεώς μας καθὼς καὶ ἡ λειτουργία τῶν δύο συγχρόνων Νοσοκομείων ἐν Ὑδρᾷ καὶ ἐν Αἰγίνῃ, Γηροκομείων καὶ λοιπῶν ἰδρυμάτων ὀφείλονται στὶς ἄοκνες προσπάθειες τοῦ Ποιμενάρχου μας καὶ τῶν συνεργατῶν του κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

(23.5.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Ὁ Μακ. Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Ἀλέξιος Β' σὲ πρόσφατη συνέντευξί του στὴν ἡμερησίδα τῆς Μόσχας «Gazeta» δήλωσέ ὅτι θὰ ἦταν ἔτοιμος νὰ συναντηθῇ μὲ τὸν Πάπα, ἐὰν αὐτὸ πραγματικῶς βοηθοῦσε στὸ νὰ λυθοῦν τὰ σοβαρώτατα προβλήματα, ποὺ χωρίζουν τὴ Ρωσικὴ Ὁρθόδοξη καὶ τὴ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας κατέκρινεν ἐκ νέου τὴν ὑπὸ τοῦ Βατικανοῦ ἴδρυσι ρωμαιοκαθολικῶν ἐπισκοπῶν ἐντὸς τῆς Ρωσίας καὶ σιγμάτισε τὸν ἀσκούμενο ἀπὸ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς προσηλυτισμὸ καὶ τίς διενέξεις γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ περιουσία στὴ Δυτικὴ Οὐκρανία. Ὁ Πατριάρχης Ἀλέξιος τόνισε ἐκ νέου ὅτι εἶναι ἔτοιμος γιὰ μιὰ συνάντησι μὲ τὸν Πάπα ὑπὸ τὴν προϋπόθεσι, ὅτι «πραγματικῶς εἶναι δυνατὴ μιὰ λύσις τῶν προβλημάτων».

Ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Μόσχας Tadeusz Kondrusiewicz χαιρέτισε τίς δηλώσεις τοῦ Μακ. Ἀλεξίου Β', διότι αὐτές, ὅπως εἶπε, εἶναι μιὰ «πραγματικὴ στροφή, ἐφ' ὅσον ἕως τώρα ὁ Πατριάρχης πάντοτε ἀπέκλειε τὴ συνάντησι μὲ τὸν Πάπα, ἐνῶ τώρα εἶπεν ὅτι εἶναι ἔτοιμος γι' αὐτήν, ἐὰν αὐτὴ θὰ βοηθοῦσε στὴν ἐπίλυσι τῶν προβλημάτων μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Πάντως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ἀρνήθηκε νὰ ἐγκρίνη σχεδιασμένη ἐπίσκεψι στὴ Μόσχα τοῦ Προέδρου τοῦ Παπικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν προώθησι τῆς ἐνότητος

Καρδιναλίου Walter Kasper ἐξ αἰτίας τῆς ἰδρύσεως τῶν ρωμαιοκαθολικῶν ἐπισκοπῶν στὴ Ρωσία.

Ε.Δ.Θ.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β', τὴν 11η Ἀπριλίου ἐ.ε., προσφωνῶντας τὸν παραδῶσαντα εἰς αὐτὸν τὰ διαπιστευτήρια νέου πρεσβευτῆ τῆς Γιουγκοσλαβίας στὸ Βατικανὸ Darko Tanaskonić, εἶπεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς: «Εἶναι πρὸ πάντων ἀναγκαῖα ἡ ἐντὸς τῆς Γιουγκοσλαβίας πορεία τῆς συμφιλίωσης, γιὰ νὰ βλέπουν ὅλοι μὲ σεβασμὸ τὴ διαφορετικότητα τοῦ ἄλλου, νὰ συντελοῦν στὴν ἀνοικοδόμησι τῆς κοινωνίας καὶ νὰ συνεργάζωνται γιὰ τὸ κοινὸ καλὸ. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπλό. Στὴν περίπτωσι τῆς Γιουγκοσλαβίας εἶναι ἰδιαίτερος προβληματικὸ ἐξ αἰτίας τῆς ἀσταθείας καὶ τῶν συγκρούσεων, ποὺ ἀκολούθησαν τὴν κατάρρευσι τοῦ προηγουμένου ἀθεϊστικοῦ καὶ ὑλιστικοῦ καθεστῶτος... Πρέπει νὰ οικοδομηθῇ ἓνα ἔθνος, τοῦ ὁποίου οἱ δημοκρατικοὶ θεσμοὶ προάγουν τὴν ἐνότητα καὶ ἔτσι ἐγγυῶνται, ὅτι ὅλες οἱ ὁμάδες τοῦ λαοῦ, ἰδίως οἱ μειονότητες, συμμετέχουν ἐνεργῶς καὶ ἰσοτίμως στὴν πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ ζωή...

» Ἡ ἀναγκαιότης νὰ οικοδομοῦμε γέφυρες ἰσχύει ὄχι μόνον γιὰ τὴν περιοχὴ τῶν Βαλκανίων, ἀλλὰ γιὰ ὅλοκληρὴ τὴν Εὐρώπη. Οἱ προσπάθειες αὐτῆς τῆς ἡπείρου γιὰ τὴν οἰκοδόμησι μιᾶς νέας μορφῆς ἐνότητος ἀπαιτοῦν τὴν πλήρη ὀλοκλήρωσι τῆς νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης σὲ μιὰ νέα πολιτικὴ, οἰκονομικὴ καὶ πολιτιστικὴ δομὴ. Ἡ Εὐρώπη χρειάζεται τὰ ἔθνη τῶν Βαλκανίων, ὅπως αὐτὰ στρέφονται στὴν Εὐρώπη».

Ὁ Πάπας στὴ συνέχεια ἐξῆρε τὸ γεγονὸς ὅτι στὴ Γιουγκοσλαβία ἐπανεισήχθη στὰ σχολεῖα τὸ μάθημα τῶν Ἐρησκευτικῶν (βλ. καὶ στίς στήλες τῶν Παρατηρήσεων).

— Ἐντὸς τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου τὸ Βατικανὸν ἐξέδωσε «Ὁδηγὸ λαϊκῆς εὐσεβείας καὶ λειτουργικῆς ζωῆς», στὸν ὅποιο, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἀφ' ἐνός ἐπισημαίνονται τὰ ἔθιμα τῆς λαϊκῆς εὐσεβείας, τὰ ὅποια ἐναρμονίζονται πρὸς τὴν λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀφ' ἐτέρου ἀποδοκιμάζονται συνήθειες ἀντιτιθέμενες σ' αὐτή.

— Ὁ ἐκπροσωπῶν τὴν «Ἁγία Ἐδρα» Ἀρχιεπίσκοπος Pierro Monni, σὲ χαιρετισμὸ του πρὸς τὰ μέλη τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐπιτροπῆς τῆς παγκόσμιας ὀργανώσεως τουρι-

σμοῦ, ἐξῆρε τὴν αὐξανομένη σημασία τοῦ παγκοσμίου τουρισμοῦ καὶ τόνισε, ὅτι, —μολονότι ὁ τουρισμὸς εἶναι σπουδαῖος κλάδος τῆς Οἰκονομίας καὶ δημιουργεῖ μεγάλες δυνατότητες γιὰ τὸν διάλογο μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων—, ἡ Πολιτικὴ δὲν δίδει εἰς αὐτὸν τὴν ἀπαιτούμενη ἀρμόζουσα προσοχή. Ὁ Τουρισμὸς πρέπει νὰ καλλιεργῆ καὶ ἐνισχύη στοὺς Εὐρωπαίους τὴ συνειδησι τῆς κοινῆς κληρονομιάς τῶν πολιτιστικῶν ἀξιών.

— Ἐξ ἀφορμῆς τῆς εἰκοσαετηρίδος τοῦ Παπικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὸν πολιτισμὸ ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β' ἀπηύθυνε μήνυμα πρὸς τὸν Πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ Καρδινάλιο Paul Rourard. Κάλεσε ὅλους νὰ συνεχίσουν περαιτέρω τὶς προσπάθειες, «γιὰ νὰ φθάνη ἡ φωνὴ τῆς Ἁγίας Ἐδρας στοὺς διαφόρους Ἀρείους Πάγους τοῦ μοντέρνου πολιτισμοῦ» (Ἡ Ἀθήνα μένει ἀλησμόνητη!).

— Ὁ Πάπας προσφωνώντας τοὺς ἐπισκόπους τῶν Ἀντιλλῶν, οἱ ὅποιοι ἔκαμαν ἐπίσκεψι στὸ Βατικανό, τόνισε, ὅτι αὐτοὶ εἶναι πρωτίστως ὄχι ἡγέτες, ἐπιχειρηματίες, οἰκονομολόγοι ἢ γραφειοκράτες, ἀλλὰ ἱερεῖς. Ἐπίσης ἐπεσήμανεν, ὅτι ἡ κλήσις στὴν ἱερωσύνη καὶ ἡ κλήσις στὶς τάξεις τῶν λαϊκῶν πρέπει νὰ ἀλληλοενισχύονται καὶ ἀλληλοολοκληρώνονται κατὰ τρόπον ὅλοεν καὶ περισσότερο ἐντονο καὶ δημιουργικό.

— Μὲ ἓνα χαιρετισμὸ ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ Γραφείου του ὁ Πάπας τὴν 12ῃ Μαΐου ἐξέδωκε τὸ σύνθημα τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγωνίσματος τοῦ ἐαρινοῦ μαραθωνίου δρόμου, τὸν ὁποῖο ὀργανώνουν τὰ σχολεῖα τῆς περιοχῆς τῆς Ρώμης. Ὁ Πάπας εὐχήθηκε, ἡ ἐκδήλωσις αὐτὴ μέσα στοὺς δρόμους τῆς ἰταλικῆς πρωτεύουσας νὰ γίνῃ «έορτὴ τῆς φιλίας καὶ τῆς ἐλπίδος» γιὰ τοὺς μαθητῆς, τοὺς διδασκάλους καὶ τοὺς γονεῖς, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι βλέπουν τὴν ἐκδήλωσι ὡς ἀθλητικὴ πρόκλησι καὶ ἄλλοι ὡς οἰκογενειακὴν ἐκδρομή.

— Ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τοῦ Ἰσραὴλ Shimon Peres εἶχε συνομιλίας στὴ Ρώμη μὲ τὸν Γραμματέα τοῦ «Κράτους» τοῦ Βατικανοῦ Καρδινάλιο Angelo Sodano καὶ τὸν Γραμματέα γιὰ τὶς σχέσεις τοῦ Βατικανοῦ μὲ τὰ ἄλλα κράτη Ἀρχιεπίσκοπο Jean-Louis Tauran. Ἐπίκεντρο τῶν συνομιλιῶν ἦταν ἡ κατάστασις στοὺς Ἁγίους Τόπους.

— Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β' ἀπὸ τὴν 22α ἕως τὴν 26ῃ Μαΐου 2002 πραγματοποιήσε τὸ 96ο ταξίδι του στὸ ἐξωτερικό, μὲ τὸ ὁποῖο ἔκλεισε τὴ σειρά τῶν ἐπισκέψεων του στὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη. Πρόκειται γιὰ τὶς ἐπισκέψεις του στὸ Αserbaidsan καὶ στὴ Βουλγαρία. Ἐτσι, ἐκτὸς τῆς Λευκορωσίας, ἔχει με-

ταβῆ σὲ ὅλες τὶς συνορεύουσες πρὸς τὴ Ρωσία δημοκρατίες τῆς πρώην Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, ὅπως καὶ σὲ ὅλα τὰ κράτη τοῦ πρώην ἀνατολικοῦ μπλόκ.

Ε.Δ.Θ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν Dr. Konrad Raiser σὲ πρόσφατες δηλώσεις του σὲ ραδιοφωνικὴ συνέντευξι ἐπεσήμανεν ὅτι τὸ παπικὸ πρωτεῖο, ὑπὸ τὴν ἰσχύουσα σήμερα μορφὴ του, δὲν ἔχει μέλλον, διότι εἶναι ἀπαράδεκτο. Τὸ σημερινὸ «ἰμπεριαλιστικὸ ρωμαϊκὸ μοντέλο» δὲν ἀνταποκρίνεται στὸ οἰκουμενικὸ πνεῦμα καὶ εἶναι ἐμπόδιο στὴν πορεία τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς τὴν ἐνότητα. Ἡ ἀξίωσις τοῦ Πάπα γιὰ γενικὴ καὶ περιλαμβάνουσα τὰ πάντα διδασκτικὴ ἐξουσία μέσα στὴν Ἐκκλησία, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ δεκτὴ. Πρέπει νὰ ἀναθεωρηθοῦν, ὡς προσέθεσεν ὁ Dr. Raiser, οἱ θεολογικὲς καὶ ἐκκλησιολογικοκανονικὲς βάσεις τοῦ παπικοῦ λειτουργήματος.

— Ὁ Πρόεδρος τοῦ Παπικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν προώθησι τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν Καρδινάλιος Walter Kasper, ὁμιλώντας στὸ Μόναχο σ' ἓνα «Forum τῶν Ἰησουϊτῶν» τόνισε ὅτι γιὰ τὴν ἐπίτευξι τῆς ὀρατῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ὑπάρχει «ἀκόμη ἓνας μακρὺς δρόμος» (noch ein langer Weg). Πρόβλημα εἶναι τὸ παπικὸ πρωτεῖο, ἀλλ' ὁ Καρδινάλιος προσέθεσεν ὅτι καὶ διακεκριμένοι «εὐαγγελικοὶ θεολόγοι» θὰ ἔβλεπαν ἓνα ἀνανεωμένο παπικὸ λειτούργημα ὡς «ἀνθρωπίνως ἀξιαγάπητο θεοσμὸ» καὶ ὡς «δῶρο Θεοῦ» πρὸς τὴν Ἐκκλησία.

Ὁ προτεστάντης θεολόγος Εἰδὸι"αἰἰ ὠῶδῶδ" (Τῶεἰδῶδῶδ), ὁμιλώντας στὸ ἴδιο Ἴη δήλωσε ὅτι ἡ ἐνότητος οὐδόλως εἶναι δυνατόν νὰ προκύψῃ μὲ τὸ νὰ ἐνσωματωθῇ ὁ Προτεσταντισμὸς στὴν Παπικὴ Ἐκκλησία. Οἱ Χριστιανοὶ —προσέθεσε— πρέπει «νὰ στρέψουν τὶς κινήσεις τους πίσω στὰ βιβλικὰ κείμενα, γιὰ νὰ βροῦν ἐκεῖ τὴν κοινὴ τους πατρίδα». Καὶ οἱ δύο θεολόγοι τόνισαν ὅτι «τὰ κοινὰ στοιχεῖα εἶναι μεγαλύτερα ἀπὸ τὶς ὁμολογιακὲς διαφορῆς».

— Ὁ Καρδινάλιος Καῦδῶδῶδ σὲ ραδιοφωνικὴ του συνέντευξι δήλωσε ὅτι εἶναι «ἀπολύτως ἐσφαλμένη» (ἀεῦ"ῶ ὑά"ῦη") ἡ πληροφορία, ὅτι τὸ Βατικανὸ ἐμποδίζει τὴν ἀνέγερσι ρωσικοῦ-ὀρθοδόξου ναοῦ στὴ Ρώμη.

Ε.Δ.Θ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κλητήρια επικρίματα

Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
Θεσσαλιώτιδος καὶ Φανα-
ριοφερσάλων

Προκηρύξεις**Ἱερῶν Μητροπόλεων:**

Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπό-
λεως

Μεσογαίας καὶ Λαυρεω-
τικῆς

Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Μεσσηνίας

Ἀργολίδος

Δημητριάδος

Λαρίσης

Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Μυτιλήνης

Κίτρους, Κατερίνης καὶ
Πλαταμῶνος

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν Ἱεροδιάκονον
Κυπριανὸν Κάνιγκ
Κληρικὸν τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
(νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀνθίμου Ἡλιοπούλου, ἐνεργοῦντος ὡς Ἀνακριτοῦ συνωδᾶ τῆ ὑπ' ἀριθ. 1954/4 Ἀπριλίου 2002 ἐντολῇ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ δυνάμει τῶ ἄρθρω 110 τοῦ Ν. 5383/1932, ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τοῖς Γραφείοις τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Ζώνης Πατησίων, τῆ 29ῃ μηνὸς Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 2002 ἡμέρᾳ Τρίτῃ καὶ ὥρᾳ 10 πρωινῇ, προκειμένου ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ τῆς ἀποδιδομένης σοι κατηγορίας ἐπὶ αὐθαιρέτῳ ἐγκαταλείψει τῆς διακονικῆς σου θέσεως καὶ συγκεκριμένως ὅτι ἐνῶ μὲ αἴτησίν σου ἐζήτησες Ἀπολυτήριον, προκειμένου ἵνα ἐνταχθῆς εἰς τὴν δύνάμιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐνῶ σοῦ ὑπεδείχθη ἡ ἐκκλησιαστικὴ τάξις, ἥτοι ἡ ἀνάγκη ὑποβολῆς αἰτήσεως πρὸς τοῦτο πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ ὅποιον ἐὰν συνεφώνη θὰ διεβίβαζε τὴν αἴτησιν αὐτὴν εἰς τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν, προκειμένου ἵνα ἰκανοποιηθῆ τὸ ὡς ἄνω αἰτημά σου, οὐδὲν ἀπήντησες εἰς τὴν σχετικὴν ὑπόδειξιν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐμφανίζεσαι εἰς τὴν θέσιν σου, διακόψας πᾶσαν ἐπικοινωνίαν καὶ μὲ τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Τὸ ὡς ἄνω ἀδίκημα σαφῶς προβλέπεται, καὶ ρητῶς τιμωρεῖται ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων ὡς δὴ ὑπὸ τῶν ΛΕ' Ἱεροῦ Κανόνος τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ Γ' Ἱεροῦ Κανόνος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Γραφικῶν Λογίων (Ἐβρ. 13, 17).

Ὁ Γραμματεὺς
Ἱεροδ. Κύριλλος Κεφαλόπουλος
Ὁ Ἀνακριτῆς
Ἀρχμ. Ἀνθίμος Ἡλιόπουλος

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων
Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς
Τοὺς Αἰδεσ. Ἱερεῖς
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως
Ἀλέξανδρον Λαζ. Μυγδανάλευρον καὶ
Γεώργιον Νικ. Σακελλαρίου
(νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσθε νὰ ἐμφανισθῆτε αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἀνακριτοῦ Αἰδεσιμο-

λογιωτάτου κ. Ἰωάννου Οἰκονόμου τὴν 8ην Ἰουλίου 2002, ἡμέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 10 π.μ. ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἵνα ἀπολογηθῆτε ἐπὶ κανονικοῖς παραπτώμασι.

Ἐν Καρδίτῃ, τῆ 5ῃ Ἀπριλίου 2002

Ὁ Ἀνακριτῆς
Πρωτ. Ἰωάννης Οἰκονόμου
Ὁ Γραμματεὺς
Πρεσβ. Ἀθανάσιος Τζιώρας

Ἱερὰ Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν α) τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590-77 Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος β) τὰ ἀρθρα 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2-1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Περί Ἱερῶν Ναῶν Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων, προκειμένου νὰ πληρώσωμεν 1) τὴν κενὴν διακονικὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίου Δημητρίου Συκεῶν,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Νεαπόλει, τῆ 7ῃ Μαΐου 2002

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38, παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977, «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33-34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς δύο (2) κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Κοιμήσεως Θεοτόκου Ραφήνας - Ἀττικῆς

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Σπάτα, τῆ 13ῃ Μαΐου 2002

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33-34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου Μπούμπουκα Καλαβρύτων, 2) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους Δάφνης Καλαβρύτων, 3) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου Ἀλεσαίων Καλαβρύτων, 4) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Πετσάκων Καλαβρύτων,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Αἰγίῳ, τῆ 17ῃ Μαΐου 2002

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου Νέας Κορώνης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτῃ, τῆ 22ῃ Μαΐου 2002

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ.

2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

- 1) Ἁγίου Νικολάου Ἁγίου Δημητρίου Ναυπλίας,
- 2) Ἁγίας Τριάδος Γυμνοῦ Ἄργους,
- 3) Ἁγίου Δημητρίου Σχινοχωρίου Ἄργους καὶ
- 4) Ἁγίου Νικολάου Ἡραίου Ναυπλίας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῆ 27ῃ Μαΐου 2002

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς

- α) Ἁγίου Νικολάου Ἄργους καὶ
- β) Τιμίου Προδρόμου Ἄργους,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῆ 27ῃ Μαΐου 2002

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τοῦ Νόμου 673/1977 (ἀρθρ. 1 ἐδ. β' καὶ 3) τοῦ ἀρθρου 25 τοῦ νόμου 817/1978 καὶ γ) τοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος 582/2.7.1980 «περὶ κατανομῆς θέσεων Ἱεροκηρύκων εἰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἀγάμους Κληρικούς τῶν δύο πρώτων

βαθμῶν τῆς Ἱερωσύνης ἔχοντας Πτυχίον Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τὰ ἄλλα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς Προκηρύξεως ταύτης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν διὰ τὴν κάλυψιν τῶν κενῶν Α' καὶ Β' θέσεων Ἱεροκηρύκων ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει Δημητριάδος.

Ἐν Βόλῳ, τῆ 28ῃ Μαΐου 2002

† Ὁ Δημητριάδος ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Λαρίσης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38, παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

1. Ἁγίων Μ. Μαρτύρων Λαρίσης, 2. Ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος Λαρίσης, 3. Ἁγίων Ἀποστόλων Καλλιπεύκης, 4. Ἁγ. Ἀθανασίου Στεφανοβικείου, 5. Ἁγίου Ἀθανασίου Μπακραίνης, 6. Ἁγίου Γεωργίου Ναμάτων, 7. Ἁγίου Γεωργίου Χειμαδίου, 8. Ἁγίου Δημητρίου Νέσσωνος, 9. Ἁγίας Παρασκευῆς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Λαρίσῃ, τῆ 3ῃ Ἰουνίου 2002

† Ὁ Λαρίσης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἰ. ναῷ

Ἁγίας Ἐπισκέψεως Τρικάλων καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ.

2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Τρικάλοις, τῆ 3ῃ Ἰουνίου 2002

† Ὁ Τρίκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 1811/88 καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ.ΕΓΚΡ. 10/234/οἰκ. 15030/6.7.2001 ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ἀπαιτούμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα ὅπως, ἐντὸς 20 ἡμερῶν, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα «ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Μυτιλήνῃ, τῆ 5ῃ Ἰουνίου 2002

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κίτρους, Κατερίνης καὶ Πλαταμῶνος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς

α) Θείας Ἀναλήψεως Κατερίνης, β) Ἁγ. Τριάδος

Κατερίνης, καὶ γ) Ἁγ. Παρασκευῆς Κατερίνης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Κατερίνῃ, τῆ 11ῃ Ἰουνίου 2002

† Ὁ Κίτρους, Κατερίνης καὶ Πλαταμῶνος ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

